

60 let Društva
medicinskih sester,
babic
in zdravstvenih tehnikov
Gorenjske

November, 2016

60 let

60 let Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske

DMSBZT Gorenjske
Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske

Sedež: Bleiweisova 20, 4000 Kranj
Telefon: ++386 (0)40 283 829
Internet: www.dmsbzt-gorenjske.si
e-pošta: info@dmsbzt-gorenjske.si

Izdajatelj in založnik: Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske, zanj Alenka Bijol
Urednici: Mateja Bahun, Alenka Bijol
Lektorica: Mateja Repe
Oblikovanje in prelom: MAJ DIZAJN, Vrbnje
Tisk: Antus d.o.o., Jesenice

Naklada: 500 kosov

Publikacija je brezplačna.

November, 2016

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

061.2:616-083(497.4Kranj)(091)(0.034.2)

DRUŠTVO medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske (Kranj)
[Šestdeset]

60 let Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske [Elektronski vir] / [urednici Mateja Bahun, Alenka Bijol]. - El. knjiga. - Kranj : Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske, 2016

Način dostopa (URL): <http://www.dmsbzt-gorenjske.si/index.php/speakers/publikacije>

ISBN 978-961-93456-5-8 (pdf)

1. Bahun, Mateja
287406336

60 let Društva
medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov
Gorenjske

November, 2016

Vsebina

Uvodne misli	7
Naši začetki	
Tako se spominjam svojih začetkov	29
Čas po upokojitvi	40
Predsednice Društva	44
Aktivnosti	
Aktivnost Društva zadnjih 10 let	47
Odkritje spominske plošče Angeli Boškin	50
Anici Bajt v slovo	52
Prejemniki slavnostnih odličij Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske in Zbornice – Zveze	53
10 let razvoja zdravstvenih ustanov na Gorenjskem	
Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj	95
Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik	102
Splošna bolnišnica Jesenice	107
Psihiatrična bolnišnica Begunje	118
Izobraževalne ustanove	
Srednja zdravstvena šola Jesenice	133
Fakulteta za zdravstvo Jesenice	140

Domovi starejših občanov

Dom dr. Janka Benedika Radovljica	151
Dom Viharnik Kranjska Gora	155
Dom upokojencev dr. Franceta Berglja Jesenice	165
Dom starejših občanov Preddvor	171
Dom upokojencev Kranj	178

Socialnovarstveni zavodi

Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka	183
Center za usposabljanje, delo in varstvo Radovljica	187

Zdravstveni domovi

Zdravstveni dom Jesenice	195
Zdravstveni dom Škofja Loka	199
Zdravstveni dom Kranj	203
Zdravstveni dom Tržič	209
Zdravstveni dom Radovljica	214

Spoštovane članice, spoštovani člani

Društvo praznuje častitljivih 60 let organiziranega delovanja. Spomine smo zbrali v sliko in besedo. Zbornik, ki je pred vami, je ob tako zavidljivi obletnici prežet s toliko lepimi vtisi, da branje teče kar samo.

V zborniku, ki je bil izdan ob 50. obletnici delovanja Društva, je takratna predsednica društva Monika Ažman zapisala, da so dosedanje predsednice s svojim znanjem, vizijo in vztrajnostjo zmogle vtisniti petdeset pisanih listov v cvet našega društva. Zapisala je popotnico vsem, ki bodo naprej vodili društvo, da je sreča na strani pogumnih. In res je. Zbornik je nastajal in zorel. Želja, da popišemo in zberemo spomine zadnjih desetih let, je postala resničnost. Bogata vsebina prispevkov zdravstvenih, izobraževalnih, socialno-varstvenih in drugih zavodov gorenjske regije priča, kako pomemben in nepogrešljiv sestavni del predstavljata stroka zdravstvene in babiške nege. Avtorji in avtorice člankov vam predstavljajo delo v ustanovah, kjer tako vsak posebej in na koncu skupaj pletemo niti kakovosti zdravstvene in babiške nege in tako soustvarjamo tudi naše Društvo.

V nadaljevanju zbornika smo zbrali dogodke, ki bodo v marsikom vzbudili lepe spomine. Čajanke, strokovna srečanja, klinični večeri, ustvarjalne delavnice, pohodi, strokovne ekskurzije in še bi se našlo. Vse to so dogodki, kjer se članice in člani zberemo, družimo, izmenjujemo mnenja in dobre prakse.

V letu, ko obeležujemo 60. obletnico delovanja, pa smo imeli čast in priložnost, da smo v sodelovanju z Zbornico - Zvezo, Občino Jesenice in Gornjesavskim muzejem Jesenice v prostorih kasarne na Stari Savi odkrili spominsko ploščo Angeli Boškin kot prvi skrbstveni sestri na Slovenskem. 27. januarja 1919 je bil v takratni Jugoslaviji napisan prvi dekret za nastanitev skrbstvene sestre. Na železarskih Jesenicah je 3. februarja 1919 pričela z delom Angela Boškin in pomagala izboljšati težke socialne in zdravstvene razmere delavskih družin. Postavila je temelje poklica medicinskih sester, stroke zdravstvene nege in prve posvetovalnice za matere in dojenčke na Slovenskem.

Skupno prizadevanje vseh za odgovorno in kakovostno delo na področju zdravstvene in babiške nege je ključno prispevalo k temu, da je gorenjsko društvo že 60 let vidno ne le v lokalnem prostoru, ampak tudi širše, saj h kakovostni in varni zdravstveni in babiški negi stremi preko 1300 članov.

Ob 60. obletnici delovanja Društva izrekam veliko zahvalo vam, spoštovane članice in spoštovani člani, saj ste namreč vi tisti, ki soustvarjate naše društvo in s svojim poslanstvom pomagate tistemu, ki to najbolj potrebuje, to je pacient, ki nam je zaupan v oskrbo.

Zahvala tudi vsem dosedanjim predsednicam Društva, vodstvu Zbornice - Zveze, koordinatorju odbora in predsednicam regijskih strokovnih društev, kolegiju predsedstva, članom izvršnega odbora, urednici za vso pomoč pri urejanju in nastajanju zbornika, kolegicam in kolegom za vsa iskrena voščila, spodbudne misli in lepe želje ob jubileju. Zahvala tudi Zavarovalnici Triglav, Območni enoti Kranj, ker društvu omogoča dolgoletno domovanje.

Bodimo ponosni na prehojeno pot, saj s svojimi dejanji potrjujemo poslanstvo, ki ga opravljamo.

Srečno!

*Alenka Bijol,
predsednica DMSBZT Gorenjske*

Spoštovane članice in člani društva, stanovske kolegice in kolegi

Zdi se mi, kot da sem nedavno pisala besede v jubilejni zbornik, ki ga je Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske izdalo ob praznovanju 50-letnice svojega delovanja. Takrat, v vlogi predsednice društva, sem v uvodu zapisala, da naj bo vodilo vsem, ki v društvu delujejo, da je sreča zaveznica pogumnih in da poguma Gorenjkam in Gorenjcem nikoli ne zmanjka. Tega mnenja sem tudi danes, ko vas nagovarjam kot predsednica krovne organizacije Zbornice - Zveze in sem ponosna, da vam lahko voščim ob 60. rojstnem dnevu društva.

Zgodovina stanovskega združevanja medicinskih sester in babic na Slovenskem bo drugo leto obeležila 90 let. Na tej poti ne gre prezreti tisočerih kolegic in kolegov, ki so se bili in so še pripravljeni prostovoljno povezovati v krovno organizacijo, pomembno mesto v njej imate tudi članice in člani Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske.

Združevanje v strokovnem društvu pomeni delovati v obliki civilne družbe, bogatiti posameznika, strokovno področje in okolje, v katerem društvo deluje. Gorata gorenjska pokrajina je Gorenjce zaznamovala kot "vohrn, šparoven" a še kako deloven narod.

Morda prav to odseva tudi v organizaciji zdravstvenega in socialnega varstva na Gorenjskem. Pokrajina premore vse nivoje in oblike delovanja, kar zagotavlja prebivalcem kakovostno skrb za zdravje in tako zdravstveno kot socialno obravnavo. V kolikor izhajamo iz strukture zaposlenih v slovenskem zdravstvu, kjer zdravstvena in babiška nega predstavljata med 50 in 60% vseh strokovnjakov v zdravstvu, lahko s ponosom trdimo, da ste gorenjske medicinske sestre, babice in zdravstveni tehniki ter bolničarji negovalci še kako zaslužni za nivo zdravstvene obravnave, ki je na zavidljivem nivoju.

V zadnjem desetletju je pokrajina poleg srednjega strokovnega izobraževanja na področju zdravstvene nege pridobila še možnost izobraževanja na visokošolskem nivoju. To daje zdravstveni negi v regiji dodatno dimenzijo. Znanje je nekaj, česar nam nihče ne more odvzeti, zagotovo pa pomembno prispeva h kakovosti in varnosti ter najboljšim možnim izidom zdravstvene obravnave.

Ob praznovanjih je priložnost, da se ozremo nazaj. Če je pogled v preteklost prijeten in smo lahko ponosni na dosežene uspehe, je to osrečujoč spomin. V gorenjskem društvu je pogled na prehojeno pot zagotovo navdihujoč in vliva navdih za delovanje društva danes in tudi v prihodnje. Bistvo uspeha smo ljudje, zato iskrena zahvala vsem, ki ste bili del prehojeni poti v preteklosti, ki soustvarjate sedanost in iskreno priporočilo mladim, ki naj zastavljeno delo nadaljujejo tudi v prihodnje.

Ob pomembnem jubileju vam z željo, da tudi v prihodnje gradimo skupne cilje v dobrobit pacientov ter zdravstvene in babiške nege, iskreno čestitam!

*Monika Ažman,
predsednica Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije*

Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske ob 60-letnici delovanja

Dovolite mi, da vam najprej v imenu Odbora regijskih strokovnih društev, ki v okviru Zbornice – Zveze koordinira delovanje okrog 16.000 članov, iskreno čestitam ob vašem prazniku. Vaš praznik ima velik pomen. Na simbolični ravni ima pomen zavedanja lastne identitete in seveda strokovne pripadnosti. Poklic medicinske sestre je od nekdaj prežet z empatijo, sočutjem in zavedanjem, da le z lastno stroko lahko naredimo premik v družbi kot taki in v strokovnem okolju, v katerem delujemo.

Regijska strokovna društva so temelj delovanja Zbornice – Zveze, ki se nenehno izraža v velikem številu organiziranih dogodkov in izpolnjevanju potreb članstva. Obdobje 60-ih let, ki ste ga prehodili, je zavidanja in občudovanja vredno.

Medicinske sestre še nikoli nismo bile bolj soodvisne. V nenehnem boju med poklicnimi skupinami v zdravstvu zelo pogosto potegnemo najkrajšo. In ne samo pri plačah ... Krize, v kateri se je znašla zdravstvena nega, ni mogoče rešiti ne enostavno, ne hitro, ne le s strani posameznikov.

Zbornica - Zveza in DMSBZT Gorenjske sedaj potrebujeta vse kolegice in kolege, ki so se pripravljene soočiti z realnostjo in se s svojo pozitivno energijo povezati z vsemi, ki so pripravljene vložiti v to svoje znanje in energijo, da bomo lahko prebrodili težko obdobje pred nami.

Bodimo ponosni, da pripadamo 20.000 medicinskim sestram. Torej, tisti poklicni skupini, ki ji državljani RS in Evropske unije med poklici v zdravstvu najbolj zaupajo. Naredili smo vse, kar smo v tem času zmogli, znali, v kar smo bili pripravljene vložiti našo energijo, kar smo bili sposobni razumeti, slišati in občutiti.

Zato, spoštovane kolegice in kolegi, iskrena hvala za ves vložen trud, ki ste ga vložili v bogato zgodovino medicinskih sester, saj je vaših 60 let zelo vidno vpetih v 90 let organiziranega delovanja medicinskih sester v Sloveniji, ki ga bomo praznovali v naslednjem letu.

V veselje in čast nam je sodelovati z vami.

*mag. Janez Kramar,
koordinator dejavnosti regijskih strokovnih društev pri Zbornici zdravstvene in babiške nege
Slovenije – Zvezi strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov
Slovenije; predsednik Regijskega strokovnega Društva medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Velenje*

Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske ob 60. obletnici delovanja

Odbor regijskih strokovnih društev (ORSĐ) predstavlja organ, ki pri Zbornici - Zvezi koordinira skupna prizadevanja pri uresničevanju interesov enajstih regijskih strokovnih društev (skupaj preko 15.800 članic in članov), izkazanih pri doseganju ciljev in v izvajanju nalog skupnega pomena za stroko zdravstvene nege, babištvo in oskrbo ter njene izvajalce.

Učinkovitost in sposobnost organizacije regijskega strokovnega društva se izraža v odzivanju na izražene potrebe svojih članov – članov Zbornice - Zveze, zato je potrebno nenehno iskati skupne sinergije posameznih najtesnejših “sodelavcev” pri izvajanju storitev izobraževanj in strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici - Zvezi, regijskih strokovnih društev, strokovnih sekcij ter ostalih. Vrednost, ki izhaja iz sodelovanja različnih organizatorjev, iz strokovno utemeljenih razlogov, kjer le-ti zmorejo združevati svoje zmožnosti (intelektualne, organizacijske) je projektno delo, ki konkurenčnih prednosti ne izključuje, temveč jih sešteva.

V obdobju 60-ih let delovanja gorenjskega društva so strokovni prostor zaznamovala številna dogajanja v okolju zdravstvenega sistema, ki je, vpet v družbeno politična dogajanja, doživel pomembne spremembe. Spremembe, ki so se udeležile v preteklih desetletjih, so pomembno vplivale na zdravstveno in babiško nego, pri čemer je društvo pomembno sodelovalo pri uresničevanju interesov poklicne skupine v zdravstveni negi in babištvu na gorenjskem. Ob aktualnih dogajanjih je izvajalo izredno pomembno nalogo združevanja vse številnejšega članstva. Iz strokovnega, poklicno stanovskega in družbenega vidika je bila ta vloga neprecenljivega pomena pri informiranju, koordiniranju in usklajenem sodelovanju regije z Zbornico - Zvezo in pri delovanju zaposlenih v zdravstveni negi, babištvu in oskrbi.

Ob številnih aktivnostih društva, ki se v skladu z aktualnimi zahtevami na področju vseživljenjskega izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja intenzivno razvijajo je očitno, da postaja delovanje regijskih strokovnih društev vse bolj prepoznavno, odmevno v strokovni javnosti in medijih pri oblikovanju področne zakonodaje, delovanje postaja širše družbeno pomembno, v javnem interesu.

Na področju pridobivanja novih znanj, dodatnih strokovnih znanj za strokovno delo na področju zdravstvene in babiške nege, za pridobivanje potrebnih licenčnih in pedagoških točk v posameznem licenčnem obdobju ter neprecenljivem področju interesnega delovanja, ki se kaže v kakovostnem preživljanju prostega časa, druženju ob izletih, strokovnih ekskurzijah, pohodih in drugih športnih dejavnostih ter v ustvarjalnih oblikah druženja v okviru raznih kulturnih in drugih delavnic, regijska strokovna društva neprekinjeno razvijajo svoje strokovne in organizacijske zmožnosti znotraj in zunaj svojega delovanja, v sodelovanju z različnimi partnerji. Pri svojem delu ugotavljamo, da razvoj dejavnosti regijskih strokovnih društev posega na mnoga področja, ki v izvajanju različnih aktivnosti presegajo zgolj interesno delovanje in vse bolj postajajo profesionalno udeležanje načrtovanih, sistematično izvajanih, vrednotenih in nadzorovanih aktivnosti v posameznih regijah.

Zato, spoštovane kolegice in kolegi, še naprej tesno sodelujte v lokalnem okolju in se vključujte na nacionalno raven, tudi širše, tako z zdravstvenimi, socialno varstvenimi in izobraževalnimi inštitucijami, kot medsebojno.

Z Vašim delom v društvu, ob zahtevnem in odgovornem delu v kliničnih in drugih delovnih okoljih, v sredinah timov ljudi, entuziastov, prostovoljcev, ki verjamemo v svoje delo, ustvarjate največjo dodano vrednost na področju interesnega združevanja in pomembno prispevate h kakovosti življenja zaposlenih v zdravstveni negi, babištvu in oskrbi ter na področju izobraževanj in strokovnih izpopolnjevanj. Izobražujete in delujete z zgledom. Izkušnje, veščine in znanja, utemeljene na potrebah, ki izvirajo iz praks, so dragocen vir nenehno razvijajočih se možnosti in znanj, potrebnih za humano, odgovorno, strokovno, kakovostno in učinkovito, sistemsko razmišljanje, življenje in delo.

V imenu članic in članov mariborskega društva ter v osebnem imenu vam iskreno čestitam ob tako pomembnem jubileju!

Želimo vam veliko ustvarjalne energije, ki je sinonim za dosežen uspeh vašega društva, tudi v prihodnje! Še naprej jo usmerjajte v ustvarjanje novega in krepitev zavedanja, da lahko le v dobrem vplivamo na potek dogodkov in ustvarjamo priložnosti za v prihodnje!

V veselje in čast nam je sodelovati z Vami!

*Ksenija Pirš,
predsednica regijskega strokovnega Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih
tehnikov Maribor,
članica Upravnega odbora Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije - Zveze strokovnih
društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije za področje dejavnosti
regijskih strokovnih društev*

Čestitka Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Novo mesto

60 let je zelo dolga prehojena pot ali pa tudi ne. Na tej poti se je pisala zgodovina medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske. Pot je imela vzpone in padce, na njej se je pisala vizija, strategija, poslanstvo društva za doseg zapisanih in postavljenih ciljev. Če si na tej poti društvo ne bi postavljalo novih izzivov in spoštovalo svojih predhodnikov, zagotovo danes ne bi bili tukaj, kjer ste in ne bi praznovali 60-letnice svojega obstoja.

V teh težkih časih, ki niso naklonjeni nikomur, tudi zaposlenim na področju zdravstvene nege ne, se vsak dan srečujete z različnimi težavami, ki vas pestijo na delovnem mestu in posledično tudi doma. Vsak dan ugotavljate, da imajo pacienti in njihovi svojci velike težave, ki jih sami težko rešujejo in zato še kako rabijo pomoč in oporo zaposlenih na področju zdravstvene nege. Vsi ste na nek način zagovorniki uporabnikov vaših storitev, zato jim morate pomagati, ker spoštujete njihove želje in pravice. Nikakor pa v vsej tej ihti in delu ne smete pozabiti na sebe, na svoje pravice in dolžnosti, na svoje otroke in svoje družine. Zavedajte se, da vas vaša družine potrebuje, prav tako kot vaši pacienti. Ne pozabite tudi na svoj dom in hobije, ki vas veselijo. Ko boste stari, bolni in osamljeni, vam bo ob strani stala le vaša družina in najdražji.

V svojem življenju delajte tisto, kar vas veseli, ne pustite, da z vašim delom in časom razpolagajo drugi. Delovno mesto in delo naj vam ne bo v breme. Le, če boste zadovoljni z njim, bodo z vami zadovoljni tudi vaši pacienti, njihovi svojci in nenazadnje tudi sodelavci.

Skrbite vestno za svoje zdravje, ker boste le tako lahko poskrbeli za druge – za vaše paciente.

Današnja predsednica DMSBZT Gorenjske v teh časih nima lahke in preproste naloge.

Skrbeti mora za stalno strokovno izobraževanje vseh svojih članov, za licenčne točke in hkrati za druženje, ki je poglobljena naloga vsakega društva. Predsednica bo s tem pridobila nova znanja in izkušnje, ki ji bodo pomagale pri njeni osebni rasti in odkrivanju novih poti za razvoj društva v prihodnosti.

Ob jubileju – 60-letnici delovanja DMSBZT Gorenjske – vsem članicam in članom iskreno čestitam, z željo, da si vzamejo čas drug za drugega, da včasih ustavijo svoj korak, da se družijo, da se imajo med sabo radi in se spoštujejo, da si predajajo nova znanja in izkušnje. Prav s slednjim si pridobivajo novo voljo in moč za naporno in profesionalno delo.

Zaključila bi z mislijo Ivana Minattija, ki pravi: "Nekoga moraš imeti rad, nekemu moraš nasloniti roko na ramo".

*Jožica Rešetič,
predsednica Društva MSBZT Novo Mesto*

Čestitka Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje

Dandanes so krizni časi, čeprav nam tega dejstva ni treba v polni meri upoštevati, če želimo približno normalno živeti in delati. Pravijo, da je kriza v gospodarstvu, v javnih sektorjih, pa bankah in še kaj bi se našlo. Zaposleni v zdravstveni negi še kako čutimo to nestabilnost in čakanja pred zaprtimi vrati, ko nihče ne ve, katera vrata so prava in katera vodijo do razvoja in napredka. Ko se na eni strani reši problem, nastane nov, ki ga ponovno politiki po svoji volji popravljajo in si po svoje razlagajo, kako bi moralo biti ter iščejo svoj narobe-prav. Članstvo v društvih pa nas zaposlene v zdravstveni negi povezuje in dela močne. Povezovanje in moč sta še kako potrebna, ko se odprejo aktualna vprašanja smeri in obstoja naše stroke. Na plečih zdravstvenih delavcev se je trlo že veliko orehov, pa se jim nismo uklonili. Zato je v vseh letih delovanja društev ravno to dejstvo, da smo povezani v veliko organizacijo - zbornico z vsemi društvi in strokovnimi sekcijami, pripomoglo k ohranitvi stroke in zdravstvene nege. Društva nas povezujejo še družabno, ko utrujeni od napornega dela najdemo čas za druženja s kolegicami, kolegi na izletih, predstavah, pa še čem. Zavidljiva leta delovanja vašega društva si lahko vzamejo za zgled tudi razna druga združenja, ki ne premorejo toliko let, in ker je pomembna tudi vsebina, toliko pozitivnega duha.

Seveda pa je naša naloga predajati to dobro prakso tudi bodočim generacijam, za kar sem prepričana, da nam bo vsem uspelo tudi v naslednjih letih.

Spoštovane kolegice in kolegi SDMSBZT Gorenjske, čestitamo vam ob svečanem prazniku in vam želimo še veliko uspeha.

*Tomislava Kordiš,
predsednica Društva MSBZT Celje*

Ob 60. obletnici delovanja DMSBZT Gorenjske

Ure, dnevi, meseci in leta minevajo. Čas neizprosno teče od včeraj proti jutri in s seboj odnaša naš sedaj. Vse, kar nam običajno ostane po desetletjih nenehnega spreminjanja, prilagajanja, ustvarjanja, sodelovanja, bivanja in življenja nasploh, je to, da se še enkrat ozremo nazaj in za bežen trenutek podaljšamo stik z vsem, kar izginja, za zmeraj.

Jubileji so priložnost za obujanje spominov. Preteklost pa nas obvezuje, da jo spoštujemo in ji dodamo svoj ustvarjalni delež. Pravkar iščem sledi spomina v čutnih zaznavah nedavne preteklosti in sedanjosti. Nekaj jih izbrskam, te sledi so v spominu zasidrane na poseben način.

60 let rasti, aktivne in pozitivne vloge vašega uglednega društva ne moremo prezreti. Predvsem zaradi oseb, ki so pregloboko zaznamovale stroko in razliko v našem življenju. To so osebe, ki so znale in znajo skrbeti zate, to so tiste osebe, ki so s tabo na vsak način.

Društvo in ljudje v njem so potrebovali kar nekaj stopnic in zajetnih korakov po njih do prepoznavnega ustvarjalnega početja, od preprostega dojemanja, prepoznavanja do skladiščenja znanj in izkušenj, do učinkovite uporabe vsega za to, da bi bil jutri za zdravstveno in babiško nego ter oskrbo in za njene izvajalce drugačen in boljši od današnjega dne.

Dobri programi so tradicija vsakega društva, tudi vašega. Tako članom kot tudi nečlanom omogočajo avtonomijo, s katero se lahko odzivajo na interese in potrebe okolja, v katerem delujejo. Bogatitev duhovnega življenja, še posebej v današnjem, manj prijaznem vsakdanu, je stalnica društvenega utripa. Ni dvoma, da je dota 60 let trajajoče preteklosti odličen obet za prihodnost.

Sodelovanje med društvi je zgledno, odkar obstajamo. S skupnimi močmi se trudimo razgibati prihodnost. Radi sodelujemo z občutkom, da smo drug drugemu potrebni in dragi. Za nas je to življenjska radost. Želeli bi si, da ostane ritem medsebojnega povezovanja in delovanja poskočen tudi v bodoče.

Življenje že odpira novo stran in išče nove priložnosti. V zahtevnem vsakdanu se zdi korak morda negotov, saj stare navade, oblike in vrednote življenja izginevajo, nove pa bo treba še poiskati. Vendar verjamem, da ob izkušnjah in modrosti, znanju in željah po ustvarjalnosti, s samozavestnimi, odgovornimi strokovnjaki zdravstvene in babiške nege, dosežkov vašega društva tudi v prihodnjih 60-ih letih ne bo mogoče obiti, niti prezreti.

Naj vaše društvo odlikujejo želje, vztrajnost in pogum. V imenu DMSBZT Koroške hvala za dobro sodelovanje in iskrene čestitke ob 60. rojstnem dnevu.

*Petra Štigl,
predsednica DMSBZT Koroške*

Spoštovane kolegice in kolegi, cenjeni člani regijskega strokovnega Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske

Izražamo vam čestitke ob velikem in pomembnem jubileju pričetka organiziranega delovanja in ustvarjanja strokovnega povezovanja medicinskih sester, zdravstvenih tehnikov in babic na vašem območju.

Tako kot so davnega leta 1956 kolegice prepoznale potrebo po ustanavljanju organizacije medicinskih sester, to potrebo po razvoju stroke, organiziranem delovanju in ustvarjanju v regiji danes čutimo še bolj.

Hvaležni smo za pogum in pričetke, ki niso nikjer bili lahki, zato danes slavimo pionirsko delo naših prednic.

Vsaka nastala publikacija, tako tudi vaš zbornik, ki je nastal ob 60-letnici delovanja, je več kot dragocena pisana sled.

Želimo vam obilo plodnih let.

*Durđa Sima,
predsednica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana*

Ob 60-letnici Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske

Šest desetletij obstoja društva je vedno priložnost za zadovoljstvo in ponos.

Delovati tako dolgo je danes veliko delo.

Iskreno hvala za vse, kar ste storili v teh letih.

Zato vam ob tem svečanem dogodku vsem članicam in članom Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske izrekam čestitke ob vašem visokem jubileju.

Želimo vam, da bi še naprej uspešno uresničevali vse svoje zastavljene cilje.

*Tanja Ribič Vidovič,
predsednica Društva medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Ptuj – Ormož*

Spoštovane kolegice, kolegi
Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih
tehnikov Gorenjske

Ob visokem jubileju vam v svojem imenu in imenu članov in članic Društva MSBZT Nova Gorica čestitam. Združeni v regionalna društva in Zbornico – Zvezo smo močnejši.

Želimo vam še naprej plodnega in prepoznavnega dela.

*Damjana Polanc,
predsednica Društva MSBZT Nova Gorica*

Najlepše želje ob 60. obletnici delovanja Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske

V obdobju šestdesetih let ste članice in člani gorenjskega društva dokazali zavzetost, profesionalnost, inovativnost in še marsikaj. V nasprotnem primeru namreč združenje, ki predstavlja prostovoljno organizacijo ne bi preživelo. Nedvomno vašim članom pripadnost veliko pomeni, obstoj in delo društva je cenjeno v okolju in je sposobno slediti spremembam, ter ga zaznamuje zmožnost prilagodljivosti.

Želim veliko lepih, pa tudi ganljivih trenutkov ob samem slovesnem dogodku. Zagnanosti in radovednosti, dragocenih doživetij ter veliko uspehov v prihodnjem delovanju.

V imenu članov SDMSBZT Koper, ter v svojem imenu iskrene čestitke predsednici, vsem članicam in članom. V prihodnosti veliko število smelih načrtov, sodelovanja in povezovanja, uresničevanja poslanstva ter vizije in razvoja v zdravstveni negi in vedno najboljši skrbi za pacienta.

*Doroteja Dobrinja,
predsednica SDMSBZT Koper*

Spoštovane kolegice in kolegi
DMSBZT Gorenjske,
spoštovana predsednica Alenka Bijol

Iskreno čestitamo za visok jubilej.

DMSBZT Gorenjske, je eno izmed bolj prepoznavnih v slovenskem prostoru. Iz vašega članstva izhajajo kar nekaj medicinskih sester, ki so zaznamovale razvoj zdravstvene nege v slovenskem prostoru. Ste dobri gostitelji različnih strokovnih in slavnostnih dogodkov. Bled, ki je svetovni biser turizma in športa, tudi nas venomer očara.

Ob jubilejih vedno pobrskamo po zgodovini in delamo vizijo za bodočnost. Spomini božajo. Praznovanja pa nas družijo, utrjujejo naše vezi in nas povezujejo. Bogastvo znanja, ki ga nudite svojim članom, je neprecenljivo. Nič manj pomembna pa ni skrb za kulturno, športno rekreacijsko dejavnost, izlete, ustvarjalne delavnice, skodelico čaja na čajankah in kliničnih večerih, ki jih organizirate. Nečlani ne vedo kaj vse zamujajo. Z dejavnostmi v društvu delate stroki zdravstvene in babiške nege pot, po kateri je medicinskim sestram, babicam in zdravstvenim tehnikom lažje hoditi. Sledite vrednotam, ki so zapisane na Zbornici- Zvezi, ki bo naslednje leto praznovala devetdeseto obletnico. Del te zgodbe je tudi vaše društvo.

Vsem kolegicam in kolegom vašega društva želimo še veliko odličnih idej, optimizma, povezovanja in strokovne ter osebne rasti.

*Daniela Mörec,
predsednica DMSBZT Pomurja*

Naši začetki

Tako se spominjam svojih začetkov

Jana Zupan, viš. med. ses., univ. dipl. org.
predsednica sekcije upokojenih članic/članov DMSBZT Gorenjske

“Tako se spominjam svojih začetkov” je bila tema pogovora na čajanki, ki smo jo organizirali v okviru sekcije upokojenih članov DMSBZT Gorenjske, 23. 3. 2016, v hotelu Astoria na Bledu. Čajanka je spadala v sklop dogodkov, organiziranih v letošnjem jubilejnem letu, v katerem društvo praznuje 60. obletnico svojega delovanja. S čajanko pa smo obeležili tudi 25. obletnico ustanovitve aktiva – današnje sekcije upokojenih članov društva.

V uvodnem delu čajanke sem predstavila kratek pregled zgodovine razvoja zdravstvene in babiške nege, katere začetki segajo daleč v preteklost – v obdobje laične nege, ki se je nadaljevalo z obdobjem priučevanja na poklic (500–1859). Sledila je doba modernega sestristva (1860–1945). In prvo polovico tega obdobja je zaznamovala “gospa z lučko” – Florence Nightingale, ki je leta 1860 ustanovila tudi prvo civilno šolo za medicinske sestre v Londonu. Pri nas pa je drugi polovici te dobe dala svoj pečat Angela Boškin, prva šolana medicinska sestra na Slovenskem. Njena prva služba po prihodu z Dunaja je bila na Jesenicah. Zato ji je naše društvo meseca marca letos odkrilo spominsko ploščo na Jesenicah, v predverju Zgornjesavskega muzeja. V času po drugi svetovni vojni pa se je pričelo obdobje sodobne zdravstvene nege (od 1946 dalje). Takrat so redovnice, ki so negovale bolnike in niso bile pripravljene izstopiti iz svojega reda, morale čez noč zapustiti bolnišnice.

V prvo desetletje tega obdobja segajo tudi začetki poklicnih poti naših starejših kolegic,

Delamo s
srcem

Čajanka “Tako se spominjam svojih začetkov”,
23. marca 2016, na Bledu.
Za mizo od desne gostje večera: Mira Jazbinšek, Jožica Brelih,
Đina Zupan, Polona Košnjek, Marija Čop in Marta Kavčič.

ki so na čajanki z nami podelile nekaj svojih spominov. Njihovi spomini segajo v čas, ko naša poklicna pot še ni bila tlakovana in ne tako široka kot danes. Nekatere so jo pričele graditi sicer z manj pridobljenega znanja, glede na čas njihovega izobraževanja v bolničarski šoli, vendar so jo gradile srčno – z velikim čutom za človeka. In ta občutek me je ves čas spremljal tudi v času, ki so mi ga poklonile za pogovor z menoj, ob pripravi na čajanko.

Na čajanki so z nami podelile svoje spomine: ga. Mira Jazbinšek, ga. Jožica Repe Brelih (Srednja zdravstvena šola Jesenice), ga. Polona Košnjek (Splošna bolnišnica Jesenice), ga. Anica Bajt, ga. Marija Čop, ga. Marta Kavčič (ZD Radovljica), ga. Đina Zupan (Klinika Golnik, ZD Kranj). Zaradi bolezni in poškodbe pa so svojo prisotnost opravičile: ga. Dora Janc (Psihiatrična bolnišnica Begunje), ga. Polona Škofic in ga. Draga Lavrih (Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj) ter ga. Marija Vevar (Klinika Golnik). Preden pa so spregovorile gostje čajanke, je bil predstavljen tudi kratek razvoj posameznih zdravstvenih ustanov do tistega časa, ko so se gostje čajanke v njih zaposlile.

Ker pa je od takrat minilo že 60 ali več let, je prav, da se ti spomini zapišejo, preden zbledijo in izginejo v pozabo.

Univerzitetna
klinika za
pljučne
bolezni in
alergijo –
Klinika Golnik

Zgodovina Klinike Golnik je povezana s posledicami 1. svetovne vojne, ki je bila za vojake, ki so se vračali s soške fronte, grozljiva. Ugodni klimatski pogoji kraja – zavetna lega z blagimi temperaturami in številnimi sončnimi dnevi – pa so botrovali odločitvi narodne vlade Slovenije, da se na Golniku, v gradu iz 16. stoletja, zgradi Zdravilišče za tuberkulozne vojaške invalide. Prve pljučno bolne invalidne vojake so v zdravilišče sprejeli leta 1919. Ker pa se je v naslednjem desetletju zaradi takratnih gospodarskih razmer pričelo manjšati število vojaških invalidov, ki so se zdravili na državne stroške, so na zdravljenje pričeli sprejemati bolnike samoplačnike, iz različnih krajev stare Jugoslavije. Od leta 1930 do 1941 je bilo zdravilišče prvenstveno zasebna ustanova. Med 2. svetovno vojno se je protituberkulozno zdravilišče spremenilo v regionalno splošno bolnišnico z internim in kirurškim oddelkom. Med vojno je bolnišnica zagotavljala zdravstveno oskrbo za civilno prebivalstvo, nemške vojake in taboriščnike iz Podljubelja in Begunj. V medvojni regionalni bolnišnici je bila tudi regionalna porodnišnica. Po vojni so bili prvi bolniki na Golniku ponovno tuberkulozni bolniki, vojni interniranci in vojaki. Bolnišnica je zopet postala največja državna protituberkulozna ustanova za zdravljenje

bolnikov iz vse Jugoslavije, kot Zvezni inštitut za tuberkulozo, ki se je financiral iz zveznega proračuna. Leta 1950 je zvezni inštitut prevzela slovenska vlada. Ustanova pa se je 1961-ega leta preimenovala v Inštitut za tuberkulozo Golnik.

Ga. **Marija Vevar**, ki je letos praznovala 90. rojstni dan, se je na Golniku zaposlila leta 1946 kot bolniška strežnica. Po enem letu se je vpisala v enoletno bolničarsko šolo, ki so jo ustanovili v sklopu bolnišnice, zaradi pomanjkanja negovalnega kadra. Ko so morale zaradi odloka redovnice nenadoma zapustiti bolnišnico, so jo po polletnem šolanju in enem tednu opravljene prakse že razporedili na zahtevno delo na oddelku 400, kjer so se zdravili težki bolniki. Morala jim je jemati kri, dajati i.m. in i.v. injekcije, asistirala je pri drenažah in punkcijah in čistila drene pri septičnih bolnikih. Uporabljeno gazo in povoje so oprali v pralnici. Nato so jih na oddelku raztezale, delale zložence in tampone in jih dale v sterilizacijo. V dopoldanskem času je delala na oddelku, popoldan je hodila v šolo, učila pa se je v glavnem ponoči.

Razmere za delo so se razlikovale od današnjih. Brizge in igle so prekuhivali kar v emajlirani posodi. Niso imeli prostih sobot, nedelj ali praznikov. Delali so preko delovnega časa, veliko let tudi brez plačanega nadurnega dela. Imeli so deljen delovni čas. Npr. dopoldan, potem pa še med 16.00 in 20.00 ali med 18.00 in 21.00. Delo je bilo tudi fizično zahtevno. Spomnila se je, kako so ginekološke pacientke morale nositi na lesenih stolih do centra na RTG in nazaj na oddelek, v vsakem vremenu.

Pred 37-imi leti, leta 1979, se je ga. Marija Vevar upokojila in je danes, v ponos društva, najstarejša članica, ki se še vedno rada udeleži kakšnega našega dogodka. Zelo se je veselila tudi srečanja na čajanki. Na žalost tudi vseh prisotnih pa, zaradi poškodbe pri padcu ob prihodu v hotel Creina, ni mogla sodelovati v pogovoru.

Na Golniku se je leta 1955 zaposlila tudi naša članica ga. **ĐINA ZUPAN**, ki je prišla v Slovenijo "s trebuhom za kruhom" po končani 3-letni bolničarski šoli v bolnišnici v Rovinju, kjer so se zdravili bolniki s kostno tuberkulozo, v mavcu, z dolgo ležalno dobo. Delala je na različnih oddelkih, v pogovoru pa je

Marija Vevar v pogovoru z bolnico v bolnišnici na Golniku (1947).

Dina Zupan pri delu v hematološkem laboratoriju (ZD Kranj, 1964).

obujala predvsem svoje izkušnje z delom v laboratoriju, najprej v takratnem Zveznem inštitutu za tuberkulozo na Golniku, od koder je odšla v službo v Zdravstveni dom Kranj, v hematološki laboratorij. Časa za malico ni bilo, delovne pa so bile tudi sobote. Opravila je do 100 odvzemov krvi na dan. Z mikroskopskim pregledom krvnega vzorca je določala število celic v periferni krvni sliki. Za nastavljanje sedimentacije je vzorec krvi morala pepitirati z usti. Pri tem pa je obstajala nevarnost okužbe, saj ji je ob premočnem vsrkavanju krvi v pipeto le-ta lahko pritekla v usta, kar se ji je včasih tudi zgodilo. Pred mikroskopskim pregledom urina je bilo potrebno, s predhodnim prekuhavanjem, urin še filtrirati. Za odvzem vzorca urina je bilo pri ženskah potrebno narediti katetrizacijo. Najin pogovor o delu na oddelku pa je zaključila z naslednjimi besedami: “Vedno sem imela veliko skrb za bolnika. Doma sem premišljevala, če sem naredila vse, kar je bilo potrebno. Če sem kaj pozabila, sem se šla drugi dan bolniku opravičit.”

Psihiatrična bolnišnica Begunje (PBB)

Bolnišnica se nahaja v “begunjski graščini”, katere gradnja se je pričela v 14. stoletju. Grad Begunje, ki se je kasneje preimenoval v grad Katzenstein, so lastniki skozi stoletja dozidavali, do današnje podobe. V drugi polovici 19. stol. je graščina, ki je bila last zemljiških posestnikov, prešla v državno lastnino. V njej so v naslednjih 77-ih letih, pred ustanovitvijo psihiatrične bolnišnice, našli svoje prostore: ženska kaznilnica, nacistični zapori, ženski zapori in šola ljudske milice.

Leta 1952 je bila z odločbo takratne vlade LR Slovenije ustanovljena Bolnica za duševne bolezni Begunje na Gorenjskem. Pričela se je adaptacija graščine v bolnišnične prostore. Zaposlili so tudi manjše število osebja, ki je urejalo prostore za sprejem prvih bolnikov, nabavljali so nujno potrebno opremo in inventar. Pobudnik za ustanovitev bolnice je bil tudi njen prvi honorarni ravnatelj, prof. dr. Janez Kanoni. Dokler je bila bolnica azilna dependansa Bolnišnice za živčne in duševne bolezni Ljubljana Polje, so bili v njej honorarno zaposleni tudi zdravniki iz matične ustanove, ki so se posamično menjavali na nekaj mesecev. Ker je takrat primanjkovalo tudi negovalnega osebja, je bolnica poslala v Polje na enomesečni tečaj nekaj svojih delavcev. Poleti leta 1953 so iz Polja premestili v Begunje prvih 25 bolnic, ob koncu leta pa je v bolnišnici bivalo že 158

bolnikov. Skrb za njihovo nego je bila v slabih delovnih pogojih prepuščena 5-im bolničarjem in 20-im strežnikom. Ker pa se je s posameznimi zaključenimi adaptacijami prostorov postopoma povečevalo tudi število premeščenih bolnikov, je v naslednjih letih še 16 strežnikov naredilo enoletno bolničarsko šolo v Ljubljani.

Med njimi je bila tudi ga. **Dora Janc**, ki se je po 35-ih letih dela zaradi dolgoletnih delovnih izkušenj upokojila z interno priznano izobrazbo kot srednja medicinska sestra. Ob obujanju spominov na bolničarsko šolo se je spomnila besed dr. Miklavčiča, direktorja bolničarske šole v Ljubljani, ki je dejal: “Ta dekleta smo pobrali z njiv – a imajo zelo lep odnos do bolnikov.” Svoje delo je kot bolničarka začela na ženskem oddelku. Delala je v turnusni službi – prvi teden 12 ur dnevne službe, drugi teden nočna izmena, nato pa je bila en teden prosta. Za ogrevanje oddelka so uporabljali Lutzove peči. Okoli njih je bila nameščena zaklenjena kovinska mreža, da se bolnice niso opekale ali zažgale oblačil. Peči so zakurili člani nočne izmene okoli pete ure zjutraj. Iz skladišča na dvorišču so na lesenih nosilih prinesli premog in ga za en dan shranili v leseni zaboj na oddelku. Bolnice so bile oblečene v dolge platnene halje in nosile okovane visoke čevlje. Delale so v delovni terapiji in na bolniškem posestvu – na vrtu, na polju in v hlevu. Za obroke so bolnice peljali po stopnicah v jedilnico, ki je bila v pritličju, poleg kuhinje. Po obroku so počakale, da so bolničarke pomile posodo in jih potem odpeljale nazaj na oddelek. Bolnicam, ki niso odšle v jedilnico, so hrano nosili na lesenih pladnjih, po stopnicah. Prav tako so morali po stopnicah prenašati umazano in čisto perilo, v velikih pletenih košarah, iz oddelka v pralnico in nazaj. Za kopanje bolnic so uporabljali enkrat tedensko kopalnico v kleti. Opremljena je bila z visečimi tuši na stropu. Pri tuširanju bolnic so bile bolničarke oblečene v kopalke, lase pa so si zaščitile s plavalno kapo. Po zaključenem tuširanju so bolnice po mrzlem stopnišču peljale nazaj na oddelek. Med enim in drugim kopanjem so za umivanje uporabljali krpe, namočene v mrzlo vodo, saj so imeli takrat na oddelku poleg bolniških sob samo še umivalnico, v kateri so bili umivalniki z mrzlo vodo in stranišče. Imeli so tudi nekaj tuberkuloznih

Dora Janc (prva levo v drugi vrsti) s sodelavci in bolnicami na vrtu za bolnišnico v Begunjah (1955).

bolnic. Na posebnem oddelku pa so se zdravile bolnice s tifusom. Za agresivne bolnice so uporabljali prisilne jopiče, nekaj časa pa tudi mrežnice. Po 28-ih letih upokojitve so njeni spomini na službo, kot je rekla sama: "... prijetni, kljub temu, da je včasih od bolnic priletela tudi kakšna klofuta. Ne glede na izobrazbo pa so bili odnosi med osebjem zelo dobri. Skupaj smo se znali tudi poveseliti. Bolnišnica je bila pravzaprav naš drugi dom."

Splošna bolnišnica Jesenice

Začetki zgodovinskega razvoja bolnišničnega zdravljenja na Jesenicah segajo v leto 1895–96, ko je Kranjska industrijska družba zgradila bolnišnico z 18-imi posteljami, namenjeno zavarovancem Bratovske skladnice. Bratovska skladnica je bila v 19. stoletju oblika zavarovanja rudarskih ali železarskih delavcev, ki je v primeru obolenj ali poškodb dajala podporo delavcem, njihovim vdovam, sirotam in invalidom. Kranjska industrijska družba, predhodnica železarne na Jesenicah, je bila v drugi polovici 19. stoletja najmočnejše železarsko podjetje na Kranjskem in je leta 1873 združila obe bratovski skladnici – rudarsko in fužinarsko. Po 25-ih letih se je z izgradnjo prizidka, leta 1921, povečalo število posteljnih kapacitet v "stari bolnišnici". Zaradi vedno večjega števila zaposlenih v železarni pa je že pred 2. svetovno vojno padla odločitev bratovske skladnice in Kranjske industrijske družbe za izgradnjo nove bolnišnice. Temeljni kamen je bil položen 1940. leta na Plavškem travniku. Izgradnja je potekala počasi zaradi 2. svetovne vojne. Nova bolnišnica je sprejela prve bolnike po vojni, leta 1948, in je veljala za eno najmodernejših ustanov te vrste v Sloveniji. V prostorih stare bolnišnice pa je dobila svoje prostore takratna Obratna ambulanta. Ob otvoritvi je imela današnja Splošna bolnišnica Jesenice (SBJ) 120 postelj na kirurškem in internem oddelku. Leto kasneje so odprli še ginekološko-porodniški oddelek. Čez 10 let, leta 1959, pa se je izpod okrilja internega oddelka osamosvojil tudi otroški oddelek.

Polona Košnjek (prva levo v drugi vrsti) v bolnišnici na Jesenicah, s sodelavci v igralskih kostumih (1958).

Ga. Polona Košnjek se je zaposlila v SBJ leta 1957 kot otroška negovalka z diplomom, na otroškem oddelku, ki je takrat imel svoje pro-

store še na internem oddelku. Kasneje pa se je ob delu še došolala in dobila naziv otroške medicinske sestre. Obujala je spomine na čas, ko so zaposleni delali tudi udarniško pri gradnji bolnišnice. Za razliko od današnjega časa so uniforme prali doma. Oprema je bila skromna, sanitetni material pa za večkratno uporabo. V večnamenski sobi so otroci imeli obiske. Tam so tudi krstili kritično bolne otroke. Prišel je duhovnik in starši, sama pa je bila velikokrat v vlogi krstne botre. Danes težko predstavljivo je potekal postopek transfuzije. Ker je imela redkejšo krvno skupino, je bila večkrat tudi krvodajalka. Z eno roko je držala otroka, iz druge roke pa je kri po transfuzijskem sistemu direktno tekla iz njene žile v žilo bolnega otroka. V službo se je vozila z Rečice pri Bledu. Če je kdaj zamudila vlak, je šla peš, pozimi pa kar z "laufarskimi" smučmi.

V obdobju pred in po 2. svetovni vojni so za zdravstveno varstvo prebivalcev skrbeli zasebni zdravniki. Leta 1952 je začelo veljati družbeno upravljanje tudi na področju zdravstva, zakon o javnem zdravstvu pa je odpravil zasebno prakso zdravstvenih delavcev. Zato sta bila po sklepu takratnega Okrajnega ljudskega odbora Kranj leta 1953 ustanovljena Okrajni zdravstveni dom v Kranju in v Radovljici. Takratni Okrajni Zdravstveni dom (ZD) Radovljica je združeval zdravstvene domove Jesenic, Bleda, Bohinja in Radovljice. V začetku je zdravstveni dom svoje prostore, z dvema splošnima ambulantama, našel v nacionalizirani vili nemškega okrajnega načelnika, na Kopaljški 8. Prostori za zdravstveno varstvo otrok in žena in patronažna služba pa so še nekaj časa ostali v radovljiški graščini. Leta 1955 (takrat smo dobili tudi zdravstveno izkaznico) je prišlo do razdružitve obeh okrajnih zdravstvenih domov. ZD Radovljica je postal samostojna enota, ob enotah ZD Jesenice in ZD Bled, ki mu je bila priključena tudi zdravstvena služba v Bohinjski Bistrici.

Spomine na začetke svoje poklicne poti v zdravstvenem domu v Radovljici pa so v pogovoru z menoj podelile: ga. Anica Bajt, ga. Marta Kavčič in ga. Marija Čop.

Ga. **Anica Bajt** se je po končani 4-letni Šoli za medicinske sestre v Ljubljani zaposlila v takratnem Okrajnem zdravstvenem domu v Radovljici, leta 1954. Kot mlada medicinska sestra je pričela orati ledino patronažne službe, od Otoč do Rateč, Bleda, Gorij in Bohinja. V takratnih življenjskih razmerah je bilo zdravje žena, mater in otrok, v primerjavi z drugimi skupinami prebivalstva, bolj ogroženo. V okviru monovalentne patronažne službe je posvečala veliko skrb družinam z dojenčki in majhnimi otroki, ki so bile najbolj oddaljene od otroških posvetovalnic in zdravnikov. Obiskovala jih je v

Zdravstveni
dom
Radovljica

Anica Bajt ob patronažnem obisku pri dojenčku, na eni od planin na Pokljuki.

gozdarskih kočah na planinah Pokljuke in Jelovice. Zaradi slabih prometnih povezav je večino poti prepešačila, poleti tudi prekolesarila ali pa prisedla na gozdarski tovornjak. Pozimi si je pomagala s sanmi, enkrat pa so ji ponudili celo smuči, čeprav ni znala smučati. Pri delu so ji na področju zdravstvene vzgoje pomagale tudi babice. Z zaposlovanjem novih medicinskih sester v patronažni službi se je njen teren zožil. Z veseljem je v pogovoru obujala tudi spomine na srečanja s svojimi sodelavkami. Veliko so ji pomenile tudi izmenjave poklicnih izkušenj in medsebojno spodbujanje. Njihova prizadevanja pa so bila poplačana z rezultati, ki so jih pozneje prikazali statistični kazalci – zmanjšala se je umrljivost dojenčkov.

Ga. Anica Bajt je bila tudi ena od udeleženk prvega uradnega sestanka gorenjskih medicinskih sester v Kranju, leta 1956. Da pa je njen naziv častne članice društva prišel v prave roke, potrjuje tudi njena pripravljenost za sodelovanje na čajanki, kljub težki bolezni, s katero je izgubila boj čez dober mesec dni.

Leta 1954 pa se je, v eni od takratnih dveh splošnih ambulant Okrajnega zdravstvenega doma v Radovljici, zaposlila tudi medicinska sestra ga. **Marta Kavčič**, po zaključeni 4-letni Šoli za medicinske sestre v Ljubljani. Redni delovni čas ambulate je takrat potekal samo v dopoldanskem času. Popoldan in ponoči pa se je izvajala dežurna služba, v kateri sta se zdravnika menjavala tedensko.

Na vprašanje, kakšna je bila v tistem času naloga medicinske sestre v splošni ambulanti, je odgovorila: “V dopoldanskem času sva v ambulanti delali dve medicinski sestri. Sprejeli smo od 60 do 100 bolnikov na dan. Po naročilu zdravnika sva bolnikom jemali tudi vzorce urina in krvi ter naredili osnovne laboratorijske preiskave. Takrat smo rutinsko vsem jemali tudi kri za Wassermanovo preiskavo. Za določanje želodčne kisline sva uvažali sondo za odvzem želodčnega soka. Asistirali sva zdravniku pri manjših kirurških posegih in skrbeli za nadaljnjo nego in preveze operativnih ran. Do leta 1956 sta

zdravnika v splošni ambulanti skrbela tudi za zdravje žena in otrok. Ker ni bilo prevoznih sredstev, smo izvajali cepljenje otrok kar na terenu – v obratnih ambulantah, šolah, v skrajnem primeru pa tudi v trgovini ali gostilni. Leta 1958 pa smo bile medicinske sestre po odloku premeščene v patronažno službo. V splošnih ambulantah pa so ostale bolničarke.” Osnovna misel, ki je medicinsko sestro go. Marto Kavčič ves čas vodila pri njenem delu, pa je bila misel, da dela za ljudi.

Ga. **Marija Čop** se je po končani 3-letni Višji šoli za medicinske sestre v Ljubljani za eno leto zaposlila v bolnišnici v Švici, leta 1956 pa v Okrajnem zdravstvenem domu v Radovljici. Od ge. Anice Bajt je prevzela delo v patronažni službi za območje zdajšnje radovljiške občine. Glede na ekonomsko, socialno in kulturno stanje prebivalstva po drugi svetovni vojni je bila zdravstvena prosveta ključnega pomena v takratni patronažni službi. S tem ciljem so bili organizirani tudi tečajji za vaške žene na terenu, katerih glavna tema je bila nosečnost, nega in prehrana dojenčka. Z zdravstveno-vzgojnim delom je bilo včasih težko spreminjati staro miselnost, ki je bila zakoreninjena med nosečnicami in porodnicami in je prehajala iz roda v rod, po nasvetu starih mam. Med takšne škodljive navade je sodilo tudi povijanje dojenčka kot mumije.

V okviru patronažne službe je ga. Marija Čop enkrat tedensko delala tudi v posvetovalnici za matere in otroke, skupaj z babico. Posvetovalnica se je nahajala v drugem nadstropju radovljiške graščine in je bila predhodnica kasnejših dispanzerjev. To je bil čas, ko ženske niso mogle odločati o rojstvu otroka tako kot danes. Na razpolago ni bilo kontracepcijskih sredstev, splav pa je bil sprva dovoljen le zaradi socialno-medicinske indikacije. Za ugotavljanje nosečnosti so za Maninijev biološki nosečniški test uporabljali žabje samce, ki so jih v prostoru posvetovalnice gojili v velikih steklenih kozarcih z vodo. Majhno količino urina ženske, ki je sumila, da je noseča, so injicirali v hrbtno vrečo žabjega samca. Če je bil v urinu prisoten nosečniški hormon, je povzročil nastanek spermijev v urinu. Naslednji dan so žabi s pipeto odvzeli injicirani urin iz kloake in ga pregledali pod mikroskopom.

Marija Čop s sodelavkami zdravstvenega doma v Radovljici (1958).

Srednja zdravstvena šola Jesenice

V drugi polovici prejšnjega stoletja se je z razvojem zdravstvenega varstva v Sloveniji pričela širiti tudi dejavnost zdravstvenih ustanov na Gorenjskem. Vzporedno s tem so naraščale potrebe po zaposlovanju večjega števila zdravstvenih delavcev, tudi na področju zdravstvene nege in oskrbe bolnikov. Zato je skupščina občine Jesenice leta 1962 ustanovila Srednjo zdravstveno šolo na Jesenicah. Na povabilo takratnega Ministrstva za zdravstvo je pri ustanavljanju šole pomagala ga. Mira Jazbinšek, ki je ostala na mestu ravnateljice šole do svoje upokojitve, leta 1983.

Prvo šolsko leto je potekalo v najetem prostoru Zavoda za zaposlovanje. Naslednje leto pa se je šola preselila v prostore Splošne bolnišnice na Jesenicah. Poleg ravnateljice in tajnice je šola zaposlila še 4 do 5 medicinskih sester – učiteljic. Splošne izobraževalne predmete so honorarno poučevali profesorji z jeseniške gimnazije in ostalih šol na Jesenicah, strokovne predmete pa zdravniki, zaposleni v bolnišnici. Lokacija šole v bolnišnici je ponujala tudi priložnost, da so dijaki imeli več stikov z bolnišnico in bolniki. Prostorska omejenost pa je zaposlene na šoli in dijake močno medsebojno povezala. Leto po ustanovitvi je bilo v okviru šole organizirano tudi izobraževanje ob delu. Leta 1965 je šola dobila še dislocirani oddelek v Trbovljah. Po zaključku štiriletnega šolanja in opravljeni maturi sta se prvi dve generaciji srednjih medicinskih sester zaposlili kar na Gorenjskem. Srednja zdravstvena šola na Jesenicah (SZŠ) je bila znana tudi v širšem slovenskem prostoru kot šola, ki je nudila dijakom dobro strokovno znanje in bogate praktične izkušnje, zato so bila takratnim maturantkam in maturantom na široko odprta vrata za zaposlitev tudi v drugih krajih Slovenije.

Mira Jazbinšek (na sredini) in Sonja Ravnik ob podelitvi diplome gojenki Mojci Thaler, (SZŠ Jesenice, 1972).

Ga. **Mira Jazbinšek** je po dekretu Ministrstva za zdravstvo prišla na Jesenice leta 1962 in pomagala ustanoviti Srednjo zdravstveno šolo, ki jo je kot ravnateljica vodila 40 let, do svoje upokojitve leta 1983. Povedala je, da so bili začetki delovanja šole težki zaradi prostorske stiske. Ko pa se je šola preselila v prostore Splošne bolnišnice na Jesenicah, je morala vložiti veliko truda, da je pouk potekal nemoteno v dveh razredih za štiri letnike, ker so bili predavatelji samo honorarno zaposleni – od profesorjev drugih šol do zdravnikov bolnišnice. Ko je en razred imel

prakso, je drugi imel pouk in obratno. Veliko hrabrosti in truda je potrebovala tudi, ko se je bilo potrebno postaviti v bran nosečih dijakinj. Po direktivi iz Ljubljane bi namreč morale šole zapustiti, zaradi njene odločnosti pa so s šolanjem po porodu lahko nadaljevale in dosegle svoj cilj.

Na razpis za sprejem v šolo se je prvo leto prijavilo 126 kandidatk, sprejetih pa je bilo 38 deklet. Med njimi je bila tudi ga. **Jožica Repe Brelih**. Kot predstavnica prvega letnika šole je povedala, da je takrat šola imela najet samo en kletni prostor, v katerem je potekal pouk, v za danes nesprejemljivih pogojih. Ko so pisale besedilo na tablo, velikosti 1 x 1,5 m, so ga morale sproti brisati, da so lahko nadaljevale s pisanjem. V razredu niso imele miz, ampak samo lesene stole, postavljene v vrste, katerih sedež se je zaprl navzgor, ko so vstale. Namesto mize so uporabljale poličko pri stolu, na kateri je bilo prostora le za en majhen šolski zvezek. Če so bile vprašane sošolke, ki so sedele pri steni, so morale ostale v tisti vrsti vstati, da so le-te lahko prišle pred tablo.

Prva predsednica našega društva, ga. **Mirjam Belič**, je pred desetimi leti v svojem članku zapisala:

“Ko danes gledam in razmišljam, kaj nas je poganjalo, vem, da so bili to dobri medosebni odnosi, medosebno spoštovanje, zaupanje, prijateljstvo in iskrenost. Nihče ni poznal besede ‘ne morem’. Vodilo nas je načelo prižgimo luč, ne preganjajmo teme”.

Spoštovane kolegice in kolegi, širimo njene misli naprej. Mogoče smo na te vrednote danes že malo pozabili.

Čas po upokojitvi

Jana Zupan, viš. med. ses., univ. dipl. org.
predsednica sekcije upokojenih članic/članov DMSBZT Gorenjske

Spoštovane kolegice/kolegi, vabimo vas, da po dolgoletnem delu na različnih področjih zdravstvene dejavnosti nadaljujete svoje članstvo v Društvu tudi po upokojitvi in s tem ohranjate občutek stanovske pripadnosti.

Članstvo v sekciji, ki v letošnjem letu praznuje 25- obletnico svojega delovanja, vam ponuja priložnost za nadaljevanje vseživljenjskega učenja in širjenja socialne mreže – skozi program ustvarjalnih delavnic in sekcij za športno dejavnost in pohodništvo.

Sekcija upokojenih članov društva je stara toliko, kot je stara naša država. Ustanovljena je bila v času, ko je društvo imelo svoj sedež v Psihiatrični bolnišnici Begunje (1990–1991). 16. 4. 1991 je bil tam tudi ustanovni sestanek takratnega aktiva upokojenih medicinskih sester. Sestanka se je udeležilo 15 od 31-tih do takrat v društvo včlanjenih upokojenih medicinskih sester. Za predsednico je bila izvoljena ga. Helena Korošec. V 3-članski izvršni odbor je bila imenovana tudi ga. Anica Bajt.

Takrat je bil sprejet dogovor (okvirni plan dela aktiva):

- da bo predsednica aktiva vabljen na seje predsedstva društva,
- članice aktiva bodo vabljene na strokovna predavanja in bodo oproščene plačila kotizacij,
- članice same pa se bodo sestale dvakrat letno, ob srečanju bo za njih organizirano tudi predavanje in
- 24. 10. 1991 je bilo prvo predavanje v PB Begunje, dr. med. Andrej Žmitek, spec. psih., je predaval o psihičnih spremembah v starosti.

Prva predsednica aktiva je bila ga. Helena Korošec (1991–1997). Njeno delo sta nadaljevali ga. Anica Bajt (1997–1998) in ga. Dragica Cerar (1998–2000). Od leta 2000 do 2013 je aktiv vodila ga. Ivanka Živič, od marca 2013 pa ga vodi ga. Jana Zupan.

Na sestanku IO Društva MSBZT Gorenjske, 25. 4. 2013, je bil potrjen predlog preimeno-
vanja aktiva upokojenih MS Gorenjske v **sekcijo upokojenih članov DMSBZT
Gorenjske**. Za boljšo medsebojno povezanost in posredovanje informacij članom, ki
bivajo v skoraj vseh občinah Gorenjske, so se na sestanku, 5. 4. 2013, zbrale članice ož-
jega odbora sekcije: ga. Zvezdana More (Kranj), ga. Silva Bizjak (okolica Kranja),
ga. Marija Rakovec (Tržič in okolica), ga. Ivana Hartman (Škofja Loka in okolica),
ga. Rozika Špilak (Lesce, Bled, Bohinj), ga. Milena Miklavc (Radovljica in okolica),
ga. Sonja Ravnik (Jesenice), ga. Marina Rotar (Kranjska gora in okolica, Žirovnica),
ga. Marta Zajec (Golnik). Ga. Ivanka Živič pa je bila izvoljena za podpredsednico sekcije.
Po podatkih zbornice – zveze je bilo 1. 5. 2016 med rednimi članicami/člani DMSBZT
Gorenjske 82 upokojenih članic/članov.

Vsem mlajšim članicam društva v vednost in vsem starejšim članicam v osvežitev spo-
mina navajam še nekaj zanimivih predlogov in sklepov, ki smo jih zapisali v zapisnike
društva takrat:

- Leta 1991 je znašala kotizacija za strokovna predavanja 100,00 din. Pri večjem številu udeleženk iz posamezne delovne organizacije se plača kotizacija samo za 5 udeleženk.
- 12. 12. 1990 smo na 4. seji društva v mandatnem obdobju 1990–1991 (sedež društva v Psihiatrični bolnišnici Begunje) med pogovorom o izvajanju zdravstvene nege ugo-
tobili, da ob odpustu ali premestitvi bolnika iz ene zdravstvene ustanove v drugo iz-
vajalci zdravstvene nege pogrešamo določene informacije, potrebne za nego – še
zlasti, če je bolnik slabo komunikativen. Na podlagi sklepa te seje smo pripravili os-
nutek Lista zdravstvene nege za premestitev ali odpust bolnika. Po obravnavi osnutka
in zbiranju pripomb in predlogov je bil 7. 3. 1992 na skupščini društva v Republiškem
centru za obrambno usposabljanje v Poljčah list sprejet kot dokument, kot prvi
skupni list kontinuirane zdravstvene nege na Gorenjskem. 26. 5. 1992 smo vsem
glavnim medicinskim sestram poslali dopis, naj List zdravstvene nege za premestitev
ali odpust bolnika pride v splošno uporabo. Ob odpustu domov naj ga dobijo patro-
nažne sestre, ki odpuščenega varovanca p. p. najprej obravnavajo.
- Po programu dela v mandatnem obdobju 1991–1992 je bilo organiziranih 7
strokovnih predavanj. 12. maja 1991 je Društvo MSZT Kranj izdalo svoj prvi Zbornik
vsebin predavanj, organiziranih v letu 1991.

Zgodovina
društva
v 90. letih
prejšnjega
stoletja

- 23. 10. 1991: med pripravami za skupščino (občni zbor) v letu 1992 je bil sklican sestanek z glavnimi medicinskimi sestrami bolnišnic in domov oskrbovancev, s točko dnevnega reda: Ocena obstoječega stanja zdravstvene nege bolnika na Gorenjskem.
- 7. 3. 1992 je bilo na skupščini društva prisotnih 112 medicinskih sester, kar je predstavljalo 19,2 % od 582-tih članic. V zadnjem času pa je prisotnost članic in članov na skupščini manjša od 10 %.
- V svojem članku, objavljenem v Utripu leta 1992, je takratna predsednica nadzornega odbora društva, ga. Marica Bohinc, zapisala: "Dejavnost društva je bila uspešna na področju razvoja zdravstvene nege in zdravstvene vzgoje. Pomembna so bila tudi društvena prizadevanja za ohranitev šole za medicinske sestre na Gorenjskem.

Društvo je dobro delovalo na področju izobraževanja in v publiciranju prispevkov svojega dela."

Zdravstveni ustanovi:
LIST ZDRAVSTVENE NEGE
ob prenehanju ali odpustu

Zdravstvena ustanova: _____ Oddelek: _____ Datum: _____
ime in priimek: _____ rojstni dan: _____
kdo negoval na našem oddelku od _____ do _____
Stanje ob odpustu: _____
(ustrezno označiti)

1. Pokretnost: polna delna 2. Psihično stanje: orientiran delno orientiran
nepokretnost neorientiran

3. Sposobnost delna 4. Prehrana: normalna predpisana dieta
komunikacija ni možna kakšna: _____

5. Odvajanje: v redu 6. Dekubitus: ne nevarnost za zotetek
odvajanje: retenca blata do _____
retenca urina dasedanje asirba: _____
dasedanj ukrepi: _____
inkontinenca blata
inkontinenca urina

7. Nadzor ali pomoč po drugi osebi: ni potrebna
je potrebna

Nadzor	Pomoč	Nadzor	Pomoč
☐ pri osebni higieni	☐	☐	☐
☐ pri hranjenju	☐	☐ pri hoji	☐
☐ pri odvajanju	☐	☐ pri obločenju	☐
☐ pri jemanju th.	☐	☐ pri obrobanju v post.	☐

8. Oseba lastnina, ki jo ima bolnik s seboj:
do _____
denar koliko: _____
drogocenosti kaj: _____
dokumenti kaj: _____

9. Napotki za zdravstveno nego: _____

List izpolnila: _____

List zdravstvene nege ob prenehanju ali odpustu bolnika (1992).

Z osamosvojitvijo države je prišlo tudi do reforme zdravstvenega varstva v letu 1992. Samoupravni sporazum o uresničevanju zdravstvenega varstva je uvedel plačilo zdravstvene participacije – kot prispevek lastne udeležbe k zdravstvenim storitvam in ga je kasneje nadomestilo prostovoljno zdravstveno zavarovanje.

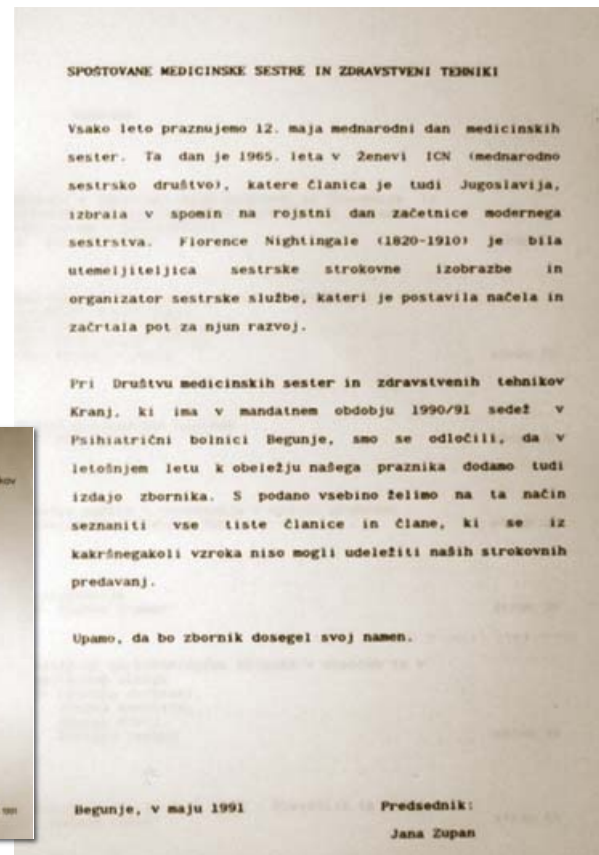
- 13. 3. 1992 (sedež društva v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo Kranj) je bil na konstitucijski seji izvršnega odbora, predsedstva in nadzornega odbora podan predlog programa za delo društva v letih 1992–1993, po katerem:
- naj bi se delegatke društva do naslednje seje pogovorile z direktorji zdravstvenih zavodov o oprostitvi plačila participacije za zdravstvene delavce na Gorenjskem;
- predlagane so bile posebne štampiljke v zdravstvenih izkaznicah, ki bi veljale kot dokument;
- za vse članice je društvo kupilo etuije modre barve za zdravstvene izkaznice, ki naj bi predstavljale določeno prednost za člane društva v čakalni vrsti v zdravstvenih ordinacijah;
- 22. 4. 1992 je bilo pod 6. točko dnevnega reda obravnavano naročilo nalepk "Stanovska solidarnost medicinskih sester

Slovenije” za članice društev in sekcij. Nalepke so se nalepile v zdravstvene izkaznice in so veljale kot prioriteta za članice društva v naši regiji. Razdelile so se upokojenim in aktivnim članom društva. Ob izidu nalepk je društvo poslalo dopis zdravstvenim ustanovam o pomenu prioritete le-teh;

- 27. 3. 1993 je bila na seji društva sprožena problematika dela medicinskih sester z računalniki (vnašanje storitev). Bile smo mnenja, da se naše delo ne sme razvrednotiti. Naša prva skrb je bolnik oziroma varovanec, šele nato pa dokumentiranje podatkov;
- 14. 4. 1993: sklep seje Zbornice zdravstvene nege: 40 % članarine se vrača nazaj v regijska društva;
- 15. 9. 1994 je bil sprejet sklep, da se članom izvršnega odbora društva povrnejo potni stroški za udeležbo na seji;
- 19. 12. 1996 se je na občnem zboru sprejel sklep, da se društvo MSZT Kranj preimenuje v Društvo MSZT Gorenjske, predsedstvo društva pa v izvršni odbor društva.

Tako je bilo nekoč. Kako pa je danes, ko govorimo, da živimo v dobi tehnologije? Danes je računalnik tudi v zdravstveni negi nepogrešljiv. Takrat, ko smo pričeli z delom, danes že upokojeni izvajalci zdravstvene nege, smo bili še bolj ali manj računalniško nepismeni – pa mislim, da kljub vsemu v korist bolnika.

Prvi zbornik DMS ZT Kranj, leta 1991.

Predsednice društva od začetka delovanja do danes

Ana Belič	(1956–1967)
Anica Pučko	(1967–1968)
Helena Sitar	(1968–1970)
Silva Vogelnik	(1970–1971)
Marinka Kurilič	(1971–1973)
Marija Travnikar	(1973–1975)
Marija Čop	(1975–1977)
Maruša Polajnar	(1977–1979)
Francka Čadež	(1979–1981)
Vasiljka Kokalj	(1981–1983)
Anica Osovnikar	(1983–1985)
Boža Kokeza	(1985–1989)
Jana Zupan	(1989–1992)
16.1.1991	ustanovitev aktiva upokojenih med. sester prva predsednica Helena Korošec
Zdenka Brešar	(1992–1994)
Ivana Hartman	(1994–2001)
Monika Ažman	(2001–2008)
Marjan Žagar	(2008–2009)
Judita Slak	(2009–2013)
Tanja Pristavec	(2013–2015)
Alenka Bijol	(2015–

Aktivnosti Društva

Pregled aktivnosti DMSBZT Gorenjske v zadnjih 10 letih

Nina Trifoni, dipl. m. s.
podpredsednica za izobraževanje

V zadnjih desetih letih je DMSBZT Gorenjske organiziralo različna strokovna srečanja, kjer smo imeli možnost pridobivanja znanja na kliničnih večerih, strokovnih srečanjih in seminarjih. Pridobivali smo znanja na različnih področjih, kot so bolnišnične okužbe, zdrava prehrana, partnerski odnosi, nenasilje v zdravstveni negi, kronične neozdravljive bolezni, paliativna oskrba, demenca, psihosocialni pristopi, skrb zase, obravnava bolnika z bolečino, kako ohraniti notranje ravnovesje, kako komunicirati, zdravje kot vrednota vsake ženske, kakovostna skrb za družine in obvezne vsebine iz zakonodaje, temeljnih postopkov oživljanja, etike ter kakovosti in varnosti v zdravstveni negi, ter še in še.

Izven naših meja smo se izobraževali in organizirali strokovno ekskurzijo v Hildesheim in Bielefeld, kjer smo imeli tridnevni strokovni seminar z naslovom Sodobni pristopi k dolgotrajni oskrbi v krajevnem okolju, udeležili smo se 11. Kongresa evropskega združenja za paliativno oskrbo in bili na obisku pri poljskih kolegicah in kolegih, kjer smo si ogledali Hospic. Pri sosedih smo si ogledali Splošno bolnišnico Čakovec, Center za limfologijo na Koroškem in komuno Cenacolo v Medjugorju. Organizirali smo tudi strokovno ekskurzijo v Bolnišnico Sežana z ogledom njihove kraške jame in obiskali enoto doma upokojencev v Petrovem Brdu. Obiskali smo tudi grob Angele Boškin.

Sicilija, 2016

Monika Ažman, Alenka Bijol, Marija Vevar

Zelo radi ustvarjamo in se družimo zunaj delovnega okolja. Radi plešemo, zato smo organizirali tečaj orientalskega in country plesa, omogočili kuharske delavnice priprave izdelkov iz polnozrnate moke, dobrote iz paljenega in kvašenega testa, čokoladne dobrote, se naučili in kako na hitro pripraviti jedi za goste. Ustvarjali in izdelovali smo vitraže, nakit, božično novoletne okraske, voščilnice. Organizirali smo delavnico bonton pri mizi in kultura oblačenja ter ob našem tempu življenja zelo pomembno smejalno delavnico in delavnico miselne gimnastike. Učili smo se nemškega in angleškega jezika. Osredotočili smo se tudi na bio vrt.

Zelo radi hodimo v hribe, zato našim članom letno organiziramo več pohodov, če le vreme to dopušča. Osvojili smo vrh Kojce, Krniške glavice, Donačke Gore, Učke, Velike Bavhe, Kraški Rob, Trdinov vrh, Snežnik, Stol, Peco, Raduho, Dobrač, Uršljo Goro ter hribovje v Dolomitih, kamor že tradicionalno organiziramo dvodnevni pohod.

Bonton pri mizi, 2015

Najraje pa hodimo na večdnevne izlete, kjer smo nazadnje obiskali Sicilijo, prej še Istanbul, Berlin, Prago, Sarajevo, Apulijo, Pariz, Bolgarijo in Toscano. V Istanbulu nam je tudi uspel ogled zgodovinskega muzeja medicinske sestre z lučko – Florence Nightingale.

K čajanki povabimo zanimive goste, ki nam polepšajo popoldne ob dobri skodelici čaja. Letos smo se začeli spominjati naših začetkov, zato smo imeli v gosteh upokojene medicinske sestre, z zanimivimi življenjskimi in profesionalnimi zgodbami, ki so krojile temelje zdravstvene in babiške nege. Prejšnja leta so se čajanke udeležili tudi drugi zanimivi gosti,

kot so priznani fotograf Aleksander Čufer, pisatelj Ivan Sivec, scenarist in režiser Miha Mazzini, igralka Alenka Bole Vrabc, slavistka Ifigenija Zagoričnik in drugi.

Ker radi skrbimo za svoje zdravje, organiziramo različne tečaje, kot je tek na smučeh, nordijska hoja in suhi tek. Omogočamo vadbo pilatesa, joge in aerobiko. V okviru kulturnega udejstvovanja imamo na voljo šest abonmajskih vstopnic za Prešernovo gledališče Kranj in Gledališče Toneta Čufarja Jesenice. Omogočamo plačilo štartnin za teke, kjer že vrsto let v velikem številu zastopamo Društvo na Ljubljanskem maratonu.

Istanbul, 2015

Logotip Društva MSBZT Gorenjske predstavlja osebnostne in poklicne lastnosti svojih članov in pokrajine, ki jo zastopa. Sestavljen je iz kroga v rumeni barvi in dveh stikajočih se polkrožnih oblik v zeleni barvi. Vsi liki so obkroženi z modro črto. Zeleni polkrožni obliki in rumen krog spominjata na cvetlico. Cvetlica pomeni lepoto življenja, poklica in pokrajine Gorenjske. Sonce je medicinska sestra, saj njena strokovnost, zavzetost, delavnost in dobra beseda obsijejo pacienta s svojo toplino, ko jo ti najbolj potrebujejo.

Društvo medicinskih sester, bobic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske

Odkritje spominske plošče Angeli Boškin

Alenka Bijol, dipl. m. s., univ. dipl. soc.
predsednica DMSBZT Gorenjske

Prva
skrbstvena
(medicinska)
sestra na
Slovenskem

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (DMSBZT) Gorenjske je v sodelovanju z Zbornico – Zvezo 3. 3. 2016 v preddverju Gornjesavskega muzeja na Jesenicah organiziralo slovesen dogodek **Odkritje spominske plošče prvi skrbstveni (medicinski) sestri na Slovenskem Angeli Boškin**.

Pred odkritjem plošče je Angelo Boškin (1885–1977) predstavil Hubert Tomaž Terseglav Tomažin, ki je iz teme Zgodovinski razvoj zdravstvene nege v okviru zdravstvene dejavnosti na Jesenicah do druge svetovne vojne diplomiral na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani pod mentorstvom Andreje Mihelič Zajec.

Predavanju je sledil ogled filma Poti k ljudem, zanimiv prikaz življenja in dela Angele Boškin, ki je prav na železarskih Jesenicah začela svojo poklicno pot kot predhodnica današnjih patronažnih medicinskih sester. Film je nastal v sodelovanju z vodjo delovne skupine za zgodovino zdravstvene in babiške nege Ireno Keršič, TV Slovenija in Društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana.

Spominska plošča.

Angela Boškin (1885–1977), doma iz Pevme pri Gorici, je iz družine z devetimi otroki po končani osnovni šoli odšla na Dunaj, kjer se je začela navduševati nad ženskami v modrih oblekah ali “plavimi sestrami”, šolanimi negovalkami bolnikov. Tako se je leta 1912 odločila za poklic medicinske sestre. Šolala se je na Dunaju in postala prva šolana medicinska sestra na Slovenskem. Poklicna pot jo je leta 1915 pripeljala v vojaško bolnišnico in v sanitetno ekipo švedske misije v bolnišnici mednarodnega Rdečega križa, kjer je ostala do leta 1917. Postala je glavna medicinska sestra v rezervni vojaški bolnišnici. Opravila je tudi šolo za socialno-zdravstveno delo. Leta 1918 je prejela diplomu “skrbstvene sestre”. Ko je po končanem šolanju prišla v Ljubljano, je zamaž iskala tovrstno zaposlitev. Pot jo je pripeljala do Alojzije Štebe, ki se je zavzemala za varstvo mater in otrok, za izobraževanje žensk in za so-

cialno-zdravstveno zaščito delavstva. Bila je prva oseba, ki je v Angeli Boškin prepoznala vrednost šolane socialno-zdravstvene delavke.

Tako je 3. februarja 1919 nastopila službo skrbstvene sestre na Jesenicah, kjer je izobraževala matere o higienskih določilih ob porodu ter negi dojenčka in otroka. Ustvarila si je sliko o socialno-zdravstvenih razmerah tamkajšnjega prebivalstva. Spoznala je, da ne bo dosegla napredka brez izobraževanja ljudi. Okrožnega zdravnika je prepričala o nujnosti rednih preventivnih pregledov dojenčkov. V Ljubljano je poslala pobudo o ustanovitvi posvetovalnice za matere in dojenčke. Njen predlog je bil sprejet. Leta 1922 je zapustila Jesenice in s svojim delom nadaljevala v Ljubljani. Po službovanju na različnih koncih Slovenije (v Trbovljah, Ljubljani, Škofji Loki) so jo vojna leta močno izčrpala. Zaprošila je za upokožitev, se 1944 vrnila domov v Pevmo pri Gorici, kjer je do smrti živela s sestro, upokojeno učiteljico. Umrla je 28. 7. 1977, stara 92 let. V Pevmi je tudi pokopana.

Zavedanje pomena in prispevka Angele Boškin k izboljšanju zdravstvenih in socialnih razmer na Jesenicah so se zavedali tudi zaposleni v Gornjesavskem muzeju Jesenice. V prostorih kasarne na Stari Savi je stalna etnološka razstava z rekonstrukcijo delavskega stanovanja iz obdobja začetnih let dvajsetega stoletja, ki prikazuje bivalno kulturo ter način življenja železarskih družin v nekdanjem jeseniškem delavskem naselju. Območje Stare Save, z bistvenimi elementi nekdanjega fužinarskega naselja, je danes namenjeno muzejski, kulturni in turistični dejavnosti Občine Jesenice. Prav v prostorih kasarne je bila 14. 10. 2008 premiera prvega dokumentarnega filma „Poti k ljudem“.

Dan je Društvo pričelo z rednim letnim občnim zborom. Sledilo je predavanje prof. dr. Mateja Tuška z naslovom Učinkovito upravljanje časa in psihološki dejavniki uspeha. Slovesno pa ga je zaključilo s predstavitvijo Angele Boškin. Spominsko ploščo sta slavnostno odkrila podžupan Občine Jesenice Miha Rebolj ter predsednica društva Alenka Bijol.

Na odkritju spominske plošče Angeli Boškin.

Anici Bajt v slovo

Na praznični dan, 1. 5. 2016, smo se v Bohinjski Bistrici poslovili od medicinske sestre Anice Bajt, dolgoletne članice DMSBZT Gorenjske, ki letos obeležuje 60. obletnico delovanja. In ga. Anica je bila ena od udeleženk prvega uradnega sestanka gorenjskih medicinskih sester v Kranju leta 1956.

Po zaključeni šoli za medicinske sestre v Ljubljani se je leta 1954 zaposlila v takratnem okrajnem zdravstvenem domu v Radovljici. Kot mlada medicinska sestra je prevzela zahtevno delo in pričela orati ledino patronažne službe na Gorenjskem – v času, ko je bila zdravstvena služba slabše dostopna, življenjske povojne razmere skromne, stopnja umrljivosti dojenčkov pa visoka. Obiskovala je družine z dojenčki in malimi otroki, predvsem v odmaknjenih naseljih s slabimi prometnimi povezavami. Z zaposlovanjem novih patronažnih sester se je njen delovni teren postopoma ožil in tako je v 60-ih letih skrbela samo še za družine v Bohinju. Leta 1975 se je zaposlila v otroškem dispanzerju ZD Bohinj, delala pa je tudi v splošni ambulanti. Po pridobitvi višje izobrazbe je prevzela delovne naloge glavne medicinske sestre do upokojitve, leta 1990.

Njena stalna spremljevalka v življenju pa je bila tudi ljubezen do amaterskega gledališkega odra. Z več kot 30-imi vlogami je bila nepogrešljiv del bohinjskega gledališča, recitirala je na raznih prireditvah in organizirala številne kulturne dogodke. Za svoje bogato delo v ljubiteljski kulturi je sprejela številna priznanja in nagrade.

V zahvalo za svoje dolgoletno društveno delo in velik prispevek k razvoju zdravstvene in babiške nege na Gorenjskem je leta 2007 postala tudi častna članica našega stanovskega združenja. O poklicu medicinske sestre je dejala: “To je poklic, ki človeka spremlja od spočetja do smrti. Zahteva dosti znanja, sposobnosti in potrebnega čuta.” Da je bila naša kolegica Anica medicinska sestra s “srcem in pol” nam je dokazala tudi s svojim aktivnim sodelovanjem na čajanki društva Tako se spominjam svojih začetkov – kljub težki bolezni, s katero je izgubila boj čez slaba dva meseca.

Naj počiva v miru!

Jana Zupan

Prejemniki slavnostnih odličij
Društva medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov Gorenjske
ter Zbornice – Zveze

2006–2016

Častni člani / članice DMSBZT Gorenjske

Prva častna članica DMSBZT Gorenjske je leta 2006 postala gospa Mirjam Belič. Prav ona je bila tista, ki je skupaj z drugimi naprednimi medicinskimi sestrami, 18. 11. 1956, zasnovala temelje današnjega društva.

Mirjam Belič

leto 2006

Mirjam Belič je leta 1953 Ministrstvo za zdravstvo Slovenije po temeljiti presoji napotilo na delo v Okrajni zdravstveni dom Radovljica. Iz Radovljice jo je službena pot vodila na Jesenice, od tod pa v Kranj najprej na Okrajni ljudski odbor Kranj in nato na Okrajni zdravstveni zavod Kranj. Področje, ki ji je bilo zaupano je bilo usmerjeno predvsem v organizacijo zdravstveno socialnega varstva žena in otrok na Gorenjskem. Povojni čas, ko je bilo vse razrušeno, sta revščina in skrajna preprostost ljudi botrovali vsakemu koraku. Analiza stanja zdravja prebivalstva je narekovala, da je potrebno dati prednost delu na področju varstva žena in otrok, ker je bila smrtnost dojenčkov zelo visoka. Ustanavljati so začeli posvetovalnice za žene in otroke, kjer so dodatno delale tudi medicinske sestre in babice s terena. Istočasno je bilo uvedena tudi evidenca obiskov v posvetovalnicah. Na podlagi zapisanih podatkov so medicinske sestre skupaj s sodelavci lahko pričele meriti rezultate svojega dela. Analize so pokazale, da je bilo delo strokovno in pravilno, saj se je že v kratkem pokazalo pomembno znižanje smrtnosti mater in otrok. Veliko volje in truda je bilo potrebno vložiti tudi v organizacijo tečajev za zdravo prehrano – gospodinjske tečaje, o higieni in negi otroka, o negi porodnice ter o družinski vzgoji. Odgovornost in program dela ter vsebine nalog so se širile iz leta v leto. Ena pomembnejših nalog je bila uvedba polivalentne patronažne službe z namenom zaščite celotne družine. Posebej pomemben je bil začetek sodelovanja na zdravstveno vzgojnem področju z Rdečim križem. V sodelovanju z republiškim odborom Rdečega križa so organizirali predvsem več tedenske tečaje za nego bolnika na domu. Skupaj z Bolnišnico za ginekologijo in porodništvo Kranj so izvajali programe zgodnjega odkrivanja raka pri ženskah in z dobljenimi rezultati, ki so presegali pričakovanja, poskrbeli za zdravje žensk na Gorenjskem. Zaradi velikega števila abortusov v takratnem času je bila vključena v program patronažne službe vzgoja družine in partnerjev za zaščito pred nezaželeno nosečnostjo. To je bila ena težjih nalog tako za zdravstvene delavce kot za družino. Vendar je prosvetljenost ljudi postajala vse

širša in ne nazadnje posluh stroke je vzpodbudil proizvodnjo pripomočka – diafragme, ki so jih pričeli izdelovati v Savi Kranj. Pri svojem delu je gospa Mirjam Belič vedno želela nekaj več, ga izboljšati in posodobiti, kar je bilo mnogim težko razumljivo. Povezovanje, iskanje rešitev, želja po boljšem in dobrem strokovnem delu so bili generator za začetek združevanja in glavno vodilo društvenega dela. Deset let je gospa Mirjam Belič v sodelovanju s kolegicami soustvarjala današnje društvo, na kar je kot sama pravi: "zelo ponosna!" Vsi tisti, ki danes soustvarjamo podobo in delovanje društva smo ob vsem napisanim dodali še tole:

Naj bo naziv "častna članica" Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske skromna a iskrena zahvala za vse napore, ki jih je gospa Mirjam Belič pred 50. leti skupaj s kolegicami vložila v oranje ledine na področju povezovanja in združevanja medicinskih sester in babic na Gorenjskem. Naj bo to tudi zahvala za vse odlične programe, ki so bili temelj sodobni zdravstveni negi na Gorenjskem!

leto 2007

Anica Bajt

Po končani šoli za medicinske sestre v Ljubljani junija 1954 se je kot štipendistka okrajja Radovljica zaposlila kot patronažna medicinska sestra za družine z dojenčki in otroki v okrajnem zdravstvenem domu Radovljica. Takrat je bila patronažna služba izrazito monovalentna. Tuberkulozne bolnike je obiskovala sestra iz ATD (proti tuberkulozni dispanzer). Vsi ostali varovanci (kronični bolniki, starostniki, duševni bolniki, alkoholiki ...) so bili zajeti v patronažno službo kasneje, ko se je povečalo število patronažnih medicinskih sester in začelo razumevanje o nujnosti patronažne službe. Teren, ki ji je pripadel kot mladi patronažni medicinski sestri, je bil zelo obširen. Zajemal je področje od Rateč do Bohinja, Gorij ter po Savi navzdol do Otoč. "Zaradi obširnosti terena sem sprva obiskovala le problematične družine, v oddaljenih krajih, kjer je bilo daleč do otroške posvetovalnice in zdravnikov, pa tudi družine po priporočilu zdravnika in drugih". Zaposlovanje patronažnih medicinskih sester se je po letu 1955 naglo izboljševalo. Tako ji je kmalu pripadel bolj "domač" teren v Bohinju. V tem času je potekalo življenje brez pralnih strojev, električnih štedilnikov, stanovanja so bila majhna, brez kopalnic, plenice za enkratno uporabo še dolgo niso poznali. Toda tudi danes po vseh teh letih Anica kritično doda: "Določene stvari se v negi novorojenčka niso prav dosti spremenile. Tudi danes dojenčki velikokrat niso primerno oblečeni, razlika je le v tem, da so bili nekoč odeti v volno in debelo flanelo, danes pa v neprodušna oblačila iz bolj sodobnih materialov". Pogosto je bilo potrebno sodelovanje

s socialnimi službami pri občini (centri za socialno delo so se ustanavljali kasneje), Društvom prijateljev mladine, delovnimi organizacijami, raznimi komisijami in seveda z organizacijami RK. Pri območnem odboru RK je bila nekaj let članica izvršnega odbora, en mandat celo predsednica. Vodila je tečaje za laično nego bolnika na domu, sodelovala s predavanji o zdravi prehrani in načinu življenja, širila zavest o pomenu krvodajalstva. Skorajda ni bilo Bohinjca v takratnem obdobju, ki si znanja prve pomoči v okviru šoferskega izpita ne bi pridobil z Ančino pomočjo. Tisto v obliki lutke in čisto pravo Bajtovo. Po 22-ih letih dela v patronažni službi je sprejela delo v otroškem dispanzerju v ZD Bohinj. Glede na to, da ji delo in odgovornost nista bila tuja, je bila nekaj let tudi glavna medicinska sestra v ZD Bohinj. Kar pa niti ni bilo dolgočasno. V manjšem ZD se je morala takratna glavna medicinska sestra izkazati tudi v vlogi hišnika, gospodinje, vzdrževalca in še kaj. "Seveda rada verjamem, da se danes po vseh teh letih določene stvari niso prav dosti spremenile". Ves čas svojega aktivnega delovanja si je Anica s pridom pridobivala dodatna funkcionalna in strokovna znanja. Eden pomembnih razlogov ustanovitve današnjega društva je bila zavest takratnih medicinskih sester, da bodo, združene v društvu, lažje izmenjavale znanje in izkušnje. Anica Bajt je ena tistih medicinskih sester, ki so pred 51-imi leti sodelovale pri ustanovitvi Društva medicinskih sester Gorenjske. Skoraj vse profesionalno obdobje je bila članica izvršnega odbora. Še danes je zelo aktivna. Prostega časa ji vedno primanjkuje. Območnemu odboru RK je zvesta tudi danes. Enkrat mesečno še vedno izvaja merjenje krvnega sladkorja in krvnega pritiska vaščanom. Na roditeljskih sestankih, kjer je bila včasih na povabilo ravnateljev bistriške šole skorajda del aktiva učiteljev, pa res ne predava več. Svoje navdušenje biti medicinska sestra žal ni uspela prenesti na obe hčeri, je pa zato to poslanstvo kot prava teta prav gotovo podarila kar štirim nečakinjam in celo enemu nečaku. Ena njenih največjih ljubezni je kultura in z njo gledališče. Od mladih nog je bila vključena v dramski krožek na vseh stopnjah in smereh svojega izobraževanja. Več kot petdeset let in še danes je članica Kulturnega društva Bohinj – gledališče 2B Bohinjska Bistrica. Za svoje kulturno udejstvovanje je prejela Linhartovo značko, leta 2000 pa celo žlahtni naslov Komedijantka Gorenjske, ki ji ga je podelil Sklad ljubiteljskih kulturnih dejavnosti.

Tako kot Anico vsakič znova prevzamejo planine, kjer se vsak dan znova čudi vsej njihovi lepoti in jim z občudovanjem vrača pogled, tako smo v Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske navdušeni in hvaležni za vse, kar je društvu podarila Anica.

leto 2012

Antonija Rozman

Šola za otroške sestre je obiskovala v Ljubljani. Maturo je opravila z odličnim uspehom. Leta 1968 se je zaposlila v Mestni otroški bolnici v Ljubljani, 1972 pa v vzgojnem zavodu Matevža Langusa. Bila je prva in dvajset let tudi edina medicinska sestra v ustanovi. Do upokojitve leta 2004 je bila glavna medicinska sestra v Centru za usposabljanje, delo in varstvo Matevža Langusa Radovljica. Veliko življenjske energije je vložila v dejavnosti, ki so vplivale na kakovost življenja varovancev, bdela je nad njihovim zdravstvenim stanjem, na vsakem koraku izvajala zdravstveno vzgojno delo. Pri svojem delu je bila odgovorna, dosledna, strokovna, zanesljiva. Zaslužna je za danes dobro organizirano zdravstveno službo. Skrbela je za izobraževanje zaposlenih. Trudila se je za prepoznavnost centra, za sprejetost in socializacijo varovancev v širšem bivalnem okolju. Sodelovala je v zdravstveni mreži Gorenjske in v aktivu medicinskih sester centrov za usposabljanje. Ob 50-letnici centra je napisala članek o zdravstveni službi v centru, je soavtorica članka ob 50-letnici Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske o CUDV Radovljica. Dobro je organizirala delo, znala je prisluhniti, pomagati, vzpostaviti dobro delovno vzdušje. V prostem času se še vedno rada izobražuje, hodi v hribe, fotografira in bere. Dva mandata je bila v svetu krajevne skupnosti. Je podpredsednica in že več kot dvajset let prostovoljka pri Rdečem križu, kjer skrbi za zdravstvenovzgojno delo v krajevni skupnosti, za merjenje krvnega sladkorja, pritiska, holesterola. Je prostovoljka - koordinatorica projekta za boljše kakovost življenja starejših doma, organiziranega v okviru Zveze upokojenecv Slovenije. S svojim znanjem in delom v lokalni skupnosti izboljšuje kvaliteto življenja sokrajanov.

Imenovanje za častno članico DMSBZT Gorenjske daje vrednost njenemu predanemu delu z varovanci v vseh letih njene strokovne poti.

leto 2014

Marjana Bratkovič

Na Univerzitetni kliniki za pljučne bolezni in alergijo Golnik prisotna že od 15. leta starosti, zaposlila se je leta 1976. Leta 2005 je končala visokošolski strokovni študijski program. Zdravstvenovzgojno delo je njena stalnica pri delu s kroničnimi bolniki. Za potrebe zdravstvenovzgojnega dela z bolniki s tuberkulozo in svojci je napisala kratko in razumljivo besedilo, ki je opremljeno z nazornimi slikami in izdelala zloženko z naslovom V BOJU S TUBERKULOZO. Zloženska je bila predstavljena tudi na evropskem strokovnem srečanju o tuberkulozi in bila med gradivi, ki jih medicinske sestre

uporabljajo pri zdravstveni vzgoji bolnika s tuberkulozo, izbrana kot najboljša. Več let je vodila učne delavnice o izvajanju in vrednotenju tuberkulinskega testa po zdravstvenih domovih Gorenjske in Ljubljane in vodila tudi številne delavnice v okviru strokovnih izobraževanj. Leta 2005 je izdelala program in učne vsebine ter didaktične pripomočke za pouk bolnikov s kronično obstruktivno pljučno boleznijo in začela program tudi aktivno izvajati. Vrednotenje znanja bolnikov v letih 2008–09 je pokazalo, da znanje ni zadostno. Zato je leta 2011 skupaj s kolegico Barbaro Benedik izdelala zloženko za bolnike s KOPB z namenom spodbuditev samozdravljenja bolnikov in sodelovanja med zdravnikom, medicinsko sestro in bolnikom. Zloženka vsebuje tudi akcijski načrt samozdravljenja bolnika in oceno kakovosti življenja bolnikov (CAT-vprašalnik). Zloženko na Kliniki Golnik uporabljamo kot pripomoček za izobraževanje bolnikov in gradivo za domačo oskrbo. Marca 2007 se je udeležila izobraževanja o neinvazivni mehanski ventilaciji bolnikov v Heidelbergu in na Golniku pomagala postavljati oddelek za neinvazivno mehanično ventilacijo. V okviru vodenja kroničnih bolnikov je izvedla raziskavi o tem, kako poteka zdravljenje s kisikom na domu in kakšna je kakovost življenja bolnika s KOPB, ki se zdravi s kisikom na domu. Rezultati raziskav so bili podlaga za izdelavo dodatne dokumentacije – evidenčnega kartončka Spremljanje bolnika s KOPB in trajnim zdravljenjem s kisikom na domu. Marjana Bratkovič je avtorica kartončka, ki omogoča boljši prenos podatkov o bolnikovem zdravstvenem stanju med primarnim in sekundarnim nivojem. Redno se udeležuje strokovnih srečanj, kot aktivna udeleženka prenaša svoje bogate izkušnje v širši slovenski prostor. Je članica izvršilnega odbora pulmološke sekcije medicinskih sester Slovenije. Aktivno sodeluje pri izvedbi strokovnih srečanj sekcije, hkrati je članica Društva pljučnih bolnikov Slovenije, kjer se vključuje v izvedbo delavnic za bolnike po terenu.

Njena znanja so pripomogla k kakovostni obravnavi, večji poučenosti in informiranosti bolnikov, predvsem pa k večji kakovosti življenja bolnikov s pljučno boleznijo.

Zlati znak Zbornice – Zveze

od leta 2006 do 2016

leto 2006

Oti Mertelj

Oti Mertelj se je po zaključku študija najprej zaposlila v Bolnišnici Petra Držaja v Ljubljani, nato pa jo je poklicna pot vodila v Splošno bolnišnico Jesenice, kjer je delala kot timska medicinska sestra v enoti intenzivne terapije ter nato leta 2001 prevzela vodilno mesto v poliklinični dejavnosti bolnišnice. Bila je dolgoletna aktivna članica izvršilnega odbora Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske, med drugim zadolžena za poslovanje in finančno delovanje društva, zelo uspešna blagajničarka ter aktivno sodelovala pri oblikovanju statuta DMSZT Gorenjske ter drugih dokumentov. Bila je nepogrešljiva v organizacijskem odboru gorenjskega društva tako strokovnih kot družabnih srečanj. V letu 2005 je uspešno zaključila izobraževanje v okviru poletne šole za oskrbo kroničnih ran v Oxfordu in pridobila certifikat. Bila je aktivna članica izvršilnega odbora Društva za oskrbo kroničnih ran – DORS ter predsednica nadzornega odbora. Je soavtorica strokovnih smernic za oskrbo razjede zaradi pritiska. Sodelovala je pri dveh študijah o oskrbi kronične rane – razjede zaradi pritiska ter pri pripravi nacionalnih smernic za oskrbo bolnika z rakom debelega črevesja. V okviru kirurškega oddelka je vodila odsek, kjer so v oskrbi pacienti s kroničnimi ranami. Opravljala je tudi delo koordinatorice za oskrbo ran v okviru svetovalne službe za oskrbo in preventivo. Aktivno je sodelovala v društvu Hospic. Zavedala se je potreb po strokovnem znanju, zato se je stalno izobraževala, nadgrajevala znanje in skrbela za svojo strokovno rast. Svoja znanja je kot mentorica uspešno prenašala na mlajše kolegice. Je prejemnica srebrnega znaka Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske.

Zaradi svojih osebnostnih vrtilin, življenjske energije, optimizma je povsod priljubljena in spoštovana. Vodi jo visok etičen in human odnos, znanje in profesionalnost. Do svojih sodelavcev goji dobre medsebojne odnose, razdaja toplino in vedno nasmejana. S svojo osebno dostopnostjo in človečnostjo se dotakne vsakogar, kdor to želi in je pripravljen ter sposoben čutiti.

leto 2007

Nevenka Marinšek

Nevenka Marinšek se je po zaključku študija zaposlila na Srednji zdravstveni šoli Jesenice. Poučevala je veliko strokovnih predmetov predvsem s področja zdravstvene nege in vodila praktični pouk na otroškem in kirurškem oddelku ter bila vrsto let učiteljica zdravstvene vzgoje na Gimnaziji Jesenice. Aktivno je sodelovala pri pripravi vprašanj za republiška tekmovanja dijakov za področje zdravstvene nege in prve pomoči. Vodila je pripravo dijakov na ta tekmovanja in pod njenim vodstvom so dijaki dosegali odlične rezultate. V okviru Ministrstva za šolstvo je kot članica študijske skupine aktivno sodelovala pri prenovah vsebin programa za izobraževanje zdravstvenih tehnikov. Sodelovala pri nastajanju knjige posegov za dijake srednje zdravstvene šole. Osem let je bila aktivna članica strokovnega kolegija za področje zdravstvene nege pri Ministrstvu za šolstvo in šport. Osem let je tudi zelo uspešno vodila strokovni aktiv učiteljic zdravstvene nege na Centru srednjega usmerjenega izobraževanja in na Srednji šoli Jesenice. Je soavtorica priročnika Nega bolnika. V letu 2003 se je zaposlila v Splošni bolnišnici Jesenice kot pomočnica glavne medicinske sestre zavoda. Ves čas je aktivno sodelovala pri uvajanju in razvijanju sodobne in kakovostne zdravstvene nege. Bila je članica različnih projektnih skupin v bolnišnici, slovenske filantropije, skupine za paliativno oskrbo bolnikov ter slovenskega društva Hospic. Uspešno je opravila izobraževanje za spremljanje umirajočih in njihovih svojcev. Imela je pomembno vlogo pri projektu ustanovitve Oddelka za zdravstveno nego v bolnišnici ter pri koordiniranju prostovoljcev. Aktivno je sodelovala v republiški delovni skupini za slovensko kategorizacijo zahtevnosti bolnišnične zdravstvene nege in pri postavitvi računalniške baze podatkov za področje kategorizacije zdravstvene nege ter pri postavitvi programa za vodenje kazalnikov kakovosti v bolnišnicah. Bila je aktivna članica gorenjske koordinacije zdravstvenih in socialnih ustanov. V bolnišnici je bila mentorica in koordinatorica za vodenje in izobraževanje pripravnikov. Je soavtorica pravilnika o vodenju pripravništva zdravstvenega tehnika na Gorenjskem. Bila je dolgoletna aktivna članica izvršilnega odbora DMSZT Gorenjske. V zadnjem mandatnem obdobju je bila eno leto tudi podpredsednica društva.

Pri njenem delu s pacientom jo je vodil visok etičen in human odnos, znanje in profesionalnost. Do svojih sodelavcev je gojila dobre medsebojne odnose in je bila vedno pripravljena prisluhniti vsakemu zaposlenemu v bolnišnici. Nevenka je človek, ki trdno stoji za svojimi odločitvami, je oseba, ki ji lahko zaupaš. S svojimi prispevki je veliko doprinesla k prepoznavnosti in ugledu zdravstvene nege ter medicinskih sester.

leto 2008

Monika Ažman

Monika Ažman se je po zaključku študija na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani leta 1989 zaposlila v Splošni bolnišnici Jesenice in po štirih letih poklicno kariero nadaljevala na Srednji zdravstveni šoli Jesenice kot učiteljica praktičnega pouka in strokovno teoretičnih predmetov. Pridobila je pedagoško andragoško izobrazbo, opravila strokovni izpit za področje vzgoje in izobraževanja in pridobila naziv "mentorica". V letu 2001 se je vrnila v Splošno bolnišnico Jesenice najprej na kirurški oddelek, v letu 2004 pa je bila imenovana na mesto glavne medicinske sestre specialistične dejavnosti in urgence. Monika je v bolnišnici kot vodja in članica različnih projektnih skupin ves čas aktivno sodelovala pri uvajanju in razvijanju sodobne in kakovostne zdravstvene nege.

Bila je zelo aktivna tudi kot podpredsednica Delovne skupine za področje boja proti nasilju v zdravstveni negi pri Zbornici – Zvezi. Zaveda se potrebo po strokovnem znanju, zato se je stalno izobraževala, svoje znanje nadgrajevala in s tem skrbela za svojo strokovno rast. V letu 2002 je po študiju pridobila naziv diplomirana medicinska sestra. Pridobljena znanja z veliko vnemo podaja svojim kolegicam v bolnišnici, v društvu in na številnih srečanjih v okviru Zbornice – Zveze, strokovnih sekcij in na kongresih.

Leta 2001 je prevzela vodenje Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske in društvo predano in zavzeto vodila vse do januarja 2008. Bila je gonilna sila društva. Nikoli ji ni zmanjkalo idej, volje in energije. Rdeča nit izobraževanj pod njenim okriljem je bila poleg strokovnih tem tudi skrb za zdravje in dobro počutje zaposlenih v zdravstveni negi. Zbrala in uredila je številne publikacije društva in redno objavljala o dogodkih v društvu v Utripu in v drugih časopisih ter nastopala na radiu in televiziji.

V letošnjem letu se je odločila nadaljevati svojo poklicno pot kot izvršna direktorica Zbornice – Zveze.

S svojim neizmernim optimizmom, predanostjo poklicu, strokovnostjo in ustvarjanjem dobrih medsebojnih odnosov si je pridobila zaupanje med bolniki, sodelavci, ostalimi zaposlenimi ter člani društva. Moniko Ažman pri delu vodi težnja k napredku, k prepoznavnosti zdravstvene nege in prepoznavnosti medicinske sestre tako na Gorenjskem kot tudi v ostalem slovenskem prostoru. Njene osebne kvalitete, kot so dinamičnost, vedrost, retorične in organizacijske sposobnosti, ter vrednote, kot so poštenje, zaupanje in pravičnost jo vodijo na njeni strokovni in delovni poti.

Jože Prestor

leto 2010

Rodil se je 02.05.1967 v Kranju, živi na Zgornjem Brniku. Šolanje na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani je zaključil 1986. Po služenju vojaškega roka se je oktobra 1987 zaposlil v Bolnišnici za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik, prve izkušnje je nabiral na oddelku za intenzivno nego in terapijo, kasneje pa v KC v Ljubljani na urološkem oddelku. Od oktobra 1989 je zaposlen v NMP, Reševalna postaja ZD Kranj. Med tem se je poročil in ustvaril družino. V službi je leta 1994 prevzel vodenje reševalne postaje NMP ZD Kranj, leta 1999 pa še ambulante za NMP. Leta 2001 se je vpisal na Visoko šolo za zdravstvo v Ljubljani in marca 2005 uspešno diplomiral.

Pri Sekciji reševalcev v zdravstvu je aktiven od leta 1990. Redno sodeluje s predavanji na strokovnih srečanjih Sekcije in sorodnih strokovnih sekcijah ter sodeluje pri organizaciji seminarjev. Od leta 2002 je član podskupine za izobraževanje pri sekciji reševalcev. Maja 2005 je prevzel vodenje sekcije reševalcev, ki ga je lani podaljšal še za 4 leta. Aktiven je tudi v drugih organih Zbornice Zveze. Od leta 2008 je prepoznaven član Komisije za licenčno vrednotenje, junija 2009 je kot večletni član Odbora strokovnih sekcije izvoljen na mesto koordinatorskega člana. S prevzemom vodenja Odbora je postal tudi stalni član Upravnega odbora Zbornice Zveze.

Od leta 1997 je aktiven na področju zdravstvene politike, pridružil se je delovni skupini za reševalne prevoze na MZ. Kasneje se je pridružil še delovni skupini za dispečerstvo, delovni skupini za oznake in opremo v NMP ter delovni skupini za izobraževanje. Oblikoval je logotip sistema nujne medicinske pomoči v Sloveniji. Sodeloval je pri pripravi programa usposabljanja reševalcev iz vode in pri pripravi projekta strokovnih izpitov za zdravilce, kjer še vedno sodeluje kot izpraševalec za področje prve pomoči. Že od leta 1999 je pooblaščen nadzornik MZ za izvajanje nadzora delovanja reševalnih postaj. Leta 2004, po reorganizaciji projekta NMP, mu je minister za zdravje zaupal vodenje delovne skupine za prevoze in opremo.

Od leta 2007 je habilitiran kot strokovni sodelavec s področja javnega zdravja pri Univerzi v Ljubljani. Na Zdravstveni fakulteti v Ljubljani vodi vaje s področja NMP in delovanja zdravstva v posebnih razmerah. Je nosilec licence izvajalca dodatnih postopkov oživljanja Evropskega sveta za reanimacijo, pooblaščen izpraševalec in potrjevalec pri Državnem izpitnem centru RS za nacionalno poklicno kvalifikacijo Zdravstveni reševalec in inštruktor za množične nesreče pri Evropskem združenju urgentne in travmatološke kirurgije ter inštruktor International Trauma Life Support. S strani strokovne sekcije je pooblaščen strokovnjak s strokovnega področja za potrebe Zbornice Zveze.

leto 2010

Marjana Bratkovič

Marjana Bratkovič je v Bolnišnici Golnik – Univerzitetni kliniki za pljučne bolezni in alergijo prisotna že od 15. leta starosti, ko je opravljala poletno prakso. Zadnjih deset let opravlja delo vodilne medicinske sestre bolniškega oddelka. Njena stalnica je zdravstveno vzgojno delo, še posebno pri bolnikih s tuberkulozo in kronično obstruktivno pljučno boleznijo (KOPB). Z namenom izboljšati razumevanje pomena kužnosti tuberkuloze je napisala zloženko z naslovom V boju s tuberkulozo, ki je bila na evropskem strokovnem srečanju o tuberkulozi izbrana kot najboljša. Vodila je tudi učne delavnice o izvajanju in vrednotenju tuberkulinskega testa po zdravstvenih domovih Gorenjske in številne delavnice v okviru strokovnih izobraževanj. Leta 1991 je sodelovala pri pripravi programa zdravstvene vzgoje bolnikov na trajnem zdravljenju s kisikom na bolnikovem domu ter bila nato več let vodja omenjene šole. V okviru celostne obravnave bolnikov s KOPB je v letu 2005 izdelala program in učne vsebine ter didaktične pripomočke. Marca 2007 se je izobraževala o neinvazivni mehanični ventilaciji bolnikov v Heidelbergu, z namenom vodenja teh bolnikov izven intenzivne terapije in na njihovem domu. Vključena je v skupino za celostno obravnavo bolnika s KOPB. Je tudi avtorica kartončka Spremljanje bolnika s KOPB in trajnim zdravljenjem s kisikom na domu. Zaradi njenih bogatih izkušenj in zavedanja pomembnosti poučenosti kroničnih bolnikov se tudi naprej vključuje v raziskovalno delo na tem področju in tako pomaga k dviganju kakovosti obravnave pljučnega bolnika. Je članica skupine za uvajanje negovalnih diagnoz, skupine za kakovost v Bolnišnici Golnik, izvršilnega odbora pulmološke sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Aktivno sodeluje pri izvedbi in pripravi programov strokovnih srečanj sekcije, je svetovalka pri pripravi strokovnih smernic na področju pljučnih bolezni, dva mandata je bila tudi članica organizacijskega odbora pulmološke sekcije medicinskih sester ter članica Društva pljučnih bolnikov Slovenije. Marjana je oseba, ki nudi sodelavcem tako strokovno kot moralno oporo. Pomembno mesto je namenjala tudi medsebojnim odnosom, tako med sodelavci kot tudi bolniki in njihovimi svojci. Njena znanja so pripomogla h kakovostni obravnavi, večji poučenosti in informiranosti bolnikov ter učinkovitejši komunikaciji z bolniki in svojci. Dokazuje, da je medicinska sestra tista, ki s svojo osebnostjo, znanjem in širino veliko prispeva k zdravstveni vzgojenosti bolnikov kot tudi sodelavcev.

Zavedamo se, da je njeno delo pomemben prispevek k celotni zdravstveni obravnavi bolnikov v slovenskem prostoru, predvsem pa dodana kakovost pri obravnavi bolnikov s kroničnimi boleznimi.

leto 2015

Judita Slak

Judita Slak z aktivnim strokovnim izobraževanjem doma in v tujini nenehno skrbi, da se znanje o paliativni oskrbi širi znotraj Klinike Golnik in drugod po Sloveniji. V času prevzema vodenja negovalnega oddelka je bila paliativna oskrba nekaj popolnoma novega za slovenski prostor. Vendar je izziv pred nečim novim, čut za umirajočega človeka, visoki nivo strokovnosti in zavedanje, kako pomembno je v proces umiranja aktivno vključiti svojce, Judito pripeljal pred nove odločitve in precej zaznamoval njeno pot vse do danes. Predanost zdravstveni vzgoji, razumevanje razširjenosti, resnosti in aktivnega vključevanja pacienta pri sladkorni bolezni ji predstavlja izziv, ki se ga loteva z največjo mero predanosti in strokovnosti. Pod njenim vodstvom deluje na Kliniki Golnik šola za sladkorne paciente, nenehno vzgaja in poučuje mlajše kolegice, da se aktivno vključujejo v zdravstveno vzgojo in se zavedajo pomena le-te. Na bolniških oddelkih vodi tim diplomiranih medicinskih sester – koordinatoric za poučevanje pacientov s sladkorno boleznijo. Načrtuje in izvaja zdravstveno nego in sodeluje pri oblikovanju standardov zdravstvene obravnave. Je vezni člen pri notranjih nadzorih in merjenju kazalnikov kakovosti v sklopu zdravstvene nege ter oskrbe in pripravlja poročila s predlogi za izboljšanje za celotno kliniko.

Je aktivna predavateljica in habilitirana sodelavka pri predmetu paliativna zdravstvena nega in oskrba. Vključena je v izobraževanje pripravnikov in novo zaposlenih. Redno sodeluje na različnih strokovnih srečanjih in je sourednica različnih zbornikov. Eno mandatno obdobje je bila predsednica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske in istočasno tudi urednica in sourednica zbornikov strokovnih srečanj, ki jih je DMSBZT Gorenjske organiziralo. Z aktivnim članstvom nadaljuje kot članica kolegija predsednice društva. Je članica endokrinološke sekcije in vodja delovne skupine za paliativno zdravstveno nego. Njena multidisciplinarnost in zavzetost, da svoje ideje in cilje izpelje do konca, ter nenehno mreženje med različnimi profili zdravstvenih delavcev dokazujejo, da svoje delo opravlja preudarno in premišljeno. S timom negovalnega oddelka je aktivno sodelovala v pilotnem projektu kontinuirane paliativne oskrbe pod pokroviteljstvom Ministrstva za zdravje RS. Sodelovala je pri evropskem projektu SOULBUS, ki je potekal od leta 2013 do 2015, namen projekta je bil dvig socialnega kapitala z izboljšanjem multikulturnih kompetenc na področju visokošolskega izobraževanja in trga dela. Njeno pedagoško, raziskovalno in strokovno delo pomembno prispeva k celostni obravnavi pacientov v slovenskem prostoru, predvsem pa ima veliko dodano vrednost, humanost in razumevanje človeka kot celote, ko se življenje, za katerega se vsi tako borimo, izteka.

Srebrni znak

od leta 2006 do 2016

leto 2006

MARIJA BISTAN se je pred 27-imi leti zaposlila v bolnišnici Golnik. Prva leta je službo opravljala na različnih bolniških oddelkih in tako spoznala delo v celotni bolnišnici. Od leta 1984 pa dela na Kliničnem oddelku za obravnavo bolnikov s pljučnim rakom. Bolnike spremlja tako v času diagnostike, zdravljenja kot tudi v končnih fazah bolezni. Pri svojem delu postavlja v ospredje individualno obravnavo bolnika in skrb za njegovo telesno, duševno, socialno in duhovno počutje. Od leta 2003 sodeluje v krožku kakovosti – preprečevanje padcev. Zaveda se, da je eden izmed najmanj želenih zapletov, do katerega lahko pride med zdravljenjem bolnika, prav padec bolnika. Kot vodja krožka si prizadeva zagotoviti varnost bolnikov, zmanjšati število padcev in morebitnih škodljivih posledic, ki lahko ob tem nastanejo. Kot članica krožka je sodelovala pri pripravi informativnih zloženek za bolnike in svojce in se aktivno vključuje tudi v poučevanje bolnikov in njihovih svojcev o preventivnih ukrepih za zmanjševanje možnosti padca. Na področju zagotavljanja varnosti bolnikov sodeluje v raziskovalnih projektih in pripravlja redne mesečne analize, ki so pomoč vsemu negovalnemu osebju in vodilnemu menedžmentu za strokovne in ekonomske usmeritve na tem področju. Vrsto let je tudi mentorica. Njen pristop do bolnikov je profesionalen: je zavzeta, skrbna, zanesljiva, topla, prijazna, nežna, a tudi odločna v svoji skrbi za bolnike. Sicer pa jo zaznamujejo praktičnost, dobra organiziranost pri delu ter vesel nasmeh, s čimer prispeva predvsem k dobrim odnosom v timu.

DAMJANA STROJ je zaposlena v Domu Petra Uzarja v Trziču. Že polnih 22 let opravlja delo srednje medicinske sestre in se rada pošali, da si že zasluži inventarno številko. Od rane mladosti živi v podeželskem okolju, kjer se je dnevno srečevala s starejšo populacijo. Prav zaradi tega ji je delovno okolje toliko bolj domače. Dejavnja je v organih zavoda kot predsednica disciplinske komisije in precej časa tudi kot predsednica sveta zavoda. V Domu Petra Uzarja je nekaj časa vodila skupino stanovalcev s sladkorno boleznijo. Z zdravstveno vzgojo diabetikov je bistveno pripomogla k urejenosti in preprečitvi kasnih zapletov sladkorne bolezni. V času odsotnosti ambulantne medicinske sestre jo enakovredno nadomešča. Je kritičen in zahteven mentor številnim sodelavkam in sodelavcem, ki njeno delo ocenjujejo kot

profesionalno, odgovorno in objektivno. S svojo voljo, skromnostjo, predanim delom in razvitim čutom za ljudi si je v teh letih službovanja pridobila tudi naklonjenost stanovalcev. Vsi vedo, da je zaupanja vredna oseba, na katero se lahko zanese vsakdo, ki jo prosi za pomoč ali nasvet. Vedno, ko ji pohajajo moči, jo znova napolnijo z novo energijo ljudje, ki potrebujejo njeno pomoč. Ko začuti, da so ji ljudje, ki jim kakorkoli pomaga, hvaležni, je to zanjo dokaz, da je izbrala pravi poklic. Sodelavci vidijo Damjano poleg izredno profesionalne in tople medicinske sestre še kot duhovito in zabavno. Je enkratna, izjemna in nepogrešljiva.

ELIZABETA ŠPELA URH se je zaposlila v Splošni bolnišnici Jesenice kot babica v porodni sobi in babiški negi. S svojo predanostjo, sposobnostjo in profesionalnimi veščinami je pomagala velikemu številu novorojenčkov, da so zdravi prijokali na svet. Njena vloga je vidna pri vključevanju na zdravstveno-vzgojna področja na ginekološko-porodniškem oddelku. Je babica, ki z velikim zanosom in predanostjo poklicu najlepše trenutke začetka življenja prenaša tudi na dijake in študente. Poleg tega je izredna sodelavka in mentorica številnim kolegicam. Pomembno je bilo njeno sodelovanje pri pridobitvi naziva Novorojenčku prijazna porodnišnica. V akciji “slovenska babica leta”, ki jo je vodila revija MAMA, je po mnenju zadovoljnih staršev zasedla odlično 2. mesto. Špela ima veliko znanja ter iznajdljivosti v kritičnih trenutkih. Odlikujejo jo izredna prijaznost in toplina do mater in novorojenčkov. Ob še tako hudih trenutkih vedno najde za mamico pravo besedo, vodi jo čez vse nevidne ovire med porodom in ob kasnejši oskrbi. Sama pravi, da ni lepšega nasmeška, kot je nasmešek, ki se razlije po materinem obrazu, ko prvič zasliši jok svojega otroka. Biti babica pomeni Špeli tudi to, ko zapušča porodno sobo s prijetno zavestjo, da je v knjigo svojega poklica vpisala novo življenje. Špela Urh prejme priznanje srebrni znak kot prva babica na Gorenjskem. Naj bo to na poseben način priznanje za plemenito delo vsem gorenjskim babicam!

MARINKA ČEBULJ je prvo delovno mesto nastopila v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo v Kranju. V Dom starejših občanov Preddvor, takrat Dom Andreja Drolca, je prišla leta 1984, na delovno mesto glavne medicinske sestre. V težkih razmerah, ki so tedaj vladale v domovih, je uvajala novosti in posodobitve pri organizaciji dela, negi in oskrbi stanovalcev. Napredovanje v vseh smereh je bilo vidno takoj po njenem prihodu in je potekalo kontinuirano vse do danes. Njen življenjski moto je bil napredovanje zdravstvene nege v domu. Sodelovala je s proizvajalci, ki so po njenih idejah izdelali prvo hidravlično negovalno posteljo, skrbela je za izobraževanje medicinskih sester, organizirala strokovna srečanja v zavodu, prva sklenila dogovor z

ZZZS za odobritev inkontinenčnih pripomočkov na Gorenjskem. Bila je tudi prva, ki se je spopadla z računalnikom in vpeljala računalniški program za zdravstveno nego v socialnovarstvenih zavodih. Osem let je aktivno delovala v Društvu medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske. Izkazovala je odličen odnos do medicinskih sester in ustvarila zaupanje in spoštovanje, spodbujala dobre medsebojne odnose, ki so temeljili na profesionalnosti, spoštovanju in pomoči. Vedno je bila pripravljena pomagati. S svojo pokončnostjo in neuničljivo energijo, ki je bila nalezljiva, je premostila marsikateri problem, ki je bil v začetku videti nerešljiv. Pri svojem delu je vedno težila k izboljšanju pogojev dela za zaposlene in večje zadovoljstvo stanovalcev. Njen etični odnos, znanje in profesionalnost se odražajo na vseh področjih dela.

leto 2007

SVETLANA GASER se je najprej zaposlila na Pediatričnem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice, nato pa v Domu Franceta Berglja na Jesenicah. Od leta 1975 do leta 1992 je bila del ekipe tedanje reševalne postaje v sklopu obratne ambulante Železarne Jesenice. Kljub psihično in fizično napornemu delu ob pogosto težko poškodovanih bolnikih je na tem delovnem mestu vzdržala do njegove ukinitve. Leta 1994 se je zaposlila v Psihiatrični bolnišnici Begunje, kjer dela še danes. Svojemu delu je iskreno in globoko predana. Njeno področje je izvajanje psihiatrične zdravstvene nege na intenzivnih in odprtih oddelkih, kar zahteva od medicinske sestre obilo potrpežljivosti, razumevanja in prijaznosti do bolnikov. Svetlanina velika priljubljenost med bolniki dokazuje, da so te lastnosti pri njej izražene v polni meri. Ob tem je pri svojem delu vztrajna in vestna ter na ustrezen način dosledna, tako da na mehak in bolniku prijazen način doseže zastavljene cilje zdravstvene nege. Na bolnike prenaša svojo pozitivno energijo in jih s tem opogumlja ter vzpodbuja v njihovih težkih trenutkih. Njena velika osebnostna širina ji omogoča, da vzpostavi pristen in tvoren stik z bolniki različnih značajev in z različnimi bolezenskimi težavami. Sama je prepričana v izjemen pomen posameznikove odgovornosti za lastno zdravje in to prepričanje uspešno prenaša na bolnike. Znotraj zdravstvenega tima je izrazito sodelujoča in ne konfliktna, s svojim poudarjeno pozitivnim odnosom do sodelavcev in nadrejenih prispeva h konstruktivnemu vzdušju. Mlajšim kolegicam in kolegom predstavlja v njihovih začetniških stiskah strokovno in materinsko oporo. Tudi kot neposredni mentor potrpežljivo in skrbno prenaša svoje znanje ter pridobljene delovne izkušnje na mlajšo generacijo. Sama se redno udeležuje strokovnih izobraževanj o zdravstveni negi in si prizadeva pridobljeno znanje prenašati v prakso. Svetlana Gaser je medicinska sestra za katero je značilen stalen in neposreden stik z bolnikom. Predano, dosledno in bolniku prijazno izvaja zdravstveno nego z izrazitim poudarkom na zdravstveni vzgoji. Je pozitivno naravnana, kar je osnovni pogoj za uspešno delo z duševnimi bolniki.

ŠTEFAN LEPOŠA je bil rojen v Prekmurju. Svojo prvo službo je nastopil v splošni ambulanti v Gornjih Petrovcih. Še istega leta je bil vpoklican na služenje vojaškega roka, kjer so ga dodelili v garnizijsko ambulanto. Po končani vojaščini je začel z delom na Golniku v Inštitutu za pljučne bolezni in tuberkulozo. Tu delo opravlja še danes, po 37-ih letih delovne dobe. V svoji dolgoletni poklicni karieri je s svojimi dejanji, delom in čutom za bolnika – predvsem človeka, potrjeval predanost svojemu poklicu. Njegova profesionalnost, odgovornost in objektivnost so vrednote, ki so vzor starejšim in mlajšim sodelavcem. Tesna povezanost s sodelavci in skrb za ostarele in bolne sodelavce, ki so pretežno tudi krajani Golnika, je bila zanj motivacija, da prevzame še dodatno delovno obveznost v splošni ambulanti na Golniku. Ni oddelka v bolnišnici, kjer si ne bi nabiral dragocenega znanja in delovnih izkušenj. Prav zaradi njegove širine in nepristranskosti je bil kar dva mandata vključen v disciplinsko komisijo, stanovanjsko komisijo, kadrovske komisije in še številne druge občasne bolnišnične komisije. V bolnišnici je bil od 1971 do 1978 mladinski predsednik za področje zdravstva in član delavskega sveta. V bolnišnici se že 32 let ukvarja z letnimi popisi. V ta namen je samoiniciativno izdelal katalog drobnega inventarja, stavb in umetnin. Neprecenljive vrednosti so njegove fotografije sodelavcev ob zgodovinskih dogodkih Golnika. Prostovoljno je sodeloval v delovnih akcijah za izboljšanje bivalnega okolja, kot so elektrifikacija Golnika, ureditev športnega parka za zaposlene v bolnišnici in krajane ter napeljava vodovoda in telefona do vsake hiše na Golniku. Od leta 1975 do 1992 je bil član upravnega odbora Komunalnega zavoda za socialno in zdravstveno skrbstvo (sedanji ZZZS), en mandat predsednik zbora izvajalcev občinske zdravstvene skupnosti ter en mandat predsednik uporabnikov občinske zdravstvene skupnosti, ves čas pa tudi član občinske, medobčinske in republiške zdravstvene skupščine. Kot delovni predsednik je v obdobju 1975–1980 sodeloval pri ustanavljanju mladinske organizacije za področje zdravstva v Kliničnem centru Ljubljana in bil tudi član njihove delavske kontrole. S ponosom in tudi z dejanji postavlja poklic zdravstvenega tehnika / medicinske sestre na najvišjo raven in s tem pripomore k večjemu spoštovanju naše dejavnosti. Nikoli mu ne zmanjka elana do dela. S humorjem in dobro voljo prinaša v kolektiv med sodelavce optimizem in zagnanost do dela.

BERNARDA LUKANČIČ se je zaposlila na Zdravstveni postaji Žiri v patronažnem varstvu, ter delala v patronažni dejavnosti in v otroškem in šolskem dispanzerju. Vseskozi si je prizadevala za prepoznavnost in avtonomnost zdravstvene nege. Že več kot 35 let deluje v senci večjih zdravstvenih domov, tako rekoč na skrajnem robu gorenjske regije. Z delom se ne hvali, pač pa njeno profesionalnost potrjujejo sodelavci

in veliko hvaležnih varovancev. S svojim bogatim strokovnim znanjem, požrtvovalnim in kakovostnim delom je zgled mnogim mlajšim kolegicam, ki so svoje prvo praktično znanje patronažnega varstva nabirale prav pod njenim mentorstvom. Leta 1999 je sprejela nov izziv in postala prva patronažna medicinska sestra koncesionarka na Gorenjskem. Od leta 2005 je aktivna članica Združenja zasebnih patronažnih medicinskih sester. Zaradi svojih dolgoletnih izkušenj je predlagana v skupino za strokovni nadzor pri Zbornici – Zvezi. Veliko je storila za dobre medosebne odnose med zaposlenimi v javnem zavodu in koncesionarji. Skrbi za pristne medčloveške odnose in je v vsakem trenutku pripravljena pomagati in svetovati. Svoje strokovno znanje izpopolnjuje na številnih seminarjih kot slušateljica in tudi kot predavateljica. V občini Žiri vodi skupino za samopomoč, aktivna je pri društvu invalidov, kjer vodi športno dejavnost. Sodeluje v organizaciji Rdečega križa, v osnovnih šolah deluje kot predavateljica zdravstvene vzgoje. Bila je lokalni koordinator v zelo odmevnem in uspešnem projektu "Živimo zdravo". V svoji dolgoletni poklicni karieri je prispevala veliko kamenčkov tudi v mozaik regijskega društva. Še veliko plemenitega bi lahko zapisali za kolegico Bernardo, za nas je človek z veliko začetnico. Od danes dalje pa prva zasebna patronažna medicinska sestra, ki bo prejela društveno priznanje.

DANICA ŽABKAR se je rodila na Ptujju. Najprej se je zaposlila v Splošni bolnišnici Jesenice kot srednja medicinska sestra na internem oddelku, nato pa kmalu začela delati v enoti internistične intenzivne terapije. Z najtežjimi bolniki je delala vrsto let. S svojo sposobnostjo in znanjem je rešila marsikatero življenje, saj je bila prva medicinska sestra, ki je v bolnišnici opravila uspešno defibrilacijo srca. Prav zaradi njene prisebnosti je bolnik tudi preživel. Poklicna pot jo je nato zanesla v urgentno ambulanto, kjer zadnjih 14 let opravlja delo medicinske sestre v urgenci. Delo je izredno naporno in zahteva veliko znanja ter iznajdljivosti v kritičnih trenutkih. Vse to in še več Danica tudi ima. Odlikuje jo izredna prijaznost in toplina do bolnikov in njihovih svojcev. Ob še tako hudih trenutkih vedno najde pravo besedo in tolažbo za vse, ki le-to potrebujejo. Poleg tega je izredna sodelavka. Zaradi predanosti delu medicinske sestre in organizacijskih sposobnosti je od leta 2004 imenovana kot vodja tima v urgenci in sprejemu. Poleg tega se Danica aktivno vključuje v delo s pripravniki in je mentorica tako diplomiranim medicinskim sestram kot tudi mladim zdravnikom, ki si v urgenci pridobivajo svoja prva praktična znanja. Z aktivnimi prispevki je v zadnjih letih sodelovala na seminarjih iz urgentne medicine, bila je aktivna udeleženka na hrvaškem mednarodnem kongresu iz urgentne medicine. Pri svojem delu izhaja predvsem iz potreb bolnika in zaposlenih. Na vseh področjih, kjer deluje, delo planira in izvaja tako,

da bolnika postavi v središče, saj se zaveda, da so bolniki najpomembnejši pri njenem delu. Ceni poštenost in je tudi sama izredno poštena. Pri njenem delu z bolnikom jo vodi visok etičen in human odnos, znanje in profesionalnost. Svoje znanje in izkušnje je vedno pripravljena deliti z drugimi in pri tem nikoli ne pozabi na pomembno vlogo medicinske sestre in zdravstvene nege. Danica Žabkar s predanim, pozitivnim in doslednim delom v bolnišnici prispevala pomemben delež k dvigu, ugledu in prepoznavnosti zdravstvene nege bolnišnice. Njena strokovna usposobljenost in njen smeh sta nalezljiva.

LIDIJA ARLIČ, medicinska sestra v kirurški ambulanti Splošne bolnišnice Jesenice, je medicinska sestra, ki si, kot so v obrazložitvah zapisali njeni kolegi, to priznanje prav gotovo zasluži s svojo širino, zavzetostjo, vztrajnostjo in ljubeznijo do poklica, bolnikov in poklicnih sodelavcev. “Pri vsakodnevnem delu z bolniki je pridobila veliko izkušenj, ki jih je dopolnila še s stalnim izobraževanjem na področju kirurške zdravstvene nege. Njeno delo z bolniki je prežeto s toplino, prijaznostjo in potrpežljivostjo.” Sodelovala je pri projektu uvajanja koordinatorja primera v operativni dejavnosti. Tako je zadnje štiri leta njeno delo usmerjeno predvsem k bolniku, ki mu pomaga preprečiti vse ovire pri pripravi na operativni poseg, olajša mu sprejem v bolnišnico, spremlja njegov potek oskrbe v času bivanja v bolnišnici in po odpustu v domačo oskrbo. “S svojo vztrajnostjo, dobro voljo in vlaganjem veliko truda je doprinesla, da sta se vloga in pomen dela koordinatorja v operativni dejavnosti vse bolj uveljavila kot pomemben element kakovostne oskrbe bolnikov. Za bolnika je pomemben prvi stik z bolnišnico in z osebo, ki bo poskrbela, da bo njegov potek oskrbe potekal karseda brez zapletov. Vse to Lidija doseže s svojim znanjem, potrpežljivostjo in predanostjo delu in predvsem bolnikom.”

ANČI BIZJAK iz Kranja je vodja porodnega bloka in namestnica glavne medicinske sestre v kranjski porodnišnici. “Človek in pol, ki aktivno sodeluje povsod in je velik zgled mlajšim kolegicam,” so v obrazložitvah zapisale njene sodelavke. Leta 1984 je prevzela vodilno mesto v porodni sobi. V delo je vložila vsa svoja znanja in organizacijske sposobnosti. Ker se zaveda potreb po strokovnem znanju, se ves čas dodatno izobražuje; tako je bila pred desetletjem in pol v prvi generaciji, ki je nadaljevala študij zdravstvene nege in si pridobila naziv profesor zdravstvene nege. Svoja znanja kot izkušena mentorica prenaša na mlajše kolegice. Pri svojem delu je natančna in dosledna, kar pričakuje tudi od drugih. “S svojim pozitivnim in doslednim delom je občutno prispevala h kvaliteti dela v porodnišnici Kranj. Pri njenem delu s porodnicami jo vodi

leto 2008

visok etični in human odnos. Do svojih sodelavcev goji dobre medsebojne odnose. Vedno je pripravljena prisluhniti in pomagati. Mislimo, da nam ne bo nihče oporekal, če napišemo, da so ji tako sodelavke kot nosečnice in porodnice hvaležne za vse, kar nam daje in ona daje resnično veliko!”

IDA HAFNER je glavna medicinska sestra negovalnega oddelka Bolnišnice Golnik. Vedno je pripravljena prisluhniti človeku, ki je v stiski in ga zna tudi slišati. V bolnišnici dela že polnih 33 let in se z vsakim letom bolj utrjuje v prepričanju, da se je v rani mladosti pravilno odločila za poklic medicinske sestre v bolnišnici. Izkušnje, ki jih je pridobivala pri delu, so jo vedno bolj usmerjale v zdravstvenovzgojno delo. Ugotavljala je, da je znanje, ki ga imajo bolniki in svojci, vedno nezadostno in da je učenje bolnikov in svojcev proces, ki ga ne smemo nikoli zanemarjati. “Predvsem široko strokovno znanje, njena umirjenost, dobra sposobnost odkritega komuniciranja ter doslednost do sodelavcev so vsekakor pripomogli k učinkovitosti vodenja bolniškega oddelka in večjemu zadovoljstvu tako bolnikov kot zaposlenih. Na negovalnem oddelku je orala ledino, saj je bila prva medicinska sestra v slovenskem prostoru, ki je samostojno prevzela vodenje oddelka. Dokazovanje, da je za medicinsko sestro negovalni oddelek izziv, kjer lahko pride do izraza predvsem njena profesionalnost, ni bilo lahko, bilo pa je z njene strani uspešno, ne samo v naši bolnišnici, temveč tudi v širšem slovenskem prostoru. Je članica paliativnega tima, ki deluje v Bolnišnici Golnik. In prav na bistvenem področju paliativne oskrbe, to je pri dobri komunikaciji med osebjem, bolniki ter njihovimi svojci, je Idin pristop profesionalen in spontan.”

NUŠA TULIPAN je že dvajset let medicinska sestra v otroškem dispanzerju v Radovljici, kjer pozna ne le vse otroke, ampak tudi družine kot celote. “S svojim človeškim pristopom zagotavlja kakovostno in celostno obravnavo otroka in izkazuje svoj visok etični čut. Zaveda se, da so njeni varovanci v zdravstvenem sistemu najpomembnejši. Odlikujejo jo strokovnost, ljubezen do poklica, do sočloveka in realen optimizem. Je človek s karizmo in izrazito čustveno inteligenco,” so prepričani tako njeni sodelavci kot pacienti. Veliko gradi na dobrih medsebojnih odnosih, saj je prepričana, da je dobro razumevanje med sodelavci podlaga za dobro delo in osnova za dobro organizacijsko kulturo dispanzerja. Njen etični odnos, znanje in profesionalnost se odražajo na vseh področjih dela. Odlikuje jo odličen odnos do medicinskih sester in zdravnikov, s katerim si je ustvarila zaupanje in spoštovanje. Po 37-ih letih neutrudnega dela in odrekanj je še vedno polna energije, tako da ji ni odveč staršem pomagati s strokovnimi nasveti tudi v prostem času.

leto 2009

DRAGICA POŽENEL je zaposlena na Univerzitetni kliniki za pljučne bolezni in alergijo Golnik. Leta 1973 je uspešno zaključila Srednjo zdravstveno šolo v Varaždinu, vendar je zaradi takratnih razmer zaposlitev poiskala daleč od doma, na bolniškem oddelku 600 Bolnišnice Golnik. Leta 1980 je diplomirala na Višji zdravstveni šoli v Ljubljani. Ves čas dela na bolniškem oddelku je aktivno sodelovala pri zdravstveni vzgoji bolnikov s sladkorno boleznijo in se na tem področju tudi dodatno izobraževala. Leta 1996 je uspešno zaključila izobraževanje na Kliniki za endokrinologijo v Ljubljani, si pridobila certifikat za diabetično stopalo ter certifikat za edukacijo bolnika s sladkorno boleznijo ter prevzela mesto vodilne medicinske sestre v diabetološki ambulanti Bolnišnice Golnik. V tem času je imela tudi vodilno vlogo pri pripravi programa, oblikovanju dokumentacije in uvajanju šole za sladkorne bolnike. Šolo je vodila tudi na bolniških oddelkih Bolnišnice Golnik. V diabetološki ambulanti Zdravstvenega doma Kranj je oblikovala tim sodelavcev, s katerimi vodi šolo za sladkorne bolnike. V letu 2003 je aktivno sodelovala pri uvajanju ambulante za žilno diagnostiko in se za izvajanje te preiskave tudi usposobila na Kliniki za žilne bolezni v Ljubljani. Poleg skupinskih oblik izobraževanja bolnikov s sladkorno boleznijo veliko pozornosti posveča tudi individualnemu izobraževanju bolnikov s posebnimi zahtevami. Že leta je tudi aktivna članica Društva diabetikov Gorenjske. Društvu je vedno rada priskočila na pomoč kot predavateljica in promotorica zdravega načina življenja. Pomemben je njen strokovni, osebni in predvsem človeški prispevek pri obravnavi bolnikov s sladkorno boleznijo. Potrebno je poudariti tudi njeno dolgoletno vključevanje v širšo družbeno skupnost pri promociji zdravega načina življenja in njen pomen za kakovost življenja bolnikov s sladkorno boleznijo na področju kranjskih občin. Vedno je delala z žarom in delo z bolniki ji je pomenil nenehen strokovni in človeški izziv. Med sodelavci je cenjena kot marljiva, natančna in tiha sodelavka z bogatim znanjem ter delovnimi izkušnjami.

IRENA ŽANSKY PERGAREC je zaposlena v Splošni bolnišnici Jesenice. Leta 1975 je maturirala na Srednji zdravstveni šoli na Jesenicah. Istega leta se je zaposlila v Splošni bolnišnici Jesenice kot srednja medicinska sestra v centralni intenzivni terapiji. Da je bila odločitev za zaposlitev v centralni intenzivni terapiji prava, priča dejstvo, da je bila v enoti zaposlena štirinajst let. Leta 1991 je svojo poklicno pot nadaljevala v urgentni ambulanti, kjer je bila vsakodnevno v stiku z življenjsko ogroženimi bolniki. Njeno delo z bolniki je bilo vseskozi prežeto s toplino, prijaznostjo in potrpežljivostjo. Zaradi bolezni težkega dela v urgentni ambulanti ni mogla več opravljati, zato je bila premeščena v protibolečinsko ambulanto, kjer skrbi za vodenje in zmanjšanje bolečine tako bolnikom z akutno kot tudi s kronično bolečino. Velik del delovnega časa posveča

bolnikom v zadnji fazi življenja. S svojo vztrajnostjo, toplino, humanostjo in prijaznostjo je doprinesla, da sta se vloga in pomen dela medicinske sestre v protibolečinski ambulanti in na področju paliativne oskrbe vse bolj uveljavila kot pomemben element kakovostne oskrbe bolnikov. Pridobljena znanja z veliko vnemo podaja svojim mlajšim kolegicam v bolnišnici. Zaradi svojih osebnostnih vrtilin, življenjske energije in optimizma je povsod priljubljena in spoštovana. Do svojih sodelavcev goji dobre medsebojne odnose, razdaja toplino in nenehno nasmejan obraz. Vedno je pripravljena prisluhniti in nesebično pomagati. S svojo osebno dostopnostjo in človečnostjo se dotakne vsakogar, kdor to želi in je pripravljen ter sposoben čutiti.

MARJAN ŽAGAR je zaposlen v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Najprej se je zaposlil v Splošni bolnišnici Jesenice kot medicinski tehnik, kjer si je v devetih letih nabiral delovne izkušnje na rentgenološkem in internem oddelku ter v koronarni enoti. Od leta 1989 je zaposlen v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Leta 1998 je pridobil strokovni naziv diplomirani zdravstvenik, ter pričel opravljati dela in naloge oddelčnega diplomiranega zdravstvenika. S svojim znanjem in delom je prispeval k večji prepoznavnosti in kakovosti psihiatrične zdravstvene nege v bolnišnici. Organizira in aktivno sodeluje pri izvajanju učnih delavnic ABC-oživljanja in dodatnih postopkov oživljanja, vodi delavnice za pravilno izvajanje posebnih varovalnih ukrepov in je tudi avtor dveh standardov s tega področja. Kot predavatelj aktivno sodeluje na internih strokovnih izobraževanjih, na seminarjih in kongresih doma in v tujini. Je mentor pripravnikom in študentom. S posredovanjem svojega znanja in praktičnih izkušenj v psihiatrični zdravstveni negi pomaga novim sodelavcem, članom negovalnega tima, sodeluje pri oblikovanju in izdelovanju negovalne dokumentacije ter pri pripravi standardov, s katerimi se v Psihiatrični bolnišnici Begunje zagotavlja kakovost zdravstvene nege. V okviru zdravstvenovzgojnega dela vodi skupine za zdravo prehrano in redno telesno aktivnost. Program je namenjen bolnikom z duševno motnjo, ki želijo na ta način izboljšati kvaliteto svojega življenja. Od leta 2000 do 2003 je bil predsednik Sveta zavoda Psihiatrične bolnišnice Begunje, je tudi član komisije za kakovost v omenjeni ustanovi. Aktiven je v Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske, kjer je deloval v različnih organih društva: kot član izvršilnega odbora, predsednik komisije za priznanja, predsednik nadzornega odbora in v obdobju 2008/2009 kot predsednik društva. Kot vodja negovalnega tima dobro zastopa področje zdravstvene nege v širšem zdravstvenem timu, krepi vlogo medicinske sestre/zdravstvenika in prispeva h krepitvi medsebojnih odnosov v svoji poklicni skupini.

AMIR BEŠIČ je leta 1983 maturiral na Srednji zdravstveni šoli na Jesenicah, ter leta 1987 diplomiral ter si tako pridobil naziv višji medicinski tehnik. Po končanem študiju se je zaposlil v Splošni bolnišnici Jesenice v centralni intenzivni terapiji, kjer je delo opravljal dve leti, nato pa je nadaljeval svojo poklicno pot na transfuziološkem oddelku, kjer dela še danes. Leta 2003 je diplomiral ter si pridobil naziv diplomirani zdravstvenik. Je habilitiran strokovni sodelavec za področje zdravstvene nege. Vrsto let opravlja delo vodje zdravstvene nege na transfuziološkem oddelku. Pridobil si je široko dodatno znanje s področja transfuzijske dejavnosti, v letu 1990 je opravil tudi podiplomski tečaj iz transfuziologije. Vrsto let je aktiven član izvršnega odbora transfuziološke sekcije medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v okviru Zbornice – Zveze. Izrednega pomena je tudi njegovo delo pri organiziranju transfuzijskih akcij na Gorenjskem. Pomemben je njegov prispevek pri skrbi za razvoj in napredek zdravstvene nege na področju transfuziologije. Kot predavatelj je aktivno sodeloval na predavanjih za zdravstvene tehnike in medicinske sestre pripravnike za celotno gorenjsko regijo. Prav tako je aktiven predavatelj na različnih seminarjih v okviru bolnišnice in Zbornice – Zveze. Pridobljena znanja z veliko vnemo podaja svojim kolegicam in kolegom v bolnišnici, dijakom in študentom zdravstvene nege in medicine. Je član komisije za izvedbo notranje presoje za področje transfuziologije. S svojim neizmernim optimizmom, smislom za humor, predanostjo poklicu, profesionalnostjo in dobrimi medsebojnimi odnosi si je pridobil zaupanje med bolniki, sodelavci in ostalimi zaposlenimi. Velja za osebo, ki je pripravljena sodelovati pri reševanju problemov, pa naj bodo še tako majhni in nepomembni. Njegov etični odnos, znanje in profesionalnost se odražajo na vseh področjih njegovega delovanja. Prepoznaven je povsod, kjer se pojavi in deluje.

DRAGICA JENSTERLE je zaposlena v Psihiatrični bolnišnici Begunje. V juniju 2010 je dopolnila 37 let delovne dobe. Svojemu delu je iskreno in globoko predana. Z vsakodnevno delom z bolniki in svojci prispeva k večji kakovosti, prepoznavnosti in krepitvi vloge zdravstvene nege. Njeno področje je izvajanje psihiatrične zdravstvene nege na intenzivnih in odprtih oddelkih, kar zahteva od medicinske sestre obilo potrpežljivosti, razumevanja in prijaznosti do bolnikov. Njena velika priljubljenost med bolniki dokazuje, da so te lastnosti pri njej izražene v polni meri. Ob tem je pri svojem delu vztrajna, izrazito vestna in dosledna, tako da uspe na mehak in bolniku prijazen način doseči zastavljene cilje zdravstvene nege, kar je pri duševnih bolnikih pogosto težko. Na bolnike prenaša svojo pozitivno energijo in jih s tem opogumlja ter spodbuja. Njena osebnostna širina ji omogoča, da vzpostavi pristen stik z bolniki različnih značajev in z

leto 2010

različnimi bolezenskimi težavami. Sama je prepričana v izjemen pomen posameznikove odgovornosti za lastno zdravje in to prepričanje uspešno prenaša na bolnike. Znotraj zdravstvenega tima je izrazito sodelujoča, s poudarjeno pozitivnim odnosom do sodelavcev in nadrejenih. Mlajšim kolegicam in kolegom predstavlja v njihovih začetniških stiskah pravo materinsko oporo. Tudi kot neposredni mentor potrpežljivo in skrbno prenaša svoje znanje in izkušnje na mlajšo generacijo. Aktivno je delovala v sindikatu medicinskih sester; v okviru civilne zaščite je bila zadolžena za prvo pomoč. Aktivno je sodelovala pri organizaciji kulturnih in tudi športnih aktivnosti, namenjenih bolnikom in zaposlenim v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Je medicinska sestra v tistem pravem smislu, za katerega je značilen stalen in neposreden stik z bolnikom. Predano, dosledno in bolniku prijazno izvaja zdravstveno nego z izrazitim poudarkom na zdravstveni vzgoji. S svojo pozitivno naravnostjo pripomore h konstruktivnemu vzdušju v zdravstvenem timu, kar je osnovni pogoj za uspešno delo z duševnimi bolniki.

ALENKA ROSTOHAR je zaposlena v Zdravstvenem domu Jesenice. Po opravljenem pripravništvu je bila razporejena na delovno mesto patronažne medicinske sestre. Delo v patronaži jo je in jo veseli. Blizu so ji otroci, starostniki, pacienti s posebnimi potrebami, socialno ogroženi. Vsem zna in zmore prisluhnuti, jim po svoji strokovni usposobljenosti in človeški toplini pomagati. Za človeka v stiski vedno najde čas. Od leta 2001 je vodja patronažne službe. Sodelavke jo cenijo, vedno jim je pripravljena pomagati in prisluhnuti. Poleg rednega dela v patronaži je že več kot 20 let koordinatorica in strokovna sodelavka v Šoli za starše. Šola je s strani mladih staršev zelo dobro obiskana. Pred kratkim so šoli dodali novo vsebino – komunikacijo. Več mesecev je ob prostih sobotah obiskovala predavanja veččin komunikacije, katere podaja bodočim staršem. Znanje in večine komunikacije uspešno vpleta v vodenje patronažne službe, delo na pacientovem domu in pri delu v metadonski ambulanti, v kateri sodeluje že od ustanovitve leta 1998. Delo z odvisniki poteka izven rednega delovnega časa, od medicinske sestre pa zahteva veliko znanja, potrpežljivosti in truda. Alenka pravi: “Dobra volja se povsod pozna.” Ker je njen obseg dela raznolik, veliko časa, tudi prostega, porabi za strokovno rast. Kar ji ostane prostega časa, ga izrabi za nabiranje novih moči v naravi, poleti rada plava, pozimi smuča.

ALOJZIJA PRESTOR je zaposlena v Bolnišnici Golnik – na kliničnem oddelku za pljučne bolezni in alergijo. Svoje delovne izkušnje je začela pridobivati na pulmološkem oddelku, nadaljevala na internem oddelku in na oddelku za intenzivno nego in terapijo. Delo z življenjsko ogroženimi bolniki je spodbudilo njeno profesionalno rast. Leta 2000

je diplomirala na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani. Na intenzivnem oddelku je delala kot vodja negovalnega tima. Leta 2006 je prevzela naloge strokovnega vodje internega pulmološkega oddelka in oddelka za tuberkulozo. Zaradi sposobnosti je pričela z delom v urgentni ambulanti kot vodilna medicinska sestra. Novo delovno mesto ji je predstavljalo nov strokovni izziv. Leta 2009 je prevzela vodenje bolniškega oddelka, kjer obravnavajo paciente na neinvazivni mehanični ventilaciji. Njeno poklicno pot zaznamujejo obdobje strokovne rasti, delovanje v krovni organizaciji, strokovni sekciji in pedagoško delo. Zdravstvenovzgojno delo je njena stalnica pri delu s kroničnimi bolniki, še posebno pri bolnikih s tuberkulozo in kronično obstruktivno pljučno boleznijo. Sodelovala je v skupini, ki je pripravila smernice za sprejem bolnika s tuberkulozo v bolnišnico. Vključila se je v izvajanje sistematične zdravstvene vzgoje bolnikov na trajnem zdravljenju s kisikom na bolnikovem domu in je od leta 2008 vodja omenjene šole. Poseben izziv ji pomeni delo z bolniki, ki potrebujejo neinvazivno mehanično ventilacijo. Bogate izkušnje pri delu z bolniki na invazivni ventilaciji na intenzivnem oddelku so ji pomagale pri usposabljanju drugih članov tima na področju zdravstvene nege bolnikov na neinvazivni mehanični ventilaciji in njihovih svojcev. Je habilitirana strokovna sodelavka za področje zdravstvene nege in mentorica študentom. Aktivno se udeležuje raznih kongresov in simpozijev tako doma kot v tujini. Od leta 2005 je sodelovala v izvršilnem odboru sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmologiji. Leta 2009 je prevzela njeno vodenje. Glavni cilj pri vodenju sekcije ji je povezovanje in strokovno delovanje na področju pulmologije v Sloveniji. Bila je urednica dveh zbornikov, ki jih je izdala Sekcija MS in ZT v pulmologiji. V letih 2009–10 je sodelovala pri razvojnem programu modela preprečevanja in celostne oskrbe kroničnih bolezni odrasle populacije na primarni ravni zdravstvene dejavnosti pri Inštitutu za varovanje zdravja RS. Vsekakor je oseba, ki jo poleg strokovnega znanja odlikuje občutek in smisel za vodenje in organizacijo zdravstvene nege. Trudi se razvijati in krepiti timsko delo, razumevanje in sodelovanje v širšem multidisciplinarnem timu. Spoštovana je njena doslednost, vztrajnost in odkritosrčnost. V središču njenega poklicnega delovanja pa je vedno bolnik kot so partner pri odločanju o svojem zdravju in postopkih, povezanih z zdravljenjem in zdravstveno nego.

JANA LAVTIŽAR je zaposlena v Splošni bolnišnici Jesenice. Najprej se je zaposlila na kirurškem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice. Želja po dodatnem pridobivanju znanja jo je vodila na Zdravstveno fakulteto v Ljubljano, kjer je leta 2007 pridobila naziv diplomirana medicinska sestra, ter svoje delo nadaljevala na kirurškem oddelku kot odgovorna medicinska sestra. Zaradi izredne strokovnosti, profesionalnosti in

organizacijskih sposobnosti je bila v letu 2008 imenovana za koordinatorico zdravstvene nege na kirurškem oddelku. Pridobila si je široka dodatna znanja s področja kirurške zdravstvene nege. Njena ožja specialnost je delo s pacienti s črevesno stomo. Jana je skupaj z ostalimi člani tima pionirka na področju oskrbe pacientov z rakom debelega črevesa po metodi hitrega okrevanja. Je aktivna članica izvršnega odbora kirurške sekcije MSBZT v okviru Zbornice – Zveze. Je habilitirana strokovna sodelavka in mentorica. Je notranja presojevalka za sisteme kakovosti v okviru ISO-standarda. Koordinira in sodeluje v več projektih kot npr. izboljšanje pacientove integritete in pacientovih pravic, razvijanje standardov kakovosti in kliničnih poti, preprečevanje padcev. Je aktivna predavateljica tako v Sloveniji kot v tujini. V letošnjem letu je zastopala Slovenijo na srečanju ICN v Ameriki. Leta 2009 je opravila podiplomski tečaj s področja bolnišnične higijene. Je članica izpitne komisije za izvedbo strokovnih izpitov za področje zdravstvene nege. Predvsem z znanjem, delavnostjo, komunikativnostjo je v okviru tima zdravstvene nege uspela ustvariti take pogoje na področju zdravstvene nege kirurškega pacienta, da ima bolnišnica na tem področju zavidljive rezultate. Jana Lavtižar je tudi koordinatorica Društva pacientov s črevesno stomo. Aktivno se vključuje v delo društva in vodi ter koordinira mesečna srečanja pacientov s črevesno stomo. S predanostjo poklicu, profesionalnostjo in dobrimi medsebojnimi odnosi si je pridobila zaupanje med pacienti, sodelavci in ostalimi zaposlenimi. Pri delu jo vodi težnja k razvoju in prepoznavnosti kakovostne, predvsem pa varne zdravstvene nege tako v gorenjskem kot tudi v slovenskem prostoru. Njene osebne kvalitete, kot so poštenje, zaupanje, pravičnost, optimizem in organizacijske sposobnosti, jo vodijo na njeni strokovni in delovni poti.

leto 2011

JASNA KLINAR je svoje izkušnje in znanja nabirala v različnih zdravstvenih in pedagoških ustanovah: v obratni ambulanti Železarne Jesenice, Splošni bolnišnici Jesenice, Interportu d.o.o., Srednji zdravstveni šoli Jesenice in Delavski univerzi v Kranju in Psihiatrični bolnišnici Begunje ter se izobraževala na Visoki šoli za zdravstvo in na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Med študijem je prevladala želja, da se s pedagoškega področja vrne med bolnike. Tako se je po zaključenem študiju zaposlila v Psihiatrični bolnišnici Begunje, kjer je svoje dotedanje izkušnje dopolnila z izobraževanjem iz psihiatrične zdravstvene nege in jih povezala v kakovostni holistični pristop do bolnika. V zadnjem obdobju je postala nosilka prostovoljnega dela v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Prostovoljecem, ki prihajajo v bolnišnico predstavi hišo z njeno zgodovinsko in kulturno dediščino, prav tako pa tudi psihiatrijo in ljudi z duševno motnjo. Tako pomembno prispeva k zmanjševanju stigme. Del svojega

delovnega časa posveča zdravstvenovzgojnemu delu bolnikov, tako s posamezniki kot v skupini. Njeno delo je zaznamovano z vztrajnostjo, kolegialnostjo, močno voljo in trudom biti še boljši. Prav to tudi veliko prispeva h kakovosti zdravstvene nege v bolnišnici in uspešnemu uresničevanju programa službe zdravstvene nege. Njene humane in strokovne odlike pomembno prispevajo k dobremu počutju bolnikov in svojcev ter boljšim medsebojnim odnosom v delovnem timu. Razume stisko, strah, negotovost pri bolnikih in sodelavcih. Sledi sodobnim tokovom v zdravstveni negi, razdaja znanje bodočim sodelavcem, saj verjame, da le dobro izobražena medicinska sestra nudi ustrezno pomoč bolniku, ko jo le-ta potrebuje in pričakuje.

DARJA RAJGELJ je leta 2003 pridobila naziv diplomirana medicinska sestra in se zaposlila v Splošni bolnišnici Jesenice v centralni intenzivni terapiji. Izziv ji je bilo delo v operacijskem bloku, ki ga od leta 1989 uspešno opravlja. Leta 2006 je postala koordinatorica zdravstvene nege v operacijskem bloku. Stalno se izobražuje in znanje posreduje sodelavcem. Je članica sekcije operacijskih medicinskih sester, kjer aktivno sodeluje. Je notranja presojevalka kakovosti v okviru standarda ISO in DNV.

Aktivno sodeluje pri izvajanju pripravništva in drugih oblik izobraževanja za vse strokovnjake v bolnišnici. Je habilitirana strokovna sodelavka za področje zdravstvene nege. Je članica izpitne komisije in izpraševalka za izvedbo strokovnih izpitov v bolnišnici. S predanostjo poklicu, profesionalnostjo in dobrimi medsebojnimi odnosi si je pridobila zaupanje med pacienti, sodelavci in ostalimi zaposlenimi. Pri delu jo vodi etičen in human odnos, znanje in profesionalnost. Do svojih sodelavcev goji dobre medsebojne odnose, razdaja toplino, prav zato jo sodelavci spoštujejo. Vedno je pripravljena prisluhniti in nesebično pomagati. S svojo osebno dostopnostjo in človečnostjo se dotakne vsakogar, kdor to želi ter je pripravljen in sposoben to čutiti.

SILVA VALJAVEC je svojo poklicno pot pričela na bolniškem oddelku 200 v Bolnišnici Golnik. Že kot mlada medicinska sestra je spoznala, kako pomembna je komunikacija in podpora bolniku, ki je zbolel za pljučnim rakom. K njemu in njegovim svojcem je vedno pristopala z empatijo in jim nudila podporo tudi v času, ko je bilo mogoče lajšali samo še simptome bolezni. Bila je mentorica mlajšim kolegicam in kolegom. Od pripravnikov je vedno zahtevala natančnost in poštenost ter dobro opravljeno delo. Pri tem jih je znala večkrat vprašati: "Ali razumeš, kaj delaš in zakaj to delaš?" Aktivno se je vključila v krožek za preprečevanje razjede zaradi pritiska in sodelovala pri pripravi in izvajanju šole za svojce bolnikov, ki so popolnoma odvisni od pomoči druge osebe.

Sedaj svojo poklicno pot nadaljuje na oddelku za kardiovaskularno funkcijsko diagnostiko in v internistično-kardiološki ambulanti. Z veliko pozitivne energije in želje po novem znanju je hitro postala zelo pomemben član novega tima. V ospredje so prišle predvsem njene organizacijske sposobnosti in spretnosti v komunikaciji. Dejavnost je tudi v okviru Krajevne skupnosti Trstenik in je aktivna članica krajevne organizacije Rdečega križa. Sodeluje pri organizaciji krvodajalskih akcij, predavanj s področja zdravega načina življenja in preventive pred kroničnimi obolenji. Je tudi dobitnica priznanja, ki ga podeljuje Rdeči križ Slovenije. Med sodelavci je cenjena kot zelo vestna medicinska sestra z dolgoletnimi bogatimi delovnimi izkušnjami ter znanjem, ki ga je vedno pripravljena deliti. Njena neposredna komunikacija, dobra volja in pozitivna energija sta pravi balzam ob napornih trenutkih, ko zna marsikatero slabo voljo in jezo obrniti v pozitivno stran ter jo sprejeti s šalo.

NEVENKA GRILC je poklicno pot pričela v Domu upokojujencev v Kranju, sedaj že osemnajsto leto opravlja delo srednje medicinske sestre v Centru za usposabljanje, delo in varstvo Matevža Langusa v Radovljici. Je dolgoletna članica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske, zadnja tri leta aktivno deluje v izvršnem odboru. Ves čas si prizadeva za visoko strokovnost, s svojim delom izkazuje globok etični čut do uporabnikov in njihovih svojcev. Ima topel in human odnos do sodelavcev. Pri delu je samozavestna, natančna, zanesljiva in vedno motivirana za napredek in razvoj stroke. Ima posluš za delo z mladimi, vztrajnost, voljo in željo po izobraževanju novih generacij, zato je zelo dobra mentorica dijakom in pripravnikom. Veliko svojega časa in energije je vložila v pripravo negovalne dokumentacije in standardov kakovosti, kar ji je pomenilo nov izziv za povečanje kakovostne obravnave in zdravstvene nege uporabnikov. Aktivno se vključuje tudi v druge time in strokovne skupine. Je sodelavka, ki zna brati tudi med vrsticami, rada se smeje, vedno najde čas za pogovor. Kljub težkim življenjskim preizkušnjam je ostala trdno na tleh, se usmerila v strokovnost in v svojem delu uživa.

leto 2012

ERIKA POVŠNAR, višja medicinska sestra, univ. dipl. pedagoginja – andragoginja, je od leta 1980 zaposlena v Zdravstvenem domu Kranj. Po nekaj letih v patronažni dejavnosti je zaradi izredne strokovnosti, profesionalnosti in tudi organizacijskih sposobnosti prevzela mesto vodje zdravstvene vzgoje, preventive in promocije zdravja. Oralna je ledina na mnogih področjih: v šoli za starše, v klubu zdravljenih alkoholikov, v psihosocialnih delavnicah, v promociji zdravja v okviru Društva za zdravje srca in ožilja. V Zdravstvenem domu Kranj organizira strokovna srečanja za medicinske sestre

in je koordinatorica klinične prakse patronažne in dispanzerske zdravstvene nege za redne in izredne študente zdravstvene nege, ter izpraševalka za strokovni izpit socialna medicina. Na Visoki šoli za zdravstveno nego na Jesenicah sodeluje kot visokošolska učiteljica pri predmetu Zdravstvena nega v patronažnem in dispanzerskem varstvu. Uspešno je zaključila podiplomski študij iz paliativne oskrbe bolnikov. V društvu je prevzela organizacijo športnih aktivnosti, je nepogrešljiva v organizacijsko-programskem odboru strokovnih izobraževanj in tudi kot aktivna predavateljica na strokovnih izobraževanjih. Zna prisluhniti bolniku ali sodelavcu, tako v dobrem kot v tiski.

LIDIJA AHEC je svojo poklicno pot pričela v Splošni bolnišnici Jesenice. Vrsto let je bila glavna medicinska sestra internega oddelka. Pred šestimi leti je prevzela delo namestnice pomočnice direktorja za bolnišnične okužbe. Je habilitirana strokovna sodelavka za področje zdravstvene nege. Njena vidna vloga je pri uvajanju dokumentiranja in ostalih elementov kakovosti v zdravstveni negi. Aktivno sodeluje v različnih projektih skupinah. Je aktivna članica v združenju za prostovoljce v okviru slovenske filantropije. Je prepoznana strokovnjakinja na področju bolnišničnih okužb. V okviru projektnega tima za bolnišnično higieno je uvedla “promotorje za čiste roke”, ki skrbijo za pravilno in učinkovito razkuževanje rok vseh zaposlenih v bolnišnici. Vzpostavila je učinkovit sistem preprečevanja prenosa več odpornih mikroorganizmov. S svojim neizmernim optimizmom, predanostjo poklicu, profesionalnostjo in dobrimi medsebojnimi odnosi si je pridobila zaupanje med bolniki in sodelavci. Velja za osebo, ki je pripravljena sodelovati pri reševanju problemov, pa naj bodo še tako majhni in nepomembni. Njen etični odnos, znanje in profesionalnost se odražajo na vseh področjih njenega delovanja. Pri delu jo vodi težnja k napredku, k prepoznavnosti zdravstvene nege in pomenu preprečevanja bolnišničnih okužb. Njene osebne kvalitete kot so vedrost, optimizem in organizacijske sposobnosti, ter vrednote, kot so poštenje, zaupanje, pravičnost, jo vodijo na njeni osebni in strokovni poti. S pozitivnim in toplim odnosom, entuziazmom in profesionalnim delom občutno prispeva h kvaliteti zdravstvene nege v okviru bolnišnice in izven nje.

BARBARA MORAVAC se je leta 1984 zaposlila na takratnem Univerzitetnem inštitutu za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik. Sprva je bilo njeno delovno mesto na pnevmološkem oddelku, zatem pa je bila premeščena na intenzivni oddelek. Zaradi njenih sposobnosti in znanja je bila leta 1996 razporejena na delovno mesto višje medicinske sestre v intenzivni terapiji kot vodja tima. Delo enako zavzeto opravlja še

danes in drži vzporednico zahtevam sodobne zdravstvene nege. Delovno mesto ji ponuja vedno nove izzive v procesih dela. Pri njenem delu jo odlikuje organiziranost, doslednost, kritičnost, natančnost in iznajdljivost. Organizacijske sposobnosti izraža s timskim delom, spodbujanjem pozitivne delovne klime in racionalnim razporejanjem zaposlenih v timu, kar je v sedanjem času izredno pomembno. Odlikuje jo široko strokovno znanje, ki ga bogati z delom ob bolnikih in z obiski strokovnih predavanj. Deluje tudi kot uspešna mentorica. Tako v svojem delovnem okolju uvaja v proces dela veliko osebja, ki od nje pridobiva dragocena znanja in izkušnje. Dokaz njene uspešnosti so številne zahvale s strani svojcev, sodelavcev, študentov in dijakov, ki se z njo srečujejo. Po osemindvajsetih letih je še vedno zaposlena na Kliniki Golnik na oddelku za intenzivno terapijo in nego.

BARBARA RENKO je leta 1982 pridobila naziv srednja medicinska sestra. Njena prva zaposlitev je bila na Nevrološki kliniki v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana, tri leta je pridobivala izkušnje in znanje v Bolnici dr. Petra Držaja. Leta 1986 se je zaposlila v Bolnišnici Golnik. Med sodelavci je cenjena kot zelo vestna medicinska sestra z dolgoletnimi in bogatimi delovnimi izkušnjami ter znanjem, ki ga je vedno pripravljena deliti. S predanostjo poklicu, profesionalnostjo in dobrimi medsebojnimi odnosi si je pridobila zaupanje med pacienti, sodelavci in ostalimi zaposlenimi. Stremi k racionalnosti, varnosti za pacienta in celostni obravnavi. Je mentorica mlajšim kolegom in kolegicam. Zahteva vestnost, natančnost, odgovornost in predanost delu. Aktivno je vključena v krožek za preprečevanje razjede zaradi pritiska v bolnišnici že od samega začetka delovanja krožka. Spremlja kazalnike kakovosti za preprečevanje rane zaradi pritiska ter vodi mesečno in letno statistiko pacientov za celotno ustanovo. Sledi novostim v zdravstveni negi in je v strokovnih debatah konstruktivna. Vedno zna poiskati priložnosti za izboljšave. Ožji sodelavci jo poznajo kot aktivno športnico, ki se ukvarja s pohodništvom, kolesarjenjem, tekom in tako deluje tudi na svojo okolico.

leto 2013

MOJCA STRGAR je v Splošni bolnišnici Jesenice zaposlena od leta 1984. Svoje delo je pričela na internem oddelku, endoskopski ambulanti, nato v internistični intenzivni terapiji. Mojca delo medicinske sestre izvaja odgovorno in z veliko entuziazma ter ima kvalitete za vodenje in motiviranje sodelavcev v timu, zato je bila imenovana za vodjo intenzivne terapije, zadnji dve leti je koordinatorica zdravstvene nege na otroškem oddelku. Zaradi reorganizacije je v letošnjem letu prevzela tudi vodenje zdravstvene nege na ginekološko-porodniškem oddelku. Ves čas aktivno sodeluje pri uvajanju in razvijanju sodobne in kakovostne zdravstvene nege tako na področju raziskovanja kot

uvajanja negovalnih diagnoz. Je članica različnih projektnih skupin v bolnišnici. Je presojevalka za sisteme vodenja kakovosti in mentorica pripravnikom in študentom. Kot predavateljica aktivno sodeluje na različnih predavanjih in na strokovnih seminarjih. Je članica izpitne komisije za strokovne izpite na področju zdravstvene nege. Delo na področju zdravstvene nege ves čas opravlja s predanostjo in zavzetostjo in predvsem s humanostjo tako do otrok, njihovih staršev in seveda pacientk na ginekološko-porodniškem oddelku. S svojim neizmernim optimizmom, predanostjo poklicu, profesionalnostjo in dobrimi medsebojnimi odnosi si je pridobila zaupanje med pacienti, tudi najmlajšimi, njihovimi starši, svojci, sodelavci in ostalimi. Velja za osebo, ki je pripravljena sodelovati pri reševanju problemov, pa naj bodo še tako majhni in nepomembni.

Njen etični odnos, znanje in profesionalnost se odražajo na vseh področjih njenega delovanja. Pri delu jo vodi težnja k napredku in kakovostni prepoznavnosti zdravstvene nege. Njene osebne kvalitete, kot so vedrost, optimizem in organizacijske sposobnosti, ter vrednote, kot so poštenje, zaupanje, pravičnost, jo vodijo na njeni strokovni in delovni poti.

TANJA ŽONTAR se je leta 1991 zaposlila na Onkološkem inštitutu v Ljubljani kot višja medicinska sestra v anesteziji in analgeziji. Leta 2002 jo je poklicna pot pripeljala na Kliniko Golnik, najprej na oddelek za endoskopijo dihal in prebavil, kasneje na oddelek za kardiovaskularno funkcijsko diagnostiko, kjer je postala vodja negovalnega tima. Vmes je pridobila naziv diplomirana medicinska sestra. Zaveda se pomena vseživlje-njskega učenja, kar dokazuje z nenehnim strokovnim izpopolnjevanjem doma in v tujini, kar pričajo številne aktivne udeležbe. Tanjina prizadevanja so opazna na področju kardiologije v Kliniki Golnik in tudi izven nje. V sodelovanju z delovno skupino za srčno popuščanje si prizadeva za enotno obravnavo bolnikov s srčnim popuščanjem. Po izobraževanju v Linkopingu na Švedskem je v Kliniki Golnik vpeljala zdravstveno vzgojo za bolnike s srčnim popuščanjem in za bolnike na antikoagulacijskem zdravljenju. Aktivna je tudi na področju raziskovalnega dela na tem področju. Aktivno deluje v skupini za kategorizacijo v specialistični ambulantni dejavnosti. Svoje znanje z veseljem prenaša na mlajše kolegice. Aktivno sodeluje pri izobraževanju medicinskih sester za delo v referenčnih ambulantah. Na področju organizacije se je uspešno lotila elektronskega naročanja in elektronske čakalne knjige, katere postavitev ji je izvrstno uspela. Tanja je že drugi mandat predsednica sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kardiologiji in angiologiji. Organizira in vodi strokovna srečanja s področja kardiologije in angiologije.

Dejavna je tudi izven klinike. S promocijo zdravega načina življenja in preventivo kardiovaskularnih bolezni sodeluje s Koronarnim društvom Gorenjske. Tanja je spoštovanja vredna vodja in sodelavka, ki je pripravljena prisluhniti težavam svojih kolegic, pomagati pri sprejemanju odločitev, ki sledijo sodobni zdravstveni negi, in kljub številnim obveznostim, ki jih ima, ostaja za zgled, da nobena naloga ni pretežka. Predana je svojemu delu in si želi ohraniti zdravo in prijetno delovno okolje.

MARINA KEJŽAR je prepoznana strokovnjakinja na področju zdravstvene nege. Po prvi zaposlitvi na delovnem mestu anestezijske medicinske sestre v UKC Ljubljana se je zaposlila v ZD Kranj, kjer je prevzela vodenje zdravstvene nege v splošni medicini. Kot članica Strokovnega kolegija medicinskih sester Slovenije v splošni medicini je vidno prispevala k razvoju zdravstvene nege v OZG. Leta 1988 je v ZD Kranj prevzela mesto glavne medicinske sestre. 10 let je vodila Strokovni kolegij glavnih medicinskih sester ZD Gorenjske. Bila je pobudnica uvedbe in izvajanja programa za preprečevanje bolnišničnih okužb v OZG. Kot vodilna delavka je vseskozi znala prisluhniti potrebam stroke in zaposlenih ter ob viziji podpirala kurativno in preventivno zdravstveno dejavnost na primarnem nivoju. Leta 2001 je pridobila naziv diplomirana medicinska sestra. Je predsednica komisije za strokovne izpite pripravnikov. Je habilitirana strokovna sodelavka, so mentorica diplomskih nalog in mentorica študentom. Je članica DMSBZT

Gorenjske, njeno delo je prepoznavno tudi v njenem domačem okolju. Njen prispevek k večji prepoznavnosti in kakovosti dela v zdravstveni in babiški negi je še posebno cenjen, ker je z vidika strokovne javnosti sicer zelo pomemben primarni nivo zdravstvenega varstva mnogokrat manj zaznan in prepoznan. Je spoštovana in cenjena sodelavka. Moč in energijo v največji meri prav gotovo črpa iz svoje plemenite narave, prežete s poslušom za sočloveka, bodisi v vlogi sodelavca ali pacienta.

DARJA PAVLIČ se je po končani srednji šoli zaposlila v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Njeno osnovno in najpomembnejše področje dela je izvajanje psihiatrične zdravstvene nege na vseh oddelkih v bolnišnici. Delo opravlja

Podelitev srebrnih znakov DMSBZT Gorenjske za leto 2013.

odgovorno in strokovno. Na paciente prenaša svojo pozitivno energijo in jih s tem močno opogumlja in spodbuja v njihovih težkih trenutkih. S pozitivnim, optimističnim pristopom in vztrajnostjo najde rešitve za vsakršne probleme tudi v prid zastavljenim ciljem zdravstvene nege, kar je pri pacientih z duševno boleznijo pogosto zelo težko.

Darja je bila in je dejavna tudi v širšem dogajanju v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Kot organizatorica in soorganizatorica družabnih dogodkov v bolnišnici je turobnejšo plat življenja pacientov z duševnimi motnjami odela v mavrične barve. V sodelovanju z otroškimi folklornimi skupinami, lastnimi in vaškimi otroki je priredila nemalo kulturnih dogodkov in tako poskrbela, da je tudi sam kraj dihal z našimi pacienti in našo ustanovo. Ker se zaveda, da je za kvalitetno opravljeno delo v službi pomemben tudi izpolnjen zasebni del življenja, se udejstvuje tudi v krajevnih prostovoljnih društvih. Najpomembnejše je 30-letno članstvo v Prostovoljnem gasilskem društvu Begunje. Kot aktivna članica društva je s svojo ekipo dvakrat dosegla naslov olimpijske prvakinja in večkrat naslov državne prvakinja. Če bi se še enkrat odločila za poklic, pravi, bi se ponovno odločila za poklic medicinske sestre v psihiatriji, saj je to področje tisto, ki jo poklicno in osebno izpolnjuje.

BLAŽ ALEŠ se je leta 1980 zaposlil v Psihiatrični bolnišnici Begunje, kjer je zaposlen še danes. V okviru profesionalne kariere je deloval na različnih bolniških oddelkih. Pretežni del svoje kariere je delal na moškem intenzivnem oddelku, celih 34 let. V Psihiatrični bolnišnici Begunje se je zaposlil kot prvi moški medicinski tehnik, do takrat so bili zaposleni samo bolničarji in medicinske sestre, kar prav gotovo pomeni premik v kakovostnejši in varni obravnavi psihiatričnega pacienta. Bil je predsednik mladine znotraj Psihiatrične bolnišnice Begunje. Aktivno je sodeloval v izvršnem odboru sindikata, tudi kot podpredsednik. Sodeloval je pri organizaciji športnih iger, kulturnih iger za paciente in osebja, vključen je bil pri organizaciji in sodelovanju pri letovanju pacientov na morju. Blaž je zgled delovnega in odgovornega sodelavca, ki v svojem delu prepozna svoje poslanstvo. Med njegovimi osebnostnimi lastnostmi izstopa izjemen občutek za ljudi, še zlasti do ljudi v duševni stiski. Izžareva toplino, prijaznost, pravičnost, pozitivno energijo in srčnost. Delo, ki zahteva veliko fizične in psihične energije, opravlja vestno in predano. Odlikuje ga močan subtilno razvit občutek za pomoč sočloveku, ki je obenem tudi njegov temeljni motivator.

HELENA DOLŽAN LINDIČ je zaposlena v Splošni bolnišnici Jesenice kot samostojna strokovna sodelavka v zdravstveni negi. V bolnišnici je zaposlena od leta 1986, od leta

leto 2014

2005 kot diplomirana medicinska sestra. Delala je na različnih strokovnih področjih od centralne intenzivne terapije, pediatrije, sprejema in urgence ter kirurgije. Je prva medicinska sestra, ki se je v bolnišnici začela ukvarjati z bolečino, z ocenjevanjem bolečine ter z oskrbo kronične rane. V letu 1997 je sprejela nov izziv in pričela z delom v ambulantni dejavnosti. Kot medicinska sestra s specialnimi znanji iz audiometrije je delala v otorinolaringološki ambulanti. Od odprtja dnevnega oddelka jeseni 2003 pa vse do danes Helena dela kot koordinatorica zdravstvene obravnave. Dnevni oddelek je samostojna enota, ki pod njenim vodstvom uspešno deluje že od samega začetka. Vloga, ki jo Helena opravlja je koordiniranje aktivnosti priprave pacienta na operativni poseg in načrtovanje čakalnih vrst. Helena ima izredno velik doprinos tudi k razvoju kliničnih poti, saj je ena izmed prvih medicinskih sester v Sloveniji, ki je bila vključena v projektni tim za njihovo izdelavo. Njeno publicistično delo obsega več pomembnih strokovnih prispevkov s tega področja. Vključena je v delo protibolečinske ambulante na terenu. Poleg strokovnega znanja jo odlikuje natančnost, srčnost, moralne vrednote, human profesionalni odnos do pacientov in pa njena pripravljenost pomagati.

ALEKSANDRA VODOPIVEC je pričela z delom v Splošni bolnišnici Jesenice leta 1992. Začela je na pediatriji, nadaljevala pa z delom na internem oddelku, najprej na kardiološkem in nato čez 8 let na endokrinološko-nefrološkem odseku. V tem času je

pridobila široka znanja iz zdravstvene nege internističnega pacienta in svoja znanja širila med mlajše kolege. Redno je obiskovala interna izobraževanja v bolnišnici in nova znanja uporabljala v praksi vsakodnevne dela s pacienti. Od leta 2010 dela v diabetološki ambulanti, kjer je v teh letih pripomogla k razvoju ambulante, h kakovosti dela in prepoznavnosti vloge medicinske sestre. Strokovni vidik se izraža predvsem v delu s pacienti z diabetično nogo. Ima opravljen tečaj za oskrbo diabetične noge in v bolnišnici vodi ambulanto za oskrbo diabetične noge. Svoje strokovno znanje na področju diabetesa stalno nadgrajuje na izobraževanjih, sodeluje z lokalnim Društvom diabetikov Jesenice. Sodeluje tudi pri

Podelitev srebrnih znakov DMSBZT Gorenjske za leto 2014.

obeleževanju svetovnih dni sladkorne bolezni, vsako leto organiziranih v bolnišnici, pri dnevih odprtih vrat in pri dnevu žil. Na vseh teh dogodkih obiskovalce informira o boleznih, predvsem pa o preventivi in zdravem življenjskem slogu. Je aktivna članica delovne skupine za preventivo in oskrbo ran v bolnišnici. Je neposredna, prijazna in priljubljena ter spoštovana med pacienti in sodelavci. Vzdržuje in širi dobre odnose med pacienti in člani zdravstvenega tima.

KATJA VRANKAR se je zaposlila na Kliniki Golnik leta 1999 kot diplomirana medicinska sestra. Leta 2013 je z magistrskim delom Analiza predaje pacientov in uvedba standardiziranega orodja za zagotavljanje varne in uspešne predaje pacientov zaključila magistrski študij. Ves čas opravlja delo na oddelku za intenzivno terapijo in nego, od leta 2003 kot vodilna medicinska sestra oddelka. Je vodja krožka za preprečevanje razjede zaradi pritiska. Pri Ministrstvu za zdravje RS se je vključila v postavljanje pogojev za spremljanje kazalnika kakovosti razkuževanja rok. Skupaj s kolegicami je izpeljala delavnice, da vsi v Sloveniji spremljamo razkuževanje rok po enaki metodologiji. Katja se udeležuje številnih strokovnih izobraževanj doma in v tujini. Velikokrat je aktivna predavateljica oz. avtorica strokovnih prispevkov. Je organizacijski vodja oddelka za intenzivno terapijo in nego, ki pri svojem delu daje izreden pomen medsebojnim odnosom na delovnem mestu. Vključuje se v izvajanje bioekvivalenčnih študij v Kliniki Golnik. Vključena je v kabinetne vaje na FZJ, je mentorica diplomskih nalog in sodeluje pri pripravi programa specializacije za bolnišnične okužbe. Je habilitirana predavateljica na področju zdravstvene nege. Katja je članica kolegija SZNO na Golniku in sodeluje tudi v skupini SLONDa za pripravo negovalnih diagnoz v slovenskem prostoru. Aktivna je tudi na drugih področjih, igrala je v igri Tašča se vrača v organizaciji Društva MSBZT Gorenjske.

ZVONKA KRANČAN se je po končani Srednji šoli za medicinske sestre, babiška smer, za eno leto zaposlila v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo v Kranju, nato v Bolnišnici za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik. Od leta 1995 je zaposlena v Domu upokoencev Kranj, kjer je zadnjih 16 let vodja zdravstveno-negovalne službe. Je aktivna članica vodij službe zdravstvene nege in oskrbe pri skupnosti socialnih zavodov Slovenije, vrsto let je vodja aktiva namestnic direktorja za strokovne zadeve socialnovarstvenih ustanov gorenjske regije. Aktivno sodeluje na izobraževanjih in je mentorica. Je predsednica izpitne komisije za strokovne izpite na področju zdravstvene nege in oskrbe. Delo s starejšimi ljudmi ji je v veliko veselje in obenem izziv. Da bi ljudje tudi v pozni starosti lahko ostajali doma, je s svojimi idejami ter zavzetostjo kot ena

leto 2015

prvih v naši državi pričela z organizacijo zunanjih dejavnosti v Domu upokojencev Kranj. Glede na predvidevanja Nacionalnega programa socialnega varstva in iz pogovorov s starostniki in njihovimi svojci je s svojimi sodelavci začutila potrebo po organiziranju centra dnevnega varstva in jo realizirala.

Lahko rečemo, da je prispevala pomemben delež k dvigu, ugledu in prepoznavnosti zdravstvene nege v Domu upokojencev Kranj in širše. Njen smeh je nalezljiv, zaradi optimizma, življenjske energije in osebnostnih vrlin pa je med sodelavci zelo priljubljena. Pri organiziranju dela so ji vodilo poštenost in potrebe tako stanovalcev kot zaposlenih. Med slednjimi goji dobre medsebojne odnose, kar je v sedanjem času izredno pomembno.

BARBARA BENEDIK je diplomirala leta 2000 in se zaposlila v Kliniki Golnik. Na bolniškem oddelku 100 je od leta 2007 do danes vodilna medicinska sestra. Leta 2013 je magistrirala in z magistrsko nalogo Stanje prehranjenosti in telesna sestava pacientov naredila velik doprinos k stroki zdravstvene nege. Barbara je aktivna na strokovnih srečanjih kot predavateljica ter voditeljica učnih delavnic in pri pisanju strokovnih člankov. Aktivna je tudi pri izvajanju učnih delavnic za usposabljanje medicinskih sester za potrebe referenčnih ambulant, za modul astma in KOPB, ki se izvaja v Kliniki Golnik. Tedensko izvaja zdravstvenovzgojno delo bolnikov s KOPB. Je habilitirana predavateljica za področje zdravstvene nege. Na Ministrstvu za zdravje Republike Slovenije deluje v skupini za informatiko. Aktivna je pri pripravi elektronske terapevtske liste. Pri svojem delu ima veliko energije za uvajanje novosti, spodbuja k strokovnemu in osebnemu razvoju, k raziskovanju, strokovnemu napredku v ožjem in širšem multidisciplinarnem timu in pri delu z bolniki. Trudi se upoštevati želje, dostopna je za pogovor, pravična ob reševanju morebitnih sporov. Predana je svojemu delu. V ospredje postavlja bolnika, stremi k novostim in izboljšavam in jih poskuša vnesti v vsakodnevno delo.

NEŽKA GOLJA je končala Srednjo zdravstveno šolo na Jesenicah in pridobila naziv zdravstveni tehnik. Leta 1989 se je zaposlila v Bolnišnici Golnik. Svojo kariero je posvetila delu s pulmološkimi bolniki, bolnikom s tuberkulozo in rakavim bolnikom. Svoje znanje je izpopolnjevala z udeležbo na astma šoli in šoli KOPB, kateri je uspešno zaključila in s tem pridobila potrebna znanja o boleznih. Izziv so ji različne tematike Golniškega simpozija kot tudi številna strokovna interna izobraževanja v Kliniki Golnik. Aktivno je sodelovala tudi v študiji podjetja Lek, kjer se je samoiniciativno vključila v testiranje novih zdravil. S svojim znanjem, natančnostjo, vestnostjo in umirjenostjo

vedno išče učinkovite poti za strokovno neoporečno in kakovostno zdravstveno nego. Deset let je bila članica krožka kakovosti za preprečevanje RZP. Je mentorica novo zaposlenim in pripravnikom. Sodelavci povedo, da imajo v sredini kolegico, ki ima veliko izkušenj, zna podati predloge za izboljšanje delovnih procesov in kakovostnejšo obravnavo bolnikov. Je trdna pri sprejemanju težkih odločitev in zna prisluhniti človeku. Nežka je medicinska sestra s srcem, dolgoletnimi izkušnjami, integriteto, prepoznana po nasmehu in predanosti svojemu poklicu.

BOŠTJAN GLUHAR se je po končani srednji zdravstveni šoli zaposlil v Splošni bolnišnici Jesenice na kirurškem oddelku in kasneje na internem oddelku. Zatem je svojo pot nadaljeval na ORL-oddelku, danes pa dela kot mavčar v kirurški specialistični ambulanti, kjer delo opravlja kot ortopedski tehnolog. Je aktiven član komisije za inovativnost ter skupine za organizacijo družabnih srečanj zaposlenih. V svojih aktivnih letih je bil tudi rezervni vojak Slovenske vojske v zdravstveni enoti, kjer je prav tako znanje o imobilizaciji prenašal na ostale zaposlene. Kot član strokovne skupine mavčarjev je aktivno sodeloval pri pripravi Nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK) za ortopedskega tehnologa. Bil je prvi mavčar, ki je opravil NPK. Boštjan še vedno aktivno sodeluje v organizacijskih odborih strokovnih srečanj ortopedskih tehnologov. Objavlja strokovne prispevke in v učnih delavnicah deli svoje znanje z udeleženci. V svojem prostem času veliko hodi v hribe, vsako leto pa kakšen pohod organizira tudi za zaposlene v Splošni bolnišnici Jesenice. Svojo kreativnost pri mavčenju pa pokaže tudi pri raznih dogodkih, kot so upokojitve zaposlenih, družabni dogodki ipd., z raznolikimi izdelki iz mavca.

Podelitev srebrnih znakov DMSBZT Gorenjske za leto 2015.

10 let razvoja
zdravstvenih ustanov
na Gorenjskem

Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj
Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik
Splošna bolnišnica Jesenice
Psihiatrična bolnišnica Begunje

Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj

Lea Ahčin, dipl. m. s.,
pomočnica direktorice za področje zdravstvene nege

Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj (BGP Kranj) je specializirana bolnišnica za zdravstveno varstvo žensk in novorojenčkov, za specialistično zdravstveno varstvo žensk in novorojenčkov in za zdravstveno varstvo žensk na primarnem nivoju. Bolnišnično zdravstveno varstvo obsega ginekološko in porodniško dejavnost.

Predstavitev
BGP Kranj

Ginekološko dejavnost izvajamo na ginekološkem oddelku, dveh operacijskih sobah ter v enoti za intenzivno nego. Pred načrtovanim operativnim posegom je pri vsaki ženski opravljen predoperativni posvet in priprava na poseg. Porodniška zdravstvena dejavnost se izvaja na posteljah za patološko nosečnost, v porodni sobi, na porodniškem oddelku in otroškem oddelku. Na otroškem oddelku skrbimo za zdrave novorojenčke in tudi za novorojenčke s težavami. Manj kot 1,5 % novorojenčkov premeščamo v terciarno ustanovo na terapijo oziroma na diagnostično obdelavo.

Specialistično zdravstveno varstvo žensk obsega urgentno ambulantno, center za bolezni dojk, ambulantno za urodinamske preiskave, ultrazvočno, kolposkopsko, histeroskopsko in trižno ambulantno. Kontrole novorojenčkov po odpustu iz bolnišnice se vršijo v neonatalni ambulanti, kjer se opravljajo tudi ultrazvočne preiskave trebuha, glave in kolkov novorojenčkov in dojenčkov.

Dispanzersko dejavnost na področju zdravstvenega varstva žensk opravljamo v dveh ginekoloških ambulantah in ultrazvočni

Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj.
foto Lea Ahčin

ambulanti. V okviru naše bolnišnice delujejo še lekarna, laboratorij, kuhinja, vzdrževalna služba, administracija, uprava in služba nabave in javnih naročil.

Naše visoko strokovno usposobljeno osebje zagotavlja vrhunske storitve za naše pacientke. Pri obravnavi pacientk se poslužujemo holističnega in individualnega pristopa ter prisluhnemo potrebam in željam pacientk.

Skrbimo za nenehen razvoj stroke, uvajamo nove diagnostične in terapevtske metode, skrbimo za razvoj kadrov in ustvarjamo takšno klimo, v kateri se naši pacienti in zaposleni odlično počutijo.

Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj že od nekdaj slovi po varni in kakovostni obravnavi pacientk. Kazalnik kakovosti naših storitev je visok odstotek zadovoljstva naših pacientk, katerega redno spremljamo preko anket.

Vizija in poslanstvo

Bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj želi postati najsodobnejša, visoko strokovna, dinamična, poslovno uspešna, varna in prijazna zdravstvena organizacija. Naš skupni cilj je tako zadovoljstvo bolnika, katerega bomo zagotavljali z individualno visoko kakovostno zdravstveno in negovalno oskrbo naših bolnikov, kot zaposlenih, lastnikov in širše skupnosti, v kateri bolnišnica deluje.

Osebje Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj nudi visoko kakovostno raven zdravstvenih in drugih storitev našim bolnikom in drugim uporabnikom. Zaposlenim zagotavljamo stalno izobraževanje za poklicni in osebni razvoj. Naše delovanje je usmerjeno v varno in kakovostno obravnavo vseh bolnikov. Trudimo se, da smo za bolnike dostopni ves čas in da se pri nas počutijo varne in zaželeno. Prav tako spodbujamo dobre medosebne odnose in sodelovanje med zaposlenimi in s tem pripadnost vsakega zaposlenega v BGP Kranj. Z optimalno organizacijo in izkoristkom človeških, finančnih in drugih virov zagotavljamo stabilnost poslovanja in naše rezultate nenehno primerjamo s primerljivimi bolnišnicami v Sloveniji in tujini.

Varnost in kakovost

Naše varno in kakovostno delo potrjujejo pridobljeni certifikati s strani SIQ, kjer je naše delo skladno s certifikatom ISO 9001:2008 in z mednarodnim certifikatom varne in kakovostne zdravstvene obravnave AACI.

V letu 2012 smo prvič prejeli certifikat skladnosti našega delovanja s certifikatom ISO 9001:2008, ki smo ga tri leta uspešno ohranjali in nadgrajevali. V letu 2015 smo imeli drugo certifikacijsko presojo, ki smo jo uspešno zaključili in prejeli certifikat za nadaljnja 3 leta.

Leta 2014 smo prejeli mednarodni certifikat varne in kakovostne zdravstvene obravnave po AACI-standardu. V letu 2015 smo uspešno prestali prvo redno presojo skladnosti našega delovanja z mednarodnim standardom varne in kakovostne zdravstvene obravnave AACI.

Ker nam zadovoljstvo zaposlenih veliko pomeni, smo v letu 2015 pridobili tudi osnovni certifikat Družini prijazno podjetje (DPP).

Tudi v prihodnje se bomo trudili za nenehno vpeljevanje in nadgrajevanje sistema varnosti in kakovosti obravnav naših pacientov s poudarkom osredotočenosti na pacienta.

Naša bolnišnica je tudi učna bolnišnica. V zadnjih letih smo naredili velik korak pri sodelovanju z zdravstvenimi šolami, tako na V. stopnji izobrazbe kot VII. in fakultetni. Vsako leto nadaljujemo z izvedbo kliničnih vaj študentov zdravstvene nege in babištva Zdravstvene fakultete v Ljubljani ter izrednih dijakov Srednje zdravstvene šole Jesenice – enote za izobraževanje odraslih. Prav tako smo se dogovorili s Srednjo zdravstveno šolo Jesenice za izvedbo klinične prakse rednih dijakov, ki je potekala v letu 2015 in se nadaljuje v letu 2016. Izvajamo klinične vaje rednih in izrednih študentov zdravstvene nege Fakultete za zdravstvo Jesenice. V letu 2014 smo pričeli s sodelovanjem tudi s Srednjo zdravstveno šolo Ljubljana. V letu 2015 so pri nas izvajali kroženje v sklopu pripravništva dijaki Srednje zdravstvene šole, ki opravljajo pripravništvo v Domu počitka Mengeš. Prav tako smo pristopili k izvajanju PUD-ov za dijake Srednje zdravstvene šole Jesenice in Ljubljana. Vključujemo se tudi v raziskovalne projekte, ki jih študenti vključijo v diplomske naloge.

Izvajamo tudi praktični del strokovnega izpita študentk babištva z Zdravstvene fakultete Ljubljana.

Učna
bolnišnica

Strateške usmeritve

Ginekologija in porodništvo

Prizadevali si bomo za razširitev storitev, ki bi jih lahko opravljali ambulantno, saj izkušnje kažejo, da so tako tudi pacientke bolj zadovoljne (npr. ambulantna histeroskopija, urodinamske preiskave). Nadaljevali bomo z intenzivnim razvojem endoskopske kirurgije. Omenjene operacije so manj invazivne, bolj prijazne pacientom, krajša je hospitalizacija, krajša je bolniška odsotnost in hitrejša je okrevanje. Pričeli smo z laparoskopsko operacijo globoke endometrioze, kar bomo nadaljevali tudi v naslednjih letih. Še naprej bomo nadaljevali z manj invazivnimi operativnimi posegi pri zdravljenju displastičnih sprememb na materničnem vratu (LLETZ).

Prizadevali si bomo za še višje število porodov, nadaljevali bomo z aktivnim izobraževanjem o lažšanju porodne bolečine in le-to promovirali tudi preko medijev. Sodelujemo z ZD Kranj pri organizaciji materinske šole. Našim porodnicam bomo omogočili individualni pristop in široko paleto lažšanja porodne bolečine, prisluhnili tistim, ki želijo naravni porod, zagotavljali intimnost, možnost rojevanja v različnih položajih in na sodobnih porodnih posteljah. Stremeli bomo k še nižji perinatalni in zgodnji neonatalni umrljivosti. Vse svoje znanje bomo usmerili v to, da se bomo trudili, da dosežemo nižji odstotek carskih rezov, saj se zavedamo možnih komplikacij v naslednjih nosečnostih. Nadaljevali bomo s preventivnim programom preprečevanja oziroma zgodnjega odkrivanja raka materničnega vratu, uvedli bomo aktivno vabljenje pacientk vsaka tri leta po programu ZORA in ga nadgradili s selektivnim testiranjem žensk na HPV po smernicah (LZM) ter nadaljevali z delom v specialistični kolposkopski ambulanti, v katero bodo lahko kolegi s primarnega nivoja napotili svoje pacientke.

Z nenehnim izobraževanjem doma in v tujini bomo razvijali stroko, udeleženci bodo o novostih poročali svojim kolegom in sodelavcem. Uvedli bomo tematske dneve, rezervirane za obravnavo strokovnih problemov in vprašanj.

Sodelovali bomo s kolegi na primarnem in sekundarnem nivoju in tako skrbeli za čim bolj optimalno obravnavo ginekoloških pacientk, nosečnic in porodnic kot tudi s kolegi drugih strok (citologi, patologi, zdravniki ZZZS – vrednotenje storitev).

Aktivno se bomo vključili tudi v oblikovanje strokovnih smernic za področje ginekologije in porodništva za sekundarni in primarni nivo.

Anesteziologija

Nadaljevali bomo z zagotavljanjem kvalitetnih, pestrih in dostopnih storitev na področju lajšanja bolečine ob porodu. Nadaljevali bomo z aktivnostmi za pričetek delovanja protibolečinske ambulante, kjer bi razvijali področje lajšanja kronične bolečine. V prvem koraku bomo uvedli samoplačniško akupunkturno ambulanto.

Na področju porodništva bomo nadaljevali z zagotavljanjem kvalitetne obporodne oskrbe porodnic (nadaljevanje že uvedenih rednih izobraževalnih predavanj vsako sredo ob 13. uri za porodnice, individualni posveti za porodnice, uvedba rednih izobraževalnih in promotorskih srečanj za periferne ginekologe, izvajalce šol za starše in patronažnih sester, promoviranje TENS-a pri bolečini v križu pred porodom, priprava na porod s hipnozo in akupunkturo za druge indikacije v porodništvu, lajšanja bolečine med porodom z novimi tehnikami, ...).

V tem letu želimo še vedno dodajati znanja s področja ginekološke in porodniške anestezije, akupunkturo, bolečine in protibolečinske oskrbe (akutna, kronična nemaligna, kronična maligna, paliativna oskrba, ...).

Na področju predoperativne ambulante bi radi izboljšali pretočnost ambulante in pripravo bolnic na male posege in posege brez anestezije – prilagoditev postopkov in dokumentacije mednarodnim standardom in veljavnim aktom ter akreditacijskim zahtevam.

Na področju anestezije nadaljujemo in razširjamo uporabo novih metod lajšanja pooperativne bolečine, s katerimi želimo izboljšati kvaliteto obravnave bolnic in porodnic.

Pedriatrija

Z že pridobljenimi izkušnjami v ultrazvočni diagnostiki, ki nam jo omogoča sodoben ultrazvočni aparat, bo naše delo še kvalitetnejše, tako na področju diagnostike sečil kot tudi glavice, s tem bo oskrba naših novorojenčkov še kvalitetnejša. Z vključevanjem kolegov pediatrov intenzivistov KOOKIT KC Ljubljana v zagotavljanje NNMP na neonatalnem oddelku se je odprla možnost uvedbe CPAP-metode, ki jo uporabljamo pri milejših oblikah dihalne stiske novorojenčkov in na ta način bi se število premeščenih novorojenčkov še zmanjšalo. V letu 2014 smo poskrbeli za potrebne napeljave plinov (zrak). Novorojenčke s prehodnimi težavami po rojstvu bomo po odpustu spremljali v

neonatalni ambulanti. Zagotavljali bomo kontinuirano izobraževanje vseh zaposlenih na našem oddelku, tako doma kot v tujini, zlasti pa bomo poskrbeli za prenos pridobljenega znanja na vse zaposlene ter tudi sodelavce izven bolnišnice. Izvedba praktične vaje Oživljanje novorojenčka, ki je bila prvič izvedena v letu 2009, je bila pri zaposlenih izjemno dobro sprejeta, saj se je pojavila zahteva po kontinuiranem vsakoletnem izobraževanju v obliki takšne delavnice. Nadaljevali bomo tudi z izobraževanjem sester in zdravnikov v otroških dispanzerjih in patronažni službi.

Zdravstvena nega

Na področju zdravstvene in babiške nege bomo sledili sodobnim strokovnim smernicam. Z internim in eksternim izobraževanjem bodo medicinske sestre in babice pridobile oziroma poglobile svoje znanje, kar pomeni, da bodo zadostno izobražene, kar bo pripomoglo k lažji in boljši organiziranosti zdravstvene in babiške nege ter kvalitetnejši, varnejši zdravstveni in negovalni oskrbi naših uporabnikov storitev. Prav tako bomo organizirali interna izobraževanja, na katerih bodo medicinske sestre in babice, zaposlene v BGP Kranj, predstavile različne teme s svojih področij delovanja. Na področju babištva bomo v letu 2016 pripravili interne protokole in pričeli uvajati sodobne strokovne smernice obravnave porodnic in novorojenčkov tako, da bomo omogočili varne naravne porode, kjer bodo porodnice v središču pozornosti. Nadaljevali bomo s sistematičnim pristopom k zniževanju odstotka epiziotomij, tako da bomo že nosečnice poučili, kako v zadnjem mesecu nosečnosti same pripravijo presredek: masaža, telovadba, v sodelovanju z babicami.

Na področju zdravstvene nege se bomo trudili za širitev znanja s sekundarnega na primarni nivo (patronažna služba). Kot mentorice se bomo aktivno vključevale v proces izobraževanja tako študentov kot dijakov zdravstvenih šol in fakultet, smer zdravstvena nega in babištvo.

Izpopolnili oziroma dopolnili bomo tudi zdravstveno dokumentacijo ter pregledali in dopolnili standarde postopkov zdravstvene nege. Nadaljevali bomo s spremljanjem kazalnikov kakovosti, katere smo sami določili in tako spremljali varnost in kakovost negovalnih intervencij oziroma storitev. Izvajali bomo interne nadzore na področju zdravstvene in babiške nege, kategorizacije, izpolnjevanja negovalne dokumentacije, razdeljevanja zdravil in bolnišnične higijene, kar bo pripomoglo k še bolj varni in kvalitetni zdravstveni oskrbi.

Zaključek

V letu 2015 je naša bolnišnica praznovala 60. obletnico delovanja.

S ponosom gledamo na prehojeno pot. Rezultat varne, kakovostne in pa predvsem osebne in človeške obravnave je konstantno visoko število porodov v naši ustanovi. Našim bodočim staršem vedno prisluhnemo, jih aktivno vključujemo v proces obravnave. Smo novorojenčkom in mamiciam prijazna porodnišnica, še več, tudi očetom, saj jim omogočamo sobivanje z mamico in novorojenčkom.

V vseh letih delovanja naše bolnišnice lahko s ponosom povemo, da je v naši bolnišnici rodilo preko 105.000 žensk, opravili smo preko 134.000 operativnih posegov.

Naša bolnišnica želi postati regijska bolnišnica na področju ginekologije in porodništva. Imamo visoko strokovno usposobljen kader, ki se nenehno izobražuje ter sledi sodobnim strokovnim smernicam in osredotočenosti na pacienta, ter vse potrebne aparature, s čimer zagotavljamo varno in kakovostno zdravstveno obravnavo.

Vsi pridobljeni standardi kakovosti in visok odstotek zadovoljnih pacientov z našo oskrbo so pokazatelj, da resnično delujemo strokovno, varno in kakovostno.

Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik

Dr. **Saša Kadivec**, prof. zdr. vzg., pomočnica direktorja za področje zdravstvene nege
Mojca Novak, dipl. sanit. inž., **Judita Slak**, dipl. m. s., **Majda Pušavec**, mag. upr. ved.

Predstavitev

Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik (skrajšano Klinika Golnik) je terciarna zdravstvena ustanova, ki se v slovenskem prostoru pojavlja že vse od leta 1921. Obravnava pulmološke in alergološke bolnike s področja celotne Slovenije ter tudi tujine. Področji pulmologije in alergologije sta obvladovani z visoko kakovostnimi storitvami, zaposleni pa stremijo k uvajanju vedno novih kliničnih spoznanj, kar vidno pripomore k razvoju pulmološke in alergološke dejavnosti v Sloveniji. Pridobljena in na novo odkrita znanja prenašajo zaposleni v okviru terciarne dejavnosti dijakom in študentom tako dodiplomskega kot podiplomskega izobraževanja.

Služba zdravstvene nege in oskrbe

Služba zdravstvene nege in oskrbe Klinike Golnik deluje pod okriljem pomočnice direktorja za področje zdravstvene nege. Sama zdravstvena nega je dejavnost, ki je organizirana procesno, aktivnosti potekajo tako na bolniških oddelkih kot diagnostičnih enotah in specialističnih ambulantah. Sodobna obravnava pljučnega bolnika je vedno bolj usmerjena prav v ambulantno zdravljenje. V okviru službe je zagotovljena skrb za razvoj stroke, stalno izboljševanje kakovosti in varnosti, spodbuja se meddisciplinarno sodelovanje. Velikega pomena je zdravstvena vzgoja bolnikov (astma šola, šola za bolnike s kronično obstruktivno pljučno boleznijo, šola za bolnike, ki se zdravijo s kisikom na domu, neinvazivne mehanske ventilacije, kronične urtikarije ...), ki poteka individualno ali v skupinah in je odlično podprta s poljudno napisanimi zloženkami in knjižicami, ki pripomorejo k lažjemu zdravljenju in razumevanju bolezni.

Vedno bolj aktualno je tudi poučevanje bolnikov in svojcev, ki se vključujejo v proces obravnave bolnika že na samem bolniškem oddelku za učenje nege na domu. Največkrat se naučijo življenja in oskrbe s trahealno kanilo, z ventilacijo na domu, aspiracijo in prevezami raznih stom ter hranjenjem. Poučevanje poteka individualno, v bolniški sobi in na način, kot bo izvajanje oskrbe potekalo doma.

Služba zdravstvene nege in oskrbe je ves čas svojega delovanja izredno aktivna v razvoju novih doktrin, postopkov dela in se aktivno prepleta z vsemi procesi bolnišnične dejavnosti. Med prvimi je vpeljala uporabno negovalno dokumentacijo ter negovalno anamnezo, stalno obnavlja in dograjuje standarde zdravstvene obravnave, ki nastajajo multidisciplinarno. Bolniki so na ta način deležni enake ravni zdravstvene obravnave, ne glede na to, na katerem bolniškem oddelku klinike so hospitalizirani. K strokovnemu delu pripomorejo tudi krožki kakovosti, s spremljanjem kazalnikov kakovosti in izvajanjem notranjih nadzorov se bedi nad obstoječo doktrino ter omogoča sprotno spreminjanje in izboljševanje aktivnosti, pri katerih so na ta način zaznane možnosti za spremembe. Zaposleni so vključeni tudi v različne krožke (krožek za preprečevanje preležanin, krožek za padce, krožek za informiranje, krožek za prehrano), v katerih se oblikujejo osnove za spremljanje kazalnikov kakovosti in predlagajo različne izboljšave, ki pripomorejo k bolj varnemu delu z bolniki. Leta 2006 je krožek za preprečevanje preležanin prejel srebrno priznanje za inovacijo Območne zbornice za Gorenjsko.

Že pred leti smo v proces obravnave bolnika s kronično pljučno boleznijo vključili koordinatorja odpusta. Raziskava je pokazala, da se je zaradi vključevanja koordinatorja odpusta pri bolnikih pomembno znižala umrljivost zaradi kronične pljučne bolezni in zaradi kateregakoli drugega razloga. Raziskava je bila publicirana v pomembnih mednarodnih revijah.

Komunikacija med medicinskimi sestrami poteka preko predstavnikov, članov kolegija službe zdravstvene nege in oskrbe ter strokovnega kolegija, preko komisij in skupin (komisija za kakovost, kolegij ekonomike, komisija za izrabo virov, skupina za raziskovanje v zdravstveni negi, skupina za standarde, ...), sestankov vodij timov ...

V letu 2013 smo obeležili deseto obletnico ustanovitve negovalnega oddelka. S tem smo prvi v Sloveniji pričeli izvajati program neakutne zdravstvene obravnave in paliativne oskrbe bolnikov.

V zadnjih nekaj letih je večina standardov, potrebnih za delo, ustrezno posodobljenih, zato so se aktivnosti usmerile na prepoznavanje in opozarjanje varnostnih zapletov, opozorilnih ter skorajšnjih dogodkov. S tem namenom so bili organizirani sestanki Pogovori o varnosti, kjer se multidisciplinarno predstavlja posamezne primere, išče rešitve in sprejema korektivne ukrepe.

Aktivnosti
zaposlenih
v zdravstveni
negi

Na Kliniki Golnik tradicionalno organiziramo jesenska strokovna izobraževanja (Golniški simpozij in Slovenski pnevmološki in alergološki kongres) s številnimi izobraževalnimi dogodki. Obpravavane so različne teme s področja pnevmološke in alergološke dejavnosti z namenom varne in kakovostne obravnave bolnikov. Vsakoletno se v organizacijo tega dogodka vključi tudi ostala področja, kot so paliativna oskrba, prehranska obravnava bolnika, preprečevanje in obvladovanje okužb, rehabilitacija pljučnih bolnikov, alergijske bolezni, internistična obravnava bolnikov in drugo. Pripravljamo izobraževanja za medicinske sestre, ki potrebujejo znanja s področja izvajanja bronhoskopij, alergologije idr.

Obnovili smo gorenjsko koordinacijo z namenom zagotavljanja ustrezne komunikacije o pomembnih informacijah za obravnavo bolnikove bolezni po odpustu, kamor so vključeni predstavniki zdravstvenih, socialnih in socialnovarstvenih ustanov Gorenjske. Predstavljeni so bili primeri dobrih praks, kot npr. uvedba zdravstvenovzgojnega programa Šola za neinvazivno mehanično ventilacijo, v katero je vključen širši zdravstveni tim (vključno s patronažnimi medicinskimi sestrami na terenu). Uvedlo se je komunikacijsko orodje med kliniko in patronažno službo pri obravnavi bolnikov s trajnim zdravljenjem s kisikom na domu. Poudarja se pomembnost vloge koordinatorjev odpusta, tudi na področju nadzorovanega zdravljenja bolnikov s tuberkulozo.

Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik

V letu 2011 smo začeli izvajati večdnevno strokovno izobraževanje za diplomirane medicinske sestre, zaposlene v referenčnih ambulantah za modul Vodenje bolnika z astmo in KOPB. V tem času smo na ta način izobrazili že 14 skupin udeležencev.

Klinika Golnik je učna baza študentov Fakultete za zdravstvo Jesenice. Zaposleni v Službi zdravstvene nege in oskrbe predajajo svoje znanje in izkušnje kot predavatelji na fakulteti in klinični mentorji v učni bazi. Kot mentorji se vključujemo v sodelovanje tudi z ostalimi fakultetami v slovenskem prostoru. Redni gostje Klinike Golnik so učenci osnovnih šol kranjske občine, katerim poskušamo

približati poklic medicinske sestre. Gostimo tudi strokovne ekskurzije različnih srednjih šol in fakultet.

Predstavnice in predstavniki Službe zdravstvene nege in oskrbe ves čas aktivno sodelujejo tudi izven meja klinike na različnih strokovnih področjih. Bili so pobudniki za ustanovitev slovenske pnevmološke sekcije. Pri Zbornici – Zvezi so danes predstavnice Službe zdravstvene nege in oskrbe članice izvršnih odborov in predsednice posameznih sekcij (Lojzka Prestor – od 2009 dalje predsednica sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmologiji; Tanja Žontar – predsednica sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v kardiologiji in angiologiji; dr. Saša Kadivec – predsednica sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v menedžmentu) ter društev (Slak Judita – predsednica Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske 2009–2013).

V okviru Zbornice – Zveze in Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske (DMSBZT) ima Služba zdravstvene nege in oskrbe kar nekaj prejemnikov zlatih in srebrnih znakov. Zlati znak so prejele sodelavke Judita Slak (2015), Marjana Bratkovič (2010) ter dr. Saša Kadivec (2004), srebrni znak pa Barbara Benedik in Nežka Golja (2015), Katja Vrankar (2014), Tanja Žontar (2013), Barbara Renko in Barbara Moravac (2012), Silva Valjavec (2011), Lojzka Prestor (2010), Dragica Požnel (2009), Ida Hafner (2008), Štefan Lepoša (2007), Marija Bistan (2006). Bratkovič Marjana je leta 2014 prejela naziv častna članica DMSBZT.

Pomočnica direktorja za področje zdravstvene nege, dr. Saša Kadivec, je koordinatorica stalne delovne skupine glavnih medicinskih sester slovenskih bolnišnic ter članica razširjenega strokovnega kolegija zdravstvene nege. Je tudi članica delovne skupine za preoblikovanje dokumenta poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni in babiški negi ter članica strateškega sveta na Ministrstvu za zdravje Republike Slovenije. Bila je predsednica delovne skupine za pripravo strategije razvoja zdravstvene nege in zdravstvene oskrbe v sistemu zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji za obdobje od 2011 do 2020. V obdobju od 2006 do 2010 je bila članica uredniškega odbora Obzornika zdravstvene nege in je recenzentka za področje izboljševanja kakovosti. Je mediatorica v zdravstvu. Usposobljena je za izvajanje zunanjih in notranjih presoj.

Zaposleni s področja zdravstvene nege in oskrbe aktivno sodelujejo v različnih delovnih skupinah pri Zbornici – Zvezi, kot npr. vodja delovne skupine za paliativno zdravstveno

nego in članica RSK za paliativno medicino (Judita Slak), članica v skupini SLONDA za pripravo negovalnih diagnoz v slovenskem prostoru (Katja Vrankar) in članica v delovni skupini za pripravo nacionalnih protokolov (Lojzka Prestor). So člani skupin za pripravo programov specializacij v okviru podiplomskega študija Fakultete za zdravstvo Jesenice ter člani stalne delovne skupine za slovensko kategorizacijo zahtevnosti bolnišnične zdravstvene nege (Nataša Grahovec). Na Ministrstvu za zdravje Republike Slovenije potekajo skupine in izobraževanja, kamor so vključene tudi naše medicinske sestre (Barbara Benedik – skupina za informatiko, Katja Vrankar – sodelovanje pri izobraževanju za izvajanje kazalnika kakovosti higiene rok). Prav tako se izvaja različne bioekvivalenčne študije, evropske projekte (SOULBUS) in sodeluje pri mednarodnih študijah (MOSAR, R-GNOSIS).

Golniški simpozij, 2013.

Splošna bolnišnica Jesenice

Tanja Pristavec, mag. zdr. nege,
pomočnica direktorja za področje zdravstvene nege in oskrbe

Zdravstvena nega in oskrba (ZNO) v Splošni bolnišnici Jesenice je pomemben del zdravstvenega varstva, ki se prilagaja potrebam državljanov in z nenehnim razvojem pomembno vpliva na kakovost in varnost v sistemu zdravstvenega varstva. Z vključevanjem v interdisciplinarne time smo pomemben člen celostne obravnave pacienta in smo sposobni izvajati zdravstveno nego in oskrbo na osnovi poklicnih aktivnosti in kompetenc ter na osnovi lastnih strokovnih smernic, procesov, standardov, priporočil, navodil in kliničnih poti.

Sledimo vrednotam, viziji in strategiji. Vse pomembne odločitve in spremembe na področju zdravstvene nege in oskrbe v bolnišnici sprejememo na Strokovnem svetu zdravstvene nege in oskrbe ter Kolegiju Službe zdravstvene nege in oskrbe, ki ga vodi pomočnica direktorja za področje zdravstvene nege in oskrbe.

Informacije, delovne naloge, dobre prakse tečejo do vsakega posameznika v zdravstveni negi preko glavnih medicinskih sester/vodij oddelkov/enot ter preko delovanja številnih delovnih in projektnih skupin.

Ob vsakodnevnem delu je naš celoten sistem usmerjen k uveljavljanju ciljev zdravstvene nege, ki so v končni instanci usmerjeni v dobrobit pacienta. Sem pripisujemo kontinuiran razvoj zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Jesenice. Nanaša se na profesijo zdravstvene nege, njene cilje, odnose med izvajalci zdravstvene nege in pacienti.

Razvoj zdravstvene v Splošni bolnišnici Jesenice je temeljil na managementu v zdravstveni negi, na sodelovanju v timih in na izobraževanju kadrov v zdravstveni negi.

Delovanje
ZNO

Cilji ZNO

Kakovost in varnost

Zdravstvena nega in oskrba se je v Splošni bolnišnici Jesenice nenehno nadgrajevala in razvijala skozi na dokazih temelječi zdravstveni negi in oskrbi. Vsaka organizacija, skupina ljudi kot tudi posameznik ima težnje po doseganju dobrega, še boljšega ali odličnega oz. težnjo k zagotavljanju kakovosti. Tako smo tudi v naši bolnišnici gradili, načrtno pristopili in vzpostavili področje zagotavljanja sistema kakovosti v stroki zdravstvene nege in oskrbe. Leta 2009 smo v okviru celostne obravnave pacienta, kjer je zdravstvena nega eden izmed treh glavnih procesov, pridobili certifikat kakovosti ISO 9001:2008, ki nam omogoča stalen nadzor nad uspešnostjo in učinkovitostjo našega dela in nas spodbuja, da s spremljanjem kazalnikov kakovosti, odklonov, neljubih dogodkov, zadovoljstva naših zunanjih in notranjih uporabnikov stalno izboljšujemo svoje storitve.

Leta 2000 smo na ginekološko porodniškem oddelku pridobljen certifikat "Novorojenčkom prijazna porodnišnica", ki ga podeljuje Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) skupaj z UNICEF-om. S tem certifikatom potrjujemo, da porodnicam in novorojenčkom zagotavljamo tako zdravstveno obravnavo kot okolje, ki spodbuja dojenje in neprestano bivanje novorojenčka pri materi.

leta 2010 smo pridobili nemški certifikat kakovosti v zdravstvu TEMOS – Quality in Medical Care – Worldwide. Pridobitev tega certifikata nam je potrdila, da svoje delo opravljamo kakovostno in varno. S pomočjo informacijskega sistema lahko naši zdravstveni delavci izmenjujejo različna strokovna mnenja z vsemi certificiranimi zdravstvenimi ustanovami po vsem svetu. Certifikat Temos ponuja popotnikom in turistom informacijo, katere zdravstvene ustanove v državi v katero potujejo, nudijo kakovostno in varno zdravstveno obravnavo.

Nova porodna soba.

Bili smo prva splošna bolnišnica v Sloveniji, ki je pridobila mednarodno Akreditacijo za bolnišnice. Leta 2011 je generalni direktor DNV Healthcare dr. Espen Cramer, podelil mednarodno akreditacijo za bolnišnice DNV – NIAHO, ki smo jo pridobili po uspešno opravljeni pre-soji. Poudariti velja odprtost za novosti, entuzi-

azem, zavzetost in voljo ter izredno energijo zaposlenih, ki poleg svojega dela še najdejo čas za razvoj in napredek bolnišnice v dobrobit varnostne obravnave pacientov.

Organizacijsko in strokovno vodimo in koordiniramo neakutno obravnavo-negovalni oddelek ter dolgotrajno zdravstveno nego in oskrbo v vseh okoljih in na vseh nivojih. Dobro imamo vpeljane družinske konference, ki dodatno pripomorejo k kakovostni celostni obravnavi pacienta in družine na oddelku za zdravstveno nego. Vsebina družinskih konferenc je najpogosteje vezana na predstavitev svojcem o napredovanju rehabilitacije pacienta. Na tej ravni potekajo tudi dogovori o odpustu pacienta v domače okolje in ureditev pomoči na domu ali o premestitvi pacientov v institucionalno varstvo. Veliko je svetovanja o oskrbi pacienta v domačem okolju. Vključili smo tudi koordinacijo prostovoljcev ter drugih preizkušenih oblik pomoči sočloveku. Uvedli smo mobilni tim glede na razvoj stroke in potrebe pacientov.

Na področju varnosti pacientov smo leta 2012 na kirurškem oddelku vpeljali kirurški varnostni seznam. Potek uporabe stalno spremlja glavna medicinska sestra v operacijskem bloku in predstavnica vodstva za kakovost. Po dveletni uporabi smo izvedli anketo med zaposlenimi v operacijskem bloku o sestavi in uporabi kontrolnika ter ga delno spremenili in prilagodili uporabnikom.

Kirurški varnostni seznam se uporablja pri vseh operativnih posegih. V letu 2014 smo ga preoblikovali v elektronsko obliko.

V naši bolnišnici se močno trudimo zmanjšati incidenco padcev pacientov. V tej smeri smo vpeljali mnoge aktivnosti, med najbolj inovativne sodi uvedba rumenih nogavičk in pižam za paciente ogrožene za padec.

Druge kontinuirane aktivnosti, ki potekajo v naši bolnišnici so:

- izvajanje preventivnih in načrtovanih ukrepov za preprečevanje padcev,
- organizacija delavnic za preprečevanje padcev – razširjanje dobre prakse,
- izvajanje nadzornih pregledov ocenjevanja, načrtovanja in izvajanja aktivnosti v zvezi s preprečevanjem padcev, izvajanje varnostnih vizit in razgovorov,
- pregledi skladnosti ocenjevanja, planiranja in izvajanja preventivnih aktivnosti ZN, varnostnih vizit in razgovorov,

Preprečevanje
padcev
pacientov

- pregled vzrokov za padce,
- izobraževanje negovalnega tima,
- seznanjanje zdravnikov o potrebi pregleda po padcu,
- poročanje na Strokovnem svetu zavoda,
- vnašanje poročil o padcu v B21.

Preprečevanje bolnišničnih okužb

V luči preprečevanja bolnišničnih okužb, pod vodstvom medicinske sestre za obvladovanje bolnišničnih okužb, stalno potekajo mnoge aktivnosti kot so:

- kontinuirano izvajanje preventivnih ukrepov preprečevanja prenosa večkratno odpornih bakterij (VOB) in aktivno iskanje pacientov z VOB,
- pregled vzrokov prenosa VOB in analiza primerov,
- delovanje promotorjev,
- preverjanje uspešnosti razkuževanja rok po posameznih oddelkih in enotah z detektorjem pravilnega razkuževanja rok,
- izvajanje tematskih dni Higiena rok po posameznih oddelkih in enotah - promotorji,
- izvajanje opazovanja higiene rok po smernicah Svetovne zdravstvene organizacije - 5 trenutkov za higieno rok,
- izvajanje varnostnih vizit in razgovorov,
- izobraževanja vseh zaposlenih o higieni rok in izolacijskih ukrepih,
- izobraževanja vseh novo zaposlenih o higieni rok in preverjanje z detektorjem pravilnega razkuževanja rok,
- mesečna poročila, analiza primerov, nadzori nad izvedenimi ukrepi, spremljanje števila odvzetih nadzornih kužnin in porabe razkužil za roke,
- nadzor nad izvajanjem izolacijskih ukrepov in ureditev izolacijskih enot,
- preverjanje uspešnosti razkuževanja rok po posameznih oddelkih in enotah z detektorjem pravilnega razkuževanja rok.

Delovanje projektnih timov

V naši bolnišnici delujejo številni projektne timi katerih aktivnosti se stopnjujejo iz leta v leto. Trenutno jih v bolnišnici deluje na področju zdravstvene nege preko deset. V okviru nenehnega zagotavljanja kakovosti in varnosti deluje zelo pomembni projektne tim, ki načrtuje in izvaja aktivnosti na področju zagotavljanja osebne integritete pacientov. V letih delovanja in razvoja smo si postavili dva cilja, ki sta merjena s kazalniki kakovosti:

- zagotavljanje osebne integritete pacientov neposredno ob pacientovi postelji,
- doseči čim višji nivo upoštevanja etičnih načel z upoštevanjem osebne integritete pacientov in pacientovih pravic.

Leta 2013 smo v okviru projektnih skupin pričeli s sistematičnimi aktivnostmi na področje predaje pacienta med posameznimi izmenami, med timi in enotami. Uvedli smo strukturiran način predaje pacienta. Aktivnosti in delavnice ter raziskave na tem področju tečejo še danes, kajti področje predaje je nujno nenehno spremljati. V letošnjem letu smo tako izdelali žepni opomnik.

V okviru službe za kakovost v sodelovanju projektnih timov in na nivojih oddelkov poskušamo zagotavljati varnost in kakovost s korektivnimi ukrepi, ki jih izvajamo s pomočjo varnostnih vizit in razgovorov o varnosti, vzročno posledičnih konferencah, konferenca o izidih in zapletih v zdravstveni negi, s pomočjo analize vzrokov in posledic, različnih nadzorov in presoj. V povprečju na letnem nivoju v zdravstveni negi in oskrbi opravimo preko 700 varnostnih vizit / varnostnih razgovorov in 4 do 5 vzročno posledičnih konferenc / konferenca o izidih in zapletih. Varnostne vizite in varnostni razgovori razumemo kot pomemben element pri iskanju priložnosti za izboljšanje kakovosti in varnosti pacienta. Z korektivnimi ukrepi, ki so bili izrečeni na varnostnih vizitah, internih nadzorih in številnih študijah primerov smo pomembno doprinesli k večji varnosti pacientov.

V okviru projektne skupine je leta 2015 pričela s svojimi mnogimi aktivnostmi skupina za promocijo zdravja.

Vsako leto po planu obeležujemo mednarodne dneve. Še posebej sta z mnogimi aktivnostmi, z vključitvijo medijev, obeležena svetovni dan higiene rok in svetovni dan sladkorne bolezni.

V naši bolnišnici se zavedamo kako pomembno je zaznavanje kulture varnosti pacientov. Zaradi tega organiziramo izobraževanja v obliki delavnic in na koncu evalviramo z anket-

Akcija skupine za promocijo zdravja.

nimi vprašalniki. Imamo zanesljiv in dober elektronski sistem za sporočanje odklonov v katerega zaposleni lahko pod svojim geslom ali anonimno zapišejo odklone.

Vzpostavili smo zanesljiv način poročanja na področju padcev pacientov, poročanje o nastanku razjede zaradi pritiska, prenosu več odpornih mikroorganizmov in drugih dogodkov, ki lahko povzročijo škodo za pacienta.

Vzpostavljen imamo sistem varnosti na področju rokovanja z zdravili, ki vključuje predvsem aktivnosti za preprečitev napak pri predpisu in razdeljevanju zdravil. Na vseh področjih smo spremenili terapevtske liste, ki omogočajo lažji in bolj pregleden predpis terapije z možnostjo vpisa časa in parafe zdravnika, ki zdravilo predpisuje, kot tudi medicinskih sester, ki zdravilo aplicira. Protokol nam natančno opredeljuje predpis in aplikacije, dokumentiranja ter hrambe zdravil. Poleg tega opredeljuje nadzor dokumentiranja, ki ga mesečno izvajata predstojnik in glavna medicinska sestra posamezne zdravstvene službe. Sistem poročanja farmacevtu o zlorabah/izgubah kontroliranih substanc poteka zelo dobro. V letošnjem letu smo v namen varnega razdeljevanja zdravil uvedli rdeče predpasnike.

Interni strokovni nadzori

Interni strokovni nadzori v zdravstveni negi vsako leto potekajo po principu preverjanja skladnosti standardov kakovosti. posledično se vpelje korektivne in preventivne ukrepe in meri njihovo učinkovitost. Izvajajo jih medicinske sestre določene po nadzornih skupinah in so izobražene notranje presojevalke za sistem kakovosti. Po vsakoletnem pravilu se izvajajo: na internem oddelku, na pediatričnem oddelku, v enoti intenzivne terapije operativnih strok, na kirurškem oddelku, na ginekološko porodniškem oddelku, na oddelku za zdravstveno nego, v internistični intenzivni terapiji, urgenci, dnevnem oddelku, hemodializi, anesteziji, fizioterapiji. Pred začetkom nadzora se na uvodnih sestankih točno določi metodologija nadzorov. Rezultati prikazujejo kazalnike učinkovitosti in kakovosti pri izvajanju zdravstvene nege na naslednjih aktivnostih in posegih:

- jutranje umivanje,
- ustna nega,
- odvzem venske krvi,
- uvedba venske kanile,
- oskrba iv kanile,
- oskrba OVK,

- menjava infuzijske steklenice,
- preventiva RZP,
- oskrba kronične rane,
- oskrba pooperativne rane,
- timska predaja pacienta,
- razdeljevanje zdravil,
- izvedba kontaktne izolacije,
- razvrščanje odpadkov,
- razdeljevanje hrane pacientom,
- rokovanjem in shranjevanjem sterilnega materiala na oddelkih / enotah.

V naši bolnišnici se trudimo zagotoviti Informacijski sistem, ki omogoča celostno podporo zdravstveni negi in oskrbi, kar pomeni kvaliteten dostop do podatkov, kot tudi dokumentiranje opravljenega dela. V začetni fazi vpeljevanja informacijske podpore nam je sistem nudil možnost vpogleda v sprejeme in odpuste, ali premeščanje pacientov znotraj bolnišničnega zdravljenja, pregled zasedenosti postelj in razvrščanje bolnikov po sobah, izbiro in naročanje prehrane, določanje kategorije zdravstvene nege pacienta, naročanje različnih laboratorijskih preiskav... Skozi čas se je naš informacijski sistem nadgrajeval in omogočal izdelavo določenih statistik in analiz pomembnih za upravljalce zdravstvenega sistema in nekatere ponudnike zdravstvenih storitev. Pomemben del informacijske podpore smo dobili pri spremljanju kazalnikov kakovosti: za evidentiranje razjede zaradi pritiska, pojavnosti proti meticilinu odpornega *Staphylococcus aureus*, evidentiranje podatkov o preprečevanju padcev pacientov v bolnišnici.

V letošnjem letu uvajamo elektronsko beleženje stroška na pacienta ter elektronski terapevtsko temperaturni list. Za boljši izkoristek operacijskega programa vpeljujemo nov elektronski sistem koordinacije in planiranja operacij.

Razvoj info sistema

Opazovalnica v Urgentnem centru.

Izobraževanje in razvoj kadra

V naši bolnišnici se zavedamo, da je izobraževanje zaposlenih izjemno pomembno za razvoj stroke in osebnostno rast vsakega posameznika. V tem duhu že vrsto let izvajamo redne letne razgovore kjer zaposleni z neposrednim vodjem planira izobraževanje. Redno sledimo razvoju kompetenc v zdravstveni negi in v tej povezavi opredeljujemo delokroge zaposlenih ter jih dopolnjujemo z matrikami znanj. Za enovit sistem izobraževanja smo v bolnišnici sprejeli:

- Pravilnik o pripravištvu, mentorstvu in strokovnih izpitih v Splošni bolnišnici Jesenice.
- Protokol za sprejem v bolnišnico novo zaposlenega.
- Protokol usposabljanja za delo diplomiranih medicinskih sester, ki so končale bolonjski program študija.

Na področju razvoja kadrov kontinuirano, vsako leto izvajamo različne učne delavnice in predavanja kot so:

- Temeljni postopki oživljanja
- Tečaj ILS – poglobljen tečaj iz postopkov oživljanja
 - Delavnice s področja uvajanja varnostne kulture
 - Delavnice iz vodenja za srednji management
 - Delavnice o higieni rok
 - Delavnice o preprečevanju RZP

Reanimacijski prostor.

Strokovne vsebine izobraževanj so izbrane na predlog zaposlenih v zdravstveni negi in razvoj stroke. Vsako leto so v program izobraževanja vključene tudi vsebine, ki so obvezne za pridobitev in podaljšanja licence za dipl. m. s. / dipl. zn.

Medicinske sestre naše bolnišnice delujemo izobraževalno tudi izven bolnišnice:

- V procesu izobraževanja na Fakulteti za zdravstvo Jesenice.

- Vsako leto aktivno sodelujemo na več kot 20 strokovnih srečanjih doma in v tujini.

Smo učna baza za Srednjo šolo Jesenice – zdravstvena usmeritev, Fakulteto za zdravstvo Jesenice, Zdravstveno fakulteto Ljubljana, Biotehniško fakulteto Univerze v Ljubljani, Fakulteto za vede o zdravju Izola in z letošnjim študijskim letom tudi za Alma Mater Europaea ECM Maribor.

Poleg pripravnikov TZN iz SBJ, del kroženja v okviru pripravništva opravljajo tudi TZN iz drugih zdravstvenih zavodov: Dom upokoencev dr. Franceta Bergelja Jesenice, Dom upokoencev Kranj, Dom počitka Mengeš, Dom Petra Uzarja Tržič, Dom dr. Janka Benedika Radovljica, Psihiatrična bolnišnica Begunje, Zavod sv. Martina Bohinj, ZD Jesenice, ZD Kranj, ZD Logatec in ZD Radovljica.

5. aprila 2007 smo, v sodelovanju s takratno Visoko šolo za zdravstveno nego Jesenice, prvič organizirali strokovni seminar Dnevi Angele Boškin. Takrat smo govorili o uvažanju kakovosti v Slovenskem zdravstvu, prepoznavanju pomena kakovosti v zdravstvenih zavodih in prepoznavanju varnosti. Odtlej vsako leto, letos že devetič zapored, s sledenjem rdeči niti kakovosti, potekajo tradicionalni strokovni dnevi. Veseli nas, da so se Dnevi Angele Boškin uveljavili v slovenskem prostoru. Ponosni smo na vse kar smo skupaj dosegli na področju kakovosti in kulture varnosti.

Tradicionalni
strokovni
dnevi
Angele Boškin

V Splošni bolnišnici Jesenice je registriranih 22 raziskovalcev, od tega 7 z znanstveno-raziskovalnimi, 15 pa s strokovnimi nazivi. Naša temeljna naloga je skrb za razvoj aplikativnega raziskovalnega dela v okviru državnih in mednarodnih projektov. Želimo postati uveljavljeni in prepoznavni med drugimi raziskovalnimi skupinami.

Raziskovalno
delo

V procesu zdravljenja je pomemben člen zdravstveno vzgojno delo. Tega se v naši bolnišnici še posebej zavedamo, tako paciente na učnih delavnicah, predavanjih in individualnih konzultacijah educiramo: iz področja sladkorne bolezni, preprečevanja RZP, srčnega popuščanja, iz področja zdrave in dietne prehrane, šole dojenja ... Izdelali smo zbirko tematskih zloženek: Dojenje v domačem okolju, Stop razjedi zaradi pritiska, informativna zloženka za paciente o preprečevanju padcev, sklop navodil v okviru fizioterapevtske obravnave, ponatis zloženke o pacientovih pravicah ...

Zdravstveno
vzgojno
delo

Koordinator zdravstvene obravnave

V Splošni bolnišnici Jesenice se zavedamo, da je za dobro zdravstveno obravnavo nujen ustrezen načrt, ki zahteva holistično in temeljito obravnavo pacientov. Na ta način obravnavo v naši bolnišnici izpeljemo v sklopu koordinatorja zdravstvene obravnave, katere začetki segajo v leto 2005.

V fazi razvoja, ki se je pričela na kirurških oddelkih so se diplomirane medicinske sestre, ki so jo izvajale imenovalle koordinatorice primera, kasneje leta 2011 pa koordinatorice odpusta, koordinatorstvo pa se je razširilo tudi na interne oddelke. V teh letih se je koordinatorstvo razvijalo, dopolnjevalo in dobivalo svoje velike dodane vrednosti v zdravstveni obravnavi pacientov, tako so leta 2013 koordinatorice dobile današnji naziv: koordinator zdravstvene obravnave, dejavnost pa poteka na vseh oddelkih bolnišnice.

Tako je sedaj na vsakem odseku ena koordinatorica, ki skrbi za celoten proces od priprave pacienta pred sprejemom, vodenje in koordiniranje med bivanjem v bolnišnici, pravočasni odpust. Kriterije določa glede na pacientove potrebe za tekoč prehod iz enega nivoja oskrbe na drugega (od doma v bolnišnico, v bolnišnici iz oddelka na

Udeleženke in izvajalke Šole za koordinatorja zdravstvene obravnave.

oddelek, iz bolnišnice v domačo oskrbo oz. v institucionalno varstvo). Učinkovitost dela koordinatoric zdravstvene oskrbe vpliva na zmanjšano število ponovnih sprejemov. S koordinatorskim delom smo povečali tudi večjo informiranost pacientov in njihovih svojcev o zdravstveni oskrbi. Delež ponovnih sprejemov v 28 dneh po odpustu se je v letu 2013 znižal na vseh oddelkih.

V letošnjem letu smo s podporo in sodelovanjem Zbornice zdravstvene in babiške nege – Zveze prvič organizirali **Šolo za koordinatorja zdravstvene obravnave**. Udeležence izobraževanja so bile diplomirane medicinske sestre / diplomirane babice s primarnega in sekundarnega nivoja zdravstvenega varstva, iz različnih slovenskih ustanov in različnih delovnih področij. V letu 2016 je izobraževanje uspešno zaključilo enajst kolegic, ki so pridobile naziv koordinator zdravstvene obravnave – specialna znanja VII/1.

Ponosni smo na razvoj zdravstvene nege in oskrbe skozi čas. Zavedamo se, da je sleherni doprinos vsakega zaposlenega dragocen in da brez sodelovanja in skupnih moči ne bi dosegli tako visokega nivoja. Z zadovoljstvom in ponosom ugotavljamo, da zaposleni v zdravstveni negi in oskrbi številne izzive prepoznavajo kot priložnost za izboljšavo same zdravstvene obravnave ter tudi kot možnost za osebni in organizacijski razvoj.

Verjamemo in prepričani smo, da smo zaposleni v zdravstveni negi in oskrbi sposobni zrelo sprejeti in razumeti še višji nivo odgovornosti pri zagotavljanju kakovostne zdravstvene obravnave, zato se bo razvoj zdravstvene nege in oskrbe nadaljeval tudi v bodoče.

Zaključek

Posnetek Urgentnega centra iz zraka.

Psihiatrična bolnišnica Begunje

Marjan Žagar, dipl. zn., QM, pomočnik direktorja za zdravstveno nego in oskrbo
Darko Lončnar, dipl. zn., **Simona Tomažević**, dipl. m. s.

O bolnišnici

Psihiatrična bolnišnica Begunje (PB Begunje), ustanovljena leta 1953, je bila z Odlokom, ki ga je sprejela Vlada RS, 12. 1. 1993, preoblikovana v javni zdravstveni zavod in opravlja, kot specialna bolnišnica, zdravstveno dejavnost na sekundarni ravni celotne države, predvsem za območje gorenjskih občin. Bolnišnica deluje v Gradu Katzenstein, ki je bil leta 1999 razglašen za kulturni spomenik državnega pomena.

Bolnišnica je locirana sredi Gorenjske na podeželju, zato je ena njenih prednosti lepo naravno okolje, ki nudi bolnikom in svojem veliko možnosti za sprostitev in razvedrilo. Razdalja do Splošne bolnišnice Jesenice je 18 km, 30 km do Bolnišnice Golnik in okoli 50 km do Kliničnega centra Ljubljana in Psihiatrične klinike Ljubljana, kar nudi sorazmerno dobre možnosti za interdisciplinarno obravnavo bolnikov v primeru, ko se njihovi duševni motnji pridružijo telesne in obratno.

Psihiatrična bolnišnica Begunje, glavni vhod

POSLANSTVO PB Begunje je izvajanje javne zdravstvene dejavnosti za ljudi s celotnim spektrom duševnih motenj, tako da je obravnavo pacienta varna in učinkovita, upoštevajoč najnovejše strokovno preverjene diagnostične in terapevtske metode, kjer posameznike pri zdravljenju, rehabilitaciji in reintegraciji v okolje podpira interdisciplinarni tim strokovnjakov, s skrbjo za strokovni in osebni razvoj zaposlenih ter odgovornim ravnanjem z javnimi sredstvi, naravnim okoljem in v sodelovanju z interesnimi skupinami.

VIZIJA PB Begunje bo trajnostno napredovala v vlogi ugledne, strokovno priznane, varne, učinkovite, ljudem in okolju prijazne

ter poslovno uspešne bolnišnice, ki postavlja standard odličnosti pri izvajanju zdravstvene dejavnosti za ljudi s celotnim spektrom duševnih motenj.

TEMELJNE VREDNOTE PB Begunje so:

- PROFESIONALNOST: strokovnost, etičnost, učinkovitost, pravočasnost, prijaznost, kakovost, varnost;
- SPOŠTOVANJE: pacientov, svojcev, obiskovalcev, sodelavcev in ostalih deležnikov;
- KOMUNIKACIJA in SODELOVANJE: znotraj, navzven, odprtost;
- ODLIČNOST: usklajenost, odgovornost, preglednost, nenehne izboljšave;
- ODGOVORNOST: do ljudi (pacientov, svojcev, obiskovalcev, zaposlenih), javnih sredstev (gospodarnost) in okolja (naravno okolje, lokalna skupnost);
- POGUM: zato da delamo tisto, kar je prav, in ne tisto, kar je enostavno, da sprejemamo drugačnost ter zmanjšujemo stigo naših pacientov in psihiatrije v celoti.

Psihiatrična bolnišnica Begunje je specialna bolnišnica, ki opravlja zdravstveno dejavnost na sekundarni ravni, predvsem za območje Gorenjske tako, da diagnosticira in zdravi celoten spekter duševnih bolezni in motenj odraslega prebivalstva. Dejavnosti zavoda se, v skladu z Uredbo o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/2007 in 17/2008), razvrščajo v:

Q 86.100	bolnišnična zdravstvena dejavnost;
Q 86.220	specialistična zunaj bolnišnična zdravstvena dejavnost;
Q 86.909	druge zdravstvene dejavnosti;
P 85.590	drugje nerazvrščeno izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje;
M 72.190	raziskovalna in razvojna dejavnost na drugih področjih naravoslovja in tehnologije;
R 96.010	dejavnost pralnic in kemičnih čistilnic ter
I 56.290	druga oskrba z jedmi.

Delovni proces je v bolnišnici organiziran na medicinskem področju (oddelki, ambulante), področju skupnih zdravstvenih služb (Služba za zdravstveno nego in oskrbo, Služba za socialno delo, Služba za obvladovanje bolnišničnih okužb in čistilni servis, Lekarna, Služba za delovno terapijo, Služba za klinično psihologijo in Laboratorij) in poslovnem področju (Splošne službe, Zdravstvena administracija, Finančno računovodska služba in Servisne službe).

Organizacijska shema

Področje skupnih zdravstvenih služb – Služba zdravstvene nege

V Psihiatrični bolnišnici Begunje smo pridobili mednarodno uveljavljene standarde kakovosti kot sta ISO 9001:2008 in DNV-NIAHO in v letu 2016 AACI:2013 in Polni certifikat Družini prijazno podjetje.

Psihiatrična zdravstvena nega

Psihiatrična zdravstvena nega je specialno področje prakse zdravstvene nege, ki se ukvarja s posameznikom, duševnimi težavami in motnjami, z družino ali širšo skupnostjo na primarnem, sekundarnem in terciarnem zdravstvenim varstvu. Njena osnovna značilnost je medosebni odnos med medicinsko sestro in pacientom oziroma varovancem, usmerjen v prizadevanje pospeševanja in podpiranja vedenja, katerega cilj je razvoj osebnosti in prilagojeno funkcioniranje.

Naloge psihiatrične zdravstvene nege so:

- medicinska sestra uči pacienta in njegove svojce pravih interakcij in ustrezne komunikacije;
- daje informacije in je svetovalka v zunanjih in notranjih konfliktih, ki jih doživlja pacient;
- je vodja v vsakdanjem življenju, ko vzpodbuja in uči vsakodnevne fizične, socialne in družbene aktivnosti;
- konkretno pomaga pacientu ali ga samo vzpodbuja pri vsakodnevnih telesnih aktivnostih, če je to potrebno, in izvaja medicinsko tehnične posege;
- zagotavlja pacientovo varnost in ga vzpodbuja in uči izražanja čustev;
- omogoča terapevtski milje na bolniških oddelkih in povsod tam, kjer se zdravijo pacienti z duševnimi motnjami;
- deluje zdravstveno vzgojno delo pri osebah z težavami v duševnem zdravju, tako v stiku z pacientom, njegovimi svojci in tudi širši skupnosti ter
- izvaja promocijo duševnega zdravja v širši skupnosti in zmanjšuje stigmo do pacientov z težavami v duševnem zdravju ter
- mentorstvo na področju zdravstvene nege na področju psihiatrije in duševnega zdravja.

Filozofija psihiatrične zdravstvene nege

Filozofija psihiatrične zdravstvene nege skuša opredeliti glavno funkcijo zdravstvene nege v psihiatrični bolnišnici, ki je v pomoč pacientom z duševno motnjo, da postanejo

čim bolj neodvisni pri opravljanju svojih življenjskih aktivnosti oziroma jih opravljajo na način, ki je za njih najustreznejši.

Medicinska sestra naj v tej funkciji upošteva, da je posameznik vreden in dragocen, vreden spoštovanja zaradi svoje enkratnosti. Duhovna rast, zdravje in avtonomija so cilji vsakega posameznika. Ljudje funkcionirajo kot holistična bitja, imajo svoje potenciale za želje in potrebe. Vedenje posameznika je posledica osebnih potreb in ciljev in nam je razumljivo le v osebnostnih okvirih sporočila in v kontekstu v katerem se zgodi. Vedenje oblikujejo zaznavanja, percepcija, mišljenje, doživljanje in akcije na reagiranje. Spremembe osebnosti pa so odvisne od genetike, zgradbe ali vpliva okolja, narave in stopnja stresa in drugih virov. Zato je duševna motnja dinamičen proces in je lahko tudi izkušnja za osebnostno rast posameznika.

Vsi ljudje imajo pravico do enake obravnave ne glede na spol, raso, vero, etično in kulturno pripadnost. Nujna komponenta zdravstvene nege je duševno zdravje in posameznik ima pravico biti vključen v odločanje o načinu fizičnega in duševnega zdravja. Na spremembo vedenja in osebno rast pa vplivajo tudi medosebni odnosi.

Zdravstvena nega temelji na potrebah posameznika, družine in vzajemno z njimi opredeljuje cilje in pričakovanja.

Služba zdravstvene nege

V dopolnitvah Statuta Zavoda v preteklem letu je bila zdravstvena nega skupaj s službo za oskrbo tudi formalno umeščena v skupino skupnih zdravstvenih služb, ki sodelujejo v zdravstveni obravnavi pacienta. Organiziranost službe zdravstvene nege in oskrbe v bolnišnici sledi ciljem, ki veljajo za dejavnost zdravstvene nege v zdravstvenih zavodih kar pomeni, da je služba organizirana tako, da nudi pacientom takšno obravnavo, da je pri pacientu dosežena čimprejšnja samostojnost pri opravljanju življenjskih aktivnosti.

Zdravstvena nega je tisto področje v procesu zdravljenja, ki pacienta uči o načinih ravnanja, ki so zanj najustreznejša in mu pomagata, da postane čim bolj in čim prej samosten pri zadovoljevanju življenjskih potreb. V proces obravnave se od vsega začetka vključujejo tudi pacienti in njihovi sorodniki, kar pomeni, da je komunikacija med svojci in negovalnim osebjem potrebna in koristna.

Z procesno metodo dela je pacient obravnavan celostno, z vidika telesnega, duševnega in socialnega varstva. V prakso je uvedena dokumentacija zdravstvene nege iz katere so razvidne pacientove potrebe po zdravstveni negi, načrtovani postopki zdravstvene nege in doseženi rezultati. S kategorizacijo zahtevnosti zdravstvene nege (KZN) se pacienti razvrstijo v posamezne kategorije glede na stopnjo pomoči, ki jo pri opravljanju življenjskih aktivnosti ali za zagotavljanje varnosti potrebujejo. KZN se izvaja v skladu s sprejetimi navodili Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego (RSKZN). Vsi oddelki so opremljeni z računalniki, tako da kategoriziranje poteka v celoti v računalniški obliki.

Postopki zdravstvene nege se izvajajo po sprejetih splošnih in specifičnih negovalnih standardih, navodilih za delo, kar zagotavlja varno in kakovostno oskrbo pacienta. Izvajalci zdravstvene nege so medicinske sestre in zdravstveni tehniki, ki na osnovi predpisa Razmejitve del in nalog usklajujejo poklicne pristojnosti, delitev dela in s tem v zvezi tudi izobraževanje.

Podlaga za izvajanje zdravstvene nege in oskrbe so tudi nacionalne smernice za zagotavljanje kakovosti v zdravstveni negi nacionalne smernice za razvoj kakovosti v zdravstvu ter strokovne smernice za obvladovanje in preprečevanje bolnišničnih okužb. Izvajalci ZN se funkcionalno povezujejo v negovalne time, vključeni pa so v multidisciplinarnarne time in sodelujejo pri načrtovanju, izvajanju in vrednotenju neprekinjenega zdravstvenega varstva in oskrbe pacientov v bolnišnici. Proces iz katerega je razvidno povezovanje negovalnih timov z multidisciplinarnimi timi je opredeljen v shemi celotne obravnave pacient. Člani tima si prizadevajo za pristne, odprte medsebojne odnose, učinkovito komunikacijo, konstruktivno kritiko in pohvalo.

Proces 24 - urne zdravstvene nege v PBB

Bistvo vodenje procesa je zagotoviti nepretrgano koordinacijo in integracijo vseh aktivnosti, terapije, zdravstvene nege in vseh ostalih podpornih aktivnosti, ki se izvajajo za pacienta tako, da je rezultat optimalen na dane možnosti in da se pri tem optimalno razpolaga z razpoložljivimi viri (človeški viri, prostor, oprema, potrošni material, informacije). Eden bistvenih ciljev vodenje tega procesa je tudi preprečiti nepotrebne obremenitve vključenega osebja v smislu maksimalnega možnega zmanjševanja njihovega nepotrebne obremenjevanja. Kakovostna in strokovna zdravstvena oskrba pacientov ter njihovo dobro počutje in prijaznost so naš najpomembnejši cilj.

Prepričanje, da znanje dviguje kakovost dela in osebnostno rast, obvezuje zaposlene v zdravstveni negi k stalnemu internemu in eksternemu strokovnemu izobraževanju. Spodbuja se aktivna udeležba na strokovnih srečanjih s predstavitvijo pridobljenih izkušenj iz prenosa teoretičnega znanja v prakso. Interna funkcionalna izobraževanja se organizirajo redno 1 do 2 krat letno in so za zaposlene v zdravstveni negi obvezna. Obvezne vsebine so:

- reanimacija;
- posebni varovalni ukrepi;
- tehnike obvladovanja agresivnega vedenja ter
- preprečevanje obvladovanja bolnišničnih okužb in higijene rok.

Vsebina funkcionalnih izobraževanj izhaja iz potreb delovnega procesa in pobud negovalnega osebja.

V dejavnost ZN v bolnišnici sodi tudi izobraževanje pripravnikov za poklice v zdravstveni negi. Programu pripravništva so poleg splošnih vsebin dodane vsebine iz področja psihiatrične zdravstvene nege s poudarkom na razumevanju pacientovega bolezenskega doživljanja ter v sled tega spremenjenega vedenja. Pripravnštvo poteka za pripravnike zaposlene v bolnišnici in gostujoče pripravnike iz regijskih zdravstvenih zavodov.

Pomembno področje, ki ga opravljajo izvajalci zdravstvene nege, predvsem diplomirane medicinske sestre je Zdravstvena vzgoja z vsebinami, ki promovirajo zdravje. Zdravstveno vzgojni programi se organizirajo za paciente v bolnišnični in ambulantni obravnavi. Programi kot so zdrava prehrana in gibanje - Pot k dobremu počutju, preventiva odvisnosti – zloraba alkohola, kajenje, skrb za osebno higieno, in druge vsebine ki imajo namen promovirati zdravje ali nuditi podporo pri hitrejšem pridobivanju zdravja oziroma rehabilitaciji pacientov. V zdravstveno vzgojo vključujemo tudi svojce.

Strokovni kolegij zdravstvene nege PB Begunje: Brainstroming

Kakovost aktivnosti ZN spremlja pomočnik direktorja za zdravstveno nego vsakodnevno preko jutranjih raportov službe ZN, mesečnih kolegijev ZN in preko rednih varnostnih vizit. Kakovost pa je spremljana preko Komisije za kakovost, Službe za kakovost, preko medicinskih sester/zdravstvenikov, ki so člani Komisije za kakovost v bolnišnici in oddelčnih medicinskih sester/ zdravstvenikov. Tak način omogoča, da se sproti ugotavljajo pomanjkljivosti v sistemu ter se skušajo v najkrajšem času opredeliti preventivne ter kurativne ukrepe in realizirati. Kakovost spremljamo tudi preko notranjih presoj, ki jih opravijo medicinske sestre/zdravstveniki z opravljenim izpitom za notranje presojevalce.

Psihiatrična bolnišnica Begunje je učna baza za izvajanje praktičnega dela usposabljanja dijakov za Srednjo zdravstveno šolo Jesenice in Fakulteto za zdravstvo Jesenice, ki izobražuje študente za poklic diplomirane medicinske sestre/zdravstvenika. Klinična praksa, njeno vodenje ter mentorstvo so pomembni dejavniki v izobraževalnem procesu zdravstvene nege.

Študenti, dijaki in pripravniki zdravstvene nege potrebujejo pomoč pri poklicnem razvoju zato, da postanejo samozavestni, da spoznavajo lastne prednosti in slabosti, da znajo prepoznati možnosti poklicnega razvoja znotraj profesije. Potrebno jih je usmerjati in vzgajati tako, da se bodo obrnili po pomoč k mentorju takrat, ko sami določenega problema ne bodo zmogli ali znali rešiti; tako bodo postajali bolj samostojni, zreli, odgovorni in bodo stremeli k uresničitvi poklicnih ciljev.

Po določilih Ministrstva za zdravje se v bolnišnici spremljajo obvezni kazalniki kakovosti tudi za področje ZN:

- padci iz postelj;
- število razjed zaradi pritiska;
- neobvezno se spremlja evidenca posebnih varovalnih ukrepov s spremljajočo dokumentacijo;
- varnostne zaplete po dogodkih ter
- poročanje o opozorilnih nevarnih dogodkih.

Sodelovanje psihiatrične bolnišnice Begunje s strokovno sekcijo

K razvoju, prepoznavnosti psihiatrične zdravstvene nege, kot jo poznamo danes so v veliki meri prispevale prodorne posameznice in Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Sama strokovna Sekcija je bila ustanovljena 28.2.1969, s takratnim imenom Nevropsihiatrična sekcija.

Psihiatrična bolnišnica Begunje je aktivno sodelovala od same ustanovitve dalje. Psihiatrična bolnišnica Begunje je s svojimi člani izvršnega odbora in glavnimi medicinskimi sestrami sodelovala pri organizaciji različnih strokovnih srečanj in druženj. S pomočjo Sekcije je Psihiatrična bolnišnica Begunje soorganizirala naslednja strokovna srečanja:

- 2006 - Obravnava mladostnika s psihozo; Nina Hrovat in Marjan Žagar sta predstavila posebnosti pri izvajanju zdravstvene nege pri mladostniku s psihotično motnjo. Kot pomemben vidik prehrane, je Jana Zupan predstavila program Pot k dobrem počutju. Glede na soodvisno vlogo v procesu zdravljenja pa je Lepa Pibernik predstavila kako poteka delo s svojci mladostnikov, ki imajo psihotično motnjo.
- 2010 - Delo v skupinah; Ljubica K. Vouk je predstavila posebnosti pri delu v skupini z pacienti z nevrotsko in stresno motnjo. Nada Legat je predstavila aktivnosti v programu zdravljenja pri pacientih, ki so odvisno od alkohola.
- 2013 - S prepletanjem kakovosti in stroke stopamo na pot odličnosti; Jerca Zupan je predstavila aktivnosti pri pridobivanju akreditacije in pomena zagotavljanju kakovosti v zdravstvu. Marjan Žagar se je ob tem spraševal kako lahko na kritičen pogled se zazremo v globino lastnih procesov. Darko Lončnar in Urban Bole sta predstavila kako lahko iskanje, priznavanje in upoštevanje tveganj vpliva kot dodana vrednost v obravnavi pacienta. Ker se pa pri našem delu srečujemo s področjem posebnih varovalnih ukrepov sta nas glede Obvladovanj tveganj s področja posebnega varovalnega ukrepa predstavila Nina Hrovat in Dino Alukić.
- 2015 - Obvladovanje anksioznosti; Pomen izobraževanja pri obvladovanju strahu je predstavil Marjan Žagar, ker pa vsaki teoriji sledi tudi praktično znanje, nam je te veščine podelila Ljubica K. Vouk, ki nas je s pomočjo mišično progresivne relaksacije sprostil. Kolega Urban Bole je predstavil svojo diplomsko nalogo z naslovom:

Sodelovanje
z Zbornico –
Zvezo,
DMSBZT
Gorenjske in
ostalimi
bolnišnicami
na Gorenjskem

“Proučevanje aksioznosti pri zaposlenih v zdravstveni negi”. Legat Nada pa se je problema tesnobe dotaknila z vidika terapevta na oddelku zdravljenja odvisnosti od alkohola.

Ob vseh strokovnih srečanjih je bil tudi izdan zbornik.

Vsako leto so bila organizirana posvetovanja o teoriji in praksi zdravstvene nege, kjer so bile obravnavane teme o uvajanju procesne metode dela, kontinuirani zdravstveni negi, ugotavljanje potreb v zdravstveni negi, etične dileme v zdravstveni negi, računalniško informacijskem sistemu v zdravstveni negi. Obravnavano je bilo tudi oblikovanje in uvajanje standardov v zdravstveno nego, stres in izgorevanje izvajalcev zdravstvene nege in druge specifične teme iz psihiatrične zdravstvene nege.

Strokovna sekcija je imela tudi veliko težo pri pripravi predloga za podelitev najvišjega priznanja v zdravstveni negi v Republiki Sloveniji. To priznanje je prejela takratna glavna medicinska sestra gospa Rozika Špilak.

V letu 2014 je na pobudo kolegija službe zdravstvene nege prejela priznanje na ožjem strokovnem delu naša dolgoletna kolegica Nada Legat, diplomirana medicinska sestra. Pri sodelovanju delu je zelo pomembna “ODPRTOST”, kar pomeni da je povezovanje z ostalimi strokovnimi skupinami, ki delujejo na področju psihiatričnega zdravstvenega varstva (skupni seminarji: zdravniki, delovni terapevti, socialni delavci, psihologi, pedagogi in pomembni drugi zelo pomembna in ključna. Zavedati se je potrebno, da velika širina znanja in poznavanja dela drugih strok zagotavlja višjo kakovost in varnost obravnave bolnika. Prav tako je zelo pomembno sodelovanje in povezovanje med različnimi strokami zdravstvene nege, ki imamo istega uporabnika različnih stanj zdravja oziroma bolezni (urgentna medicina, reševalna služba, patronažna dejavnost, itn). Pri vsem delu pa ne smemo pozabiti na bolnika, da smo tu zaradi njega in za njega.

V zadnjih desetih letih je sodelovanje med Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji in Psihiatrično bolnišnico Begunje usmerjeno v napredek stroke psihiatrične zdravstvene nege in daje zelo pozitivne rezultate in kaže na dobro razumevanje in podpora vodstva za uspehe v preteklih letih. Trenutno je delovanje Strokovne sekcije organizirano regionalno, to pomeni da je iz vsakega psihiatričnega zavoda po en predstavnik izvršnega odbora (IO). Glede na velikost in število zaposlenih v zdravstveni negi v Univerzitetni psihiatrični kliniki pa iz tam izhajata dva člana. Za

boljše konstruktivno delo se na vse seje izvršnega odbora Sekcije vabi tudi pomočnice/ke direktorja za zdravstveno nego. Iz Psihiatrične bolnišnice Begunje je predstavnik IO Sekcije Loncnar Darko, kateri je hkrati tudi imenovan za podpredsednika Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v psihiatriji. Dela in naloge IO so kar zahtevne in obširne. Velik prispevek naše bolnišnice so prav gotovo aktivna prizadevanja za izdelavo Nacionalnega protokola za izvajanje Telesnega oviranja s pasovi na posteljo.

V sodelovanju s Sekcijo smo izvajali aktivnosti destigmatizacije psihiatrije po celi Gorenjski. V zadnjih letih aktivno sodelujemo tudi s Fakulteto za zdravstvo Jesenice.

Zahvala gre celotnemu zdravstvenemu timu v naši bolnišnici, ker samo z povezovanjem in stalnim izpopolnjevanjem smo lahko še boljši in strokovnejši. Vsa nova pridobljena znanja pa lahko konstruktivno uporabimo pri našem delu z pacienti.

Sodelovanje Psihiatrične bolnišnice Begunje in Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske v letih 2006–2016

Medicinske sestre (vsi profili zdravstvene nege in oba spola), ki smo zaposleni v Psihiatrični bolnišnici Begunje redno sodelujemo z Društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske (v nadaljevanju Društvo). Kot edina ustanova s psihiatrično dejavnostjo na Gorenjskem, se čutimo posebej poklicani in odgovorni za razvoj psihiatrične zdravstvene nege in promocijo duševnega zdravja na območju Gorenjske.

S strokovnimi prispevki, s katerimi smo sodelovali na strokovnih srečanjih in drugih dogodkih Društva, smo želeli prispevati k ozaveščanju pomembnosti krepitve duševnega zdravja. Nekateri prispevki:

- srečanje z naslovom Kronične neozdravljive bolezni na stičišču s paliativno oskrbo (oktober 2009): Jerca Zupan in Marjan Žagar sta z vidika priporočene multidisciplinarne obravnave predstavila zdravstveno nego bolnika z demenco;
- psihosocialni pristopi za poklicno delo in vsakdanje življenje, strokovno srečanje 17. februar 2011: Praktična uporaba teorije izbire na oddelku za zdravljenje odvisnosti od alkohola govorila je Veronika Polda;

- predstavitev kognitivno-vedenjske terapije je izvedla Ljubica Kovač Vouk. Z različnimi tehnikami ta strukturirana terapija omogoča ljudem, da s pomočjo terapevta nerealne in nefunkcionalne misli spreminjajo v realnejše in bolj funkcionalne, ter s tem odpravljajo neustrezne vedenjske vzorce;
- praktično izkušnjo sproščanja s pomočjo progresivno mišične relaksacije po Jacobsonu, ki jo je predstavila in praktično vodila Rozika Špilak;
- strokovno srečanje, ji ga je organizirala naša bolnišnica, v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo Kranj 6. oktober 2011: Simona Tomažević posebnosti obravnave bolnika z depresivno motnjo;
- Magdalena Mavri Tratnik, ki je predstavila posebnosti v obravnavi bolnika z manijo z vidika zdravstvene nege;
- na kliničnem večeru je Urban Bole predstavil Proučevanje anksioznosti pri zaposlenih v zdravstveni negi (5. april 2016), s katerim je proučeval vzrok anksioznosti in primerjal njeno pojavnost med nekaterimi psihiatričnimi bolnišnicami v Sloveniji ter
- strokovna usposabljanja po gorenjskih bolnišnicah in domovih za starejše občane o posebnih varovalnih ukrepih redno, večkrat letno izvajajo naši zaposleni (Marjan Žagar, Darko Lončnar, Urban Bole).

V okviru Promocije zdravja na delovnem mestu in vsemi pripadajočimi aktivnostmi želimo v naši bolnišnici spodbuditi vsa pozitivna prizadevanja za uresničitev znanega reka: "Zdrav duh v zdravem telesu". Za promocijo duševnega zdravja je torej zelo pomembna dobra telesna kondicija. Kot spodbudno smo tudi zato prevzeli letošnjo organizacijo 2. teka gorenjskih bolnišnic, ki smo ga izvedli konec meseca septembra.

V zadnjih desetih letih smo aktivno sodelovali v organih društva. Njen predsednik, Marjan Žagar, zaposlen v naši bolnišnici, je Društvu predsedoval v letih 2008–2010.

V uvodnem nagovoru na Občnem zboru 19. februarja 2009 je dejal, da smo medicinske sestre "profesionalna skupina, pri kateri je zdravje vrednota in jo skušamo krepiti, ji dodajati nova znanja, jo obnavljati in jo skrbno negovati. Vsak uspeh na področju dela v zdravstveni negi, pa naj bo še tako majhen, je kamenček v mozaiku za izboljšanje dela

medicinskih sester pri delu z ljudmi v vseh življenjskih obdobjih, ko potrebujejo medicinsko sestro in zdravstveno nego.”

Aktivni smo bili v odborih Društva, tako v izvršnem odboru (Marjan Žagar, Nada Legat, Simona Tomažević, Magdalena Mavri Tratnik in Darko Lončnar), kot tudi v statutarni komisiji, komisiji za podeljevanje priznanj, nadzornemu odboru in drugih. Za nami so stali naši sodelavci, ki so nas spodbujali pri delu in od nas pričakovali resno delo. Redno smo jih obveščali o dogodkih, katerih smo se skupaj udeleževali.

Kot priznanje za delo na strokovnem področju se naša ustanova lahko pohvali z res velikim številom dobitnikov Srebrnega priznanja Društva. V letih 2006–2016 so bili prejemniki Srebrnega znaka:

Svetlana Gaser (leto 2007), Marjan Žagar (leto 2009), Dragica Jensterle (leto 2010), Jasna Klinar (leto 2011), Darja Pavlič (leto 2013), Blaž Aleš (leto 2014).

Vsi dobitniki priznanj so predstavniki izvajalcev kvalitetne in varne zdravstvene nege. Skrbeli so in še skrbijo za bolnike v bolnišnici, kot tudi za razvoj psihiatrične zdravstvene nege. Zahvala tudi Društvu za vse spodbude, ideje, nenazadnje vsa finančna sredstva, s katerimi so zaposleni v naši bolnišnici pridobivali nova znanja in tako prispevali k boljši in kakovostnejši zdravstveni negi.

Med bolnišnično sodelovanje na področju zdravstvene nege in mednarodno sodelovanje

Z ostalimi bolnišnicami v regiji sodelujemo predvsem na strokovnem področju z medsebojnim izmenjavo predavanj, predavateljev, na področju varnosti in kakovosti v zdravstveni negi in izobraževanjem pripravnikov. Izobražujemo in sodelujemo na področjih zdravega načina življenja, predvsem ciljana na medicinske sestre in zdravstvene tehnike.

V mednarodnem sodelovanju z Norveškim skladom Anima Sana smo pripravili strokovno izobraževanje za medicinske sestre in zdravstvene tehnike z naslovom Obvladovanje anksioznosti.

Vizija zdravstvene nege v psihiatrični bolnišnici

Vizija in naloge zdravstvene nege v Psihiatrični bolnišnici Begunje je ohranjanje in nadaljevanje bogate tradicije odnosa in skrbi za pacienta, skrb za strokovni napredek psihiatrične zdravstvene nege v bolnišnici in izven nje, povezovanje in strokovno sodelovanje med vsemi psihiatričnimi bolnišnicami in bolnišnicami gorenjske regije, osnovnim zdravstvom, med različnimi strokami in ostalimi poklicnimi skupinami. Pomembna je tudi medgeneracijska povezava, prenos znanja na mlade ter povezovanje na dokazih podprte teorije s prakso.

Zaposleni v zdravstveni negi na dan 1. 11. 2016, PB Begunje

Pomočnik direktorja za zdravstveno nego in oskrbo	1
Magistrica zdravstvene nege	1
Diplomirane m. s. / zn.	16
Srednje medicinske sestre/ TZN / ZT	45

Dopoldanska izmena medicinskih sester in tehnikov

Izobraževalne ustanove

Srednja zdravstvena šola Jesenice

Maja Krajnik, VMS, prof. ped.

Srednja šola za medicinske sestre je bila na Jesenicah ustanovljena leta 1962 na pobudo jeseniške občine in ima danes že skoraj 55-letno tradicijo. Za ustanovitev ima največ zaslug gospa Mira Jazbinšek, ki je bila vse do upokojitve tudi ravnateljica šole. Šola je menjavala lokacije izobraževanja od Zavoda za socialno zavarovanje, Splošne bolnišnice Jesenice, dijaškega doma Železarskega izobraževalnega centra do Gimnazije Jesenice. Po ukinitvi Centra srednjega usmerjenega izobraževanja se je šola preselila v stavbo jeseniških strokovnih šol in postala sestavni del Srednje šole Jesenice. Izobraževanje srednjih medicinskih sester je skozi leta doživelo kar nekaj prenov.

Ustanovitev
Zdravstvene
šole

Zaključek šolanja medicinskih sester 1971.
foto šolski arhiv

Podelitev spričeval leta 1976.
foto šolski arhiv

Na Srednji šoli Jesenice se danes izobražuje 652 dijakov. 575 dijakov je vpisanih v tehnične programe, 69 v poklicna programa in 8 dijakov v programe nižjega poklicnega izobraževanja. Srednja šola izvaja vzgojno-izobraževalno dejavnost v štirih strokovnih usmeritvah: strojništvo, ekonomija, predšolska vzgoja in zdravstvena nega. Poleg

Šola danes

Dogodki v zadnjih 10 letih

rednega izobraževanja šola izvaja tudi izredno izobraževanje na področju strojništva in zdravstvene nege. Na šoli je zaposlenih 78 delavcev.

V obdobju od ustanovitve zdravstvene šole pa do danes se je izšolalo veliko zdravstvenih delavcev. Vrsto let je šola vpisovala po en oddelek dijakov, kasneje pa po dva ali tri oddelke glede na kadrovske potrebe v regiji. Nekaj let smo šolali tudi bolničarje-negovalce, kasneje je bil program ukinjen zaradi premajhnega zanimanja za vpis. Naši dijaki so se vpisovali v program tehnik zdravstvene nege od šolskega leta 1999/2000 naprej (pred tem v program zdravstveni tehnik). Od leta 2008/09 izobraževanje izvajamo po prenovljenih programih, kjer gre za modularno-kompetenčni pristop. Program tehnik zdravstvene nege se je preimenoval v program zdravstvena nega. Po opravljeni poklicni maturi dijakinja pridobijo naziv srednja medicinska sestra, dijaki pa srednji zdravstvenik.

V šolskem letu 2015/16 imamo v 12-ih oddelkih programa zdravstvena nega vpisanih 290 dijakov, ki prihajajo s celotne Gorenjske, nekaj pa tudi s Primorske.

Trudimo se, da bi naše dijake vzgojili v vsesplošno razgledane in strokovno usposobljene zdravstvene delavce, s čutom odgovornosti do svojega dela in s pravilnim toplim odnosom do sočloveka, posebej do bolnika in človeka v stiski.

Srednja šola Jesenice.
foto Stane Vidmar

Pouk v srednji šoli

Pouk strokovno-teoretičnih predmetov za dijake programa zdravstvena nega poteka na šoli, prav tako praktični pouk v 1. in 2. letniku, ki se odvija v specializiranih šolskih kabinetih.

V 3. in 4. letniku praktični pouk poteka v Splošni bolnišnici Jesenice, v Psihiatrični bolnišnici Begunje, v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo Kranj, v CUDV Matevža Langusa Radovljica, v Zdravstvenem domu

Jesenice in ostalih ZD-jih Gorenjske, v Domu dr. Franceta Berglja Jesenice in v ostalih domovih za starejše občane na Gorenjskem.

V 3. in 4. letniku opravijo naši dijaki tudi mesec dni praktičnega usposabljanja z delom, kjer se v različnih zdravstvenih in socialnih ustanovah vključijo v delovni proces zdravstvene nege pod vodstvom kliničnih mentorjev.

Krožki, delavnice, tečaji

Dijaki obiskujejo različne krožke, delavnice in druge dejavnosti, ki jih organizira šola, v okviru prostih izbirnih vsebin pa sodelujejo z različnimi športnimi, kulturnimi in drugimi društvi.

Veliko se jih udeleži v športnih aktivnostih (odbojka, košarka, mali nogomet, badminton, ples, aerobika). Udeležujejo se tudi različnih športnih tekmovanj.

Na šoli so vključeni v naslednje krožke: tehnike sproščanja, promocija zdravja, komunikacija in medsebojni odnosi, dopolnilni in dodatni pouk, dijaška skupnost, tečaji PP in CPP, novinarski krožek, gledališki krožek, pevski zbor, literarne in likovne delavnice.

Dijaki, vključeni v krožek nepoklicno prostovoljno delo, so več let nudili pomoč in družabništvo starejšim osebam v socialnih zavodih, otrokom s posebnimi potrebami, učno pomoč dijakom, sodelovali pri zaposlitvi otrok v materinskem domu, v društvu diabetikov, društvu invalidov in društvu odraslih po poškodbi glave.

Obiskovali so bolnike v SBJ in pomagali na prireditvah. Za varovance so izdelovali voščilnice in manjša darilca, s katerimi so jih razveseljevali ob praznikih. Sodelovali so tudi na dobrodelnih bazarjih. Trenutno pa jih največ izvaja družabništvo za starejše in nudi pomoč v društvu diabetikov.

Praktični pouk v Splošni bolnišnici Jesenice.
foto Petra Alič

Vsako leto se naši dijaki in profesorji udeležujejo krvodajalskih akcij v Splošni bolnišnici Jesenice, kjer darujejo kri ali pa pomagajo pri njihovi izvedbi.

Že nekaj let zapored učitelji vzgojiteljske smeri skupaj z dijaki organizirajo koncert Srednje šole Jesenice, ki ima dobrodelno noto.

Ekskurzije, tekmovanja

V okviru obveznih izbirnih vsebin za dijake organiziramo strokovne ekskurzije po Sloveniji in tujini, kjer si ogledajo različne zavode, inštitucije in razstave s področja zdravstvenega in socialnega varstva.

Vsako leto se dijaki udeležujejo tudi različnih šolskih in državnih tekmovanj iz znanja matematike, angleškega jezika, diabetesa in zdravstvene nege, kjer dosegajo lepe rezultate. Sodelujejo pri kvizu Zgodovina mesta Jesenic ter na različnih likovnih in literarnih natečajih.

Projekti

Ogled Ortopedske bolnišnice Valdoltra.
foto Maja Krajnik

Že več let šola sodeluje v projektih: e-gradiva, PISA (bralna pismenost), MUNUS2, UNISVET, Zdrava šola, Oskrba hudo bolnih in umirajočih (v sodelovanju z društvom Hospic) in Pozorni na okolje. V okviru slednjega projekta smo v šolskem letu 2013/14 na šoli organizirali Sejem ponovne uporabe, v letu 2014/15 pa Eko bazar rabljenih stvari, s humanitarnim namenom in namenom ekološkega osveščanja.

V šolskem letu 2014/15 smo v okviru evropskega programa mobilnosti Erasmus+ poslali prve dijake na opravljanje tritedenske prakse v tujini. Dijaki vzgojiteljske, strojne in ekonomske usmeritve so že odpotovali v Nemčijo in na Severno Irsko, jeseni 2016 pa

gredo prve dijakinje zdravstvene usmeritve na tritedensko prakso na Malto. V tem šolskem letu smo navezali tudi stike z zdravstveno šolo v Španiji, kamor bodo na enotedenski delovni obisk potovale tri profesorice. Glavni cilj tega projekta je primerjava strokovnega dela poklicne mature v Sloveniji in Španiji.

Šola se povezuje z različnimi socialnimi partnerji s celotne Gorenjske. Še posebej dobro sodeluje z vsemi ustanovami, kjer dijaki izvajajo praktični pouk in praktično izobraževanje z delom. Sodeluje tudi z Mladinskim centrom Jesenice, Ljudsko univerzo Jesenice, Občino Jesenice, različnimi organizacijami in društvi v lokalni skupnosti in po celotni Gorenjski ter z Društvom MSBZT Gorenjske. Prav tako sodeluje z drugimi zdravstvenimi šolami v Sloveniji in s Fakulteto za zdravstvo Jesenice.

Povezovanje
z drugimi
ustanovami
ter Društvom
MSBZT
Gorenjske

Sodelovanje s Splošno bolnišnico Jesenice in z drugimi zdravstvenimi in socialnimi ustanovami

V sodelovanju s Splošno bolnišnico Jesenice, ki je naša glavna učna baza, vsako leto organiziramo ogled ustanove za prve letnike, kjer dijaki preverijo ustreznost svoje odločitve za poklic. Od leta 2010 imamo na šoli predstavitve poklicev v zdravstveni negi, ki dijakom približajo delo zdravstvenih delavcev na različnih področjih. V tej predstavitvi sodelujejo tudi zdravstveni domovi Jesenice, Kranj in Tržič ter Psihiatrična bolnišnica Begunje. Organizirali smo stojnice v bolnišnici, v Mercator centrih na Jesenicah in v Kranju ob različnih dnevih (boj proti aidsu, kajenju, diabetesu, raku, dan ledvičnih bolnikov, bolezni srca in ožilja, ...). Dijaki so s prof. Petro Alič sodelovali tudi ob odprtju urgentnega centra na Jesenicah.

Z dijaki smo se pridružili tudi sklenitvi kroga okoli bolnišnice.

Vsi naši dijaki spoznajo Poklicno gasilsko enoto Kranj in Republiški center za obveš-

Odprtje urgentnega centra na Jesenicah 2016.
foto Petra Alič

Ogled helikopterske enote na Brniku.
foto Petra Alič

čanje Kranj, kjer nas prijazno sprejmejo na vsakoletno vajo reševanja ponesrečencev. Oglejate si tudi helikoptersko enoto za reševanje na Brniku.

V domovih za starejše občane dijaki z mentoricami praktičnega pouka sodelujejo pri raznih prireditvah in drugih aktivnostih. Letos so pomagali tudi pri prevozih starostnikov v Radovljici.

Dijaki spoznajo tudi življenje in delo varovancev v CUDV Matevža Langusa Radovljica. Pred praktičnim in prostovoljnim delom imajo predstavitev ustanove na šoli.

Sodelovanje z MC in Ljudsko univerzo Jesenice

Z Mladinskim centrom Jesenice organiziramo različne stojnice na šoli, kjer sodelujejo naši dijaki in učitelji. Mladinski center pa za dijake izvaja različna predavanja, delavnice, jih vključuje v prostovoljno delo v občini ter jih seznanja z možnostmi prostovoljstva doma in v tujini.

Prevoz upokojencev po Radovljici.
foto Mateja Petrovčič

V sodelovanju z Ljudsko univerzo Jesenice se vključujemo v tedne vseživljenjskega učenja. Naši dijaki so z mentorji že sodelovali na Paradi učenja, ki jo organizira Ljudska univerza Jesenice (meritve krvnega tlaka, uporaba AED, oskrba ran).

Sodelovanje z Društvom MSBZT Gorenjske

Dobro sodelujemo tudi z Društvom MSBZT Gorenjske. Vsa leta imamo predstavnico v

izvršnem odboru društva; trenutno je to Maja Štempihar. Radi se udeležujemo tudi strokovnih izobraževanj, delavnic in drugih aktivnosti, ki jih organizirajo.

Dosežki dijakov

Ponosni smo na dijake, ki vsako leto dosegajo dobre rezultate na različnih strokovnih in drugih tekmovanjih znanja, in na vse tiste, ki končajo šolanje ali maturo z odliko. Prav tako se veselimo z dijaki, ki uspešno zaključijo izobraževanje in smo zadovoljni, če se izkažejo v svojem poklicu kot vestni, strokovni in predvsem srčni do pacientov in varovancev. Prav tako spodbujamo vse tiste, ki se odločijo za nadaljevanje študija doma ali v tujini. S ponosom smo pred kratkim poslušali predavanja naših bivših dijakinj, sedaj uspešnih v svojem poklicu, o kakovosti in varnosti v zdravstvu.

Delo učiteljev

Ob tej priliki bi se radi zahvalili gospe Miri Jazbinšek za njeno življenjsko delo. Prav tako Sonji Ravnik in Nevenki Marinšek za njuno delo na zdravstveni šoli in vsem, ki imajo zasluge za to, da je izobraževanje srednjih medicinskih sester ostalo na Jesenicah. Podpiramo pa tudi vse tiste, ki si prizadevajo, da kader v zdravstveni negi ohranja ustrezno stopnjo strokovne izobrazbe, saj le-ta zagotavlja varnost pacientov in kakovost zdravstvenih storitev.

Zaposleni Srednje šole Jesenice izrekamo iskrene čestitke Društvu medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske ob 60-letnici delovanja!

Dosežki,
na katere
smo še
posebej
ponosni

Dan slovenske hrane.
foto Monika Vogeljik

Fakulteta za zdravstvo Jesenice

Izr. prof. dr. **Brigita Skela Savič**, dekanja

Sanela Pivač, mag. zdr. neg., pred., prodekanja za izobraževanje

doc. dr. **Simona Hvalič Touzery**, prodekanja za raziskovanje in razvoj

Fakulteta za zdravstvo Jesenice (FZJ) je samostojni visokošolski zavod, katerega ustanoviteljica je Občina Jesenice. Akreditirana je bila pri Svetu Republike Slovenije (RS) za visoko šolstvo v septembru 2006 kot Visoka šola za zdravstveno nego Jesenice, s pedagoškim procesom pa je pričela v študijskem letu 2007/2008. V sedmih letih delovanja smo uspeli doseči zahtevne pogoje, ki jih je presojala Nacionalna agencija RS za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) in se preoblikovati v fakulteto. Ustanavljanje šole je kot prvo podprlo Ministrstvo za zdravje RS, prav tako je bilo ustanavljanje šole podprto s strani Ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo RS (sedaj Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport), Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego in Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije.

Fakulteta si prizadeva postati vodilna fakulteta na področju izobraževanja, raziskovanja in mednarodnega povezovanja v zdravstveni negi, promociji zdravja, menedžmentu in kakovosti v zdravstvu. Fakulteta ustvarja, posreduje in razširja znanja za zagotavljanje kakovostne, varne in učinkovite zdravstvene obravnave.

Temeljne vrednote, na katerih fakulteta gradi kulturo, so partnerstvo, znanje in razvoj.

Fakulteta je nastala zaradi velikega pomanjkanja diplomiranih medicinskih sester v gorenjski in osrednjeslovenski regiji, želje Občine Jesenice, da pridobi visokošolski program, in zaradi pripravljenosti zdravstvenih zavodov v gorenjski in osrednjeslovenski regiji, da sprejmejo izziv postati učna baza in sodelovati s šolo. Izhodišče za ustanovitev fakultete predstavlja raziskava Inštituta za varovanje zdravja RS Analiza preskrbljenosti z medicinskimi sestrami ter ovrednotenje stopenjskih ukrepov in projekcij do leta 2033, avtorja Tita Albrehta, objavljena leta 2004. V omenjeni študiji je bilo ugotovljeno, da

Pomen fakultete pri izobraževanju na področju zdravstvene nege

Slovenija potrebuje dodatni kader za kritje realnih potreb, predlagan je bil uvoz delovne sile (40 diplomiranih medicinskih sester/leto) in 15 % povečan priliv s takratnih treh šol (Albrecht, 2005). Ker ob vstopu Slovenije v EU ni prišlo do priliva delovne sile, je bil podprt predlog o akreditaciji Visoke šole za zdravstveno nego Jesenice. Študij prve stopnje Zdravstvena nega (VS), ki ga je fakulteta začela izvajati v 2007/2008, je bil prvi tovrstni študij, usklajen z evropsko direktivo in bolonjsko deklaracijo. Bolonjska deklaracija je najpomembnejša reforma visokega šolstva v Evropi. Vključuje 46 držav članic Evropske unije in je namenjena razvijanju skladnega, primerljivega in konkurenčnega visokošolskega evropskega prostora (Palese, et al., 2014). Izobraževanje na področju zdravstvene nege urejajo tudi evropska regulativa - Direktiva 2013/55/EU Evropskega parlamenta in sveta, ki je nadomestila Direktivo 2005/36/EC in mednarodne smernice, katerih namen je postavitve standardov na višji nivo zahtevnosti ter zavzemanje za pomen dviga znanja in stopnje izobrazbe v stroki (Skela Savič, 2015).

Primarna znanstvena disciplina delovanja fakultete je zdravstvena nega, poleg katere z razvojem znanstveno-raziskovalnega dela in s strategijo razvoja študijskih programov do 2020 fakulteta razvija še druga znanstvena področja, kot so promocija zdravja, zdravstveni menedžment, kakovost in varnost v zdravstvu. To so tudi področja, kjer se razvijajo novi študijski programi na drugi in tretji bolonjski stopnji.

Fakulteta za zdravstvo Jesenice deluje na treh ključnih področjih: pedagoško-izobraževalni dejavnosti, znanstveno-raziskovalni in razvojni dejavnosti ter na področju prispevka k razvoju znanstvene discipline.

Na fakulteti se izvajajo visokošolski strokovni študijski program prve stopnje Zdravstvena nega (VS) in dva študijska programa na drugi stopnji, to sta strokovna magisterija Zdravstvena nega (mag./2I.) in Promocija zdravja (mag./2L.), ki je prvi tovrsten program v Sloveniji. Uspešno sta bila akreditirana podiplomska študijska programa za izpopolnjevanje Okužbe, povezane z zdravstvom in Psihiatrična zdravstvena nega. V mesecu aprilu 2016 je bil v akreditacijo na NAKVIS oddan študijski program tretje stopnje doktorski študij Zdravstvene vede.

Pedagoško-izobraževalna dejavnost se izvaja ciklično, po študijskih letih. Program na prvi stopnji študijskega programa se izvaja v obliki predavanj, seminarjev, kliničnih vaj in kliničnega usposabljanja. Klinično usposabljanje študentov zdravstvene nege predstavlja

Pedagoško-izobraževalna dejavnost

polovico obsega študijskega programa zdravstvene nege in ima zelo pomembno vlogo v celotnem procesu izobraževanja za poklic diplomirane medicinske sestre, zdravstvenika. Klinično usposabljanje se izvaja v učnih bazah, ki imajo status učne baze, ki ga podeli Ministrstvo za zdravje. Klinično usposabljanje predstavlja študentom zdravstvene nege realni stik z bodočim poklicem. Pomembno vlogo pri tem imajo klinični mentorji, saj je mentorstvo temeljni element učinkovitega razvoja in izobraževanja zaposlenih (Kotnik, Petrica, Erjavšek, 2010). V procesu kliničnega usposabljanja fakulteta sodeluje z več kot 20-imi učnimi bazami na vseh treh nivojih zdravstvenega varstva. Fakulteta ima več kot 525 kliničnih mentorjev na vseh treh ravneh zdravstvene dejavnosti.

Podiplomski študijski programi se izvajajo v obliki predavanj, seminarjev in individualno-raziskovalnega dela. Pri izvedbi pedagoškega procesa sodelujejo prepoznani visokošolski učitelji iz Slovenije in EU.

Znanstveno raziskovalna in razvojna dejavnost

Raziskovalno delo je temelj razvoja novih študijskih programov in prenove obstoječih. Fakulteta z raziskovalnim delom pomembno prispeva k razvoju zdravstvene nege in drugih področij v zdravstvu v Sloveniji. Raziskovalna področja so: klinično delo v zdravstveni negi, profesionalizacija zdravstvene nege, sodobni pristopi v zdravstveni negi, promocija zdravja, kakovost in varnost, menedžment sprememb v zdravstvu,

visokošolsko izobraževanje v zdravstveni negi in zdravstvu, družbeni vidiki zdravja in zdravstva, idr. Uspešni projekti, raziskave, dogodki in izmenjave visokošolskih učiteljev in študentov krepijo domačo in mednarodno prepoznavnost fakultete. Od ustanovitve fakultete je bilo izvedenih 28 domačih in mednarodnih raziskovalnih projektov ter 19 razvojnih projektov, vsi v integraciji z zdravstvenimi zavodi, visokošolskimi zavodi in drugimi zavodi v Republiki Sloveniji in izven. Fakulteta je kot prva v Sloveniji pristopila k organiziranju mednarodne znanstvene konference, ki je v letu 2016 potekala že deveto leto. S tem so dane razvojne spodbude za visokošolske učitelje,

Slavnostno odprtje.

podiplomske študente in klinično okolje za raziskovanje in izboljševanje procesov dela. Prav tako je vpeljala študentsko konferenco, ki se vsakoletno odvija na eni od slovenskih visokošolskih institucij s področja zdravstva in zdravstvene nege.

K razvoju znanstvene discipline je fakulteta prispevala s kakovostno pedagoško-izobraževalno dejavnostjo, z intenzivnim razvojem in rezultati na znanstveno raziskovalni in razvojni dejavnosti ter mednarodni dejavnosti, prek izvedenih strokovnih in znanstvenih dogodkov FZJ. Eden vidnejših dogodkov je vsakoletni posvet “Moja kariera – Quo Vadis”, ki ga fakulteta pripravlja od 2008 naprej in je usmerjen v analizo in razpravo stanja na področju izobraževanja v zdravstveni negi v Sloveniji. Na teh posvetih se oblikujejo izhodišča za pomembne razvojne aktivnosti v zdravstveni negi, kot je uvedba specializacij v zdravstveni negi, razvoj doktorskega študija idr.

Fakulteta daje velik poudarek sistematičnemu razširjanju ugotovitev znanstveno-raziskovalno-razvojnega procesa v obliki publiciranja in znanstvenih dogodkov, mednarodnih šol, nacionalnih posvetov idr. Ključnega pomena je pomoč kliničnim okoljem pri prenosu spoznanj raziskav v prakso, razumevanju koncepta na dokazih podprtega dela, prenosa mednarodnih smernic in vzpostavitev nacionalnih smernic in standardov.

Fakulteta je strateško usmerjena v mednarodno sodelovanje, kar je ključno za razvojno in raziskovalno delo fakultete, saj s tem pridobiva mednarodne izkušnje, prenaša primere dobrih praks ter s partnerji razvija predloge za prijave na raziskovalne in razvojne projekte. Ker je fakulteta usmerjena v nenehno izboljševanje kakovosti pedagoškega in raziskovalnega dela na mednarodni ravni, se povezuje s primerljivimi visokošolskimi zavodi v tujini. Fakulteta ima sklenjenih 24 mednarodnih medinstitucionalnih sporazumov s tujimi fakultetami, ki poleg raziskovalnega in razvojnega dela omogočajo izmenjave pedagoškega osebja in študentov. Izmenjave študentov potekajo v okviru programa Erasmus+ in Norveški finančni mehanizem (NFM).

V zadnjih sedmih letih se je mednarodne izmenjave udeležilo 27 dodiplomskih in 16 podiplomskih študentov FZJ. V istem obdobju smo v okviru mednarodne Erasmus+ ali NFM-izmenjave na fakulteti gostili 16 tujih študentov in 29 visokošolskih učiteljev in strokovnih sodelavcev. Tuji visokošolski učitelji sicer sodelujejo tudi kot predavatelji na 2. stopnji študija.

Prispevek
k razvoju
znanstvene
discipline

Mednarodno
sodelovanje

Sistem kakovosti na fakulteti

Temeljna usmeritev fakultete je kakovostno in mednarodno primerljivo izvajanje vseh dejavnosti fakultete. Že od začetka delovanja je vzpostavljena evalvacija pedagoškega dela in podpornih procesov. Fakulteta je sledila standardom in smernicam za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru. Maja 2012 je bil s strani Slovenskega inštituta za kakovost pridobljen standard ISO 9001:2008 in Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja (KzP MODEL:2008), kar umešča fakulteto v skupino visokošolskih zavodov, ki imajo urejen in certificiran sistem vodenja kakovosti. V letu 2015 je bila pridobljena mednarodna akreditacija agencije The Accreditation Agency for Study Programs in Health and Social Sciences (AHPGS) za oba študijska programa na področju zdravstvene nege in certifikat Poslovne odličnosti s štirimi zvezdicami "Prepoznani v odličnosti" (Recognised for Excellence), ki ga podeljuje Urad RS za meroslovje v imenu European Foundation for Quality Management (EFQM) iz Bruslja.

Ključni dosežki razvoja fakultete

Fakulteta s svojimi dosežki kaže na zavzeto delovanje na področju pedagoško-izobraževalne in razvojno-raziskovalne dejavnosti. Fakulteto odlikujejo številni pionirski dogodki, s katerimi je postala zgled tudi ostalim visokošolskim zavodom:

- je prva fakulteta na področju zdravstva, ki urejenost delovanja na področju kakovosti visokošolskega izobraževanja dokazuje s standardoma ISO 9001:2008, Kakovost za prihodnost vzgoje in izobraževanja (KzP MODEL:2008), s pridobitvijo Priznanja RS za poslovno odličnost in mednarodno akreditacijo obeh študijskih programov Zdravstvena nega,
- klinično usposabljanje izvaja na vseh treh nivojih zdravstva in ima učinkovito mrežo kliničnih mentorjev, kjer se ustvarjajo odlične sinergije sodelovanja med fakulteto in kliničnimi okolji,
- ima razvit edinstven model kliničnega mentorstva, v katerega se v 1. letniku neposredno vključujejo visokošolski učitelji in tako prevzemajo del odgovornosti za

Delo v kabinetu.

presojo ustreznosti znanja študenta pri kliničnem delu s pacienti,

- leta 2012 je prejela zahvalo in strokovno priznanje na slavnostni akademiji Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljevanju Zbornica – Zveza) za oblikovanje Prisege Angele Boškin za diplomante študijskega programa prve bolonjske stopnje Zdravstvena nega (VS); Zbornica – Zveza je prisego priporočila vsem šolam kot nacionalno prisego za diplomante zdravstvene nege na prvi stopnji študija,

Klinično usposabljanje.

- bila je prva šola z akreditiranim bolonjskim programom na področju zdravstvene nege v Sloveniji, ki je bil ob akreditaciji usklajen z EU-direktivo 2005/36/EC, kar je zagotovilo dobre možnosti povezovanja in umestitev v evropski prostor,
- prva v Sloveniji je pristopila k organiziranju mednarodne znanstvene konference s področja zdravstvene nege in zdravstva,
- razvila je mednarodne smernice za izobraževanje v zdravstveni negi in razpravo o njih prenašala v slovenski prostor preko posveta Moja kariera - Quo Vadis, posvet je središče razvojnih idej in premikanja mej v razvoju profesionalizma v zdravstveni negi,
- je pobudnik in organizator 1. študentske konference študentov zdravstvenih ved, izvedene leta 2009 na Jesenicah, ki je v Sloveniji postala tradicionalna in jo vsako

Podelitev priznanj najboljšim mentorjem.

leto izvaja drug visokošolski zavod, s tem je fakulteta naredila pomemben prispevek k prehajanju znanja in povezovanju visokošolskih zavodov,

- je prva fakulteta na področju zdravstva, ki je začela s podeljevanjem nagrad Naj mentor po izboru študentov, temu so sledile tudi druge fakultete,
- diplomanti fakultete so več kot 90-odstotno zaposljivi v šestih mesecih po diplomi.

Zaključek

Fakulteta zavzema pomembno področje delovanja na področju zdravstva v Sloveniji. S svojim inovativnim delovanjem, mednarodnim sodelovanjem in odlično zaposljivostjo diplomantov predstavlja pomemben doprinos pri razvoju krepitve zdravja v družbi. Fakulteta ima več kot 236 diplomantov prve stopnje Zdravstvena nega in več kot 20 magistrstov zdravstvene nege. Diplomanti so prepoznani v okoljih, kjer delujejo.

Diplomanti.

Fakulteta avtonomno razvija kakovostne akademske standarde svojih študijskih programov, pri čemer se odziva na družbena in gospodarska pričakovanja, in sicer tako, da proučuje družbene potrebe po že razvitih študijskih programih in po študijskih programih, ki jih že razvija in jih namerava razvijati v prihodnje. Odlikujejo jo številni dosežki tako na pedagoško-izobraževalni kot tudi razvojno-raziskovalni dejavnosti.

S svojim delovanjem in prepoznavo, tako v Sloveniji kot tudi v mednarodnem prostoru, se umešča med kakovostne visokošolske zavode.

Literatura

Albreht, T. 2005. Analiza preskrbljenosti z medicinskimi sestrami ter ovrednotenje stopenjskih ukrepov in projekcij do leta 2033. Ljubljana: Nacionalni inštitut za varovanje zdravja.

Kotnik, M., Petrica, L., Erjavšek, Z. 2010. Vloga mentorja v zdravstveni negi na Onkološkem inštitutu Ljubljana. *Obzornik Zdravstvene nege*, 44 (4):239–244.

Palese, A., Zabalegui, A., Sigurdardottir, A. K., Bergin, M., Dobrowolska, B., Gasser, C., Pajnikihar, M. & Jackson, C., 2014. Bologna Process, More or Less: Nursing Education in the European Economic Area: A Discussion Paper. *International Journal of Nursing Education Scholarship*, 11(1), pp. 1–11.

Skela Savič, B. Rezultati prve Delfi iteracije. In: B. Skela Savič & S. Hvalič Touzery S., eds. *Smernice izobraževanja v zdravstveni negi za program prve stopnje Zdravstvena nega (VS)*, 8. posvet *Moja kariera - Quo vadis*, Posvet z okroglo mizo, 6. 5. 2015. Jesenice: Fakulteta za zdravstvo, pp. 1–32.

Domovi starejših občanov

Dom dr. Janka Benedika Radovljica

Marjetka Anderle, dipl. m. s.,
vodja zdravstvene nege in oskrbe

Dom dr. Janka Benedika Radovljica (dom) je javni socialnovarstveni zavod, odprt je bil leta 1977. Dom danes sodi med večje slovenske domove tako po kapaciteti (222 postelj) kot po naboru storitev. Geografsko pokriva občine Radovljica, Bled in Gorje.

Kot osnovno dejavnost opravljamo storitve institucionalnega varstva starejših ter dnevno varstvo. V lokalni skupnosti opravljamo storitve pomoči na domu in socialnega servisa. Ciljna skupina izvajanja storitev so osebe, stare nad 65 let, ki zaradi starosti ali bolezni, ki jo spremljajo, ne zmorejo samostojno živeti, in osebe, stare nad 55 let, z različnimi oblikami invalidnosti ter duševnih ali telesnih motenj. S 120 zaposlenimi izvajamo storitve osnovne in socialne oskrbe, storitve zdravstvene nege, storitve in programe za višjo kvaliteto bivanja v domu ter storitve socialne oskrbe ali socialni servis na domu uporabnika.

V domu jasno opredeljujemo svojo odločitev, oblikovano v vizijo: “Postati vodilni sodobni nosilec izvajanja in razvoja celovite obravnave za starejše ljudi v širši lokalni skupnosti”.

V ospredje svojega poslanstva postavljamo človeka kot posameznika z lastno prehojeno življenjsko potjo, potrebami in željami.

Dom je razdeljen na stanovanjski oddelek, negovalni oddelek, varovani oddelek in gospodinjstvo skupnost.

Enota zdravstvene nege in oskrbe vključuje storitve zdravstvene nege in oskrbe, fizioterapijo in delovno terapijo. Predstavlja največji

Dom dr. Janka Benedika Radovljica.
arhiv Doma dr. Janka Benedika Radovljica

delež zaposlenih v domu. Strokovno usposobljeno osebje skrbi za celovito strokovno izvajanje storitev. Delo zdravstvene nege in oskrbe je prilagojeno starejšim osebam, njihovim potrebam in zdravstvenemu stanju. Cilj je zagotavljanje temeljnih življenjskih potreb stanovalcev, da bi čim dlje ohranili telesno in duševno dejavnost.

Zdravstveno-negovalni tim sestavljajo zdravstveni delavci (medicinske sestre, tehniki zdravstvene nege, bolničarji negovalci, fizioterapevt, delovni terapevt) in drugi sodelavci, ki nudijo ustrezno obliko in obseg pomoči glede na zdravstveno stanje posameznika, njegove potrebe in želje v skladu s strokovnimi smernicami izvajanja zdravstvene nege in oskrbe ter usmeritvami domskega zdravnika.

V enoti zdravstvene nege in oskrbe mesečno spremljamo kazalnike pojavnosti RZP, padcev, odzivnosti na klice stanovalcev, pojavnosti VOB, spremljamo prehranjenost stanovalcev, izvajamo notranje nadzore nad izvedbami storitev zdravstvenonegovalne enote.

Vsako leto izvedemo tudi anketo o zadovoljstvu z bivanjem v domu pri stanovalcih in njihovih svojcih.

S prenovami oddelkov dvigujemo bivalni standard, ugodje in varnost bivanja stanovalcev ter s tem širimo nabor, višamo kakovost, varnost storitev in optimiziramo proces dela v prid pridobivanja časa za neposredno delo s stanovalci. Zato smo v sobah stanovalcev uvedli NurseTab. To je interaktivni sobni modul na dotik, ki sestrski klic in beleženje storitev zdravstvene nege in oskrbe združuje v eno ter omogoča neposredno spremljanje in beleženje opravljenih storitev. Na ta način smo povečali varnost in zanesljivost s preprečevanjem izgube in podvajanja informacij, pridobili čas za stanovalce ter zmanjšali obremenitve zaposlenih.

Dnevni prostor na varovanem oddelku.
arhiv Doma dr. Janka Benedika Radovljica

Če stanovalec potrebuje pomoč, lahko pokliče po brezžičnem klicnem sistemu po sistemu za-

pestnih uric (ne glede na to, kje je, stanovalec lahko pokliče pomoč). Imamo zobozdravstveno ambulanto, ki stanovalcem omogoča takojšnjo skrb za zdravje ustne votline.

Skrbimo za duhovno oskrbo naših stanovalcev. Kapelica je v pritličju doma in je stalno odprta. Vsako soboto v kapeli poteka sveta maša, ki se preko multimedije po hišnem televizijskem kanalu prenaša v vsako sobo.

Za stanovalce in zaposlene smo uredili snoezelen sobo. To je prostor s prijetnim ozračjem in posebno opremo (vodno-zvočna postelja, visoko kakovostni masažni stol, zvoki in slike iz narave, glasba). Uporabnikom prikličemo različne senzorične dražljaje, ki stimulirajo čute na področju vida, tipa, vonja in sluha, kar vpliva na zmanjšanje napetosti, izražanje čustev, dvig motivacije, manj depresije in tesnobe.

Že 10 let so za zaposlene organizirane različne športne aktivnosti (joga, zumba, fitness, planinska sekcija). Mnogo let se s strokovnimi ekskurzijami izobražujemo doma in v tujini, udeležujemo se izobraževanj strokovnih sekcij, izvajamo interna izobraževanja. Dolgoletno sodelovanje s prostovoljci izboljšuje kakovost in zadovoljstvo bivanja stanovalcev v domu. Dober glas, ki ga le-ti širijo, privablja vedno nove prostovoljce. Raznolike aktivnosti, ki jih vodijo, stanovalcem popestrijo dogajanja celega tedna.

Ravno tako sodelujemo s študenti iz različnih izobraževalnih institucij (FOV Kranj, Fakulteta za zdravstvo Jesenice), ki pripravljajo diplomske in magistrske naloge. Izvajamo mentorstvo za dijake Srednje zdravstvene šole Jesenice in Ljubljana. Sodelujemo s SB Jesenice in KOPA Golnik ter ZD Radovljica. Aktivni smo tudi v odboru Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske.

Od leta 2010 kakovost naših storitev podpira standard ISO 9001:2015. S certifikatom ISO 9001:2015 dokazujemo zavezanost kakovosti in zadovoljstvu strank. Spoštujemo temeljno značilnost sistema vodenja kakovosti, da

Enoposteljna soba.
arhiv Doma dr. Janka Benedika Radovljica

Snoezelen soba.
arhiv Doma dr. Janka Benedika Radovljica

moramo k nenehnemu izboljševanju na različnih področjih delovanja prispevati vsi zaposleni in na osnovi določenih kazalnikov dokazovati stalno rast in kakovost.

Kulturo odličnosti razvijamo tudi v okviru strategije modela odličnosti. Z nenehnim vgrajevanjem temeljnih načel odličnosti v procese dela skrbimo za rast in napredek zaposlenih oz. doma. Zato smo se leta 2015 prijavili na Priznanje Republike Slovenije za poslovno odličnost (PRSPO). To je najvišje državno priznanje v okviru nacionalnega programa kakovosti Republike Slovenije za dosežke na področju kakovosti proizvodov in storitev ter kakovosti poslovanja kot rezultata razvoja znanja in inovativnosti. Zelo smo ponosni, ker smo dobili bronasto priznanje.

Domski park s fitness napravami.
arhiv Doma dr. Janka Benedika Radovljica

Naš strateški cilj je zadovoljni uporabniki in njihovi svojci. Njihovim željam in potrebam bomo še naprej skušali z veseljem ustreči, jim pomagati premagati ovire in rešiti problem, pred katerim so se znašli, z akcijo ali ustreznim nasvetom.

Dom Viharnik Kranjska Gora

Karmen Romih, mag. zdr. neg.
in kolektiv Doma Viharnik

Prijetno alpsko okolje in želja po nadgraditvi arhitekturne in vsebinske zasnove gospodinjskih skupnosti Pegazovega doma v Rogaški Slatini so lastnike doma pripeljali v objem Kranjske Gore. Iz začetnega poigravanja z idejo se je kmalu pričela pisati druga zgodba o tem, kako lahko starostniki pestro in aktivno preživljajo svoje dni na jesen življenja.

Trdno položen temeljni kamen se je tako odločil kljubovati času in prostoru, še preden je dobil dom svoje ime. Pečat mu je dalo okolje, predvsem pa ljudje, ki živijo v njem. Ti s svojo pokončno držo, življenjskimi izkušnjami, vzdržljivostjo in z vso svojo zgodovino neomajno kažejo na to, da so kraju lahko v ponos. In da se – tako kot viharnik – s koreninami čvrsto oklepajo tal. Iz kamna je zrastle velika in prostorna hiša, ki je svoja vrata stanovalcem odprla 2. aprila 2012. In ko je skozi vrata vstopila prva stanovalka, je hiša postala dom. Prva in vsi nadaljnji stanovalci so s seboj prinesli svoj kovček, poln življenjskih izkušenj in modrosti. Zgodbe ljudi, vesele in žalostne, so stkale nova prijateljstva. Iz prijateljstev pa so se tiho, dan za dnem in povsem nevede, pletle velike mreže. Te so stanovalce povezale v velike družine, ki jim je skupen vsak nov dan. In tako je zgodba o Viharniku kmalu dobila številna poglavja.

V vizijo smo zapisali, da bo Dom Viharnik v slovenskem prostoru prepoznan po kakovostni oskrbi in zdravstveni negi, da bodo pri delovanju vedno upoštevani visoki etični kriteriji, delovanje pa bo usmerjeno v dobrobit stanovalcev, medgeneracijsko sodelovanje ter integracijo v lokalno okolje. Zato izvajamo programe in vsebine, ki bodo zadostili potrebam in interesom stanovalcev. Razvijamo sodobni koncept varstva starejših ljudi, ki temelji na spoznanjih socialne psihologije in geriatrije ter se izvaja v zaokroženih manjših bivalnih enotah. Težimo k povezovanju in medsebojnemu sodelovanju z lokalno skupnostjo in optimalnemu medgeneracijskemu sodelovanju na osnovi povezovanja z vrtci, šolami ter ostalimi generacijami. Ker so skupine majhne, se lahko v veliki meri upoštevajo navade in potrebe stanovalcev, posebna pozornost pa je namenjena medsebojnemu spoštovanju, prijaznosti in prijetnemu vzdušju.

Korenine Viharnika

Vizija

Dejavnost

Ambulantna dejavnost

Delo zdravstvene nege in oskrbe je organizirano štiriindvajset ur na dan, vse dni v letu. Prilagojeno je starejšim osebam, njihovim potrebam in zdravstvenemu stanju. Stanovalci so zaradi fizičnih, psihičnih ali starostnih sprememb delno ali v celoti odvisni od pomoči pri vsakodnevnih opravilih. Obravnava starostnikov zahteva sprotno prilagajanje potrebam in željam le-teh, potrebna je velika mera odgovornosti, empatije in psihične stabilnosti. V Domu Viharnik za zdravstveno nego in oskrbo skrbi negovalni tim. Za spremljanje zdravstvenega stanja naših stanovalcev poleg zdravstveno-negovalnega osebja skrbi zdravnica splošne medicine iz Zdravstvenega doma Jesenice. V domu se opravlja zdravniške preglede in manjše posege ter preventivno svetovanje. Ambulanta je sodobno opremljena in nudi možnost kakovostne in celostne zdravstvene obravnave.

Dvakrat mesečno oziroma po potrebi, glede na stanje stanovalcev, je v domu prisotna tudi specialistka psihiatrije.

V letu 2014 smo pričeli sodelovati z zdravnico specialistko na področju paliativne oskrbe.

Viharnik.
foto arhiv Doma

Paliativa

V Viharniku deluje paliativni tim, v katerega so vključeni zdravnica centra za interdisciplinarno zdravljenje bolečine in paliativno oskrbo Splošne bolnišnice Jesenice, domska zdravnica, socialna delavka ter diplomirana medicinska sestra.

Za stanovalce, ki so vključeni v paliativno oskrbo, in njihove svojce se organizira družinske sestanke, na katerih se s stanovalcem in svojci pogovori o posameznikovih boleznih, njihovem pričakovanem poteku, pripravi se načrt nadaljnjega zdravljenja. Osredotoči se na posameznikove želje in potrebe, predstavi

se možne zaplete ter naredi načrt obvladovanja simptomov, ki bi se lahko pojavili tekom napredovanja bolezni.

Pri stanovalcih, ki so vključeni v paliativno oskrbo, se enkrat tedensko opravi ocena zdravstvenega stanja in po potrebi prilagodi načrt obvladovanja simptomov. Ob spremembi zdravstvenega stanja se ponovno organizira družinski sestanek, na katerem se stanovalec in svojce seznanijo o trenutnem zdravstvenem stanju in načrtovanem poteku zdravljenja.

Z rednim ocenjevanjem zdravstvenega stanja in dobrim načrtom paliativne oskrbe dosežemo kakovostno zdravstveno obravnavo stanivalcev tudi v zadnjih dneh njihovega življenja.

Fizioterapija in delovna terapija

Pomembna dejavnost, ki se izvaja v domu, je fizioterapija. Ukvarja se z vzpostavljanjem, vzdrževanjem in krepitvijo zdravja in predstavlja pomemben del celostnega življenja naših stanivalcev. Fizioterapevt je starejšim v oporo in s pazljivo izbranimi programi telesne vadbe na skupinskem in individualnem nivoju pomaga ohranjati mobilnost in čim večjo neodvisnost. Klinična in stroškovna učinkovitost fizioterapije je podprta z neizpodbitnimi dokazi. Zdravo in aktivno staranje je cilj, ki zagotavlja optimizacijo funkcionalne neodvisnosti in sposobnosti. Fizioterapevtski programi, metode in tehnike dela, ki jih izvajamo v domu, same po sebi niso več dovolj. Pomembna je širina, ki jo fizioterapevt zna ponuditi svojemu specifičnemu znanju in sega na področje psihologije in socialnih znanj.

Skupaj s fizioterapijo tesno sodeluje delovna terapija, ki deluje na vseh področjih človekovega delovanja (skrb zase, produktivnost in prosti čas). Cilj delovne terapije je pomagati stanovalcu ohranjati višjo stopnjo delovanja v vsakodnevnih aktivnostih. Na ta način ohrani kakovost življenja in sposobnost zavedanja samega sebe v okolju.

Aktivnosti na prostem.
foto arhiv Doma

Aktivnosti delovne terapije so usmerjene k vsakemu stanovalcu individualno, glede na njihove želje, potrebe in zmožnosti.

V Domu Viharnik sta zaposleni dve delovni terapevtki. Ker se zavedamo pomembnosti kakovosti življenja oseb z demenco, je ena od delovnih terapevtk večinoma prisotna pri skupinah oseb z demenco. S postavitvijo jasnih ciljev, uporabo prilagojenega fizičnega okolja, motiviranjem in s pomočjo ohranjanja kognitivnih sposobnosti, delovna terapija pripomore k avtonomnosti oseb z demenco.

Socialno delo

Socialna služba je prvi stik prosilcev z domom in je prvi stik z vsemi, ki želijo osnovne informacije o delovanju doma in nastanitvi. Osnovna naloga socialne službe je, da pomaga uporabnikom pri reševanju njihovih problemov. Uporabnike spremlja že pred sprejemom v zavod (pomoč družini na domu, oskrbovana stanovanja) in nato ves čas od prejema prošnje za sprejem v dom, v času bivanja v domu, vse do njihovega odhoda. Delo socialne delavke v domu je vezano na pripravo starejšega človeka na domsko oskrbo, na prihod v dom in na bivanje v domu, pri čemer poskrbi, da se pri vsakem posamezniku upoštevajo maksimalne življenjske možnosti. Vizija socialne službe je

naravnana na uporabnika in njegove potrebe, usmerjena predvsem k spoštovanju človekovega dostojanstva ter k spoštovanju osebnosti in zasebnosti stanovalcev. Cilj službe, ki ga lahko uresničujemo le s sodelovanjem z vsemi službami doma, je, da stanovalcem pomagamo pri dvigu kvalitete življenja, da jim zagotavljamo razvoj in ohranjanje samostojnosti, da se trudimo, da aktivno preživijo svoj prosti čas in stremimo k temu, da spoštujemo in upoštevamo stanovalčev način življenja, njegove želje in interese.

Medgeneracijsko sodelovanje

Medgeneracijska druženja so priložnost za sožitje med tremi generacijami. Zavedamo se,

V pričakovanju obiska.
foto arhiv Doma

da so bistvenega pomena povezovalno dogajanje, trajni programi in ne samo posamezni dogodki. Dom Viharnik je vsaj dvakrat mesečno povezan z Vrtcem Kranjska Gora in Osnovno šolo Josipa Vandota, Glasbeno šolo Jesenice in Gimnazijo Jesenice.

Že drugo leto teče literarna ura Most besed, ki poteka pod okriljem profesorice slovenskega jezika gospe Katarine Kejžar in v sodelovanju z učenci devetega razreda Osnovne šole Josipa Vandota. Naš cilj je med starostjo in mladostjo simbolno “zgraditi most” na družnjih, kjer bodo glavno besedo imele – besede.

Kot pravi profesorica Katarina: “Besede so namreč tiste povezovalke, s katerimi stopimo v odnos s človekom, z besedami se zapletemo v pogovor, besede nam polepšajo dan, z besedami lahko koga prijetno presenetimo, besede imajo neverjetno moč.”

Dve leti smo vključeni tudi v projekt Mladi razveseljujemo starejše, ki teče pod okriljem Razvojnne agencije zgornje Gorenjske.

Cilj projekta je vzpostaviti medgeneracijsko sodelovanje med učenci in starejšimi, vključevanje mladih v družabne aktivnosti v domu upokojencev, vključevanje starejših v delavnice v osnovnih šolah in omogočiti učencem nastope tudi izven šole.

Skupaj z osnovnošolci smo sodelovali pri petih delavnicah. Ustvarjali smo z glino, risali na keramične skodelice, ogledali smo si ozvezdje v premičnem planetariju in končali naše nekajmesečno druženje na zaključnem izletu v Planici.

Prostovoljstvo

V Domu Viharnik smo pričeli z vključevanjem prostovoljcev že na samem začetku delovanja doma, v poletnih mesecih, v juniju 2012. Prvi prostovoljki, gospa Tatjana Sušanj in gospa Darinka Tarman, sta s svojimi idejami, prostim časom in entuziazmom krajšali urice našim prvim stanovalcem.

Kasneje so se jima pridružile tudi druge prostovoljke: Jožica Markelj, Meri Šanca, Metka Penca, Elvira Potočnik, Stanka

Lepotilni kotiček.
foto arhiv Doma

Lavtižar, Neža Makovec. Vse še danes dvakrat tedensko namenjajo čas stanovalcem in jim bogatijo dneve ter tako prispevajo k višji kakovosti življenja stanovalcev. Trenutno v Viharnik prihaja osem prostovoljk ter dva dijaka prostovoljca.

S stanovalci se prostovoljci predvsem pogovarjajo ter jim prisluhnejo. Z njimi se sprehajajo, jim dajejo občutek pripadnosti, varnosti in pomembnosti. Stanovalci so njihovih obiskov in družbe zelo veseli in jih vedno nestrpno pričakujejo.

Raziskave kažejo, da prostovoljstvo pozitivno prispeva k splošnemu dobremu počutju posameznika in je primer dejanja, ki ti ogromno vrne nazaj. Prostovoljci ne koristijo samo stanovalcem, temveč s tem pozitivno delujejo tudi na svojo osebnostno rast. To je tudi način, da si pridobivajo nove izkušnje in znanje, izjemno pomemben pa je občutek, da so storili nekaj koristnega za sočloveka v stiski.

Vpetost v lokalno okolje

Sejem treh dežel

Da bi obudili stara vaška jedra in z željo, da podoživimo delček življenja nekoč, vsako leto organiziramo Sejem treh dežel. Na stojnicah so tako stanovalci kot obiskovalci imeli priliko pobrsniti za izdelki domače obrti, priča so bili trenutku, ko so ročna dela dobila svojo končno obliko, skušali pa smo približati tudi utrip krajev oziroma dežel, ki smo jih gostili.

Združili smo kulinariko in kulturno dediščino, predvsem pa nam je v ponos, da smo se združili ljudje odprtih src z namenom, da se nekomu polepša vsakdan.

Zunanji fitnes

Zunanji fitnes, ki ga je tik ob domu postavila Občina Kranjska Gora, omogoča sprostitev na prostem. Vse naprave so prirejene za starostnike in omogočajo dostop tudi posameznikom, ki so na invalidskih vozičkih.

Zunanji fitnes je namenjen tako stanovalcem Doma Viharnik kot občanom Kranjske Gore. Uporabljajo ga mali nadobudneži, mladostniki in pa malo starejši. Zato pravimo, da je to fitnes za vse generacije. Veseli nas, da je okoli našega doma veselo in razigrano.

Garklc

Projekt "Garklc" je s slavnostno predajo iz rok Občine Kranjska Gora in Biotehniškega centra Naklo v roke Domu Viharnik dobil svoj epilog. Zaposleni in stanovalci skrbijo za vrtiček.

Z znanjem, ki so ga osvojili v delavnicah preko cele zime, ohranjajo življenje rastlin, zasajenih v visoke grede. Z metodo "zelene" delovne terapije pa se vzporedno spodbuja medgeneracijsko sodelovanje med stanovalci in dijaki BC Naklo ter učenci OŠ Josipa Vandota Kranjska Gora. Svojo uporabno vrednost je projekt pridobil tudi skozi oblikovan priročnik za delovne terapevte, ki omogoča uvajanje dvignjenih gred in hotelov za koristne organizme v delovno terapijo.

LinkedAge

LinkedAge je globalno komunikacijsko orodje, ki ponuja možnost izmenjave med stanovalci različnih domov po vsem svetu, kar je dodana vrednost v ponudbi domov.

LinkedAge tako omogoča, da na primer starostnik iz Slovenije nekaj časa preživi v drugi državi pod enakimi pogoji oskrbe, kot jih je deležen doma. Socialno vključevanje starejših je koristno tudi za njihovo vitalnost, saj to pomeni podaljševanje obdobja vitalne starosti. Z LinkedAgeom lahko starostniki najdejo tudi plačljive nastanitve, a pod zelo ugodnimi pogoji.

Komunikacijsko orodje LinkedAge, pri katerem gre v celoti za slovensko idejo, je med drugim podprlo tudi največje evropsko združenje domov za ostarele The European Association for Directors and Providers of Long-Term Care Services for the Elderly (E.D.E).

LinkedAge s svojo socialno infrastrukturo spodbuja predvsem razvoj turizma za

Garklc.
foto arhiv Doma

seniorje. Prav mobilnost starejših ter promocija seniorskega turizma sta ena od prednostnih nalog Evropske unije na tem področju, zato je ideja LinkedAge še posebej privlačna, ker s svojo ponudbo starejšim ponuja kratkoročno bivanje v obliki počitniške izkušnje. Z včlanitvijo v mrežo je k izmenjavi stanovalcev v slovenskem prostoru pristopil tudi Dom Viharnik.

Alzheimer Cafe

V Domu Viharnik pripravljamo srečanja pod okriljem Slovenskega združenja za pomoč pri demenci Spominčica, imenovana Alzheimer Cafe. Na srečanjih so prisotni tudi predavatelji, ki imajo izkušnje z demenco. Udeleženci lahko v neformalnem in sproščenem vzdušju izmenjujejo izkušnje in pridejo do novih in potrebnih informacij o raznih težavah v različnih fazah bolezni.

Na prvem srečanju Alzheimer Cafe smo gostili predsednico društva Spominčica, gospo Štefanijo Zlobec, ki je predstavila komunikacijo s stanovalci z demenco. Prav tako smo povabili socialno delavko iz Psihiatrične klinike v Ljubljani, gospo Jano Dragar, ki je delček svojih bogatih izkušenj s področja demence zajela v enourno predavanje. Teme

predavanj so se nanašale na odnose svojcev in zaposlenih do obolelih z demenco ter o skrbi zase v življenju z dementnim svojcem. Govorili smo tudi o tem, kako je življenje z demenco težka preizkušnja za vse – za tistega, ki zboli in za tiste, ki so v stiku z njim: za svojce, prijatelje, znance in strokovnjake. Vsak človek potrebuje nekoga, ki mu lahko zaupa svojo stisko in svoje strahove.

Srečanja Alzheimer Cafe, pod okriljem združenja Spominčica, bodo v našem domu potekala tudi v prihodnje.

3FIT projekt: Čili in zdravi starosti naproti

Dom Viharnik je bil kot partnerska organizacija vključen v projekt Čili in zdravi starosti

Počitek v parku.
foto arhiv Doma

naproti. Glavni cilj projekta je promocija zdravja med starejšimi prebivalci zgornje Gorenjske. Prebivalstvo se stara – na zgornjem Gorenjskem število starejših od 55 let, ki so ciljna skupina projekta, dosega že tretjino populacije. Ključni vzrok za nastanek kroničnih bolezni, ki zmanjšujejo število zdravih let življenja, kljub temu da se življenjska doba podaljšuje, je nezdrav življenjski slog. Projekt je zajemal celostno reševanje te problematike, saj je v njem razvit in izveden program ohranjanja zdravja starejših v obliki izobraževanj, vadb in delavnic, zagotovil je uvedbo sprememb v življenjskem slogu starejših, tako umsko kot tudi telesno in duševno. Vključevanje starejših v program je temeljilo na individualnem pristopu in je tako upoštevalo individualne potrebe in omejitve vsakega posameznika.

Skozi objektiv časa

Z namenom nuditi stanovalcem kakovostno preživljanje prostega časa organiziramo v domu tudi namenske aktivnosti in raznolike dogodke.

Ker je fotografija edini jezik, ki ga razumejo po celem svetu, smo se odločili organizirati fotografiranje za naše stanovalce, ki se je zaključilo z razstavo fotografij. Dogodek smo poimenovali Skozi objektiv preteklosti, ker je fotograf ujel trenutek stanovalca s predmetom, ki je bil povezan z njegovim preteklim časom.

Stanovalci so z navdušenjem stopili pred objektiv ter razbili vse stereotipe o tem, da lepoto izžarevajo le mladi obrazi. Ob pogledu na fotografije je moč začutiti toplino in modrost življenja.

Ugotovili smo, da si starejši ljudje želijo biti fotografirani in da so si ob pogledu na lastno fotografijo zelo všeč.

Skozi objektiv preteklosti.
foto arhiv Doma

Certifikat Družini prijazno podjetje

V družbi Comett domovi d.o.o. smo, tako v Domu Viharnik kot v Pegazovem domu v Rogaški Slatini, začrtali trinajst ukrepov, ki jih bomo v naslednjih treh letih implementirali. 6. 8. 2015 smo namreč pridobili osnovni certifikat Družini prijazno podjetje.

Certifikat Družini prijazno podjetje (DPP) je edini tovrstni certifikat v Sloveniji. V sodelovanju z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ga podeljuje Ekvilib inštitut, pooblaščen organizacija, ki skrbi za certificiranje. Pridobitev certifikata je svetovalno-revizorski postopek, ki ima funkcijo ocenjevanja ter svetovanja delodajalcem, katera orodja uporabljati za boljše upravljanje s človeškimi viri v kontekstu usklajevanja poklicnega in družinskega življenja zaposlenih.

Certifikat zagotavlja pozitivne kratkoročne in dolgoročne učinke, ki se kažejo v povečanju motivacije zaposlenih, večji pripadnosti podjetju in storilnosti, večjem zadovoljstvu in ublažitvi stresa, zmanjšanju fluktuacije, bolniških odsotnosti, števila nezgod ipd.

Razlog za vključitev v projekt DPP je bil v tem, da smo nekatere ukrepe že izvajali in so bili za nas samoumevni, niso pa bili nikjer pisno opredeljeni. V projektu DPP se nam je pokazala možnost systemskega pristopa v skrbi za zaposlene, doseženo raven pa je možno kasneje in po potrebi nadgraditi. S skupnimi prizadevanji bomo implementirali ukrepe, ki bodo utrdili in izboljšali organizacijo obeh domov in delovno okolje ter omogočili še prijaznejše usklajevanje družinskih in službenih obveznosti.

Zaključek

Dom Viharnik izraža poleg svoje dejavnosti in lepote narave tudi predanost deželi sami. Gospodinjske skupnosti v domu imamo poimenovane po slovenskih literarnih delih: Cvetje v jeseni, Povest o dobrih ljudeh, Samorastniki, Deseti brat, Severni sij, Na svoji zemlji, Med gorami.

Zgodbo Viharnika oblikujemo zaposleni skupaj s stanovalci doma. V njej želimo čutiti domačnost in toplino, empatijo ter vedrino. Predvsem pa si želimo, da bi zgodba ostala v srcih naših stanovalcev in nas kot ena najboljših, ki jih je napisalo življenje.

Dom upokojencev dr. Franceta Berglja Jesenice

Marjetka Frelj, dipl. m. s., namestnica direktorja za področje zdravstvene nege in oskrbe in strokovni tim

Dom upokojencev dr. Franceta Berglja Jesenice je socialnovarstveni zavod, ki izvaja institucionalno varstvo starejših in pomoč družini na domu, v obliki socialne oskrbe, za območje občin Jesenice, Kranjska gora in Žirovnica.

Razvojna naravnost, v smislu uvajanja sodobnih konceptov bivanja starejših, je bila v predstavljenem obdobju temeljna usmeritev odgovornih zaposlenih v tem zavodu.

Stavbe doma so bile zgrajene v različnih obdobjih, najmlajša je stara skoraj štirideset let, najstarejša 76 let. Celoten kompleks objektov je bil nujno potreben prenove, tako z vidika sanacije dotrajanih notranjih prostorov kot energetske sanacije potratnih stavb.

Poseben izziv je predstavljalo usklajevanje in izbira takih investicij, ki so poleg nujnih vzdrževalnih del zagotavljale tudi pogoje za uvedbo sodobnih oblik bivanja starejših. Te nudijo stanovalcem kar najbolj običajno življenje, podobno tistemu v domačem okolju, skupaj z nujno potrebnimi zdravstvenimi storitvami, ki so za normalno življenje v starosti pogosto življenjsko pomembne.

Obsežna obnova v letih 2007–2008 je skoraj 20 odstotkom stanovalcev zagotovila možnost bivanja v bistveno izboljšanih življenjskih pogojih. Izdelana je bila nova bivalna enota na mansardi najmlajše stavbe, kjer smo pridobili pet eno- in pet dvo-

Investicije
2007–2016

posteljnih sob z lastnimi sanitarijami, s prijetnim, domačim skupnim dnevnim prostorom in skupno teraso.

Prostori uprave, ki je delovala v sobah s kopalnicami, prvotno namenjenih stanovalcem, so bili adaptirani in vrnjeni v uporabo stanovalcem. V dvoje nadstropij prvega prizidka doma iz leta 1970, kjer so bili za stanovalce slabi pogoji bivanja, sta bili premeščeni uprava in računovodstvo. V največji stavbi je bilo zgrajeno dodatno dvigalo, ki je bistveno izboljšalo življenjske pogoje stanovalcem in zaposlenim. Temeljita obnova tal v delovni terapiji je odpravila učinke negativnega vpliva vgrajene žindre.

V letu 2008 se je začela, v sodelovanju s strokovnjaki, sanacija energetske potratnih stavb doma. Izvedena je bila zamenjava stavbnega pohištva v največji stavbi doma, namestitve termostatskih ventilov v vseh stavbah, izolacija nekaterih cevovodov ter še nekaj manjših podpornih posegov.

V letu 2011 je bila izvedena popolna sanacija 60-ih kopalnic v sobah stanovalcev in skupnih sanitarij v največji stavbi doma. Kopalnice so obnovljene sodobno, omogočajo bistveno lažjo uporabo starejšim, ki imajo gibalne težave.

V letu 2012 je bila izdelana prijetna, velika terasa, z dvema visokima gredama za stanovalce, ki je locirana ob srednji stavbi. Omogoča ukvarjanje z vrtnarjenjem, zagotavlja možnost umika in nekaj zasebnosti, tako stanovalcem kot tudi obiskovalcem.

V letu 2013 je bila izvedena investicija v prenovu dela najstarejše stavbe s ciljem oblikovati prvo sodobno obliko bivanja za skupino 13-ih stanovalcev z demenco, ki je potrdila naše prepričanje, da se prav v vsakem okolju lahko ponudi stanovalcem prijazno, s strokovnega in človeškega vidika ustrezno življenjsko okolje. Koncept bivanja in prenovne ter gradbeni in arhitekturni načrt je bil izdelan s strokovno kompetentnim podjetjem, ki je v naši državi vodilno na tem področju.

Leto 2014 je prineslo obsežno energetska sanacijo z obnovo ovoja, balkonov in podstrešja največje in energetska najbolj potratne stavbe. Sočasno je bila izvedena izolacija podstrešja najstarejše stavbe, kjer je bila zgrajena tudi kapelica. Izolacija cevodovodov in priključitev na vročevod sta zaokrožila obsežno energetska sanacijo, ki pa še vedno ni v celoti zaključena.

Na zaprosilo doma je občina v letu 2013 financirala izdelavo pločnika ob dovozni cesti, ki je predstavljala veliko nevarnost za stanovalce kot tudi za vse ostale, ki so prihajali v dom. V letu 2014 pa je lokalna skupnost dokončala obnovo pločnika do stavbe doma. V letu 2015 smo prenovili negovalni kopalnici na dveh enotah, leta 2016 pa smo prenovili še drugi del najstarejše stavbe doma.

Sodobni koncepti oskrbe starejših v institucionalnem varstvu in visoka raven kakovosti so bili temeljni cilji pri načrtovanju in izvajanju storitev. Življenje stanovalcev v majhnih skupinah, kjer se oblikujejo bolj povezani, osebni odnosi kot uveljavljena oblika sodobnih domov za starejše v razvitih državah Evrope, je narekovalo uvajanje ukrepov pri oblikovanju konceptov dela. Velikost domov v naši državi je večja kot v razvitih državah Evropske unije. V teh okoljih delujejo manjši domovi, pogosto v njih živi le 60 stanovalcev. Naši ukrepi so bili usmerjeni v spremembe ob upoštevanju realnosti, to je naše situacije. Velikost našega doma je primerljiva z večino domov, ki so javni zavodi v Sloveniji, zato smo načrtovali postopno oblikovanje gospodinjskih skupin. V taki skupini praviloma živi 12 stanovalcev, ki je urejena podobno kot družinska stanovanja in kjer so zaposleni stalno v tej enoti in ne krožijo po vseh bivalnih enotah. Že izdelava mansarde v letih 2007–2008 je arhitekturno izdelana tako, da je mogoče v bližnji prihodnosti, z vsebinsko prilagoditvijo, oblikovati tako obliko življenja stanovalcev.

Naša prva gospodinjska skupina, ki smo jo oblikovali po adaptaciji stare stavbe v letu 2013, pa je namenjena stanovalcem z demenco. Odločitev, da prav tem stanovalcem omogočimo ustrežnejše življenje, je temeljila

Strokovno
delo v
obdobju
2007–2016

na sodobnih strokovnih spoznanjih o potrebah teh stanovalcev, kadar so zaradi svojega zdravstvenega stanja primorani oditi v dom.

Stanovalci sodelujejo pri pripravi zajtrka, delno tudi pri pripravi drugih obrokov, sodelujejo pri drobnih gospodinjskih opravilih, tako kot sami želijo in kolikor jim zdravstveno stanje dopušča. Življenje jim polepšajo tudi hišni mucki. Stanovalci lahko sodelujejo tudi pri delu na vrtu, ob visokih gredah ter pri nekaterih drugih manjših opravilih. Ob dogodkih v domu imajo prav tako možnost udeleževanja le-teh, skupaj s svojci ali s pomočjo zaposlenih. Po nekajletnem delovanju gospodinjske skupine ugotavljamo, da so stanovalci bolj zadovoljni, bolj umirjeni, zadovoljstvo pa izražajo tudi svojci in zaposleni.

Ostale dejavnosti za dobro počutje stanovalcev tečejo že vrsto let, sodelovanje z lokalnim okoljem, s starejšimi, ki živijo doma in številna medgeneracijska druženja so mnogim stanovalcem dostopnejša, kot so jim bila v domačem okolju. Med stanovalci se stkejo nova prijateljstva, obnovijo se stara, ki pogosto vzbudijo skupne spomine, ki lahko oživijo le znotraj iste generacije.

Neprecenljive vrednosti je tudi sodelovanje prostovoljcev, ki vodijo skupine za samopomoč in sodelujejo s stanovalci v drugih oblikah druženja ter številna medgeneracijska druženja z učenci osnovnih šol, z otroki iz bližnjega vrtca in s srednješolci, ki pri nas opravljajo šolske obveznosti.

Povezanost in sodelovanje ter medsebojno zupanje s svojci stanovalcev zagotavljajo, da se stanovalci počutijo varne in zadovoljne v novem okolju. Poudarjamo, da imamo vsi skupni cilj: mirno in zadovoljno življenje starejših, ki so sprejeli življenje v našem domu.

Zaposleni vsa leta vlagamo v svoje znanje in pripravljenost in se trudimo, da vse poteka prijetno in v sproščenem vzdušju.

Število stanovalcev, ki potrebujejo vse več storitev dolgotrajne oskrbe in storitev zdravljenja, rehabilitacije ter zdravstvene nege, se

iz leta v leto povečuje. Z izobraževanji zaposlenih smo sledili strokovnim trendom, ob upoštevanju dejstva, da stanovalci v domu živijo, zaposleni pa vstopamo v njihov življenjski prostor. Tako so tudi zdravstveni delavci, poleg izobraževanj v svoji stroki, udeleženci številnih izobraževanj v ustanovi in izven nje, ki nudijo vsebine za lažje razumevanje starostnika, za utrjevanje sposobnosti empatije in za, celostno gledano, topel in razumevajoč odnos s stanovalci.

Hudo bolni stanovalci, pri katerih zdravljenje s ciljem ozdravljenja ni več mogoče, imajo pravico do prilagojene zdravstvene obravnave. V letu 2010 smo se začeli poučevati na področju paliativne oskrbe, dve zaposleni in zdravnica smo se udeležile 40-urnega šolanja paliativne oskrbe, v letu 2014 pa je ena od zaposlenih dobila naziv DMS s specialnimi znanji s paliativne oskrbe.

Naš dom že od leta 2000 izvaja storitev pomoči družini na domu v obliki socialne oskrbe na domu za področje občin Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica. Za organizacijo in sofinanciranje storitve zakonodajalec zavezuje lokalne skupnosti.

Zaposluje 28 socialnih oskrbovalk, vodjo pomoči na domu in koordinatorico za polovični delovni čas. Storitve nudimo 174-im uporabnikom.

V okviru izvajanja storitve uporabnikom nudimo tri sklope storitev in sicer pomoč pri gospodinjskih opravilih, pomoč pri osebni negi in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

Pri izvajanju te dejavnosti, ki je sicer med uporabniki zelo dobro sprejeta, ugotavljamo, da so nujno potrebne dopolnitve storitev, saj vanjo niso vključena nekatera opravila, ki jih uporabniki prav tako nujno potrebujejo in jih izvajalke, ob upoštevanju sedanje zakonodaje, ne smejo opravljati.

Glede na dejstvo, da država, ki je lastnik našega javnega zavoda, ne vlaga v novogradnjo domov, je v sedanjosti nujno potrebno z adaptacijami, kjer občasno finančno sodeluje tudi lastnik, poskrbeti za nadaljevanje posodabljanja, s ciljem zagotavljanja prijazne in udobne pogoje za stanovalce, s poudarkom na upoštevanju prioriteten želja in potreb starejših, ki prihajajo živeti v dom. Nujno potrebno je slediti stroki, ki potrjuje kot najbolj pomembno zagotavljanje okolja, ki bo v največji možni meri podobno domačemu

Pomoč
družini na
domu

Vizija, cilji
in naloge
v bližnji
prihodnosti

okolju. Zdravje oziroma bolezní in staranje zavezujejo dom, da usklajeno sodeluje z nadomestljivo zdravstveno stroko, ki mora biti subtilno umeščena v življenje stanovalca.

Oblikovanje novih gospodinjskih skupin za stanovalce z demenco, za stanovalce, ki niso samostojni, je korak v pravo smer. Upoštevati pa je potrebno tudi, da si nekateri samostojnejši stanovalci želijo tudi sedanje oblike bivanja, ko koristijo storitve, za katere se odločijo, sicer pa živijo samostojno in nimajo potrebe po tako osebnem povezanju z drugimi stanovalci, kot ga predstavlja življenje v gospodinjski skupnosti.

Naš dom ima zelo raznolike pogoje bivanja, vendar je pomemben podatek, da več kot 50 odstotkov stanovalcev biva v nadstandardnih pogojih bivanja, ki zagotavljajo nadstandardno velikost eno- ali dvoposteljne sobe, lastno kopalnico ter balkon. Skoraj polovica stanovalcev ima v uporabi enoposteljno sobo. Neprecenljive vrednosti je tudi ponudba le eno- in dvoposteljnih sob.

Pomanjkljivost je nekaj manjših sob in okolica doma, ki nima dovolj ravnih površin in dostopa do stavbe doma, kjer bo potrebno, v sodelovanju z državo kot lastnikom in občino, najti možnost sanacije, ki bi lahko tudi starejšim iz bližine doma omogočila prijetno preživljanje prostih trenutkov. Pobudo za sodelovanje pri doseganju tega cilja je dom posredoval Občini Jesenice že v letu 2007. Pomembna pomanjkljivost pa so tudi 31 let stari normativi zaposlenih, ki nam ne omogočajo takega dela v domu, kot bi si ga želeli.

Zakon o dolgotrajni oskrbi, ki je v pripravi že več kot desetletje, naj bi prinesel temeljne spremembe v naboru vseh storitev za starejše, v pluralnosti izvajalcev, spremembe financiranja ...

Želimo si, da bi področje našega dela na novo uredila ustrežnejša zakonodaja. Zavedamo pa se dejstva, da smo za doseganje temeljnega cilja, ki je dobro počutje stanovalcev, v veliki meri odgovorni zaposleni, v dobrem sodelovanju tako s stanovalci kot tudi z njihovimi svojci.

Fotografije so iz arhiva Doma.
foto Darja Kosančič

Dom starejših občanov Preddvor

Katja Gaber Vodopivec, dipl. fiziot.,
namestnica direktorice za področje ZNO

Dom starejših občanov Preddvor (DSO) je javni socialno-varstveni zavod. Namenjen je stalni ali začasni oskrbi starejših občanov, praviloma starih nad 65 let, ki zaradi starosti in drugih okoliščin ne morejo ali ne želijo živeti sami oziroma v družini.

Splošno o
domu

Nahajamo se na Gorenjskem, le korak od mesta Kranja. Delujemo na dveh lokacijah in sicer v vasi Potoče pri Preddvoru in v Naklem. Uprava obeh domov (DSO Preddvor in Enota DSO Naklo) se nahaja v Potočah. Dom Preddvor funkcionira v preurejenem gradu Turn in v novejši stavbi, ki je bila zgrajena leta 1977 in popolnoma prenovljena leta 2013. Kapaciteta doma Preddvor je 187 postelj. V enoti Naklo je od leta 2009 prostora za 46 stanovalcev.

Domova stanovalcem zagotavljata bivanje v opremljenih, ogrevanih in vzdrževanih sobah, uporabo skupnih prostorov, zdravstvenemu stanju primerno prehrano, usluge pralnice in šivalnice, zdravstveno nego in oskrbo, socialne storitve, delovno terapijo, fizioterapijo, prostočasne aktivnosti in kulturne dejavnosti.

Stanovalci in zunanji uporabniki imajo možnost koristiti pedikerske in frizerske usluge. Zunanjim uporabnikom nudimo dnevno varstvo, razvoz kosil na dom in pomoč na domu.

Dom uspešno sodeluje s strokovnimi službami in z organizacijami. Naše storitve želimo približati širši javnosti. Z namenom povezovanja z ožjim in širšim lokalnim okoljem, medgeneracijskega sodelovanja in

Dom starejših občanov Preddvor - prenovljeni del

višanja kvalitete bivanja je v domu močno razvito prostovoljno delo ter povezovanje s srednjimi šolami, dijaškim domom, osnovnimi šolami in vrtci.

Z izobraževanjem zaposlenih in s spremljanjem novosti na področju dela s starejšimi si prizadevamo zagotavljati stalno izboljšanje kakovosti storitev ter uvajanje novih vsebin dela. Prilagajamo se individualnim potrebam, željam in interesom starostnikov ter pri tem upoštevamo temeljne človekove pravice, kot so zasebnost, soodločanje in informiranost.

Služba zdravstvene nege in oskrbe

Zaposleni v službi zdravstvene nege in oskrbe (SZNO) se 24 ur na dan, 7 dni v tednu trudimo, da našim stanovalcem zagotovimo varno, zadovoljno in čim bolj kvalitetno bivanje v zadnjem obdobju njihovega življenja. Ker je vsak stanovalec skupek svoje lastne življenjske zgodbe, odnosov v svoji družini in sprejemanja bivanja v instituciji skupaj z drugimi stanovalci in zaposlenimi, je naše delo vsakodnevno prepleteno z izzivi usklajevanja potreb, želja, zahtev in pričakovanj vseh vpletenih v isto zgodbo.

Službo ZNO sestavljamo diplomirane medicinske sestre, zdravstveni tehniki, bolničarji, strežnice, oskrbovalci, fizioterapevtke, delovne terapevtke ter zdravnici (splošne medicine in psihiatrinja). Vsak s svojim znanjem s področja, ki ga obvladamo, se ves čas trudimo, da z ustrezno komunikacijo in upoštevanjem individualnih potreb izrabimo nasmešek na usta našim stanovalcem.

Na kaj smo ponosni v zadnjih 10-ih letih?

Na vpeljevanje novosti v naše delo, na izpeljane projekte, ki so stanovalcem prinesli več življenja v dneve bivanja pri nas, pripomogli pa smo tudi k lažjemu življenju starejših v lokalnih skupnostih občin Preddvor in Naklo. Naj vam jih nekaj predstavimo.

Storitev **dnevnega varstva**, ki jo v Preddvoru izvajamo že od leta 2006, je namenjena osebam, starejšim od 65 let, ki še ne potrebujejo celodnevne stacionarne oskrbe, si želijo družbe in aktivnega preživljanja (prostega) časa ter tistim, ki potrebujejo pomoč, nadzor oziroma organizirano obliko bivanja le za nekaj ur dnevno.

S storitvijo **razvoza kosil na dom** smo pričeli leta 2007. Namen storitve je pripomoči h kvalitetnejši in kontinuirani oskrbi starejših oseb v domačem okolju. Dostavo kosila na dom priporočamo predvsem, kadar si osebe iz zdravstvenih ali drugih razlogov ne zmorejo

več pripraviti kosila, če so njihovi najbližji za nekaj časa odsotni ali imajo uporabniki dietno prehrano, ki je ne znajo sami pripraviti. Razvoz je organiziran vse dni v tednu. Zdrava in po potrebi dietna prehrana je prilagojena potrebam posameznika.

Pomoč na domu kot socialna oskrba je namenjena občanom Občine Preddvor (od leta 2009) in Občine Naklo (od leta 2012), če zaradi starosti, bolezni ali invalidnosti potrebujejo pomoč pri negi in oskrbi. V okviru storitve pomoč na domu izvajamo socialno oskrbo, ki zajema gospodinjsko pomoč, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene, pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

Ponosni smo, da smo od leta 2009 lahko prisotni tudi v Občini Naklo, kjer naša enota Naklo nudi bivanje 46 stanovalcem. Delovanje doma Naklo je pomembna pridobitev za lokalno skupnost, kar se kaže v dobrem sodelovanju s prostovoljci, z društvi in drugimi ustanovami v občini.

Ponosni smo na zavedanje, da je tudi okolje, v katerem stanovalci bivajo, pomemben dejavnik za boljše počutje. Z lastnim finančnim vložkom in pridobljenimi evropskimi sredstvi smo pred 3 leti zaključili s **popolno energetske obnovo** in prenovo novejšega dela doma v Preddvoru, s čimer smo zelo dvignili standard bivanja za dobrih 80 stanovalcev. V tem objektu je več dnevnih prostorov, bivajo v 1- in 2-posteljnih sobah z lastnimi sanitarijami in tuši.

Paliativna oskrba. Zaposleni smo z izobraževanjem iz paliativne oskrbe pridobili znanja, ki nam zelo pomagajo pri obravnavi stanovalca, ki potrebuje tovrstno obravnavo, ter komunikaciji s stanovalci in njihovimi svojci.

Inovativna validacija. Zavedamo se, da je stanovalcev z demenco, ki se kaže na različne načine, vedno več. Zato smo zelo zadovoljni, da s pridobivanjem znanj iz inovativne validacije lažje, pravilneje in ustrežneje odreagiramo in pomagamo stanovalcem z demenco pri njihovem vsakdanu.

Dom starejših občanov Preddvor – Enota Naklo

V domove prihaja vedno več stanovalcev, ki zahtevajo najtežjo zdravstveno nego, saj je njihovo zdravstveno stanje zelo slabo. Že dlje časa se zavedamo, da smo domovi za starejše postali že skoraj “negovalni domovi”, zato se nam zdi zelo pomembno, da se konstantno usposabljamy iz področij kinestetike, da spremljamo novosti v ponudbah pripomočkov, ki zaposlenim olajšajo delo in preprečijo pojave bolečin v hrbtenici, sklepov in preprečujejo utrujenost.

V naš dom redno prihaja 38 aktivnih **prostovoljcev** in sicer 19 v enoto v Preddvoru in prav tako 19 v enoto v Naklem. Ti prostovoljci vodijo različne skupine (skupine starih ljudi za samopomoč, ki so se začele v DSO Preddvor in v domu v Izoli že leta 1988, skupaj z gospodom Ramovšem; pevska skupina, molitvene ure, zgodovinski krožek, branje zgodb, urejanje glasila Klas, ...) in izvajajo individualno družabništvo.

Poleg zgoraj omenjenih prostovoljcev v domu za izvajanje aktivnosti prostovoljnega dela in tovrstnih programov potekajo številne aktivnosti, ki tekom celega leta pripomorejo k kvaliteti bivanja naših stanovalcev in medgeneracijskemu povezovanju. V programih sodelujejo:

- prostovoljci iz drugih prostovoljnih organizacij: Društvo Ambasadorji nasmeha, Društvo Tačke Pomagačke, Rdeči noski – klovni zdravniki, Društvo invalidov – forum Slovenije, Župnijska Karitas Preddvor, ...
- prostovoljci iz izobraževalnih ustanov (Gimnazija Franceta Prešerna Kranj, Škofijska klasična gimnazija Ljubljana-Šentvid, OŠ Preddvor, OŠ Naklo, okoliški vrtci ...) in
- ostali: skupinske aktivnosti z likovniki, glasbeniki na čajankah, praznovanjih rojstnih dni, izvajanje kulturnih prireditev ...

Prostovoljci s terapevtskimi psi iz Društva Tačke pomagačke v Enoti Naklo

Glede na znanje o gibanju, skupinski vadbi, principih pilatesa, poznavanju problematike starejših (osteoporozna, degenerativne spremembe, kognitivni upad ...) je DSO Preddvor razvil vadbo za starejše s ciljem, da našim

stanovalcem omogočimo novo aktivnost, ki bo njim prilagojena, kompleksna glede na njihove psihofizične sposobnosti in pozitivna. In tako se je iz ideje rodil naš **Žoga bend**. To je trening motoričnih, kognitivnih, perceptivnih spretnosti ob glasbi. Vadeči udarjajo s kuhlalicami po velikih gimnastičnih žogah v ritmu glasbe. Pripomore k boljšemu počutju, dvigu kvalitete življenja v domu in k boljši in hitrejši socializaciji v novem okolju. Medgeneracijsko in meddomsko povezovanje z nastopi pripomore stanovalcem, da krepijo samozavest, se družijo z mlajšimi generacijami in tako izkusijo sodobne oblike bivanja v domu. Z bendom smo pričeli spomladi 2013. Idejo smo prenesli tudi na druge domove po Sloveniji in izvedli izobraževanje za delovne terapevte in fizioterapevte DSO. Danes se vadba izvaja po številnih domovih po celi Sloveniji. Izvajajo se tudi srečanja Žoga bendov, na kar smo zelo ponosni.

“Šopek pesmic za babico in dedka”. V sodelovanju s svojci organiziramo zanimiv kulturni dogodek, na katerem se s pevsкими, glasbenimi, recitatorskimi, fotografskimi in literarnimi točkami svojim babicam in dedkom predstavijo vnuki in pravnuki.

Priprave na dogodek in prireditve sama je zelo čustvena in nabita s pozitivno energijo. Je eden od načinov sodelovanja doma s svojci stanovalcev in povezovanja različnih generacij.

“Starostniki aktivno raziskujejo koristne organizme (Garklc)”. V projektu Garklc (trajal je od 5. 4. 2013–30. 8. 2014) smo v Domu starejših občanov Preddvor – enota Naklo in Domu Viharnik vzpostavili pogoje za izvajanje hortikulture delovne terapije s postavitvijo dvignjenih gred in hotelov za koristne organizme v človeški velikosti, kar je doprineslo k kakovosti bivanja stanovalcev v omenjenih partnerskih domovih. Skozi različne aktivnosti likovnega ustvarjanja, uporabo didaktičnih pripomočkov (npr. igralne karte in pahljača “Igrajmo se Garklc”), izdelave mini hotelov za koristne organizme smo povečali oz. ohranili motorične spretnosti stanovalcev ter jih osveščali o pomenu

Druženje s stanovalci Doma Petrovo Brdo ob reševanju križanke in miselnih igrh v DSO Preddvor

ekološkega kmetijstva oz. biotičnega varstva (trajnostna metoda varovanja rastlin pred škodljivci). Pomemben cilj projekta je predstavljalo tudi medgeneracijsko sožitje. Aktivnosti so popestrili osnovnošolci OŠ Naklo in OŠ Kranjska Gora ter dijaki Biotehniškega centra Naklo. Dvignjene grede in hotele za koristne organizme so dijaki pod mentorstvom strokovnih delavcev BC Naklo izdelali v okviru projektnih nalog ob zaključku šolanja. Ob koncu projekta smo primere dobrih praks uvajanja ekološkega vrtičkarstva v hortikulturno delovno terapijo predstavili v priročniku za delovne terapevte. Projekt je potrdilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS.

V šolskem letu 2012/13 so učenci Osnovne šole Predoslje sodelovali v mednarodnem tekmovanju osnovnih šol **“FIRST LEGO LEAGUE”**. FIRST® LEGO® League (FLL) je mednarodni multidisciplinarni raziskovalni program in tekmovanje s poudarkom na robotiki. Navdušuje za raziskovanje, naravoslovje, vzpodbuja inovativnost, otroci spoznavajo različne poklice, pomen skupinskega dela, učijo se spoštljivih in prijaznih odnosov, krepi se empatija. Z raziskovalno nalogo in temeljnimi vrednotami FLL sega v družboslovje, komunikacijo, vzgojo, ...

Izziv, s katerim se je OŠ Predoslje predstavila na tekmovanju, je bil najti rešitev za starejše in kako staranje vpliva na sposobnost starajoče osebe v smislu ohranjanja lastnega življenjskega sloga. Naš Dom je v projektu sodeloval s strokovnim svetovanjem fizioterapevte in s sodelovanjem stanovalcev.

Predstavitve vadbe Žoga Bend na Festivalu za tretje življenjsko obdobje v Cankarjevem domu v Ljubljani

Osnovnošolci so izdelali napravo za korekcijo everzije stopala med hojo pri pacientu po možganski kapi – nogomer. Ekipa (ne:) PREDvidljivi je zasedla 1. mesto v Sloveniji in se na Evropskem tekmovanju v Nemčiji uvrstila na 3. mesto v kategoriji (Core Values) – Best Inspiration.

Biosinhron skupinska terapija. Temelje BioSinhron skupinske terapije smo z gospodom Andrejem Breznikom postavili z diplomskim delom gospe Eve Dobrin Ristić prav v našem Domu v letu 2011. Skupinska

terapija BioSinhron se tako zdaj že dobro vključuje v domove za starejše občane, prav tako pa je uspešna tudi v drugih institucijah, kot so bolnišnice in varstveno-delovni centri. Krog predstavlja poleg promocije zdravega načina življenja tudi vir druženja. Ponosni smo, da smo del razvoja te terapije.

Predstavnica naše ustanove v Društvu MSBZT Gorenjske je leta 2011 napisala gledališko igro **Tašča se vrača**. Namen predstave je bilo ozaveščanje širše javnosti o demenci. V predstavi so sodelovali zdravstveni delavci in občani Občine Žirovnica, večina igralcev je bilo članov gorenjskega Društva MSBZT, glavna igralka je bila zaposlena v DSO Preddvor. Igra je bila nagrajena med petimi najboljšimi gledališkimi igrami na Gorenjskem, po izboru gledališkega selektorja JSKD.

Bili smo pobudniki in prvi izvajalci izobraževanj za bolničarke in strežnice vseh gorenjskih socialnih zavodov. Predavatelji smo bili zaposleni v domovih.

DSO Preddvor je bil organizator dvodnevni strokovnih srečanj za zdravstvene tehnike vseh slovenskih socialno-varstvenih zavodov.

Hvaležni smo Društvu MSBZT Gorenjske, da se tudi z njihovo pomočjo lahko več medicinskih sester udeleži izobraževanj in s tem dodatno pripomore k kvalitetnejšemu in strokovnejšemu delu s starejšo populacijo.

Dopoldanska telovadba v Enoti Naklo.

Dom upokoјencev Kranj

Zvonka Krančan, dipl. m s., namestnica direktorice za zdravstveno nego in oskrbo in sodelavci

Dom upokoјencev Kranj je javni socialnovarstveni zavod, katerega ustanovitelj je Republika Slovenija, v pravnem prometu pa dom nastopa samostojno, v svojem imenu in za svoj račun.

Dom ima 5000 m² uporabne površine. Okolica doma je polna naravnega zelenja in lepo urejena, štiri čudoviti parki stanovalcem omogočajo sprehode in druženje, poleti pa nudijo prijetno naravno senco. Odlična lokacija in izvrstna lega doma – dom leži v neposredni bližini mestnega jedra Kranj, omogočata stanovalcem enostaven dostop do mesta, pošte, banke, trgovin, knjižnice, cerkve in drugih za njih pomembnih objektov. Dom obkrožajo prekrasne slovenske gore in planine, najbližja je Šmarjetna gora in Jošt, hrbet doma pa varujejo Kamniško-Savinjske Alpe.

Uradna otvoritev doma je bila leta 1973. Z nadzidavo prizidka so bili pridobljeni še prostori za uporabnike dnevnega varstva in začasnega varstva.

Vhod v Dom upokoјencev Kranj.

Dom ima danes skupno 214 ležišč (124 enoposteljnih in 45 dvoposteljnih sob s sanitarijami in v prizidku s kopalnicami) za institucionalno varstvo, od tega 7 enoposteljnih sob za začasno varstvo. Prav na tem področju se nam na leto izmenja okoli 110 stanovalcev. S takšno nastanitvijo omogočamo starostnikom in njihovim svojcem premostiti nastale stiske, kot npr. rehabilitacija po operaciji, uvažanje v stalno namestitev, odsotnost svojca, ki doma neguje starostnika.

Imamo enega največjih dnevnih centrov, dnevno prihaja v naš center 20–30 starost-

nikov. Dnevni center je odprt vsak dan razen nedelje in praznikov. Namenjen je vsem starostnikom, ki so sami doma in osamljeni, si želijo druženja ali pa čez dan, ob odsotnosti svojcev, ne morejo poskrbeti zase.

Slogan doma "V naročju topline" skuša vsak dan upravičiti 167 zaposlenih. Spoštovanje stanovalcev, njihove individualnosti in avtonomije, vlaganje v izobraževanje delavcev, timsko delo ... omogočajo, da dom izvaja vse storitve kvalitetno in strokovno. Vsak dan posebej se trudimo uresničiti glavni cilj: zadovoljni in srečni stanovalci. Številne pohvale svojcev so nam priznanje za dobro delo, obenem pa zaveza, da nikoli ne zaspimo na lovorikah in se trudimo biti še boljši.

Vedno želimo biti korak spredaj. Da bi zagotovili na eni strani strokovnost, na drugi potrebe stanovalcev in svojcev, imamo zaposlenih 5 diplomiranih medicinskih sester, ki so prisotne tudi v popoldanskem času in sobotah. Animatorji in gospodinje na varovanih oddelkih poleg negovalnega kadra skrbijo za vse številčnejšo populacijo dementnih stanovalcev vse dni v letu, za varnost pa imamo na varovanih oddelkih stalno prisotnega delavca tudi v nočnem času.

Kot potrditev našega strokovnega in kvalitetnega dela je lansko leto vodja zdravstvene nege in oskrbe prejela prestižno nagrado srebrni znak, ki ga podeljuje Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske.

Dobitnica srebrnega znaka
Zvonka Krančan.

Del srčne ekipe zaposlenih.

Socialnovarstveni zavodi

Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka

Biljana Djaković,

predstavnica članov CSS Škofja Loka

Najstarejši zapisi o slepih na Slovenskem in o skrbi zanje segajo že v 18. stoletje. To so bila predvsem župnišča, samostani, ki so že po tradiciji skrbeli za slepe.

Današnji Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka je dobil svoje prve zametke 3. novembra 1936, ko so oživelih prostori sedemsto let starega Strahlovega gradu v Stari Loki. Grad je sprejel prve slepe varovance iz vse Slovenije. Sprva je tu živelo od 30 do 40 stanovalcev, na koncu – pred zaprtjem gradu, pa skoraj 100 stanovalcev, kar je bilo popolnoma neprimerno glede na bivalne pogoje. Stanovalci so se v glavnem ukvarjali s ščetarstvom in pletarstvom.

Tekom let pa so se pokazale potrebe po zagotavljanju nastanitve, oskrbe in zdravstvene nege starejšim prebivalcem, ki so se odločali za domsko varstvo. Precej Ločanov je namreč živelo v domovih za starejše po vsej Sloveniji. Projektirali so nov dom s povečano zmogljivostjo, da bi lahko sprejel v oskrbo tudi slepe in slabovidne iz vse Slovenije. Predvsem pa je bilo treba nastaniti tiste stanovalce, ki so živeli v težkih prostorskih pogojih v starološkem gradu. Leta 1979 so bili tako slovesno odprti prostori novega doma s takratno kapaciteto 214 postelj in s tem je kompleks centra pridobil takšno podobo, kot jo v grobem poznamo še danes.

Sledili smo sodobnim trendom bivanja in oskrbe starejših in invalidnih oseb ter center

Delamo s
srcem

Center v Škofji Loki.

skoraj do popolnosti uredili in obnovili. Skupaj z VDC Kranj – enota Škofja Loka in s pomočjo donacij v rondoju smo uredili športni park za razgibavanje v naravi.

V letošnjem letu, ko praznujemo 80-letnico centra, smo posebno pozornost namenili odprtju parka čutil. V sklopu parka CSS Škofja Loka smo želeli ustvariti park za slepe, pa tudi za starejše in gibalno ovirane, zato je nastal senzorični park, kjer lahko obiskovalec odkriva posamezna čutila. Urejene so zaznavne cone, vsaka je namenjena enemu čutu:

- VID se predstavlja z usmerjenimi vizurami, pogledom skozi izvrtine na kip, z zrcalom, ki predstavi odboj, in barvnimi stekli, ki pokažejo barve vidnega polja ...
- SLUH se predstavlja z zvončki, vetrnimi tolkali, obešenimi na drevesu ...
- TIP se predstavlja s skalo iz hotaveljskega kamnoloma, ki je mestoma naravno razjedena, mestoma različno obdelana ...
- OKUS je predstavljen s sadnim drevjem in jagodičevjem ...

V Centru slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka izvajamo dejavnost institucionalnega varstva za starejše in kot edini zavod v državi zagotavljamo prilagojene prostore in okolico za življenje slepih in slabovidnih oseb. Ponudba storitev našega centra je primerljiva z večino drugih slovenskih domov za starejše. 220-im stanovalcem omogočamo kakovostno nastanitev, imamo 44 enoposteljnih, 67 dvoposteljnih in 14 triposteljnih sob.

Mozaik

Poleg rednega institucionalnega varstva v centru izvajamo tudičasne namestitve, program dnevnega varstva in dejavnost pomoči družini na domu. Imamo tudi svojo lastno ambulanto. Za celodnevno oskrbo stanovalcev ter za njihovo aktivno preživljanje časa v kulturnem, družabnem in duhovnem pomenu skrbi 130 zaposlenih. Glede na njihovo zdravstveno stanje jim nudimo tudi kakovostno in zahtevno zdravstveno nego.

Zaradi vsakodnevnega srečevanja s slabovidnostjo in slepoto so zaposleni v centru ustrezno usposobljeni za delo s slepimi in slabovidnimi stanovalci. Poskrbljeno je, da se novi stanovalci usposobijo, znajdejo in orientirajo v domu in bližnji okolici, skratka, da postanejo v centru čim bolj samostojni. Slepim in slabovidnim nudimo spremljanje, pomoč pri pisanju pošte, branju, urejanju osebnih stvari ter spoznavanju in nakupu različnih naprav.

Slepim in slabovidnim stanovalcem smo prilagodili tudi bivalno okolje. Dvigali sta opremljeni z zvočnimi obvestili, ki razložijo, v katerem nadstropju je dvigalo. Stopnišče je na držalu ograje opremljeno z otipljivo številko nadstropja. Po vsem centru so nameščena držala za lažjo orientacijo v hiši. V avli centra je oglasna deska, kjer so v Brajevi pisavi zapisane osnovne informacije, pomembne za stanovalce.

Poudariti moramo, da imamo oddelek Mozaik, ki je prilagojen za stanovalce z demenco. Oddelek je v pritličju, kjer ima odprt izhod na vrt. Za dobro razpoloženje in dobro voljo na tem oddelku pa skrbi domski mucek.

Uvajali in vzpostavili smo nove vsebine – od programa dnevnega varstva, začasne namestitve, pomoči družini na domu do delavnic za občane v domačem okolju. To so še vedno izzivi za naprej, saj želimo tudi v prihodnje slediti trendom, prisluhniti in zaznati potrebe starajoče se populacije in se temu vseskozi, v skladu z možnostmi sedanje in prihodnje zakonodaje, prilagajati in tako dolgoročno omogočati celostno skrb za starejše.

Vsak dan znova je naš izziv nuditi stanovalcem domačnost družinskega načina življenja. Za to smo vendarle tu, da vsakemu posamezniku zagotavljamo varnost, zasebnost, sprejetost, človečnost in toplino.

V prihodnje si želimo, da bomo lahko del storitev, ki jih ponujamo svojim stanovalcem,

Voščilnica

ponudili ljudem v domačem okolju in se v prihodnjem dolgoročnem obdobju preoblikovali v gerontološki center.

Center slepih, slabovidnih in starejših je skozi svojo zgodovino vedno iskal nove možnosti za razvoj. Tudi v prihodnje bomo ljudem, ki tu živijo in delajo, omogočili dobro in kakovostno življenje.

*Skrivnost življenja ni samo v tem, da živimo,
temveč tudi v tem, da vemo, zakaj živimo.*

Fjodor Mihajlovič Dostojevski

Mozaik

Center za usposabljanje, delo in varstvo Radovljica

Jožica Trstenjak, dipl. m. s.
vodja zdravstvene službe

Center za usposabljanje, delo in varstvo Matevža Langusa (CUDV) Radovljica je socialno-varstveni zavod za usposabljanje, vzgojo in izobraževanje, vodenje in zaposlitev, zdravstveno varstvo, rehabilitacijo in nego otrok, mladostnikov in odraslih z zmerno, težjo in najtežjo motnjo v duševnem razvoju z dodatnimi motnjami.

Naše poslanstvo je razvijati in izvajati programe, ki ponujajo možnost izbire glede na potrebe in želje teh oseb in njihovih družin. Iz tega izhaja naloga, da uporabnike naših storitev s premišljeno načrtovanimi ravnanji vodimo do skupnega cilja, živeti kvalitetno, čim bolj samostojno in bogato življenje. V skladu s tem želimo biti poznani po:

- strokovnosti,
- profesionalnem odnosu,
- omogočanju sožitja z naravo in samim seboj,
- zadovoljstvu uporabnikov, njihovih družin in zaposlenih.

V CUDV Radovljica je vključenih 205 otrok, mladostnikov in odraslih (117 uporabnikov v 24 urnem programu bivanja in oskrbe, 18 uporabnikov v dnevni oskrbi programa izobraževanje in 69 uporabnikov v dnevni obliki VDC-ja). Zdravstveno službo opravljamo zaposleni na področju zdravstvene nege, fizioterapije, delovne terapije in logopedije. Vključujejo se zunanje sodelavke: psihiatrinja,

Pogled na CUDV Radovljica.
foto Jožica Trstenjak

zdravnica splošne medicine, zobozdravnica in fiziatrinja. Pri uporabnikih so poleg motnje v duševnem razvoju različnih stopenj pridružene še dodatne motnje (Sy. Down, Sy. Rett, cerebralna paraliza ...) ali motnje z zahtevno zdravstveno simptomatiko (najtežje oblike epilepsij, stanje po poškodbi glave – minimalno odzivno stanje, diskinetični sindrom s spastičnostjo, ponavljajoče aspiracijske pljučnice, kronična obolenja, uporabniki s gastrostomo, traheostomo, potrebujejo aspiracije preko kanile, inhalacije, ...) Na zdravstveno stanje oseb s posebnimi potrebami v veliki meri vplivajo psihotične motnje, anksiozne motnje, motnje osebnosti, demenca, ki jih dodatno otežujejo pogoste ali stalne motnje vedenja.

Zdravstvena problematika se povečuje tudi s staranjem. Starajoče spremljajo dodatne motorične in psihične motnje, zmožnost samooskrbe se zmanjšuje in za čim boljše vzdrževanje, ugotavljanje in pravočasno ukrepanje za preprečevanje neželenih posledic zdravstvenega stanja, je izrednega pomena strokovna usposobljenost zaposlenih v zdravstveni negi. Trenutno zaposlenih v zdravstveni negi je 14 srednjih medicinskih sester, 2 diplomirani medicinski sestri in dipl.m.s. – vodja zdravstvene službe.

Zdravstvena nega je pomemben element zdravstvenega varstva in vključuje aktivnosti na področju preventivne in kurativne dejavnosti. Dvakrat tedensko izvajamo ambulantno dejavnost: zdravnica iz ZD Radovljica in naša diplomirana med. sestra.

Del tima medicinskih sester.
foto Jožica Trstenjak

Zdravstvena nega omogoča sistematično spoznavanje, ugotavljanje ter reševanje problemov v okviru kompetenc zdravstvenih delavcev v negovalnem timu. Obsega različno stopnjo delne pomoči ali popolno izvajanje vseh aktivnosti zdravstvene nege, svetovanje ter vodenje.

Ugotavljanje potreb, načrtovanje dela, izvajanje in vrednotenje uspešnosti glede na postavljene cilje sloni na dobro pripravljene in kakovostno izpolnjene negovalni dokumentaciji.

Pomemben del predstavlja tudi preventivna dejavnost, ki jo izvajamo po programu kon-

tinuirano, ali pa glede na aktualne potrebe. Redno skrbimo za dobro telesno kondicijo uporabnikov, ki jih medicinske sestre spremljamo tudi na letovanja in večje prireditve.

Cilj zdravstvene nege je kakovostna obravnava, zdravstvena nega in rehabilitacija naših uporabnikov. Timsko delo je osnova za dobro delovanje zdravstvene službe. V širši tim se vključujejo tudi drugi strokovnjaki, s ciljem čim boljše celostne oskrbe uporabnikov. Medicinske sestre izvajajo pri vseh uporabnikih redno zobno preventivo, ki je izrednega pomena za ohranjanje dobrega stanja zobovja.

Vsa leta skrbimo za spremstva uporabnikov na specialistične zdravstvene preglede izven ustanove in število spremstev se iz leta v leto povečuje.

Naš Center ima sedaj štiri dislocirane bivalne enote (Radovljica, Poljče, Jesenice in Bohinjska bela). Za zdravstveno nego teh uporabnikov skrbita 2 srednji medicinski sestri.

V zadnjih 10 tih letih se je povečalo število zaposlenih v zdravstveni negi za 30 %.

Leta 2007 je bila uvedena negovalna dokumentacija po procesu zdravstvene nege, ki smo jo vsa leta dodelovali in nadgrajevali. V letu 2014 smo prešli na računalniški sistem vodenja večine dokumentacije v programu ISOV. Pri dokumentiranju se vedno več poslužujemo tudi slikovnega fotografiranja sprememb.

V zadnjih petih letih je nastalo veliko navodil in protokolov tako za strokovno izvajanje postopkov kot tudi navodil organizacijske narave.

V zadnjih šestih letih se je močno povečalo število diagnostično terapevtskih intervencij v smislu spremljanja kroničnih obolenj pri uporabnikih in spremljanje v smislu preventive, da ukrepamo lahko že ob najmanjših spremembah.

Veliko skrb namenjamo varnosti uporabnikov in zaposlenih in za transferje uporabnikov

Spremljanje uporabnikov na prireditvi
foto Jožica Trstenjak

uporabljamo stropna dvigala. V zadnjih 10 letih smo z njimi opremili 14 prostorov (sobe, kopalnice, terapije).

Veliko smo naredili na spremembi organizacije dela zaposlenih. Uvedli smo tedenske razporede dela, določili odgovorne medicinske sestre po oddelkih in odgovorne medicinske sestre za posamezna strokovna področja. Prešli smo iz zamudnega ročnega naročanja obrokov na računalniško naročanje obrokov hrane, kar je velik prihranek pri času, ki ga lahko namenimo uporabnikom.

Glavni cilj v letu 2015 je bil izboljšati pogoje za delo - prostorska in organizacijska reorganizacija ambulante, dela oddelčne medicinske sestre, in timske medicinske sestre. V ta namen so nastali prostori ambulante z vso potrebno opremo za pisanje *e*-receptov, izdelani so bili zdravstveno administrativni prostori. S prostorskimi spremembami so bili ustvarjeni pogoji za reorganizacijo celotne zdravstvene službe.

S pomočjo Sekcije reševalcev smo izvedli izobraževanje temeljnih postopkov oživljanja za vse zaposlene, ki delajo neposredno z uporabniki.

K izboljšanju dela veliko doprinaša sistem vodenja izboljšav za katere je osnova vodenje odklonov. V letu 2015 smo definirali kazalnike kakovosti.

Merjenje vitalnih funkcij
foto Jožica Trstenjak

Redno sodelujemo z vsemi zdravstvenimi organizacijami po celotni gorenjski in ambulantami v KC Ljubljana in Pediatrične klinike ter Ortopedsko kliniko v Valdoltri.

Vse pomembnejše spremembe pa oblikujemo na aktivu vodij zdravstvenih služb Centrov za usposabljanje v Sloveniji (Dobrna, Črna, Ig, Dornava in Radovljica).

Smo postali učna baza za Srednjo zdravstveno šolo in Fakulteto za zdravstvo. Redno sodelujemo z obema izobraževalnima ustanovama na gorenjskem in z mentorstvom pomagamo pri kliničnem usposabljanju dijakov in študentov.

V zadnjih desetih letih je bilo na področju zdravstvenega varstva uporabnikov v CUDV Radovljica narejenih veliko sprememb za napredek stroke in s tem posledično za izboljšanje zdravstvenega standarda oskrbe. Eden od pokazateljev dobrega dela je tudi srebrni znak, ki ga je prejela medicinska sestra našega Centra leta 2011.

Poskušamo biti še boljši in smo na pravi poti, saj smo v obdobju uvajanja ISO standarda 9001:2015.

Izobraževanje in temeljni postopki oživljanja.
foto Jožica Trstenjak

Prejemnica srebrnega znaka in sodelavke
foto Jožica Trstenjak

Zdravstveni domovi

Zdravstveni dom Jesenice

Sonja Uršič, dipl. m. s.

glavna medicinska sestra OZG OE ZD Jesenice

Zdravstveni dom (ZD) Jesenice je drugi največji ZD Osnovnega zdravstva Gorenjske. V ZD je zaposlenih 145 ljudi, pokrivamo potrebe primarnega zdravstva od Rodin do Rateč. Naše dejavnosti so:

Ambulantna dejavnost

- 13 ambulant družinske medicine
- Referenčne ambulante (RA)
- Pnevmoško-alergološka ambulanta
- PČ ambulanta
- Zobne ambulante
- Metadonska ambulanta

Dispanzerska dejavnost

- Dispanzer za otroke in šolsko mladino
- Dispanzer za žene
- Dispanzer za mentalno zdravje (logoped, klin. psiholog, psihiater)
- Dispanzer medicine dela, prometa in športa

Ostale dejavnosti

- Patronaža
- Fizioterapija
- Laboratorij
- Sterilizacija
- Zobna tehnika
- Reševalni prevozi

V letu 2015 smo obeležili 60-letno delovanje ZD-ja, istočasno smo odprli tudi novo, sodobno opremljeno fizioterapijo.

V letu 2016 imamo v načrtu

- obnovitev sterilizacije,
- pridobiti vsaj eno splošno ambulanto,
- obnovitev prostorov za potrebe paradontologije,
- obnovitev prostorov patronaže,
- obnovitev dispanzerja za žene,
- preselitev metadonske ambulante v ZD.

Največja pridobitev v zadnjih desetih letih v primarnem zdravstvu so referenčne ambulante (RA). V ZD Jesenice so vse splošne ambulante tudi referenčne ambulante.

RA delujejo od leta 2011. V RA je zaposlenih 7 diplomiranih med. sester (DMS), na vsako RA pripada 50 % diplomirane med. sestre. RA so tudi v ZP Kranjska Gora in v ZP Žirovnica.

Referenčna ambulanta

Pregled v RA ni časovno opredeljen. DMS vsakemu pacientu posveti toliko časa, kot ga za obravnavo njegovega zdravstvenega stanja potrebuje.

Vloga RA je preventivna. Na preventivne preglede se vsakih 5 let vabi zdravo populacijo v starosti med 30. in 64. letom starosti.

Na ta način se skuša odkriti dejavnike tveganja za nekatera obolenja, kot so: diabetes, astma, osteoporoza, KOPB, BHP, depresija ... Pri delu uporabljajo vprašalnike, izvajajo meritve in se ravnaajo po predpisanem protokolu.

Poleg preventive pa v RA vodijo tudi urejene kronične bolnike; z astmo, KPOB, diabetesom, arterijsko hipertenzijo ...

Kako poteka pregled?

Pacient je na pregled naročen direktno preko svojega osebnega zdravnika ali pa je na pregled vabljen z vabilom.

Začetek pregleda je izčrpen pogovor, družinska anamneza, pregled cepilnega statusa. Pogovor se nanaša na življenjski slog, prehranjevalne navade in razvade, telesno aktivnost, kajenje, uživanje alkohola ... Nato sledi tehtanje, izmera višine, obsega pasu.

Posname se EKG, naredi spirometrijo, izmeri gleženjski indeks, izmeri krvni tlak. Vsak pacient je napoten v laboratorij.

Določene preiskave so vezane na delovno mesto, npr. delo v prahu, s hlapi, laki ali drugimi nevarnimi snovmi, s tem ugotavljajo ogroženost pljučne funkcije.

Poudarek je tudi na samopregledovanju kožnih znamenj, preveciji kroničnih venskih bolezni, pomembnosti udeležbe v presejalnih programih (SVIT, ZORA, DORA).

Pacienti, ki imajo medikamentozno terapijo, se z DMS pogovorijo o načinu jemanja, pomenu rednega jemanja zdravil.

Z delovanjem RA so se razbremenili tudi osebni zdravniki. Po vsaki obravnavi se DMS in izbrani zdravnik pogovorita o morebitni problematiki, ki je bila odkrita v RA.

Rezultati delovanja RA se bodo pokazali na dolgi rok, določeni uspehi pa se že kažejo – zmanjšanje pojavnosti srčnožilnih obolenj pri moških, le-te niso več na prvem mestu vzrokov umrljivosti moških. RA pripomorejo, da se določene bolezni preprečijo, prej odkrijejo ali se pojavijo kasneje.

Še vedno pa se kaže velik problem odzivnosti pacientov, vabljenih v RA. V bodoče si želimo večje odzivnosti.

Delo DMS v RA je specifično, za to delo je potrebno veliko znanj, katera DMS osvojijo preko modulov, vezanih na diabetes, astmo, osteoporozo, KOPB, depresijo ... Pri svojem delu se povezujejo tudi ZVC, katerega imamo v ZD Jesenice.

V letu 2015 smo preselili dispanzer za mentalno zdravje. Dosedanji prostori so bili ute-snjeni. V novih prostorih se nahajajo ambulate za:

- psihologa,
- logopeda,
- psihiatra,

poleg tega smo pridobili prostor za timske sestanke in prijazno čakalnico za otroke.

DMZ –
dispanzer za
mentalno
zdravje

Urgentni center v Splošni bolnišnici Jesenice

V mesecu januarju 2016 je pričel z delom UC v SBJ. ANMP se je iz zdravstvenega doma preselila v prostore UC SBJ.

Pacienti, ki rabijo nujno medicinsko pomoč, so tako obravnavani na enem mestu. Obravnave so tako kakovostnejše in za uporabnika prijaznejše.

Ob selitvi so se pokazale nekatere pomanjkljivosti. Le-te so večinoma vezane na skopo odmerjene prostore za delo naših zaposlenih. Pomanjkljivosti se z danimi možnostmi odpravljajo. Zaposleni v UC na delo še vedno prihajajo v ZD. V ZD se preoblečejo in nato se vsa ekipa z reševalnim vozilom odpelje v UC. Ko zaključijo z delom, se zopet vrnejo v ZD. Dolgoročno pa bo zagotovo prišlo do sprememb tudi na tem področju.

S tem, ko se je ANMP preselila v UC, je postal ZD ob vikendih in praznikih zaprt. Zaradi zagotavljanja varnosti je bilo potrebno izpeljati določene aktivnosti varovanja. Večjih problemov s tem nismo imeli.

Zdravstveni dom Škofja Loka

Marija Bratuž, dipl. m.s.

glavna medicinska sestra OZG OE ZD Škofja Loka

Stavba ZD Škofja Loka je bila predana svojemu namenu v novembru leta 1952. Poleg prostorov za zdravstveno dejavnost so v stavbi še lekarna in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. V letu 2012 smo obeležili 60-letnico ustanovitve ZD Škofja Loka.

Zdravstveni dom Škofja Loka je organizacijska enota Osnovnega zdravstva Gorenjske, ki skrbi za zdravstveno varstvo prebivalcev v Občini Škofja Loka. Skrb za zdravje občanov je porazdeljena med zaposlene v javnem zavodu in med zasebnike koncesionarje.

V preteklosti so pod okrilje ZD Škofja Loka spadale še zdravstvene postaje (ZP) Žiri, ZP Gorenja vas in ZP Železniki. Z ustanovitvijo občin pa so vse tri zdravstvene postaje postopoma prešle v upravljanje lokalnih oblasti. V zdravstvenih postajah so večino ambulant prevzeli zasebniki koncesionarji. Osebe ZD Škofja Loka v zdravstvenih postajah opravlja samo še preventivno zdravstveno varstvo otrok in šolarjev.

Danes v ZD Škofja Loka, skupaj z zasebniki koncesionarji, deluje:

- 9 splošnih ambulant (od tega so 4 zasebniki koncesionarji),
- 5 ambulant za otroke in mladino,
- 2 dispanzerja za ženske,
- 5 zobnih ambulant za odrasle (vsi so zasebniki koncesionarji),
- 4 zobne ambulante za otroke in mladino (od tega je v eni zasebnik koncesionar),
- ortodont (zasebnik koncesionar),

Zdravstveni dom Škofja Loka, junij 2016.
foto Vojko Anderle

- zobna tehnika (vsi so zasebniki koncesionarji),
- 2 dispanzerja za medicino dela, prometa in športa (od tega je v eni zasebnik koncesionar),
- 2 okulistični ambulanti (od tega je v eni zasebnik koncesionar),
- dermatološka ambulanta,
- internistična ambulanta z diabetologijo in pulmologijo (zasebnik koncesionar),
- dispanzer za mentalno zdravje – psiholog, logoped, specialni pedagog in pedopsihiater,
- razvojna ambulanta z delovno terapijo in nefrofizioterapijo,
- patronažna služba,
- zobna preventiva,
- zdravstvenovzgojni center,
- RTG in ultrazvok,
- fizioterapija,
- laboratorij,
- dežurna ambulanta z reševalno postajo,
- ortoped (v organizaciji SB Jesenice),
- Dia Vita – samoplačniška ambulanta za pregled dojk.

V letu 2017 načrtujemo odprtje referenčnih ambulant in zdravstvenovzgojnega centra.

Zdravstvena tehnika Izidor Cankar in Robert Bartol
pred intervencijo.
foto Marija Bratuž

Preventiva je pomemben člen v zdravstvenem varstvu občanov. V zadnjem času širša skupnost vlaga veliko truda za razširitev te dejavnosti.

V javnem zavodu ZD Škofja Loka je 112 zaposlenih. Od tega je 59 medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov. 25 jih ima končano visokošolsko diplomu, 13 nacionalno poklicno kvalifikacijo, 4 so zobne asistentke in 17 jih je s srednješolsko izobrazbo. Od vseh naštetih je največ kadra (22) zaposlenega na področju dežurne ambulante z reševalno postajo.

Delovno področje medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov je vedno bolj obsežno

in zahtevno. Izvedba posegov postaja vedno bolj specifična in nujne so stalne posodobitve ter izobraževanja z novimi znanji.

Veliko sprememb je na področju nujne medicinske pomoči. Osebjem je zelo obremenjeno z razdrobljenim urnikom. Vedno pogostejše intervencije in stresne situacije na terenu puščajo posledice na zdravstvenem stanju zaposlenih. Ves delovni čas so v stalni pripravljenosti.

Zaposleni, ki delajo v ambulantah, se soočajo z veliko administrativnega dela, naročanjem po telefonu in vedno večjo zahtevnostjo pacientov (slika 3 in 4). Osebjem se v veliki meri trudi prenašati pritiske s strani odgovornih, zavarovalnice in uporabnikov. V zadnjem času se pojavljajo dileme v zvezi s kompetencami za zdravstvene tehnike. To še dodatno vnaša nemir in skrb med zaposlene.

Patronažne medicinske sestre na terenu pogosto obiskujejo paciente, ki prihajajo iz bolnišničnega okolja, že nekaj dni po operacijah in posegih. To zahteva veliko prilagajanja in novih znanj. Vedno več je starostnikov z zapletenimi diagnozami in pacientov z malignimi obolenji v terminalni fazi.

Terensko delo opravlja tudi osebjem v zdravstveni vzgoji in zobni preventivi. Njihov delokrog so otroci in mladostniki v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah. Preventivna dejavnost se vedno bolj uveljavlja in se ji daje vedno večji poudarek. Napredek in rezultati niso vidni od danes do jutri, ampak se pokažejo šele čez več let.

Na splošno lahko potrdim, da so zaposleni v zdravstveni negi zadovoljni s svojim delom, vendar se pogosto počutijo utrujeni in izgorili. Pacienti zahtevajo hitro obravnavo, so pogosto nestrpni in v stiski s časom. So veliko bolj osveščeni kot v preteklosti. Opremljeni so z informacijami z interneta, ki jim pogosto daje veliko veljavo. Osebjem to sprejema z veliko mero empatije in poskuša razumeti nastale situacije.

V ZD Škofja Loka si prizadevamo za izboljšanje delovnih pogojev in nabavo novih aparatov. V obdobju 2006 do 2016 smo adaptirali dispanzer za medicino dela, dispanzer za žene, splošno ambulanto in

Jožica Panjtar, viš. med. ses. v otroški ambulanti.
foto Marija Bratuž

Zobna asistentka Irena Gortnar razlaga učencem pravilno čiščenje in umivanje zob.
foto Jožica Rant

Alenka Seretin, dipl. m. s. v. patronažni službi se vrača z obiska pri pacientu.
foto Dragica Arnolj

eno otroško ambulantno. Obnovili smo fasado, izolirali podstrešje, namestili klimatske naprave po ambulantah in hodnikih ter zunanje žaluzije na oknih. Uredili smo 2 parkirišči za zaposlene, kupili 4 avtomobile za patronažno službo in 3 reševalna vozila.

Odločili smo se za nove aparature v dežurni ambulanti, laboratoriju in očesni ambulanti. Velik napredek je bil storjen z nabavo ultrazvoka. V letu 2017 načrtujemo posodobitev RTG in prehod na digitalni sistem slikanja skeleta.

Stalno posodabljammo računalniško opremo in skrbimo za nove računalniške programe.

Zavedamo se, da je potrebno izobraževati nove sodelavce, zato tesno sodelujemo s Fakulteto za zdravstvo Jesenice. Študenti zdravstvene nege se pri kliničnih vajah izobražujejo ob pomoči izkušenih mentorjev.

Ob koncu bi dodala, da ni bilo nikoli lahko in tudi dandanašnji ni. Nasprotno, zdravstvo je v krizi in zdravstvena nega je pod velikimi pritiski. V preteklosti smo se več družili med seboj. Ni bilo toliko zahtev, direktiv in pravil. Našel se je tudi čas za klepet. Danes starejše generacije odhajajo v pokoj in prihajajo nove, ki imajo drugačne zahteve in vrednote. V ospredje stopa računalniška tehnologija. Pogosto se delo opravlja v stresu in pod pritiski nadrejenih. To se bo, v bodoče, odrazilo pri našem delu, pri naših medsebojnih odnosih in pri komunikaciji s pacienti.

Čas gre naprej in vse stremi k napredku – želim si, da na bolje.

Zdravstveni dom Kranj

Alenka Terbovc, mag. zdr. – soc. manag.
mag. **Erika Povšnar**, pred.

Osnovno zdravstvo Gorenjske je javni zdravstveni zavod, ki na osnovi zakona o zdravstveni dejavnosti izvaja primarno zdravstveno varstvo na območju občin soss-tanoviteljic zavoda. Osnovno zdravstvo Gorenjske je enotni zavod, v okviru katerega je organiziranih osem organizacijskih enot, v katero sodi tudi Zdravstveni dom Kranj.

Značilnost Zdravstvenega doma Kranj je, da vključuje enakopravno primarno in tudi del specialistične in dispanzerske dejavnosti. Prav ta razlog je že v preteklosti narekoval polivalentno združevanje primarnih in ambulantno specialističnih zdravstvenih dejavnosti.

V zadnjih 10-ih letih se je v Zdravstvenem domu Kranj zgodilo kar nekaj pomembnih sprememb oz. izboljšav, s katerimi smo izboljšali kakovost zdravstvene oskrbe pacienta na eni in delovne pogoje za doseganje kriterijev kakovosti v zdravstveni obravnavi pacienta na drugi strani. V Zdravstvenem domu Kranj smo sledili potrebam zdravstvene oskrbe, ki se hitro povečuje, saj smo sproti urejali tudi potrebe po prostorskih in posledično zaposlitvenih ureditvah.

Leta 2006 se je v nove, večje prostore selila ambulanta za nujno medicinsko pomoč. V novih prostorih se je priključila tudi reševalna postaja, kar je pozitivno prispevalo h krajšemu odzivnemu intervencijskemu času v primeru nujnih stanj na območju Kranja. V prostorih ambulante za nujno medicinsko pomoč smo tako pridobili dve ambulanti za pregled in obravnavo pacienta, večji prostor za izvajanje intervencij zdravstvene oskrbe, monitoring, opazovanje in operacijski prostor za izvajanje ambulantnih operativnih posegov. Novi prostori tako v času rednih dežurstev omogočajo obravnavo dveh ali več pacientov hkrati, poleg tega pa je zagotovljena tudi zasebnost in nemotena obravnavo pacientov. Poleg prostorov ambulante nujne medicinske pomoči se je zaradi povečanega obsega prevozov širila tudi Reševalna postaja Kranj. Poleg nakupa dodatnih reševalnih vozil smo okrepili tudi zdravstveni kader.

Osnovno
zdravstvo
Gorenjske
OE ZD Kranj

Zdravstveni
dom Kranj
v obdobju
2006–2016

Zaposleni v nujni medicinski pomoči se vsako leto udeležijo strokovno izobraževalnih tekmovanj ekip nujne medicinske pomoči na Rogli. Sodelujejo številne ekipe iz vse Slovenije. Iz Osnovnega zdravstva Gorenjske se je tekmovanja udeležilo pet ekip. Odmeven in odličen rezultat je dosegla ekipa ZD Kranj, ki je zasedla odlično tretje mesto, ekipa ZD Kranj brez zdravnika pa je prejela priznanje najbolj prijazne ekipe v odnosu do pacientov. Hkrati je ob deseti obletnici organizacije strokovno izobraževalnega tekmovanja ekip NMP, organizator podelil tudi pokal ekipi NMP, ki je v seštevku desetih let dosegla najboljši skupni rezultat. Prvo mesto je zasedla ekipa NMP ZD Kranj. Leta 2006 se je pod okrilje rednega dela Osnovnega zdravstva Gorenjske, OEZD Kranj, priključila tudi enota helikopterske nujne pomoči (HNMP). Le-ta poleg začetne oskrbe na oddaljenih in težje dostopnih krajih opravlja tudi nadgradnjo začetne oskrbe in hkrati skrbi za varen in hiter transport bolnih ali poškodovanih pacientov v bolnišnično oskrbo. Leta 2011 je HNMP pričela sodelovati z Gorsko reševalno zvezo Slovenije, za kar so člani HNMP opravili tudi potrebna izobraževanja. HNMP na leto izvede od 270 do 300 intervencij.

Med pomembno organizacijsko novost za dejavnost zdravstvene nege polpreteklega obdobja zagotovo sodi ustanovitev zdravstvenovzgojnega centra, ki kot velik center sodi v okvir mreže nacionalnih zdravstvenovzgojnih centrov. Strokovno podlago za delovanje predstavlja “Nacionalni program primarne preventive srčno-žilnih bolezni”.

Zdravstvenovzgojni center je v organizacijski strukturi Zdravstvenega doma Kranj samostojna organizacijska enota. Ustanovljen je bil z namenom izvajanja strukturiranih programov nemedikamentozne obravnave, zdravstvene vzgoje/svetovanja za zdravje in promocije zdravja za odrasle prebivalce, ki geografsko gravitirajo na območje zdravstvenega doma in druge osebe, ki se želijo vključiti v program. Nosilec dejavnosti (vodenje in izvajanje) je izvajalec zdravstvene nege – diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji, ki svoje delo skladno s pridobljenimi kompetencami in odgovornostjo opravljajo samostojno. Poleg diplomiranih medicinskih sester (velik prispevek in sodelovanje s strani patronažnega zdravstvenega varstva) so v izvajanje vključeni tudi drugi izvajalci preventive in promocije zdravja (fizioterapevti, psihologi ...). Za delo je značilno sektorsko in medsektorsko povezovanje in sodelovanje (z drugimi organizacijami in institucijami, društvi, lokalno skupnostjo, izvajanje komunikacijskih aktivnosti – radio, tisk ...). Razvoju področja dela in širokemu profesionalnemu razvoju kadrov je s strani menedžmenta zdravstvene nege in celotnega menedžmenta zdravstvenega doma namenjena izdatna pozornost in podpora.

Jedro dejavnosti predstavlja standardiziran in programiran zdravstvenovzgojni program svetovanja za zdravje, ki ga sestavljajo delavnice (življenjski slog, preizkus hoje/telesne zmogljivosti, dejavniki tveganja, zdrava prehrana, zdravo hujšanje, telesna dejavnost, gibanje, svetovanje za opuščanje kajenja) ter individualna svetovanja (svetovanje za opuščanje kajenja, svetovanje tveganim pivcem alkohola) in je namenjen populaciji z izraženimi dejavniki tveganja, visoko ogroženim in/ali že obolelimi za kroničnimi nenalezljivimi boleznimi. V zadnjih desetih letih so izvajalci opravili 1253 delavnic in individualnih svetovanj, kar pomeni, da se je svetovanja za spremembo življenjskega sloga udeležilo okoli 14.000 pacientov. Zadnji dve leti je večja pozornost namenjena tudi duševnemu zdravju. Pacientom so na voljo štiri nove psihoedukativne delavnice – spoprijemanje z depresijo, spoprijemanje z anksioznostjo, spoprijemanje s stresom in sprostitvene tehnike. Diplomirane medicinske sestre so uspešne v motivaciji za vključevanje v delavnice (Smolej, 2013). Rezultati dosedanjih evalvacij pa kažejo tudi na uspešnost programov z vidika uporabnikov. Kot primer omenimo, da npr. v delavnici zdravega hujšanja več kot polovica udeležencev spremeni prehranske in gibalne navade, prav tako več kot polovica udeležencev doseže ciljno telesno maso (Kržišnik, 2013; Hribar, 2015); kajenje opusti ob zaključku delavnic slaba polovica udeležencev delavnic in individualnih svetovanj (Povšnar, 2007; interne evalvacije).

Čeprav je bil v prvotni zasnovi namen in delovanje zdravstvenovzgojnih centrov usmerjen v odraslo populacijo, pa je Zdravstveni dom Kranj v okrilju zdravstvenovzgojnega centra postopoma že od samega začetka vključeval celotno zdravstvenovzgojno dejavnost zdravstvenega doma (šola za starše, posvetovalnica za mlade, zdravstvena vzgoja in vzgoja za zdravje v šolskem in otroškem dispanzerju ...). V okviru šolskega dispanzerja kot primer navajamo program “Vzgoja za nekajenje”. Velik projekt predstavlja tudi postopno vključevanje zobozdravstvene preventive. V sklopu zdravstvenovzgojnega centra je bilo za vsa področja izdelanih in izdanih tudi več vrst različnih zdravstvenovzgojnih gradiv (zloženske, DVD, knjižice). Del dejavnosti z vidika zaposlenih pa predstavlja tudi organizacija promocije zdravja na delovnem mestu.

Med pomembne projekte zadnjih deset let sodi uvedba nove vsebine “Komunikacija med staršema” v šolo za starše. Od strogo medicinskih pristopov v preteklosti, v katerih so se vsebine šole nanašale predvsem na telesno zdravje nosečnice in otroka, smo razširili vsebine na psihosocialno področje. Dosedanje delo v šolah za starše je namreč pokazalo potrebo po novih vsebinah. Mladi starši želijo ustvariti kakovosten in srečen partnerski odnos v korist svojih otrok, odločilni dejavnik kakovostnega partnerstva pa

je kakovostna komunikacija. Nov odnos je priložnost in nuja za učenje komunikacije, kajti človek se ne rodi opremljen s tovrstnimi znanji in spretnostmi, veščinami. Izvajalci programa šole za starše in menedžment so prepoznali in sledili potrebam stroke in udeležencev in jih skladno z dosedanjimi strokovnimi spoznanji in predvidenim razvojem implementirali v prakso.

Upoštevač opisana spoznanja, je bil Zdravstveni dom Kranj pobudnik in organizator izobraževanja izvajalcev in uvedbe informativnega srečanja “Komunikacija med partnerjema” v vse šole za starše v zdravstvenih domovih Osnovnega zdravstva Gorenjske, o čemer so izvajalci poročali tudi v javnosti. Na nivoju Osnovnega zdravstva Gorenjske so v zdravstvenem domu dvakrat v letu organizirana supervizijska in intervizijska srečanja vseh izvajalcev. Program je požel zanimanje tudi na nacionalnem nivoju in je trenutno v fazi pilotskega projekta Nacionalnega inštituta za javno zdravje “Skupaj za zdravje”.

Glede na nacionalne strokovne usmeritve in razvoj, ki predvideva vsebinsko in organizacijsko prestrukturiranje zdravstvenovzgojnih centrov v centre za krepitev zdravja, ki naj bi predstavljali ob povezovanju vseh izvajalcev preventivnih programov, strokovnjakov in organizacij ter lokalnega okolja središče krepitev zdravja in zdravstvenovzgojnega delovanja za celotno prebivalstvo, lahko zatrdimo, da smo na tej poti razvoja v Zdravstvenem domu Kranj v prvih korakih “prehiteli” nacionalni razvoj in upamo, da nam bo omogočeno program tudi v pravno formalnih okvirih razvijati v prihodnosti.

Ob tem in nenazadnje za kakovosten razvoj zdravstvene nege, zdravstvenovzgojnega centra/bodočega centra za krepitev zdravja predstavlja pomemben in ključen razvojni mejnik vzpostavitev referenčnih ambulant, ki smo jih pričeli vzpostavljati leta 2011.

Do danes jih imamo 21, od tega 7 v dislociranih enotah. Referenčna ambulanta družinske medicine (RADM) pomeni napredek v timski obravnavi pacientov, kakovostno in varno zdravstveno oskrbo, skrajšanje čakalnih dob, hkrati pa pomeni tudi povečano dostopnost zdravstvenih storitev prebivalcem. Vse RADM imajo zagotovljene svoje prostore in vso potrebno opremo za nemoteno in kakovostno izvajanje medicinske obravnave.

Diplomirane medicinske sestre v referenčnih ambulantah se že lahko pohvalijo s svojim delom v ambulanti, saj je bila leta 2014 izvedena raziskava, katere namen je bil raziskati

razlike med različnimi skupinami pacientov pri zmanjševanju dejavnikov tveganja za nastanek srčno-žilnih bolezni, ki so vključeni v obravnavo v referenčni ambulanti družinske medicine in splošni ambulanti. Raziskava je dokazala, da so pacienti, vodeni v RADM, pomembno izboljšali dejavnike tveganja za preprečitev nastanka krvnega tlaka, holesterola, visoke srčno-žilne ogroženosti, kar bi glede na presejalni pregled in kontrolno meritev pripisali kakovostni obravnavi, ki jo omogočata model RADM in pomembna vloga diplomirane medicinske sestre, ki z znanjem, strokovno izvedeno zdravstveno vzgojo, individualnim pristopom in kakovostno obravnavo doseže, da pacienti dejansko sami pričnejo skrbeti za svoje zdravje in tako veliko prispevajo k zmanjševanju dejavnikov tveganja za nastanek srčno-žilnih obolenj.

1. 1. 2014 sta se po sklepu občin ustanoviteljic združila OE Zobna poliklinika in OE Zdravstveni dom Kranj. Zobna poliklinika že leta uspešno izvaja zobno preventivo v vrtcih, kjer izvajajo flourizacijo zobkov. Od leta 2013 pa intenzivno izvajajo zdravstveno vzgojo pri otrocih, starih tri leta, v okviru sistematskega pregleda, kjer se učijo ščetkanja zob. Štirikrat letno se izvaja preventivni obisk v vrtcu ali obratno, otroci iz vrtca obišejo zobno ambulanto, namen je predvsem, da izgubijo strah pred zobozdravniki. Zdravstvena vzgoja na Zobni polikliniki obsega tudi vstop v osnovne šole. V šole vstopa diplomirana medicinska sestra, ki izvaja preventivo zob od 1. do 5. razreda, ta obsega predvsem higieno ust in zdravo prehrano. Izvajajo tudi individualne delavnice o ustni higieni.

Prav tako so se 1. 1. 2014 vse razvojne ambulante v OZG združile v eno službo, organizacijsko in stroškovno so pod okriljem OE ZD Kranj.

Konec januarja 2014 se je končala prenova Centra za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog. Selili so se v nove, prostorsko večje in urejene prostore.

Tudi otroški in šolski dispanzer sta bila deležna prenove. Pridobili so več ambulant, vsak tim je dobil svojo ambulanto, kar je posledično izboljšalo sam proces dela, saj sta si pred prenovo ambulantne prostore delila dva tima. Šolski dispanzer je poleg naštetega pridobil še prostor za izvajanje zdravstvene vzgoje v sklopu osnovnošolskih in srednješolskih sistematskih pregledov. Omenimo naj še, da so oktobra 2015 v šolskem dispanzerju pričeli z izvajanjem zdravstvene vzgoje v osnovnih šolah. Te vsebine so poenotene s strani NIJZ Republike Slovenije. Vzgoja za zdravje je pomemben in nepogrešljiv del promocije zdravja in je definirana kot planiran proces za doseganje

znanja, povezanega z zdravjem in boleznijo. Še posebej je pomembna v otroštvu in mladostništvu, ko poteka intenzivni telesni, duševni in socialni razvoj. Spoznanje, da je zdrave življenjske navade lažje privzgojiti in preprečiti škodljive navade, kot pa ukrepati, ko postanejo že ustaljene, nam narekuje potrebo po izvajanju sistematične zdravstvene vzgoje v vseh razredih. Izvajalke ugotavljajo, da se je tak način povezovanja ambulantnega dela in dela v osnovnih šolah izkazal za zelo uspešnega. Osnovnošolci se tako z diplomiranimi medicinskimi sestrami srečajo tudi v šoli, kar je posledično pripomoglo k večjemu zaupanju in sodelovanju otrok tako ob sistematskih in kurativnih pregledih, kakor tudi v šolah.

V Zdravstvenem domu Kranj še naprej potekajo dela prenove, trenutno dela potekajo v prostorih rentgena. Za današnjo zunanjo podobo pa je bilo poskrbljeno 29. 9. 2015, ko je bila končana sanacija osnovne stavbe OE ZD Kranj.

Viri

Smolej, T. (2013). Motivacijski dejavniki za vključevanje v daljše delavnice programov svetovanja za zdravje. Diplomsko delo. Jesenice: Visoka šola za zdravstveno nego.

Kržišnik, S. (2013). Uspešnost šole zdravega hujšanja z vidika prehranskih in gibalnih navad. Diplomsko delo. Jesenice: Visoka šola za zdravstveno nego.

Hribar, N. (2015). Šola zdravega hujšanja z vidika motenj hranjenja in motenj prehranjevanja. Diplomsko delo. Jesenice: Fakulteta za zdravstvo.

Povšnar, E. (2007). Delavnice "Da, opuščam kajenje". V H. Turk, A. Stepanovič (ur.), Zbornik predavanj, Družinska medicina, 116–122. Ljubljana: Zavod za razvoj družinske medicine 5(3).

Povšnar, E. (2009). Zdravstvenovzgojni center Kranj. V S. Vrbovšek, N. Luznar, J. Maučec Zakotnik (ur.) Skupaj varujemo in krepimo zdravje: kaj smo dosegli v prvih osmih letih? : zbornik ob letnem srečanju izvajalcev Nacionalnega programa primarne preventive srčno-žilnih bolezni 2009, str. 169. Ljubljana: Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije.

Interna gradiva Zdravstveni dom Kranj.

Zdravstveni dom Tržič

Marjeta Novšak, dipl. m. s.
glavna medicinska sestra OZG OE ZD Tržič

Skrb za zdravje je bila v Tržiču že pred II. svetovno vojno na dokaj visokem nivoju. Odvijala se je v privatnih ordinacijah doktorjev medicine. Po vojni je bila zdravstvena služba organizirana v okviru takratne ustanove socialnega zavarovanja, po letu 1948 pa je prešla v okvir republiškega sveta za zdravstvo, kar lahko štejemo za začetek javne zdravstvene službe. 1. 1. 1955 je bil ustanovljen Zdravstveni dom Tržič. Leta 1962 je bila zgrajena sedanja zgradba zdravstvenega doma, v kateri so dobile prostore vse službe. V letu 1967 so se zdravstveni domovi na Gorenjskem povezali v Osnovno zdravstvo Gorenjske.

Zgodovina

Danes v Zdravstvenem domu Tržič deluje 6 ambulant splošne oz. družinske medicine, antikoagulantna ambulanta, 4 referenčne ambulante, šolski dispanzer (preventiva), dispanzer za žene, dispanzer medicine dela, prometa in športa, okulistična in ortopedska ambulanta, klinični laboratorij, fizioterapija, rentgenski oddelek, patronažna in reševalna služba, zobna ambulanta za odrasle, šolska zobna ambulanta, od oktobra leta 2005 pa

Zdravstveni
dom Tržič
danes

Zdravstveni dom Tržič.
foto Andraž Kikel

Zdravstvena nega skozi čas

tudi diabetološka ambulanta (kot prva v primarnem zdravstvenem varstvu) in ambulanta za preglede letalskega osebja. Prostore imata v najemu 2 zasebna zobozdravnika.

Pred drugo svetovno vojno je zdravstvena služba delovala v privatnih ordinacijah. Podatkov o tem, kdo je izvajal zdravstveno nego, praktično ni. Izjema je le prvi otroški dispanzer na Gorenjskem, ki ga je vodila dr. Tekla Kenk – Pance. V dispanzerju sta delali dve medicinski sestri (Eleonora Vovk-Dolenc in Ana Volčič), ki sta opravljali tudi patronažno službo na terenu. Leta 1929 je bil za potrebe otroškega dispanzerja zgrajen “Dečji dom”, ki je imel veliko čakalnico, prostore za zdravnika in prostor za medicinsko sestro. Tudi stanovanje za medicinsko sestro je bilo v domu.

Babiško službo, ki se je bistveno razlikovala od današnje, saj so ženske rojevale doma, so opravljale privatne babice. Tako je bilo do odprtja Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo v Kranju leta 1955. Tako so bile babice edini zdravstveni kader, katerega število se je zmanjšalo.

Za obdobje po II. svetovni vojni je bilo značilno pomanjkanje zdravstvenega kadra, tako zdravnikov kot medicinskih sester. Zdravstveno nego so izvajale bolničarke in otroške negovalke, v arhivu najdemo tudi izraz “zdravniške pomočnice”. Prostori za ordinacije so bili v začetku skupni za zdravnike in medicinske sestre, tu so izvajali tudi najbolj nujne laboratorijske preiskave.

S selitvijo v novo stavbo so se izboljšali tudi pogoji za delo medicinskih sester v ambulantah tako za izvajanje medicinsko-tehničnih posegov kot tudi za administrativno delo.

V patronažni službi je danes zaposlenih 6 višjih oz. diplomiranih medicinskih sester (VMS/DMS), ki izvajajo polivalentno patronažno zdravstveno nego. Vsaka ima svoj službeni avto, službeni mobilni telefon in vso opremo, ki jo potrebuje. Pokrivamo področje Občine Tržič s 15 500 prebivalci. Zasebnih

Preizkušanje nove opreme.
foto Marjeta Novšak

izvajalk patronažne zdravstvene nege nimamo. Vsaka posebej in vse skupaj se redno izobražujejo, sledijo razvoju stroke in vpeljujejo nove oblike dela z željo, da bi prebivalcem Tržiča omogočile kakovostno in čim bolj dostopno zdravstveno nego.

Večina medicinski sester (MS) in zdravstvenih tehnikov (ZT), ki delajo v ambulantah, opravlja tudi delo v dežurni ambulanti in po potrebi spremstvo bolnikov pri reševalnih prevozih. Služba nujne medicinske pomoči je namreč organizirana vzporedno z delom splošnih ambulant. Vse to predstavlja velike fizične in psihične obremenitve za MS/ZT. Danes je v splošnih in specialističnih ambulantah ter šolskem dispanzerju zaposlenih 11 MS/ZT.

Reševalna služba ima 8 zaposlenih, ki imajo ustrezno izobrazbo, kar seveda pomeni pomemben dvig kvalitete dela. Vsako leto pa se tudi povečuje obseg njihovega dela, tako prevoženih kilometrov kot tudi intervencij s področja zdravstvene nege.

Medicina dela, prometa in športa je v ZD Tržič začela delovati leta 1978, nato pa za nekaj let zamrla. S sprejetjem novega zakona o varstvu pri delu pa se je pokazala potreba po ponovnem delovanju tega dispanzerja. Seveda pa je opremljenost dispanzerja danes bistveno boljša, sodobne aparature za izvajanje preiskav (spirometrija, pregled vida, avdiometrija ...) pa zahtevajo stalno izobraževanje MS/ZT.

Velike spremembe so se v zadnjih 10-ih letih dogajale na področju zdravstvene vzgoje – ustanovitev zdravstvenovzgojnih centrov (ZVC) v letu 2009.

Osnovno poslanstvo delovanja ZVC je zviševanje znanja ljudi, razvijanje ustreznih življenjskih slogov in okolja za zmanjšanje ogroženosti, obolenosti, invalidnosti in umrljivosti zaradi kroničnih nenalezljivih bolezni ter kontinuirana promocija zdravja v okolju, kjer deluje.

Z zdravstveno vzgojo in svetovanjem za zdravje poskušamo ljudi usmerjati k odgovornemu ravnanju do zdravja. Predvsem želimo poudariti pomembnost zdravega prehranjevanja, gibanja, vzdrževanja primerne telesne teže, življenja brez razvad, ki lahko privedejo v odvisnost (kajenje, alkohol, ...), obvladovanja stresnih situacij in sproščanja napetosti, opazovanja in spoznavanja sebe ter vzdrževanja stika z naravo in negovanja dobrih medosebnih odnosov na vseh ravneh življenja.

Informacijska točka ob svetovnem dnevu ledvic.
foto Marjeta Novšak

Za izvajanje vsebin s področja zdravstvene vzgoje imamo sodobno predavalnico, kjer potekajo razne delavnice zdravstvene vzgoje za paciente in občane, pa tudi interna izobraževanja zaposlenih v zdravstvenem domu.

Zdravstvena vzgoja se izvaja ob rednih sistematskih pregledih šolskih otrok. Vsebine so prilagojene starosti šolarjev (od higiene, zdrave prehrane do spolne vzgoje).

V okviru preventivnih pregledov za odkrivanje srčno-žilnih obolenj potekajo delavnice šole hujšanja, zdrave prehrane, telesne dejavnosti, dejavnikov tveganja, življenjskega stila. Veliko je tudi sodelovanja med referenčnimi ambulanti in ZVC.

V okviru diabetološke ambulante je zelo pomembna individualna in skupinska zdravstvena vzgoja.

Vrsto let v ZD Tržič poteka tudi materinska šola, v kateri bodoče starše seznanimo s potekom poroda, nego in prehrano dojenčka.

Velika pridobitev in tudi velik izziv za izvajalce zdravstvenega varstva na primarni ravni pa so seveda referenčne ambulante. V Sloveniji delujejo referenčne ambulante od leta

2011, projekt je podprt s strani Ministrstva za zdravje RS in se je po petih letih delovanja izkazal kot dober. Obravnavani so ljudje po 30. letu starosti, ki so še zdravi ali pa že imajo kronično nenalezljivo bolezen.

Timu družinskega zdravnika in MS/ZT se je pridružila še diplomirana medicinska sestra (DMS), ki izvaja zdravstveno obravnavo po določenih protokolih.

Pri zdravih je poudarek na preventivni obravnavi, pri kroničnih bolnikih pa je pomembno tudi opolnomočenje bolnika, da je osveščen glede bolezni, da prepozna poslabšanje bolezni in v pravem času poišče pomoč.

Vrtec na obisku.
foto Marjeta Novšak

Med prvimi, v letu 2011, smo referenčno ambulanto družinske medicine dobili tudi v Zdravstvenem domu Tržič, v letu 2012 se je pridružila druga, v letu 2013 pa še tretja in četrta.

V referenčno ambulanto so ljudje povabljeni pisno ali pa so napoteni s strani izbranega osebnega zdravnika. Pri tem ima pomembno vlogo MS/ZT v ambulanti, ki ima s pacienti prvi stik.

Prednost in dodana vrednost pri zdravstveni obravnavi ljudi je povezovanje širšega tima strokovnjakov v zdravstvenem domu – diabetolog, okulist, patronažna služba, fizioterapija, zdravstvenovzgojni center.

Omeniti moramo tudi dobro sodelovanje z lokalno skupnostjo – od Društva diabetikov, Društva onkoloških bolnikov, šol in vrtcev, gorske reševalne službe, gasilcev, Športne zveze Tržič do sodelovanja pri izobraževanju prvih posredovalcev. Kot organizacijska enota Osnovnega zdravstva Gorenjske smo tudi učna baza za študente zdravstvene nege Fakultete za zdravstvo Jesenice.

Zdajšnja organiziranost zdravstvenih domov ima svoje prednosti in pomanjkljivosti. V zdravstveni negi si želimo, da organizacija zdravstvenega varstva, kakršnakoli že bo, ne bi bila slabša za bolnike in izvajalce zdravstvene nege. Želimo, da ne bi bili zasuti z administrativnim delom, ampak strokovno usposobljen in enakovreden partner v skrbi za bolnika – posameznika, družino in družbeno skupnost v času bolezni in zdravja.

Sodelovanje
z drugimi
organizacijami

Prihodnost

Zdravstveni dom Radovljica

Darja Anderle, mag. zdr. neg.
glavna medicinska sestra OZG OE ZD Radovljica

Zdravstveni dom Radovljica stoji pod Oblo Gorico, ob kopališču, malo umaknjen iz samega centra, pa kljub temu še vedno v središču Radovljice. Ustanovljen je bil leta 1953. Kot okrajni zdravstveni dom je v začetku združeval zdravstvene domove Jesenice, Bled, Bohinj in Radovljico. Prva lokacija zdravstvenega doma je bila v Radovljiški graščini. Na sedanjo lokacijo so se dejavnosti zdravstvenega doma preselile leta 1974. V začetku sta delovali dve splošni ambulanti, patronažna in babiška služba, zdravstveno varstvo otrok in žena in zobne ambulante.

Obseg dela se je v preteklosti stalno povečeval. Zdravstveni dom Radovljica je že od samega začetka stremel k napredku, izboljšavam in zagotavljanju boljše zdravstvene oskrbe za vse prebivalce. Za to so se stalno trudili vsi zaposleni, tako v preteklosti kot tudi danes. V zadnjih 15 letih je bil poleg širitve kurativnega dela, velik poudarek na razvoju preventivnega dela, na področju katerega se v največji meri vključujejo medicinske sestre.

Zdravstveni dom v Radovljici.

Zdaj zdravstveni dom Radovljica obsega pet splošnih ambulant v zdravstvenem domu, ena deluje v Kropi, ambulanti pa sta še v Domu dr. Janka Benedika Radovljica in CUDV Matevža Langusa Radovljica. Poleg tega sta še dve splošni ambulanti koncesionarjev.

Poleg ostalega se v zadnjih letih v splošnih ambulantah obravnavajo tudi bolniki na antikoagulantni terapiji. Ko se je leta 2010 začel projekt referenčnih ambulant, je Zdravstveni dom Radovljica med prvimi dobil program za štiri referenčne ambulante

(zdravstveni dom in oba koncesionarja). Zdaj so vse splošne ambulante tudi referenčne, kar pomeni da je v timu tudi diplomirana medicinska sestra, ki skrbi za preventivno delo in vodenje kroničnih bolnikov, s tem je kakovost obravnave večja in vodenje bolnikov boljše.

V zdravstvenem domu delujeta dve ambulanti dispanzerja za zdravstveno varstvo otrok in šolske mladine in dispanzer za medicino dela, prometa in športa. Dispanzerska metoda dela ima že v osnovi poudarek na preventivnem delu. Medicinske sestre v otroško šolskem dispanzerju že nekaj let, poleg vsega ostalega dela, pripravljajo zdravstveno vzgojna predavanja za šolarje ob sistematskih pregledih. V lanskem letu pa se je dejavnost razširila, z delom so pričele v osnovnih šolah kot šolske medicinske sestre.

Dispanzer medicine dela, prometa in športa je bil v Radovljici ustanovljen med prvimi v Sloveniji. Pomemben del dela so vedno prispevale tudi medicinske sestre. Izvajajo se preventivni pregledi delavcev, ob tem pa teče individualno zdravstveno vzgojno delo. Zdravstveno vzgojno delo za skupine delavcev pa se izvede, ko je tim povabljen v delovna okolja. Že nekaj let je v preventivno in kurativno obravnavo otrok in mladostnikov vključen psiholog. Z letošnjim letom pa je psiholog vključen tudi v tim medicine dela, prometa in športa.

V patronažnem zdravstvenem varstvu ZD Radovljica deluje pet medicinskih sester in dve, ki sta zaposleni pri koncesionarju. Poleg rednega dela, ki obsega zdravstveno varstvo prebivalstva v vseh obdobjih življenja, medicinske sestre mesečno, že več kot 15 let, pripravljajo predavanja v krajevnih skupnostih. Ta predavanja so dobro sprejeta in tudi obiskana, predvsem s strani upokoencev, prispevajo pa k večji ozaveščenosti in boljšemu življenjskemu slogu.

Preventivno delo se izvaja tudi v Zdravstveno vzgojnem centru, izvajalke pa so medicinske sestre, fizioterapevtke in psihologinja. Programi zajemajo 10 delavnic na področju zdravega življenjskega sloga in duševnega zdravja. Med prvimi v Sloveniji, še pred uradnim začetkom izvajanja CINDI programov, so se v Radovljici začeli izvajati testi hoje, ki merijo telesno pripravljenost in povečujejo motivacijo pri gibanju. Testi hoje so že od vsega začetka množično obiskani.

Vidne so tudi že spremembe v ozaveščenosti ljudi, vse več ljudi je gibalno aktivnih, kar ima zagotovo pozitivne učinke na zdravje. Vizija je, da bi zdravstveno vzgojni

center prerasel v Center za krepitev zdravja, s tem bi se obseg programov in dela še razširil.

V ZD Radovljica deluje tudi fizioterapija. V zadnjih letih je bilo kupljenih več novih aparatov in s tem se je povečal obseg ponujenih storitev. V okviru razvojne ambulante deluje nevro fizioterapija. V zadnjih letih je v ZD Radovljica organizirana tudi možnost fizioterapije na domu, kar ni vključeno v programe ZZZS. V okviru gibalne aktivnosti, v zadnjih letih fizioterapevtke sodelujejo v Koronarnem društvu Radovljica. Z letošnjim letom je v okviru projekta, ZD Radovljica zaposlil kineziologa, ki izvaja obravnave šolskih otrok v osnovnih šolah, vključena pa je tudi odrasla populacija, telesno dejavnost jim zdravnik predpiše "na recept".

ZD Radovljica ima lasten laboratorij, ki izpolnjuje stroge zahteve glede opreme, dela in organizacije.

V ZD Radovljica deluje dežurna ambulanta in služba nujne medicinske pomoči. Letos je ZD Radovljica, v okviru programa "Oživimo srce", začel z izobraževanji za laike in prve posredovalce, kjer se izobražujejo in naučijo temeljnih postopkov oživljanja. Prvi posredovalci, ki so večinoma gasilci, bodo vključeni v dispečerski sistem za aktivacijo ob srčnem zastoju. Pri izobraževanjih poleg zdravnikov aktivno sodelujejo tudi medicinske sestre.

V okviru ZD Radovljica delujeta dve specialistični ambulanti okulistična in otolaringološka. Organizirana je zobozdravstvena vzgoja v osnovnih šolah in vrtcih. V ZD Radovljica deluje tudi ena zobozdravstvena ordinacija, ostale pa delujejo v okviru koncesij. Prav tako v okviru koncesije deluje dispanzer za žene.

V ZD Radovljica medinske sestre v nekaterih dejavnostih delujejo kot samostojne izvajalke, druge pa so del tima. Odličen kolektiv, ki v ZD Radovljica nedvomno je, prispeva k dobremu vzdušju med zaposlenimi. Dobri pogoji dela in dobro delovno vzdušje pomembno pripomorejo k boljšemu in bolj kakovostnemu delu. Zaposleni se povezujejo z različnimi dejavnostmi, kot je aktivni odmor, pohodi, izleti, pa tudi s skupnimi izobraževanji, ki tedensko potekajo znotraj ZD.

Zaposlenimi izkazuje veliko skrb za paciente in kažejo interes za izobraževanja in s tem povečujejo kakovost strokovnega dela. Vsi zaposleni se veliko izobražujejo tudi na

zunanjih izobraževanjih. Nekateri zaposleni, med njimi tudi medicinske sestre se predavanj udeležujejo tudi kot predavatelji, ali se šolajo ob delu ali pa opravljajo delo mentorjev. Potreben je lasten strokovni napredek in tudi osebni zgled.

Nekateri zaposleni, med njimi tudi medicinske sestre, so tudi člani kolegijev in delovnih skupin na raznih področjih dela izven zdravstvenega doma, s tem prispevajo k napredku stroke tudi širše. Zaposleni v ZD Radovljica s svojim delom puščajo vidne sledi na raznih strokovnih področjih, tako v preteklosti kot v sedanjem obdobju. V preteklosti so prejeli razna priznanja na državni, regijski in občinski ravni. Še posebej smo ponosni na medicinsko sestro Nušo Tulipan, ki je v okviru Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske prejela srebrni znak. Medicinska sestra Aleksandra Sušnik pa je bila po mnenju bralcev revije Zdravje izbrana za najsrčnejšo patronažno medicinsko sestro.

V zadnjih letih je ZD Radovljica popolnoma prenovil vse prostore zdravstvenega doma, tako nudijo boljše pogoje za delo in so pacientom prijetni. V prihodnjem letu se načrtuje gradnja prizidka. Vizija razvoja je predvsem usmerjena v stroko in boljšo zdravstveno oskrbo. ZD Radovljica si bo v bodoče prizadeval za širitve vseh služb pa tudi za pridobitev novih programov. Prav tako bodo prizadevanja šla v smer večje kakovosti in varnosti obravnave pacientov. Želja je, da bo Zdravstveni dom Radovljica pacientom prijazen zdravstveni dom, dostopen vsem, ki potrebujejo zdravstveno oskrbo.

Društvo
medicinskih
sester, babic in
zdravstvenih
tehnikov
Gorenjske